

**Pracowity.
Skuteczny.
Nasz.**

Andrzej
ŚLIWKA
Kandydat do Sejmu RP

3

Materiał wyborczy KW Prawo i Sprawiedliwość

1074230tr-a-P

PIĄTEK-CZWARTEK

|29.09-05.10|2023|

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

POWIATU ELBLĄSKIEGO

cena 4,99 zł (w tym 8% VAT)

ELBLĄG KOCHAM MOJE MIASTO!

WSPÓLNYMI SIŁAMI URATOWALI PRZEDSZKOLE

|4

SPORT W ELBLĄGU

OBRUSIEWICZ I DURMA
MISTRZAMI POLSKI |24

BĘDZIE PIERWSZE
ZWYCIĘSTWO? |24

NOWE MOŻLIWOŚCI DLA WARMII
I MAZUR. DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ W BIURZE
REGIONALNYM PARP W OLSZTYNIE |3

PŁEĆ W BIZNESIE
MA ZNACZENIE? |7

PREZYDENT SPRAWCĄ
MOBBINGU? |8

ŻYCIE ZACZYNA SIĘ
PO CZTERDZIEŚCE! |10

W DZISIEJSZYM
WYDANIU ZNAJDZIECIE

**SPECJALNY
DODATEK**

**#FundUsze
NaZmiany**

Fundusze Europejskie

1144230tr-a-M

ZAGRAJĄ SPECJALNIE DLA WIKTORII

Już w najbliższą sobotę w Elblągu odbędzie się specjalny koncert, podczas którego będzie można wesprzeć Wiktorię, która walczy z groźną chorobą. Organizatorzy przygotowali wiele niesamowitych atrakcji, by połączyć dobrą zabawę z pomocą.

Trwa zbiórka pieniędzy na rzecz Wiktorii z Elbląga, która zmagą się z rzadką chorobą krwi. Liczy się każda złotówka, dlatego wspólnie z Fabryką Dobra Dziennik Elbląski zorganizował podczas Pikniku z Kopernikiem zbiórkę połączoną z kiermaszem ciast. Wydarzenie cieszyło się dużym powodzeniem i udało się zbierać dużo pieniędzy, jednak to nadal za mało, by pokryć koszty leczenia dzielnej bohaterki. Choroba Wiktorii zaczęła się od wysokiej gorączki, bólu nóg i apatii. Rodzice zabrali córeczkę na SOR, gdzie usłyszeli przerażającą diagnozę – niski poziom hemoglobiny i płytek krwi. Transport do specjalistycznego szpitala w Gdańsku oraz dalsze badania potwierdziły anemię apla-

styczną, wykluczając białaczkę. Dzięki wsparciu cudownych lekarzy i pielęgniarek przeszła długi i trudny okres w szpitalu, lecz jej powroty do domu stawały się coraz radsze. Wiktorii potrzebuje częstych transfuzji krwi i płytek. Niedawno pojawiła się jednak dobra wiadomość – znaleziono dawcę szpiku. Jednak po kolejnych badaniach ujawniła się rzadka choroba genetyczna – anemia Fanconiego w dwóch liniach, zwiększająca ryzyko nowotworów. Przed nią długa podróż i rehabilitacja. Rodzice dziewczynki proszą o wsparcie finansowe, ponieważ nie są w stanie pokryć kosztów leczenia i rehabilitacji. Każda pomoc jest nieoceniona dla odważnej małej wojowniczkii i jej rodziny. Organizacja charytatyw-

na Fabryka Dobra i tym razem zareagowała na tę trudną historię Wiktorii i jej rodziny. Podczas Pikniku z Kopernikiem zorganizowanym przez nasz Dziennik Elbląski udało się zbierać dużo pieniędzy z kiermaszu ciast, jednak nadal to jeszcze za mało, by pokryć leczenie dzielnej dziewczynki. Dlatego Fabryka Dobra serdecznie zaprasza na wyjątkowe wydarzenie charytatywne, które odbędzie się już 30 września 2023 roku o godz. 16 w Domu Rektora. Inicjatywa ta ma na celu wsparcie Wiktorii, niezwykle odważnej bohaterki, która prowadzi swoją walkę z rzadką chorobą krwi – zespołem mielodysplastycznym z anemią aplastyczną. Jej przyszłość zależy teraz od przeszczepu szpiku, który już wkrótce będzie kluczowym etapem leczenia, po którym nastąpi rehabilitacja.

Na sobotę organizatorzy przygotowali wiele niesamowitych atrakcji. Najpierw najmłodsi uczestnicy będą mogli wziąć udział we wspólnym malowaniu obrazka dla Wiki, grach i zabawach integracyjnych. Chętnym dzieciom

Wiktorii z Elbląga walczy o zdrowie, będzie można ją wesprzeć podczas sobotniego koncertu

animatorki pomalują twarze i wykonają tatuaże. Do dyspozycji będzie również gaming room oraz escape room.

Natomiast centralną częścią wydarzenia będą koncerty oraz licytacje,

które zaczną się o godz. 19. Przybyli artyści i niespodziewani goście zagwarantują emocjonujące przeżycia muzyczne. Na scenie pojawią się m.in. Dj Luter One, Mc Polish Man oraz Dominik Sienkiewicz, który wcześniej grał z Fumez. Podczas licytacji będzie można nabyć vouchery z branży beauty, gastronomii, muzyki i będzie trochę niespodzianek.

Jak jeszcze można wspomóc to specjalne wydarzenie? Oprócz obecności na wydarzeniu istnieją również inne sposoby, w jakie można pomóc Wiktorii i tej szlachetnej akcji. Fabryka Dobra szuka przedsiębiorców, którzy mogliby ich wesprzeć bonami, rękodziełem lub innymi wartościami. A może sami jesteście przedsiębiorcami i chcielibyście pomóc? Dodatkowo Fabryka Dobra serdecznie zachęca do wpłat na zrzutkę, która po-

może sfinansować leczenie Wiktorii. Więcej na www.dziennikelblaski.pl.

Jeżeli chodzi o sobotnie wydarzenie, koszt cegiełki za wejście wynosi 10 zł, natomiast dzieci do lat 12 wchodzi za darmo. Organizatorzy proszą o zabranie gotówki, ponieważ nie będzie możliwości płatności kartą.

– To będzie wieczór pełen emocji, zabawy i radości – a wszystko w imię dobrej sprawy! Razem możemy zdziałać wiele, wspólnie dając Wiktorii nadzieję na lepsze jutro – zapowiada Katarzyna Kamińska-Koziół z Fabryki Dobra.

I dodaje: – Do zobaczenia 30 września o godzinie 16:00 w Domu Rektora! Nie możemy się doczekać, by spędzić ten niezwykle wieczór razem z Wami. Bądźcie częścią tej wspólnej inicjatywy, pomagając Wiktorii w jej walce.

AGATA TUPAJ

SPECJALNE GRANIE

dla Wiktorii

Dom Rektora i Fabryka Dobra zapraszają na Specjalne Granie dla Wiktorii, która walczy z rzadką chorobą krwi - zespołem mielodysplastycznym z anemią aplastyczną.

DOM REKTORA **30.09.2023 16:00**

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Kamila Kornacka
k.kornacka@dziennikelblaski.pl

REDAKTORZY WYDANIA
Kamila Kornacka
Ewelina Gulińska
Agata Tupaj
Jerzy Kuczyński
k.kornacka@dziennikelblaski.pl
e.gulinska@dziennikelblaski.pl
a.tupaj@dziennikelblaski.pl
j.kuczynski@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
89 539 74 83

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 83

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 63

DZIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 55 611 46 00
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 55 236 18 02
reklamy@dziennikelblaski.pl

Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPA WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21

Nowe możliwości dla Warmii i Mazur

Dowiedz się więcej w Biurze Regionalnym w Olsztynie.

W Olsztynie zostało uroczystie otwarte Biuro Regionalne Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – jako druga regionalna filia PARP. Oddział jest wizytówką i sercem biznesu, sektora małych i średnich firm na Warmii i Mazurach. PARP wdraża ogromne środki z Funduszy Europejskich, z których mogą skorzystać pomysłodawcy, przedsiębiorcy, ośrodki wspierające biznes czy samorządy.

Przedsiębiorcy z Warmii i Mazur, chcący ubiegać się o środki europejskie, mogą korzystać z Biura PARP w Olsztynie. To druga, po Poznaniu, regionalna filia PARP. Utworzenie biura ma służyć wspieraniu i umacnianiu konkurencyjności firm z województwa warmińsko-mazurskiego, przyczyniać się do ich efektywności i skuteczności.

Biuro Regionalne PARP w Olsztynie będzie odpowiadać m.in. za realizację zadań Agencji związanych z koncepcją GOZ, jak też zadań w zakresie wspierania przedsiębiorstw w okresowych trudnościach oraz za realizację działań informacyjnych i promocyjnych. Do zadań biura będzie należeć także identyfikacja, opracowywanie i testowanie nowych form wsparcia, gromadzenie informacji o innowacyjnych firmach z obszaru Polski Wschodniej, popularyzacja koncepcji GOZ i powiązanych z nią procesów automatyzacji i cyfryzacji przedsiębiorstw.

BEZ ROZWOJU NIE MA PRZYSZŁOŚCI

– Jak wskazano w „Raporcie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2023” PARP, w rankingu małej i średniej przedsiębiorczości z 2021 r. województwo warmińsko-mazurskie było trzecie od końca. Jest to również jeden z regionów, w którym powstało najmniej firm na 1000 mieszkańców (5,6). W 2021 r. na Warmii i Mazurach odnotowano również najniższe średnie przychody aktywnej MŚP (0,9 mln zł w porównaniu do 1,45 mln zł w skali kraju) oraz jedno z najniższych przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń 5 126,75 zł brutto w porównaniu do 6 001,02 zł brutto w skali kraju. Nie ulega wątpliwości, że przedsiębiorcy z Warmii i Mazur potrzebują wsparcia, a Biuro Regionalne PARP właśnie w Olsztynie, przyczyni się do efektywności i skuteczności lokalnych firm. Na miejscu przedsiębiorcy będą mogli uzyskać informacje na temat wsparcia dla swojego biznesu, rozszerzenia działalności czy możliwości pozyskania nowych klientów. – To kolejne

miejsca pracy, to konkretne projekty dostosowane do potrzeb województwa warmińsko-mazurskiego – dodała Olga Semeniuk-Patkowska, Wiceminister Rozwoju i Technologii, Pełnomocnik Rządu ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Warmia i Mazury rozwijają się korzystając z unijnych środków. Tylko w poprzedniej perspektywie finansowej na lata 2014-2020, za pośrednictwem Agencji, w regionie zrealizowano 652 projekty na kwotę niemal 1,4 mld zł z Funduszy Europejskich. Obecnie w ramach Funduszy Europejskich mamy prawie 5,5 miliarda euro dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Firmy będą mogły otrzymać środki na działalność B+R+I (badania, rozwój, innowacje), wdrożenie innowacji, projektowanie produktów i usług, uruchomienie biznesu, automatyzację i robotyzację, transformację w kierunku mniejszego zużycia energii i wody, ochronę wzorów i patentów czy wejście na rynki zagraniczne. Programy realizowane w ramach obecnej perspektywy kładą duży nacisk na wzrost innowacyjności polskich firm – mówi p.o. Prezesa PARP Mikołaj Różycki.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WARMII I MAZUR

W obecnej perspektywie finansowej (2021-2027) przedsiębiorcy z Warmińsko-Mazurskiego mogą liczyć na wachlarz wsparcia. „Platformy startowe dla nowych pomysłów – komponenty IIa – Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej start-upu” to nabór skierowany do start-upów (spółek kapitałowych), które ukończyły pomyslnie program inkubacji nowego pomysłu biznesowego na Platformie startowej POPW (program Polska Wschodnia) lub inny program inkubacji finansowany ze środków publicznych i realizujący projekt w co najmniej jednym województwie Polski Wschodniej.

Inną możliwość jest nabór do „Automatyzacji i robotyzacji w MŚP”. To inicjatywa wspierająca MŚP w procesie transfor-

macji w kierunku przemysłu 4.0 poprzez automatyzację i robotyzację procesów. Beneficjenci będą mieli możliwość wykorzystania przyznanych środków na różnorodne cele, w tym m.in. na audyt technologiczny, opracowanie mapy drogowej transformacji przedsiębiorstwa w kierunku przemysłu 4.0, działania inwestycyjne (zakup automatów, robotów, oprogramowania), wsparcie procesu instalacji i wdrożenia nabytych aktywów poprzez szkolenia czy doradztwo.

„Ścieżka SMART” to nabór, który opiera się na realizacji projektów modułowych, czyli takich, gdzie przedsiębiorca z MŚP wybiera co najmniej jeden z dwóch modułów obowiązkowych (prace badawczo-rozwojowe lub wdrożenie innowacji) oraz dowolną liczbę modułów fakultatywnych. Ważną informacją jest wymagany poziom innowacyjności na poziomie co najmniej kraju w przypadku realizacji modułów obowiązkowych. Przedsiębiorcy mogą otrzymać wsparcie na realizację komplekso-

wych projektów, obejmujących m.in. działalność badawczo-rozwojową, wdrażanie innowacji, infrastrukturę B+R, cyfryzację, zazielenienie przedsiębiorstw, internacjonalizację oraz podwyższanie kompetencji.

Podmioty działające na rzecz innowacyjności, realizujące programy wsparcia innowacyjnych pomysłów biznesowych osób fizycznych lub start-upów będą mogły wziąć udział w naborze do „Laboratorium Innowatora”. Celem konkursu jest wsparcie programów mentoringowych pozwalających zweryfikować założenia biznesowe pomysłodawców.

„Promocja marki innowacyjnych MŚP” to działanie mające na celu wzmocnienie potencjału eksportowego przedsiębiorców MŚP na rynkach międzynarodowych. Dofinansowanie mogą otrzymać projekty obejmujące działania mające na celu wzmocnienie potencjału eksportowego przedsiębiorców MŚP na rynkach międzynarodowych, w tym realizację stra-

tegi ekspansji zagranicznej oraz dopasowania produktów i usług do konkretnych rynków docelowych, segmentów klientów i kanałów sprzedaży.

OTWÓRZ SWÓJ BIZNES NA KORZYŚCI OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

A już 10 października br. odbędzie się warsztat w Olsztynie w ramach projektu Connect & ScaleUp Circular. Uczestnicy dowiedzą się, jak stworzyć efektywny biznes na miarę czasów i zbudować przewagę konkurencyjną, a także za pomocą jakich modeli oraz narzędzi reagować na rosnące niedobory zasobów i surowców.

Spotkania składają się z trzech części: wykładowej, warsztatowej oraz networkin-gowej.

Szczegóły dotyczące naborów znajdują się na stronie www.parp.gov.pl, a program spotkania w zakładce Wydarzenia.

Więcej informacji na stronie Biura www.parp.gov.pl/olsztyn.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

PARP
Grupa PFR

WSPÓLNYMI SIŁAMI URATOWALI PRZEDSZKOLE

NIEMAL 3,5 MLN ZŁ — TAKIE DOFINANSOWANIE OTRZYMAŁ ELBLĄG NA REMONT ZABYTKOWEGO BUDYNKU PRZEDSZKOLA NR 8 W RAMACH RZĄDOWEGO WSPARCIA. PO OTRZYMANIU TEJ INFORMACJI RODZICE DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PLACÓWKI MOGLI ODETCNAĆ Z ULGĄ. UDAŁO SIĘ, PRZEDSZKOLE ZOSTAŁO URATOWANE. ALE WALKA O PLACÓWKĘ NIE BYŁA ŁATWA.

Andrzej Śliwka został Człowiekiem Roku 2023 Dziennika Elbląskiego — ten tytuł Kapituła przyznała wiceministrowi między innymi za interwencję w sprawie Przedszkola nr 8

Wlutym — przypomnijmy — odbyło się pierwsze spotkanie z rodzicami dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 8. Wówczas poinformowano, że placówka będzie wygaszana ze względu na zły stan techniczny zabytkowego obiektu przedszkola, a budynek zostanie najprawdopodobniej sprzedany, gdyż jego remont nie ma uzasadnienia ekonomicznego.

Zapoczątkowało to batalię między rodzicami a władzami Elbląga o przetrwanie placówki. Widząc determinację rodziców, władze zmieniły narrację dotyczącą przedszkola — nie mówiono już o wygaszaniu a o remoncie budynku, na który miasto postanowiło pozyskać rządowe dotacje. Jednocześnie władze wciąż przekonywały rodziców, aby wypisali swoje dzieci ze względu na ich bezpieczeństwo. Rodzice nie wierzyli jednak w zapewnienia dotyczące modernizacji przedszkola i aby uratować placówkę, założyli internetową zbiórkę na remont. Zebrane środki okazały się jednak niewystarczające. W międzyczasie rodzice próbowa-

li szukać pomocy z każdej strony. Sytuacja wydawała się patowa aż do czasu, gdy głos w sprawie zabrał Andrzej Śliwka, wiceminister aktywów państwowych.

PUKALI DO WIELU DRZWI

— Po zebraniu, na którym ogłoszono, że przedszkole będzie wygaszane, a my musimy szukać dla dzieci miejsc w innych placówkach, postanowiliśmy szukać pomocy, gdzie tylko się da. Napisaliśmy do wielu osób: elbląskich radnych, prezydenta, instytucji, firm, polityków... Niestety bez odpowiedzi. Co prawda sprawą zainteresowali się elbląscy radni: pani Banasiewicz, pan Kowszyński i pani Lisiewicz, ale tak naprawdę ich głos i zainteresowanie to było za mało — przekazuje jeden z rodziców dzieci uczęszczających do Przedszkola nr 8. Rodzice napisali wiadomości z prośbą o interwencję do wielu lokalnych polityków, w tym m.in. do posłanki Moniki Falej, senatora Jerzego Wcisły i wiceministra Andrzeja Śliwki.

— Tak naprawdę tylko wiceminister Śliwka odpowiedział na naszą wiadomość i zainteresował się

Dzięki rządowemu wsparciu zabytkowy obiekt zostanie gruntownie wyremontowany i będzie służyć kolejnym pokoleniom

sprawą. Ale to nie było tak, że on od razu wskoczył, bo zobaczył, że jest jakaś akcja, na której może „zrobić sobie kampanię”, jak można było przeczytać w niektórych mediach. Oj, nie. To nie było tak. To my, rodzice, próbowaliśmy się z nim skontaktować na wiele sposobów, wierząc, że może nam pomóc. I dopiero po jakichś 2-3 tygodniach, jak zapoznał się ze sprawą, to sam się odezwał i zapytał, czy się zgadzamy na to, aby mógł nam pomóc. Nie narzucał się, najpierw się z nami spotkał i nas wysłuchał. Dopiero później zapytał nas o zgodę na działanie, pomimo iż był już proszony o wsparcie. Po naszej aprobacie nagłośnił sprawę. To nie było polityczne wykorzystywanie tej sytuacji. Gdyby nie jego interwencja i nagłośnienie sprawy, dziś pewnie obudzilibyśmy się w sytuacji, w której Przedszkola nr 8 już nie ma. Gdyby nie jego wsparcie i nagłośnienie tematu to naprawdę by się nie udało — tłumaczy rodzic.

ZAWIEDZONE ZAUFANIE

— To była jednak gorzka lekcja. Pokazała, że jeśli nie ma się wsparcia za sobą albo nikt nie chce pomóc, to samemu nie można nic zdziałać. Sytuacja związana z przedszkolem to porażka lokalnej demokracji. Tak naprawdę wydawało nam się, że samorządowcy, czyli osoby, które wybieramy podczas wyborów jako naszych przedstawicieli, powinni działać na rzecz mieszkańców. A przykład

przedszkola pokazał, że wcale tak nie jest. Gdy pojawił się problem, to każdy umywał ręce, nikt nie chciał zająć się tą sprawą. Nawet w takiej Radzie Miejskiej. Oprócz tych trzech radnych, którzy zabrali w tej sprawie głos, ale nie mieli mocy sprawczej, nikt się w to więcej nie zaangażował, nikt nie spróbował nawet poszukać wspólnego rozwiązania. Kompletnie nikt. Nie podjęto żadnej dyskusji. Wymowne było też milczenie radnych sprzyjających prezydentowi Wróblewskiemu, którzy mogliby mieć na niego jakiś wpływ. Często w jakichś sprawach zabierają głos, a tu, gdy chodziło o dzieci, o przedszkole, po prostu nabrali wody w usta. Wysłaliśmy do nich pismo z prośbą o pomoc. Zostało bez odpowiedzi. Kompletny brak zainteresowania z ich strony. Ta sytuacja pokazała, że jeśli pojawi się jakiś problem, to nie można liczyć na jego rozwiązanie z ich strony, na pomoc. Mało tego, nie można liczyć nawet na żaden dialog — zarówno ze strony prezydenta Wróblewskiego, na którego wcześniej głosowałem, jak i radnych będących z nim w koalicji. Tego dialogu społecznego po prostu zabrakło — podsumowuje jeden z rodziców.

I zaznacza: — Reakcja rodziców nic nie dała, ale ich determinacja już tak. Jednak dopiero zabranie głosu w sprawie przedszkola przez wiceministra Śliwkę, który prawdopodobnie w odczuciu prezy-

denta Wróblewskiego jest jego politycznym konkurentem, zmusiła władze Elbląga do działania i wygospodarowania środków na niezbędne prace modernizacyjne.

ODETCNAĆ Z ULGĄ?

Na szczęście placówka otrzymała rządowe wsparcie i obiekt zostanie gruntownie wyremontowany. W elbląskim ratuszu trwają prace związane z postępowaniem przetargowym, aby wyłonić wykonawcę tego zadania. Dopiero po informacji o przyznaniu dotacji rodzice odetchnęli z ulgą.

— Bardzo się cieszę, że mieszkańcy tak mi zaufali, że odezwali się do mnie w sprawie Przedszkola nr 8, które miało zostać wygaszone przez włodarza Elbląga i polityków Platformy, PSL i Lewicy. Wspólnymi siłami razem z kochającymi rodzicami udało nam się wymusić na włodarzu tego miasta, aby nie zamykał tej placówki. Natomiast dzięki działaniom rządu Prawa i Sprawiedliwości, którego jestem członkiem, udało się pozyskać 3,5 mln zł na kompleksową modernizację budynku przedszkola. Koniec wymówek panie prezydencie! Trzeba to zrobić. I nie tak jak w przypadku rewitalizacji kąpieliska miejskiego, gdzie prezydent Wróblewski dostał 65 mln zł i nic w tym zakresie przez wiele miesięcy nie robił. Wysłuchiwanie się w głos mieszkańców jest bardzo istotne — sam jestem rodzicem i wiem, jak

ważne jest to, aby dzieci funkcjonowały w dobrej infrastrukturze szkolnej, w dobrych obiektach. Cieszę się, że się udało, że wspólnymi siłami razem z rodzicami zwyciężyliśmy — skomentował sprawę Andrzej Śliwka.

EWELINA GULIŃSKA

Od autorki:

Być może dlatego, że sama mam małe dzieci, to sprawa związana z Przedszkolem nr 8 tak bardzo mną wstrząsnęła. I abstrahując od względów bezpieczeństwa, które są bardzo ważne i właściwe nie wiem, czy bym posyłała dzieci do przedszkola, które nie spełnia norm przeciwpożarowych, to uderzyło mnie w tej sprawie coś innego. To arogancja i buta władz miasta, które — nazwijmy rzeczy po imieniu — podstępem chcieli zmusić rodziców do wypisania ich dzieci z placówki. Jak inaczej nazwać sytuację, w której pani dyrektor departamentu edukacji Małgorzata Sowicka mówiła rodzicom, że muszą wypełnić deklarację o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego i wpisać tam nie Przedszkole nr 8, ale inne? Dodatkowo poinformowała ich, że jeśli nie zrobią tego w określonym czasie, to mogą mieć później problemy ze znalezieniem miejsc w innych placówkach. Gdyby rodzice posłuchali pani Sowickiej i złożyli takie deklaracje, w przedszkolu nie byłoby żadnych zapisanych dzieci i można by było je zamknąć bez wymaganych prawem procedur. Jednak rodzice zrozumieli, że jest to podstęp i solidarnie w deklaracjach wpisali, iż chcą, aby ich dzieci kontynuowały wychowanie przedszkolne w Przedszkolu nr 8. Władze miasta do tej pory nie przyznały się do błędu w sprawie przedszkola, a ostatnio prezydent Elbląga stwierdził nawet, że „doskonale by sobie zrobili Przedszkole nr 8 bez pieniędzy rządowych i żeby pan Śliwka tak się nie chwali, że je zatatwił”, choć w przyznaniu się do błędu nie o pieniądze przecież chodzi a o zwykłą przyzwoitość. Dzięki rozmowom z mieszkańcami wiem, że mają za złe władzom Elbląga to, że chciały w taki sposób potraktować dzieci. Zawsze są jakieś granice, których się przecież nie przekracza.

KONTO MIESZKANIOWE I BEZPIECZNY KREDYT 2% W OFERCIE PKO BANKU POLSKIEGO UŁATWIAJĄ ZAKUP PIERWSZEGO „M”

OD 10 SIERPNIA 2023 R. WE WSZYSTKICH ODDZIAŁACH PKO BANKU POLSKIEGO MOŻNA ZAKŁADAĆ KONTO MIESZKANIOWE. TO DRUGI PO BEZPIECZNYM KREDYCIE 2% ELEMENT PROGRAMU PIERWSZE MIESZKANIE. KORZYŚCI Z PROWADZENIA KONTA MIESZKANIOWEGO TO M.IN. PREMIA MIESZKANIOWA ORAZ ZWOLNIENIE ODSETEK Z PODATKU DOCHODOWEGO. NAJWAŻNIEJSZĄ KORZYŚCIĄ Z BEZPIECZNEGO KREDYTU 2% SĄ DOPŁATY Z RZĄDOWEGO FUNDUSZU MIESZKANIOWEGO.

— Własne mieszkanie to marzenie wielu Polaków i jako największy bank w kraju chcemy ułatwić im jego realizację. Konto Mieszkaniowe to dobra propozycja dla osób, które chcą systematycznie oszczędzać na pierwsze własne „M” lub na pierwsze mieszkanie dla swojego dziecka. W ciągu pierwszego miesiąca klient ci założyli już prawie 850 Kont Mieszkaniowych. Edukacja finansowa to dla nas bardzo ważny aspekt działalności, a misją i celem PKO Banku Polskiego jest dostarczanie klientom usług, które odpowiadają na ich bieżące potrzeby. Jest to kolejne rozwiązanie dla osób planujących kupno pierwszej nieruchomości – po programie Mieszkanie bez Wkładu Własnego i Bezpieczny Kredyt 2%, w które PKO Bank Polski jest zaangażowany – mówi Maciej Brzozowski, Wiceprezes PKO Banku Polskiego.

Konto Mieszkaniowe to propozycja dla osób pomiędzy 13. a 45. rokiem życia, które chcą zacząć oszczędzać na pierwsze własne „M” lub pierwsze mieszkanie dla dziecka, realizując co miesiąc wpłaty w wysokości od 500 do 2000 zł. Jedna osoba może założyć jedno Konto Mieszkaniowe, a maksymalny okres prowadzenia rachunku to 10 lat.

Prowadzenie Konta Mieszkaniowego jest bezpłatne, a bank przygotował atrakcyjne oprocentowanie 5,35 proc. w skali roku, obowiązujące do 31 grudnia 2023 r. Jeden miesiąc w roku klient może wykorzystać na „wakacje od oszczędzania”. Korzyścią z prowadzenia Konta Mieszkaniowego jest także możliwość otrzymania premii mieszkaniowej oraz zwolnienie odsetek z podatku dochodowego.

Premia mieszkaniowa przysługuje klientowi po 3 latach prowadzenia Konta Mieszkaniowego pod warunkiem, że regu-

Fot. iStockphoto - stock.adobe.com

larne wpłacał pieniądze. Wysokość premii zależy od kwoty zgromadzonych oszczędności i wskaźnika premii mieszkaniowej, obliczanego i publikowanego w każdym roku przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Resort Rozwoju i Technologii informuje, że od początku działania programu Konto Mieszkaniowe założono ponad 2,2 tys. kont, na których zgromadzono ogółem ponad 5,4 mln zł.

Wprowadzenie Konta Mieszkaniowego do oferty największego polskiego banku zaowocowało jeszcze większym zainteresowaniem tym ważnym instrumentem programu Pierwsze Mieszkanie. Duża ilość placówek PKO

Banku Polskiego daje pewność, że każdy zainteresowany kontem otrzyma rzetelne informacje – mówi Waldemar Buda, Minister Rozwoju i Technologii.

Konto Mieszkaniowe (szczegółowe informacje na stronie <https://www.pkobp.pl/klienci-indywidualni/oszczednosci/konto-oszczednosciowe/konto-mieszkaniowe>) to drugi element Programu Pierwsze Mieszkanie. Od 3 lipca 2023 r. klienci zainteresowani skorzystaniem z rządowego programu Bezpieczny Kredyt 2% mogą składać wnioski o kredyt hipoteczny w ponad 500 oddziałach oraz ok. 90 agencjach PKO Banku Polskiego.

Program, w którym raty kredytu przez 10 lat będą pomniejszane o dopłaty z Rządowego Funduszu Mieszkaniowego, cieszy się dużym zainteresowaniem. W pierwszym miesiącu od uruchomienia doradcy w oddziałach, agenci oraz pośrednicy współpracujący z bankiem wystawili ok. 50 tys. ofert. Od początku udostępnienia możliwości składania wniosków o Bezpieczny Kredyt 2% w PKO Banku Polskim w ciągu pierwszych dwóch miesięcy klienci złożyli prawie 17 tys. wniosków, z czego podpisano ponad 2 tys. umów kredytowych.

Z uwagi na atrakcyjność oferty i chęć skorzystania przez klientów z tego typu produktu musimy być świadomi, że czas oczeki-

wania na decyzję kredytową może się wydłużyć. Robimy wszystko, żeby proces zautomatyzować wszędzie tam, gdzie do tej pory robione to było ręcznie. Dzięki temu udaje nam się stopniowo cały proces usprawniać. Planujemy też, działania, aby zwiększyć efektywność rozpatrywania wniosków od pośredników – zaznacza Dariusz Szwed, Prezes Zarządu PKO Banku Polskiego.

Jak wynika z danych Ministerstwa Rozwoju i Technologii, w ciągu 2 miesięcy od uruchomienia programu złożono 47 607 wniosków o Bezpieczny Kredyt 2%; zawarto też 7682 umowy na kwotę blisko 3 mld zł (dane z 11 września 2023 r.). Średnia kwota kredytu to obecnie 376 666 zł.

Bezpieczny Kredyt 2% można przeznaczyć na zakup mieszkania lub domu, budowę i wykończenie domu czy zakup działki i budowę na niej domu.

Zoferty mogą skorzystać osoby przed 45. rokiem życia, które dotychczas nie miały mieszkania lub domu. Dopłatami zostaną objęte kredyty na maksymalnie 500 tys. zł dla singla lub 600 tys. zł dla małżeństwa oraz pary lub singla z dzieckiem. W ramach rządowego programu Bezpieczny Kredyt 2% dopłaty do rat będą realizowane przez pierwsze 120 pełnych rat kapitałowo-odsetkowych spłacanych zgodnie z harmonogramem.

Klient zainteresowany kredytem może umówić się na wizytę w oddziale banku przez formularz kontaktowy lub serwis internetowy iPKO. Może też skierować swoje kroki do oddziału, który obsługuje kredyty hipoteczne – lista placówek znajduje się na stronie <https://www.pkobp.pl/poi/?clients=1,2,3>.

Aby ubiegać się o preferencyjny kredyt, klient potwierdza spełnienie warunków oświadczeniem, że nie posiada prawa własności do mieszkania lub domu, nie przysługuje mu spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego lub domu oraz w ciągu ostatnich 3 lat i momencie złożenia wniosku nie jest i nie był stroną umowy innego kredytu hipotecznego przeznaczonego na zakup mieszkania lub domu.

W okresie obowiązywania dopłat do rat kredyt oprocentowany będzie wg stałej stopy procentowej, którą bank ustala na 5 lat. W przypadku tego programu nie obowiązuje limit ceny za 1 m². Maksymalna wysokość wkładu własnego nie może przekraczać 200 tys. zł, jednak jeżeli klient nie ma środków na wpłatę początkową, może skorzystać z gwarancji BGK.

Bezpieczny Kredyt 2% będzie oferowany do 2027 r. Szczegóły znajdują się na stronie <https://www.pkobp.pl/lp/kh/bezpieczny-kredyt>

TO ONI FOTOGRAFOWALI DAWNYCH ELBLĄŻAN

PAŃSTWO BASILIUS — LORENZ I JOANNA — OPRÓCZ ATELIER W ELBLĄGU POSIADALI TAKŻE ZAKŁADY FOTOGRAFICZNE W INNYCH MIASTACH, MIĘDZY INNYMI W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM, BYDGOSZCZY I GDAŃSKU. TO ELBLĄSKIE ZNAJDOWAŁO SIĘ PRZY DZISIEJSZEJ ULICY STUDZIENNEJ.

Lorenz Basilius urodził się w 16 czerwca 1860 roku we Flensburgu. Był synem Jakuba Basiliusa i Sophie z domu Dithmer. Chciał zostać inżynierem, ale z braku możliwości finansowych zdobył wykształcenie jako fotograf i z dużym powodzeniem uprawiał ten zawód. Należał podobno do pierwszych, którzy fotografowali krajobrazy i wydawał je jako widokówki. W 1888 roku w Berlinie poślubił retuszerkę Joannę z d. Schierloh. Świadcami na ślubie byli dwaj fotografowie: Karl Jessen i Peter Bierck.

Joanna Schierloh urodziła się 15 grudnia 1865 roku w Bremie. Rodzicami jej byli

Johann i Angela wywodząca się z rodziny Seehausen. Joanna w wieku 14 lat opuściła dom rodzinny i zatrudniła się w różnych majątkach, gdzie uczyła się prowadzenia domu. W późniejszym czasie zdobyła wykształcenie jako retuszer i fotograf. Po ślubie rodzina przeniosła się do Bydgoszczy, gdzie urodziła się im najstarsza córka Erna. W 1898 roku przenieśli się do Elbląga i kupili dom na Kettenbrunner Str. 2/3 (dzisiejsza ul. Studzienna) i tam zamieszkali.

Na poddaszu otworzyli atelier fotograficzne z przeszkloną altaną. W tylnych pomieszczeniach znajdowały się pracownie do wywoływania zdjęć i ich obróbki.

Lorenz Basilius poślubił Joannę w 1888 roku, dziesięć lat później małżeństwo razem z córką Erną przeniósł się do Elbląga

Zwężskiego korytarza wchodziło się do właściwego pokoju urządzanego jak salon. Tam stały różnego rodzaju rekwizyty i klient mógł sobie wybrać któreś z nich, podobnie jak blejtram, na którego tle chciał być sfotografowany.

Najczęściej w atelier pracowała żona Joanna, która wykonywała zdjęcia dzieci, prowadziła buchalterię

i pierwsza przyjmowała i zabawiała gości. Aby dobrze reprezentować zakład, codziennie przychodziła do domu fryzjerka, aby panią domu uczesać.

Joanna sobie i dzieciom zamawiała garderobę w Paryżu. Państwo Basilius mieli czworo dzieci: Ernę urodzoną 12 kwietnia 1889 w Bydgoszczy, Hansa urodzonego w 1891 roku, późniejszego lekarza, który zginął na wojnie w 1917 roku, Adę urodzoną w 1893 roku i Waldemara urodzonego w 1895 roku.

Okolo 1903 roku małżeństwo zakupiło dużą posiadłość Stolzenmorgen na ul. Królewieckiej i wybudowali tam sobie trzypiętrową willę. Oprócz atelier w Elblągu posiadali także zakłady fotograficzne w innych miastach. Wcześniej otwarte, bo w 1888 roku w Bydgoszczy na Danziger Str. Atelier to przenieśli w 1894 roku na Wilhelm Str. 15, działało ono do 1895 roku. Od

1891 do 1893 w Poznaniu na Berliner Str. 7 działało atelier, które prowadziła Helena Kayser, po pierwszym mężu Basilius. W Toruniu czynne było atelier od 1892 roku, z krótką przerwą do 1896 roku. W Gdańsku na Vorstädtischer Graben 58 otworzyli około 1900 roku atelier fotograficzne, które działało do 1915 roku. Istnieją informacje, że w 1910 roku właścicielem atelier w Gdańsku był Max von Jakubowski.

Lorenz Basilius specjalizował się w wykonywaniu powiększeń, zdjęć portretowych, grupowych i foto-

borka, Tolknicka i oczywiście Elbląga. Fotografie z Pęklewa i Kadyn sprzedawał za 60 fenigów.

Od 1904 roku wykonywał powiększenia z każdego zdjęcia. W 1907 roku wksiążce „Die Stadt Elbing und ihre Umgebung” Karla Pudora zamieszczono 67 jego zdjęć z Elbląga i okolic. W 1912 roku zachwalał wykonywane w swoim salonie zdjęcia portretowe, obrazów, ujęcia architektoniczne i zdjęcia wykonane w domach swoich klientów. Przez wszystkie lata reklamował się regularnie w miejscowych gazetach, co

Altana L. Basiliusa ze zdjęciami reklamującymi atelier fotograficzne. Przy ratuszu i hotelu Deutsches Haus

LEKSYKON FOTOGRAFÓW FOTOREVERS.EU

Leksykon Fotografów stworzony przez Danutę Thiel-Melerską dostępny jest na stronie internetowej www.fotorevers.eu, gdzie znaleźć można informacje na temat działalności fotografów i ich atelier w latach 1850-1914. Warto śledzić też FB: [fotorevers.eu](https://www.facebook.com/fotorevers.eu), gdzie publikowane są dawne zdjęcia i ciekawostki na ich temat.

KONDOLENCJE

Z ogromnym żalem i smutkiem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszego Kolegi

ś. † p.
Tadeusza Romaszko

honorowego członka Stowarzyszenia Księgowych
w Polsce, wieloletniego wiceprezesa Zarządu SKwP
Oddziału Okręgowego w Elblągu.

Rodzinie i Bliskim

składamy wyrazy współczucia.

Zarząd i Pracownicy Stowarzyszenia Księgowych
w Polsce Oddziału Okręgowego w Olsztynie
i Koła Członkowskiego Księgowych w Elblągu

Panu

**Jarosławowi
Rydłowi**

wyrazy głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci

Mamy

składają dyrekcja oraz pracownicy
Zarządu Komunikacji Miejskiej w Elblągu
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

najmniej 2 razy w miesiącu. Z akt podatkowych wiemy, że atelier w Elblągu stanowiło główną siedzibę firmy, np. w 1904 roku Basilius płacił podatek w wysokości 83, natomiast z Nowego Dworu Gdańskiego 5 marek.

Brał aktywny udział w życiu sportowym miasta. Od 1903 roku był członkiem Elbląskiego Towarzystwa Gimnastycznego. W 1918 roku w wieku 58 lat Lorenz Basilius zmarł, krótko po śmierci swojego syna Hansa. Po śmierci męża Joanna Basilius sprzedała posiadłość i atelier fotograficzne. Inflacja zmniejszyła znacznie jej majątek, Joanna przenieśli się do córki Erny Horn, do Sopotu. W 1925 roku przeprowadziła się na wieś Born i tam zmarła w 1965 roku.

DANUTA THIEL-MELERSKA

**Kolejna część
fotograficznego cyklu,
który specjalnie dla naszych
Czytelniczek i Czytelników
przygotowuje Danuta
Thiel-Melerska już
13 października na łamach
„Dziennika Elbląskiego”.
Poprzednie artykuły
dostępne są na www.dziennikelblaski.pl.**

Męski a kobiecy punkt widzenia – czy w świecie biznesu istnieje podział na płcie?

Amerykański psychiatra John Gray w jednej ze swoich licznych książek twierdzi, że mężczyźni są z Marsa, a kobiety z Wenus. Niewątpliwie ma rację, dostrzegając różnice pomiędzy płciami, ale czy w świecie biznesu, w którym teoretycznie liczą się wyłącznie kompetencje i przedsiębiorczość, nie powinniśmy funkcjonować na wspólnej planecie?

Odpowiedzi na to pytanie, wspólnie z ekspertami, szukają fundacje Empiria i Wiedza oraz State of Poland, obie związane z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Organizowana przez nie kampania społeczno-edukacyjna MAKi (Męski a kobiecy punkt widzenia) wskazuje na wartości, jakie tworzy harmonijna współpraca pomiędzy kobietami a mężczyznami. Równowaga i wzajemna wrażliwość na potrzeby, zdaniem organizatorów, powinna być napędem nie tylko udanych relacji w ramach rodziny, lecz także fundamentem w miejscu pracy, w działalności społecznej i politycznej.

Jak wiadomo, wszyscy nawzajem się dopełniają. Za sukcesem każdego mężczyzny stoi kobieta, tak samo jak za każdym osiągnięciem kobiety stoi mężczyzna. Razem można harmonijnie rozkwiatać, bez ograniczania przestrzeni sobie nawzajem.

W JAKI SPOSÓB NAJŁATWIEJ TO OSIĄGNĄĆ?

Droga do celu wiedzie przede wszystkim przez dialog i prowadzoną na szeroką skalę edukację.

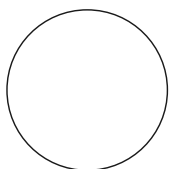
Fundacja Empiria i Wiedza liczy, że pozytywne efekty zmian w sposobie myślenia o rolach, jakie w społeczeństwie odgrywać mogą kobiety i mężczyźni, będzie można zauważyć na przykład w demografii, ekonomii czy aktywności społecznej.

Nazwa MAKi od razu może skojarzyć się z makiem, polnym kwiatem, który często występuje na polskich łąkach. I właśnie taki jest symbol kampanii. Mak idealnie ilustruje naturę ludzkich relacji. To roślina o mocnych korzeniach, które są jej niezbędne, by mogła rozkwiatać. Elementem dialogu inicjowanego w ramach kampanii są spotkania i debaty z udziałem ekspertów, regularnie organizowane w całej Polsce.

22 WRZEŚNIA WE WSPÓŁPRACY Z ODWAŻNYMI W BIZNESIE MAKI ROZKWITŁY W OLSZTYNIE.

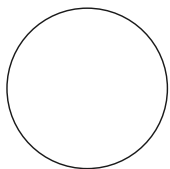
Spotkanie odbyło się w interaktywnej formule, przy pomocy której zaproszeni goście przedstawili swój punkt widzenia na „męski a kobiecy punkt widzenia”. Opowiedzieli, jak widzą różnice i połączenia pomiędzy płciami i dlaczego warto się dopełniać. Jednym z głównych problemów poruszonych na konferencji była rywalizacja i komunikacja, nie tylko podczas rozwiązywania wielkich problemów, ale również wtedy, kiedy trzeba pokonywać te najmniejsze, codzienne trudności.

GOŚĆMI SPECJALNYMI WYDARZENIA BYLI:

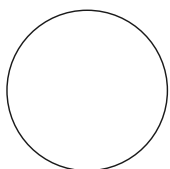
KINGA BARANOWSKA

himalaistka, zdobywczyni dziewięciu ośmiotysięczników

MARIA ROTKIEL

psycholog, terapeutka i trenerka rozwoju osobistego

prof. JERZY BRALCZYK

językoznawca, wykładowca akademicki i ekspert od komunikacji.

**KONFERENCJA ODBYŁA SIĘ W PIĄTEK (22 WRZEŚNIA) O GODZ. 18.00
W RESTAURACJI PRZYSTAŃ W OLSZTYNIE.**

PREZYDENT SPRAWCĄ MOBBINGU?

MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW ZŁOŻYŁ PRZECIWKO PREZYDENTOWI POZEW O MOBBING. SPÓR POMIĘDZY WRÓBLEWSKIM A URZĘDNIKIEM ESKALOWAŁ. RODZIEWICZ, KTÓRY ZASŁYNAŁ ZE SKUTECZNEJ WALKI Z ORGANIZATORAMI „POKAZÓW” DLA SENIORÓW DOSTAŁ KOLEJNĄ KARĘ NAGANY ZA... UDZIAŁ W DNIACH SENIORA.

We wtorek 26 września Paweł Rodziewicz, Miejski Rzecznik Konsumentów, wraz ze swoim pełnomocnikiem Damianem Schillerem złożył do sądu rejonowego pozew w zakresie mobbingu przeciwko Witoldowi Wróblewskiemu, prezydentowi Elbląga, który jest jego bezpośrednim przełożonym. W pozwie domaga się również od prezydenta Elbląga odszkodowania w kwocie 10 tys. zł.

Rzecznik opowiedział dziennikarzom o powodach, dla których zdecydował się na ten krok.

— Chciałbym podziękować wszystkim osobom, które od momentu ujawnienia sporu z panem prezydentem przesyłają mi liczne wyrazy wsparcia — zaczął Paweł Rodziewicz i odniósł się do oświadczenia Witolda Wróblewskiego wydane go po doniesieniach medialnych w sprawie sporu: — Jeśli intencją prezydenta była poprawa funkcjonowania Urzędu Miejskiego oraz zapewnienie jakości tego funkcjonowania to z pewnością nie tędy droga. Obrażanie i kierowanie gróźb w kierunku pracowników z pewnością temu nie służy.

PAWEŁ RODZIEWICZ: BIURO RZECZNIKA JEST APOLITYCZNE

— W kwestii apolityczności funkcjonowania biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów miałem już okazję kiedyś rozmawiać z panem prezydentem przy okazji rozmowy na temat mojej prywatnej społecznej działalności niepolitycznej. Zapewniałem wówczas pana prezydenta co do najwyższych standardów apolityczności funkcjonowania biura. Zapewniłem, że wszyscy klienci biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów są traktowani w jednakowy sposób niezależnie od ich poglądów politycznych, płci, wyznania, orientacji seksualnej oraz z żadnych innych względów, a biuro jest apolityczne — podkreślał Paweł Rodziewicz.

Rzecznik przypomniał również, że Witold Wróblewski w swoim oświadczeniu twierdzi, że o jego kandydowaniu do Sejmu dowiedział się dopiero z doniesień medialnych: — Prezydent twierdzi, że o moim kandydowaniu do Sejmu dowiedział się z mediów. Ciężko mi sobie to wyobrazić, gdyż miesiąc wcześniej od naszej rozmowy z 5 września rozmawiałem na ten temat z wiceprezydentami — mówił.

Paweł Rodziewicz, Miejski Rzecznik Konsumentów i kandydat Lewicy do Sejmu oskarża prezydenta Elbląga o mobbing i utrudnianie mu prowadzenie kampanii wyborczej

— Nie mogę zgodzić się na takie traktowanie mnie jako pracownika przez mojego przełożonego stąd też podejmowanie przede mną kroki. W pierwszej kolejności domagałem się przeprosin od pana prezydenta oraz z uwagi na to, że w sposób rażąco naruszył moje dobra osobiste, domagałem się od niego odszkodowania. Miał możliwość podjęcia próby polubownego zakończenia sporu, jednak pan prezydent zdecydował się eskalować spór. Doszło do sytuacji, w której zupełnie bezpodstawnie wszczął dwa postępowania dyscyplinarne wobec mnie i oba te postępowania zakończyły się nałożeniem na mnie kar dyscyplinarnych. Dodatkowo pan prezydent, mając świadomość tego, że jako rzecznik mam bardzo dużo pracy, dołożył mi kolejne zadanie w postaci polecenia służbowego sporządzania cotygodniowych raportów z mojej działalności. Takie działania podejmowane przez pana prezydenta odbieram jako szykanowanie w związku z kandydowaniem do Sejmu oraz jako naruszenie praw pracowniczych, dlatego zdecydowałem się złożyć pozew o mobbing — wyjaśniał Rodziewicz.

DWA WYJŚCIA I DWIE NAGANY

Pierwsza kara nagany została nałożona w związku z wyjściem w czasie pracy na konferencję prasową Lewicy.

— Pierwsze postępowanie dyscyplinarne dotyczyło wyjścia osobistego, które w moim mniemaniu było

zgodne z regulaminem pracy urzędu i obowiązującym w Urzędzie Miejskim zwyczajem — poinformował urzędnik.

Drugie postępowanie dyscyplinarne dotyczyło — jak twierdzi Miejski Rzecznik Konsumentów — wyjścia służbowego na inaugurację Elbląskich Dni Seniora

— Od samego początku funkcjonowania jako Miejski Rzecznik Konsumentów współpracowałem z seniorami jako grupą, która wymaga szczególnego wsparcia ze strony Rzecznika Konsumentów — podkreślał Rodziewicz.

Nałożenie drugiej kary uzasadniono tym, iż wyjście na Dni Seniora było poza zakresem obowiązków Miejskiego Rzecznika Konsumentów.

— Dziwi fakt, że wszelkie szykany wobec mnie dotyczą takich spraw, które wcześniej już miały miejsce, ale wcześniej przez pięć lat nikt nie miał co do nich zastrzeżeń. Co do mojej pracy i wykonywanych przeze mnie obowiązków służbowych również. Dopiero teraz takie zastrzeżenia się pojawiają i taka jest reakcja mojego pracodawcy. Wielokrotnie brałem udział w wydarzeniach związanych z seniorami: wtargach seniora, Dniach Seniora, chodziłem też na różnego rodzaju wykłady, prelekcje, spotkania z seniorami. Wcześniej nikt nie miał do tego zastrzeżeń — tłumaczył Paweł Rodziewicz.

Urzędnik zwrócił się również do innych pracowników Urzędu Miejskiego w Elblągu. Twierdzi, że zgłaszały się już do niego osoby, które również do-

Miejski Rzecznik Konsumentów podczas inauguracji Elbląskich Dni Seniora. Za obecność w tym wydarzeniu otrzymał karę nagany. Udział w imprezie miał wykraczać poza jego obowiązki służbowe

świadczyły łamanie praw pracowniczych w Urzędzie Miejskim w Elblągu.

— Jeżeli te osoby zdecydowały się wstąpić na drogę sądową, to serdecznie do tego zachęcam i obiecuję bezpłatną pomoc prawną w zakresie dochodzenia swoich praw — zaapelował Paweł Rodziewicz.

Przypomnijmy, że Miejski Rzecznik Konsumentów złożył wcześniej w Prokuraturze Rejonowej w Elblągu zawiadomienie o możliwości popełnienia dwóch przestępstw przez prezydenta Witolda Wróblewskiego polegających na zakłócaniu przebiegu wyborów (art. 249 k.k.) oraz naruszaniu praw pracownika (art. 218 k.k.).

WRÓBLEWSKI TEŻ ZAWIADOMIŁ PROKURATURĘ

Poprosiliśmy Witolda Wróblewskiego o komentarz w tej sprawie. W odpowiedzi otrzymaliśmy jego oświadczenie.

— W związku z informacją o złożeniu pozwu przez pana Pawła Rodziewicza o rzekomy mobbing raz jeszcze pragnę podkreślić, że zarzuty te są bezpodstawne. Podtrzymuję swoje stanowisko, że działania pana Pawła Rodziewicza, pełniącego funkcję Miejskiego Rzecznika Konsumentów, służą jedynie zwiększeniu rozgłosu kandydata do Sejmu w trwającej kampanii wyborczej — możemy przeczytać w oświadczeniu.

— Kary, które otrzymał pan Paweł Rodziewicz, wynikają z nieprzestrzegania ustalonej organizacji pracy w Urzędzie Miejskim w Elblągu. Dziwi jednocześnie, że prawnik nie zna regula-

minu pracy i notorycznie go łamie. 5 września 2023 roku pan Paweł Rodziewicz bez zgody pracodawcy z przyczyn osobistych opuścił miejsce pracy. 11 września br. natomiast zadeklarował wyjście służbowe na inaugurację Dni Seniora, podczas gdy jego udział w tym wydarzeniu nie wynikał z zakresu obowiązków Miejskiego Rzecznika Konsumentów. Te zadania należą do Pełnomocnika Prezydenta ds. Seniorów. Zadeklarowane wyjście służbowe pana Rodziewicza nie ma więc racjonalnego i prawnego uzasadnienia. Wykonywanie prac innych niż służbowe lub prac, które nie zostały zlecone przez przełożonych, jest naruszeniem obowiązków pracowniczych. W związku z wielokrotnym naruszeniem dyscypliny pracy Miejskiego Rzecznika Konsumentów wprowadzono obowiązek cotygodniowego raportowania wykonywanych obowiązków pracowniczych, co nie ma żadnego związku z jego kandydowaniem do Sejmu — tłumaczy Witold Wróblewski.

— Złożone zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez pana Pawła Rodziewicza przestępstw określonych w art. 191 §1 kk. oraz art. 270 §1 kk. Dotyczą one kierowania wobec mnie bezprawnych gróźb spowodowania postępowania karnego w celu zmuszenia mnie do spełnienia jego żądań, oraz odstąpienia od egzekwowania wobec niego przestrzegania dyscypliny pracy, a także potwierdzenia nieprawdy w dokumentacji pracowniczej — poinformował prezydent Elbląga.

EWELINA GULIŃSKA

W odpowiedzi na zarzuty Miejskiego Rzecznika Konsumentów prezydent Elbląga złożył do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez niego przestępstw

NASZE LASY SĄ OTWARTE NA GRZYBIARZY

W dniach 19-20 września odbyła się Konferencja Gospodarcza Elbląg'23 zorganizowana przez Dziennik Elbląski. Jednym z gości wydarzenia był Michał Gzowski. Rzecznik prasowy Lasów Państwowych w rozmowie z nami wyjaśnił, co dzieje się jesienią w lasach.

Podzielcie się z nami zdjęciami swoich leśnych skarbów, wysyłajcie je na gazeta@dziennikelblaski.pl. Odwdzięczymy się darmową prenumeratą!

Coraz częściej nasi Czytelnicy chwalą się w wiadomościach do Redakcji skarbami, które udało im się znaleźć w podelbąskich lasach. Podczas Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 rozmawialiśmy z Michałem Gzowskim, między innymi o grzybobraniu.

— Jesień to intensywny czas dla lasów i dla leśników. We wrześniu realizujemy wiele prac z zakresu ochrony przyrody, na przykład w wyznaczonych miejscach odbywa się wielka inwentaryzacja ilości szkodników — na tej podstawie będziemy weryfikowali, jak duże zagrożenie stanowią dla

Jednym z gości Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 był Michał Gzowski, rzecznik prasowy Lasów Państwowych

lasów w danym sezonie. To kluczowe zadanie, dzięki któremu będziemy wiedzieli, jak dobrać odpowiednie zabiegi na kolejny sezon. Można powiedzieć, że jesteśmy trochę jak ogrodnicy, ale na dużo większą skalę, bo myślimy nie w perspektywie kilku miesięcy, ale kilkudziesięciu lat — przyznał w rozmowie z nami rzecznik Lasów Państwowych.

— Jesień to też czas, kiedy możemy skorzystać z lasu, w sposób całkowicie dowolny, ale odmienny niż latem. Latem idziemy do lasu, aby trochę uciec od słońca, a jesienią, by realizować jedną z największych pasji Polaków, czyli grzybobranie — dodał Michał Gzowski.

I wyjaśnił: — W Polsce mamy bardzo dobry system, który pozwala Po-

lakom na wstęp do lasów dowolnie, na zbieranie grzybów dowolnie i w dowolnej ilości. Dla przykładu powiem, jak to wygląda w Niemczech — mamy tam ograniczenie — w zależności od landu — kilogram bądź dwa kilogramy na osobę. To niewielka ilość — nie oszukujmy się. W Holandii lasy w całości należą do królowej i jest tam całkowity zakaz zbierania grzybów, są małe wyjątki z ograniczeniem do 250 gramów — to bardzo mało. W niektórych krajach Europy trzeba mieć licencję, która kosztuje albo 10 euro dziennie, albo 120 euro rocznie — to dosyć wysoka cena. Wracając jednak do ograniczeń, kiedy je przekroczymy, musimy płacić kary — i to w wysokości nawet kilkunastu tysięcy euro. U nas ten system jest naprawdę dobry i otwarty na Polaków.

Michał Gzowski przypomniał o ważnej roli, jaką pełnią pracownicy Lasów Państwowych.

— Leśnicy zajmują się nie tylko gospodarką leśną, ale również ochroną przyrody — zarówno zwierząt, jak i roślin. Lasy Państwowe są tak naprawdę największą organizacją ochrony przyrody w Polsce, o ile nie w Europie. 26 tysięcy ludzi codziennie troszczy się nie tylko o to, aby wyprodukować drewno — co oczywiście jest pewną koniecznością, ale zajmuje się także ochroną przyrody i to jest jedna z trzech podstawowych funkcji, którą Lasy Państwowe realizują już od 100 lat — to więc bardzo długa, wielopokoleniowa tradycja — podsumował nasz rozmówca.

Relacje i filmy z Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 publikujemy regularnie na naszej stronie internetowej www.dziennikelblaski.pl — zachęcamy Państwa do śledzenia nas w sieci. Do naszego wydawnictwa będziemy wracać również w kolejnych wydaniach tygodnika Dziennik Elbląski.

KK

REKLAMA

CZY WIESZ, SKĄD BIERZE SIĘ CIEPŁA WODA, KTÓRA PŁYNIE Z KRANU W TWOIM MIESZKANIU?

To pytanie może wydawać się proste, ale za tą codzienną wygodą kryje się cały proces, który sprawia, że każdego dnia możesz cieszyć się komfortem ciepłej wody wykorzystywanej podczas kąpieli czy mycia naczyń.

System ciepłowniczy a ciepła woda

Aby odpowiedzieć na pytanie, skąd bierze się ciepła woda, przybliżmy najpierw poszczególne elementy systemu ciepłowniczego w Elblągu — to między innymi dzięki niemu w kranach mamy ciepłą wodę.

W naszym mieście znajdują się dwa źródła ciepła — Elektrownia Elbląg (Energia Kogeneracja) i Ciepłownia Dojazdowa (EPEC). Z tych obu miejsc, ciepło wędruje siecią ciepłowniczą do bloków lub domów. Nośnikiem ciepła jest gorąca woda. Ale to nie ona płynie z naszego kranu.

Sieci ciepłownicza i wodociągowa spotykają się w węźle ciepłowniczym. Jest to zazwyczaj specjalnie wydzielone pomieszczenie w bloku lub domu. Sieć wodociągowa dostarcza zimną wodę, która jest podgrzewana ciepłem z sieci ciepłowniczej w urządzeniu nazywanym wymiennikiem ciepła. Można więc powiedzieć, że ciepła woda... podgrzewa ciepłą wodę, nie mieszając się z nią. Proces ten oparty jest na zasadach fizyki związanych z przewodnictwem cieplnym.

Po podgrzaniu ciepła woda dostarczana jest za pomocą instalacji wewnętrznej i trafia do naszych kranów.

Ile kosztuje podgrzanie wody?

Skoro ciepła woda w naszym kranie wykorzystuje ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej, to może pojawić się pytanie: ile kosztuje samo podgrzanie wody? Wydaje się, że odpowiedź będzie prosta i wskaże konkretną kwotę, jednak jest to bardziej skomplikowane.

Koszt podgrzania i przesyłu 1m³ zimnej wody w Elblągu wynosi średnio 21,67 zł/GJ

w zależności od grupy odbiorców. To, w której jesteśmy grupie odbiorców, określa kilka czynników, między innymi to, do kogo należy węzeł ciepły — do klienta czy do EPEC. Kwota ta nie obejmuje opłaty za moc zamówioną.

Na powyższy koszt składa się cena ciepła pomnożona przez ilość energii potrzebnej do podgrzania 1 m³ wody wodociągowej z 10 st. C do temperatury 55 st. C z uwzględnieniem kosztów dystrybucji.

Dodatkowo na tę cenę wpływają straty ciepła w instalacji wewnętrznej w budynkach. Jest to zależne m.in. od stanu technicznego instalacji, rodzaju rur, ich ocieplenia, odległości wymiennika od budynku. Wielkość tych strat jest niezależna od wielkości poboru ciepłej wody i jest charakterystyczna dla każdego obiektu. Oznacza to, że cena dla nas może być nieco inna niż w sąsiednim bloku, gdzie na przykład przeprowadzono już modernizację instalacji.

Jak cena ciepłej wody powiązana jest z ceną ciepła?

Jak wspomnieliśmy, cena ciepłej wody zależy od rodzaju taryfy, czyli tego, do której grupy odbiorców się zaliczamy. To związane jest ze sposobem wytwarzania i dostarczania ciepłej wody. EPEC dostarcza do budynku ciepłą wodę, która w wymienniku podgrzewa wodę dla mieszkańców, natomiast nie zajmuje się dzieleniem kosztów na poszczególne mieszkania. To spółdzielnie albo wspólnoty mieszkaniowe ustalają w swoich wewnętrznych regulaminach sposób rozliczania kosztów ciepła, również na potrzeby podgrzania wody, opierając się na wskazaniach zużycia ciepłej wody w wodomierzu.

Czy wiesz, skąd w Twoim bloku bierze się ciepła woda?

ŻYCIE ZACZYNA SIĘ PO CZTERDZIESTCE!

To zawodowe również. To właśnie w tym wieku Anna Klonowska postanowiła rzucić pracę na etacie i otworzyć swój własny biznes. To prosta historia o tym, jak przypadek pomaga znaleźć pasję i zdeterminować naszą przyszłość.

Anna Klonowska pół roku temu otworzyła swój własny salon

Pani Anna przeszła wiele szkoleń

O tym, aby założyć własny biznes, pomyślałam, mając 40 lat. Pracowałam wtedy w przedszkolu jako woźna i pomoc przedszkolna. W 2020 roku zaczęłam się szkolić z zakresu zabiegów na włosy. Najpierw było szkolenie z keratynowego prostowania włosów, nanoplastia. Później doszły kolejne szkolenia: z botoksu termicznego, który regeneruje, nawilża i odżywia włosy, keratynowe fale... Tak naprawdę przez kolejne kilka lat się szkoliłam — zaczyna Anna Klonowska.

I zaznacza: — Teraz robię to, co lubię, to co kocham. Trochę późno odnalazłam swoją pasję, ale — ja zawsze powtarzam — lepiej późno niż wcale.

Jak to wszystko się zaczęło?

— To taka historia trochę jak z filmu, książki... Kiedyś byłam bardzo, bardzo chora. Byłam na zwolnieniu i leżałam w łóżku. I któregoś razu poszłam do łazienki, spojrzałam w lustro i powiedziałam do siebie: „Jak ja wyglądam... Muszę coś zrobić ze swoimi włosami”. Wtedy przyszło mi do głowy, aby zrobić sobie samej keratynowe prostowanie włosów — opowiada nasza bohaterka.

Pani Anna znalazła na jednej z aukcji internetowych preparat to tego zabiegu i bez wahania go kupiła.

— Zamówiłam keratynę, kompletnie się na tym nie znając. Odebrałam zamówienie, ale jeszcze bardziej się rozchorowałam, dostałam gorączki i nie zrobiłam tego zabiegu. I bardzo dobrze, że tego nie zrobiłam. Podczas choroby jeszcze bardziej wgłębiłam się w temat. Zaczęłam czytać, czytać, czytać i okazało się, że keratyna, którą kupiłam, jest do niczego i tak naprawdę zniszczyła bym sobie włosy — wspomina nasza rozmówczyni.

Pani Anna, czytając o zabiegach pielęgnacyjnych na włosy, natknęła się w internecie na ofertę szkolenia.

— Długo nie myśląc, zapisałam się na nie i wpłaciłam zadatek. Po paru dniach przyszło do mnie pytanie. Zadatek był wysoki i zastanawiałam się, co ja właściwie robiłam. Ale skoro wpłaciłam już 1000 zł, to musiałam jechać na to szkolenie, bo było mi szkoda pieniędzy, których i tak już bym nie odzyskała. Pojechałam na to szkolenie, spodobało mi się i tak się zaczęło. Potem było kolejne szkolenie i następne. Najpierw wykonywałam zabiegi koleżankom i tak się potoczyło — opowiada.

Pani Anna przez 3 lata wciąż pracowała w przedszkolu, a po godzinach wykonywała zabiegi w domu — Założyłam działalność nierejestrowaną i kilka takich zabiegów w miesiącu mogłam zrobić. W końcu postanowiłam odejść z pracy na etacie i założyć swój mały salonik, o czym marzyłam. Jednak pandemia, a później wojna odłożyły moje plany w czasie. Człowiek się bał i nie chciał aż tak ryzykować — przekazuje.

Jak nie teraz, to kiedy?

I w końcu w kwietniu 2023 roku pani Anna postanowiła spełnić swoje marzenie.

— Jak nie teraz to wcale, człowiek nie ma już 20 lat. Otworzyłam swój salon „Fabryka Włosa” i od kwietnia wykonuję zabiegi pielęgnacyjne na włosy. Zajmuję się również przedłużaniem włosów. Jestem bardzo zadowolona i dobrze mi idzie.

W salonie przy ul. Grottgera można przedłużyć włosy

Jestem szczęśliwa, bo nie myślę w niedzielę z niechęcią, że jutro znowu muszę iść do pracy — przyznaje.

Czy pani Anna nie bała się porzucić bezpiecznej pracy na etacie w przedszkolu na rzecz własnej działalności, która, zwłaszcza na początku, jest niepewna?

— W tamtej pracy było dużo plusów, ale i dużo minusów. Była to bardzo słabo wynagradzana praca, a bardzo odpowiedzialna — to przecież praca z dziećmi — i na pewno niewarta takich pieniędzy, które się tam zarabiało. Ale nie chodziło tylko o wynagrodzenie, ja po prostu nie czułam tej pracy. Już gdy zaczęłam się szkolić, to wiedziałam, że chcę to robić. Na tę decyzję duży wpływ miała też śmierć

mojej mamy — minęła właśnie pierwsza rocznica. Gdy mama umarła, poczułam, że muszę zacząć swoją działalność teraz, bo jeśli teraz tego nie zrobię, to już nigdy nie zacznę. A uświadomiłam sobie, że dziś człowiek żyje, a jutro może już go nie być. Tak jak było z moją mamą. Skoro już w wieku 40 lat zaczęłam się szkolić, to postanowiłam to wykorzystać i iść do przodu. Nie bać się o to, czy będę miała stałą pensję — to też jest ważne — ale myślę, że jak się kocha to, co się robi, to i ta pensja będzie — stwierdza nasza rozmówczyni.

Koszty, koszty, koszty...

Pani Anna po rezygnacji z pracy na etacie złożyła wniosek do Powiatowego Urzędu Pracy o dotację na podjęcie działalności gospodarczej. Wniosek został oceniony pozytywnie, a nasza bohaterka otrzymała 30 tys. zł. wsparcia. Za pieniądze kupiła rzeczy niezbędne do prowadzenia salonu. Wynajęła też lokal, który wyremontowała już na własny koszt, gdyż nie mogła pokryć kosztów remontu z dotacji.

Niestety, jak przyznaje nasza rozmówczyni, koszty prowadzenia działalności gospodarczej są zabójcze.

— Koszt wynajęcia lokalu to 1850 zł, do tego wszystkie składki i podatek od dochodu. Na same opłaty muszę

pracować dobry tydzień. A już niedługo, gdy skończy mi się tzw. mały ZUS, na same opłaty będę musiała pracować już 2 tygodnie — przewiduje pani Anna.

Jak zdobyć klientów?

— Najwięcej klientów zdobywam pocztą pantoflową. Mam też reklamę na Facebooku. Do tego posty, zdjęcia, relacje w mediach społecznościowych. To też ma duży wpływ na pozyskiwanie klientów. Kiedyś wykupiłam reklamę na telewizji i w radiu — jednak to ogromne koszty dla małego przedsiębiorcy. A szczerze tylko 2 osoby przyszły na zabiegi, bo usłyszały o mnie w radiu. Reklama kosztowała 1500 zł i emitowana była 4 razy dziennie przez tydzień. To bardzo duże koszty i nie zwróciły się. Jeśli chodzi o zabiegi, to jednak reklama w mediach społecznościowych wygrywa. Anajwięcej klientek to osoby, które do mnie wracają zadowolone — zdradza nasza rozmówczyni.

Salon Anny Klonowskiej „Fabryka Włosa” znajduje się przy ul. Grottgera 53 w Elblągu (wejście obok sklepu Stokrotka). Można tam skorzystać z zabiegów na włosy: keratynowe prostowanie włosów, nanoplastia, botoks termiczny. W salonie można też przedłużyć włosy.

EWELINA GULIŃSKA

O Funduszach Europejskich dla Warmii i Mazur przeczytasz na stronie
www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kampania współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

DOBRY FACH WIELE WART

Zawód kołodzieja odszedł do lamusa, podobnie jak wiele innych, a w ich miejsce pojawiły się nowe, choćby programisty. A co przyniesie przyszłość? Jaki model kształcenia zawodowego wybrać? Na te pytania będą szukać odpowiedzi uczestnicy konferencji „Kraina możliwości zawodowych”.

Szkolnictwo zawodowe daje zawód, określone kwalifikacje. Ale świat się zmienia. Transformacja cyfrowa i ekologiczna niosą ze sobą nowe wyzwania i umiejętność dostosowania do zachodzących zmian staje się kluczowa. Zatem, w jakim kierunku powinniśmy iść w przypadku szkolnictwa zawodowego, żeby nadążyć za tymi zmianami, ale też dać młodym ludziom poczucie własnej wartości, jak też bezpieczeństwa, stabilizacji. Innymi słowy, jak mądrze wybrać zawód, jak mądrze uczyć fachu?

Pytania trudne, bo wybiegające w przyszłość. A jeszcze trudniej o odpowiedź, zważywszy, że — jak przewidują eksperci — 60 proc. uczniów, którzy dziś zaczynają swoją edukację, będzie pracowało w zawodach, których jeszcze nie ma.

To nie może być sztampa

Odpowiedzi na te i inne pytania związane z kształceniem zawodowym zapewne padną na konferencji „Kraina możliwości zawodowych”, która obędzie się 26 października w niedawno otwartej Kortosferze – Centrum Nauki i Innowacji UWM. Ta

na wskroś nowatorska placówka powstała przy ogromnym wsparciu Funduszy Europejskich, które również wspierają kształcenie zawodowe w naszym regionie. Dzięki nim szkoły mogą dostosować swoją ofertę do rynku pracy, do zmian na nim zachodzących. Mogą być bardziej elastyczne i szybciej reagować na zmiany, tak jak chociażby Zespół Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie, który uzyskał unijne wsparcie na rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego.

— Żeby dobrze kształcić, musimy dostosować kształcenie do potrzeb młodego człowieka, a więc już na wczesnym etapie podstawówki zbadać jego możliwości i predyspozycje, a później przez doradztwo zawodowe dobrze pokierować, aby młodzież trafiła do odpowiednich szkół — mówi Grzegorz Górski, dyrektor ZSEiT w Olsztynie. — Bo tak naprawdę nieważne jest, jaki kierunek kończymy, ale jak go kończymy. Bo można być kiepskim w bardzo dobrym zawodzie i zarabiać małe pieniądze. A można mieć niekoniecznie najbardziej popularny zawód, ale być bardzo dobrym fachowcem i zarabiać olbrzymie pieniądze. Druga istotna rzecz, to to, że jeżeli kształcimy, to musimy młodego człowieka zaciekawić. To nie mogą być sztapkowe ćwiczenia. Kształcenie zawodowe ma to do siebie, że jest bardzo ciekawe

od strony praktycznej i tym właśnie bardzo często jesteśmy w stanie zachęcić młodzież do nauki. I tu dużym wsparciem dla nas są Fundusze Europejskie, dzięki

Dr Danuta Oleksiak

dyrektor Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu. Nauczyciel, konsultant ds. przedmiotów zawodowych, doradztwa zawodowego, kształcenia dorosłych, zawodów unikatowych.

Dr hab. Aleksandra Przeglasińska-Skierkowska

futurologka, publicystka, od 2020 r. prorektor ds. współpracy z zagranicą Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

staży i praktyk zawodowych oraz realizacji kursów zawodowych powiązanych z profilem kształcenia uczniów.

Co szkoła bierze pod uwagę budując swoją ofertę edukacyjną?

— Na początku robimy analizę rynku edukacyjnego i potrzeb pracodawców, jeśli chodzi o kwalifikacje zawodowe młodzieży. Tu korzystamy też z barometru potrzeb zatrudnienia powiatowego urzędu pracy, jak również corocznego obwieszczenia ministra edukacji o istotnych zawodach dla województwa warmińsko-mazurskiego bądź umiarkowanej potrzebie różnych zawodów — tłumaczy Piotr Bartoszek, dyrektor ZSZ w Gołdapi.

— Chcemy też, żeby nasza młodzież opuszczała bramy szkoły z dodatkowymi kwalifikacjami wzależności od zdobytego zawodu, np. operatora wózków widłowych czy spawacza, miała prawo jazdy. I na takie kursy staramy się pozyskiwać Fundusze Europejskie. W ubiegłym roku w tych kursach brało udział ok. 140 uczniów. To zdecydowanie zwiększa ich szanse na rynku pracy.

Głowa pełna pomysłów

Kształcenie zawodowe niesie wiele możliwości. Można szybko zmienić ścieżkę kariery lub ją uzupełnić na każdym etapie, zaczynając od szkoły branżowej Istopnia, a kończąc na studiach wyższych. I ta konferencja jest dla uczniów, kadry szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, ale też władz samorządowych, wnioskodawców, sfery otoczenia społeczno-gospodarczego. Pokaże, jak uczyć w czasach, kiedy wszystko się zmienia.

I bez wątplenia będzie wielką inspiracją, a jej uczestnicy wyjadą z Kortosfery z głową pełną pomysłów na ciekawe i innowacyjne rozwiązania w swoich projektach.

Co zrobić, aby wziąć udział w konferencji? Wystarczy wypełnić formularz zgłoszeniowy. Na zgłoszenia organizatorzy czekają do poniedziałku, 23 października. Formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie: www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl. Liczba miejsc jest ograniczona.

Więcej informacji o wydarzeniu pod numerem telefonu: 89 51 25 178 lub adresem e-mail funduszeuropejskie@warmia.mazury.pl.

PROGRAM KONFERENCJI

9:30-10:00 Rejestracja uczestników

10:00-10:15 Otwarcie konferencji,
Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa

10:15-11:10 Doradca zawodowy – projektant przyszłości:

- Doradca zawodowy XXI wieku – dr Danuta Oleksiak
- Jak wspólnie odnaleźć klucz do samorealizacji? – Michał Zawadka

11:00-11:45 Możliwości kształcenia zawodowego, czyli jak być elastycznym i szybko reagować na zmiany?

- Atrakcyjność kształcenia zawodowego – osławiamy ludzi z technologią, uczymy się przez całe życie, zawody przyszłości – Ada Florentyna Pawlak

11:45-12:15 Przerwa kawowa

12:15-13:05 Nie bójmy się wyzwań i współpracy:

- Edukacja zawodowa w czasach nowoczesnych technologii — Grzegorz Górski,
- Sztuczna inteligencja – wyzwanie czy możliwości? — dr hab. Aleksandra Przeglasińska-Skierkowska

13:05-13:20 Kształcenie zawodowe w Europejskim Funduszu Społecznym + Michał Opieczyński,

13:20-14:00 Poczęstunek.

Ada Florentyna Pawlak
antropolożka technologii, prawniczka i historyczka sztuki, wykładowczyni akademicka i speakerka w Digital University w obszarze społecznych kontekstów nowych technologii. Specjalizuje się w obszarze społecznych implikacji sztucznej inteligencji i transhumanizmu.

Michał Zawadka
propagator szeroko rozumianej edukacji miękkiej, twórca szkoły mentalnej. Mówca inspiracyjno-motywacyjny.

Michał Opieczyński
dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

którym stworzyć nowoczesne stanowiska do nauki. I oczywiście to musi być kształcenie dualne, czyli we współpracy z przedsiębiorstwami, otoczeniem biznesu. Dobrym przykładem nowego spojrzenia na naukę zawodu jest też formuła przyjęta przez Zespół Szkół Zawodowych w Gołdapi, gdzie położono nacisk na współpracę szkoły z przedsiębiorstwami w zakresie

możemy

NAJWAŻNIEJSZY JEST CZŁOWIEK

Głównym celem strategii rozwoju społeczno-gospodarczego „Warmińsko-Mazurskie 2030” jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna województwa z regionami Europy. O projektach strategicznych dofinansowanych z Funduszy Europejskich i ich znaczeniu dla rozwoju regionu rozmawiamy z Gustawem Markiem Brzezinem, marszałkiem województwa.

– **Panie marszałku, prawie jedna czwarta z kwoty 1,786 mld euro z Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 została zarezerwowana na tzw. projekty strategiczne. Proszę powiedzieć, co kryje się za tym określeniem?**

– Projekty strategiczne to operacje istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego. To te przedsięwzięcia, które będą wносить kluczowy wkład w realizację celów strategii regionu „Warmińsko-Mazurskie 2030” oraz programu regionalnego. Są wśród nich zarówno duże projekty inwestycyjne w obszarze mobilności regionalnej, efektywności energetycznej, środowiska czy turystyki i kultury, jak i projekty tzw. miękkie, jak wsparcie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego czy rozwój systemu pieczy zastępczej. W dobie intensywnych zmian technologicznych postawiliśmy również na podniesienie kompetencji cyfrowych jednostek samorządowych. Identyfikowanie projektów strategicznych toczyło się równoległe z przygotowaniem programu i część z nich była przedmiotem intensywnych rozmów i negocjacji z Komisją Europejską, która musiała wydać zgodę na ich realizację.

– **Zatem to są istotne przedsięwzięcia z punktu widzenia rozwoju regionu, przyszłości Warmii, Mazur i Powiśla. Ich wybór nie był więc łatwy. Kto o tym zdecydował?**

– Proces wyłaniania projektów strategicznych był bardzo szeroki i transparentny. W dużym stopniu opierał się na sile współpracy, bowiem daje ona szansę osiągnięcia znaczących efektów w większej skali niż pojedyncze inicjatywy. Mówiąc w dużym skrócie: partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego zawiązane na obszarach strategicznej interwencji zidentyfikowanych w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego „Warmińsko-Mazurskie 2030” opracowały projekty ponadlokalnych strategii/programów rozwoju wraz z propozycjami projektów strategicznych. Propozycje projektów własnych samorządu województwa złożyły również departamenty Urzędu Marszałkowskiego Wojewód-

ztwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odpowiedzialne za politykę sektorową. 21 lutego 2022 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wybrał 30 projektów połączonych w 15 przedsięwzięć strategicznych, które realizowane będą przez samorząd województwa oraz partnerstwa gmin i powiatów.

– **Co oznacza dla samych beneficjentów fakt, że dany projekt znalazł się na liście projektów strategicznych?**

– Projekty strategiczne będą korzystać z preferencyjnych warunków w programie: mogą zostać wybrane do dofinansowania w sposób niekonkurencyjny lub w ramach specjalnego naboru zamkniętego, czyli wyodrębnionej linii budżetowej. Pamiętając, że przygotowanie tak dużych przedsięwzięć obciążone jest zwykle większym ryzykiem, zadbałmy również o wsparcie eksperckie dla beneficjentów projektów strategicznych w ramach tzw. Project Pipeline. Eksperti przygotowują wstępne analizy i warianty realizacji projektów, wskazując ewentualne ryzyka i rekomendując niezbędne kroki i rozwiązania. Należy jednak

”

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wybrał 30 projektów połączonych w 15 przedsięwzięć strategicznych, które realizowane będą przez samorząd województwa oraz partnerstwa gmin i powiatów.

zaznaczyć, że realizacja projektu strategicznego, tak samo jak w przypadku wszystkich innych projektów, uzależniona jest od złożenia poprawnego

Marszałek Gustaw Marek Brzezin podczas wystąpienia w Europejskim Komitecie Regionów w Brukseli.

wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami w wyznaczonym terminie oraz spełnienia przez projekt wymogów formalnych i kryteriów oceny projektów zatwierdzonych przez komitet monitorujący FEWiM i tym samym akceptacji wniosku przez instytucję zarządzającą.

– **Na tej liście jest kilkanaście projektów nowych, wręcz nowatorskich, jak choćby budowa Północnego Centrum Psychiatrii Dziecięcej w podolsztyńskiej Ameryce. Ten projekt budzi szczególne zainteresowanie, zwłaszcza że wręcz mówi się o zapaści psychiatrii dziecięcej. Brakuje lekarzy, oddziały są przepełnione, a terminy oczekiwania na konsultację psychiatry bardzo długie. Na jakim etapie jest ten projekt? Kiedy centrum mogłoby przyjąć pierwszych pacjentów, i to zapewne nie tylko z naszego regionu?**

– Obecnie na końcowym etapie opracowywania jest architektoniczna koncepcja Centrum Psychiatrii Dziecięcej, która będzie podstawą do ogłoszenia przetargu na wyko-

nanie dokumentacji technicznej. W 2024 roku planujemy ogłoszenie postępowania w sprawie zamówienia publicznego na dokumentację techniczną. Opracowanie dokumentacji wraz ze wszystkimi wymaganymi dokumentami, w tym z pozwoleniem na budowę, planuje się zakończyć w pierwszej połowie 2025 r. Wówczas zostanie ogłoszony przetarg na roboty budowlane i wyłonienie wykonawcy robót. Faktyczna budowa wraz z wyposażeniem i uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie powinna się zakończyć w 2028 r. i w tym roku zaczną być udzielane świadczenia w nowych obiektach. Aby przygotować kadry do nowego Centrum, szpital w Ameryce już teraz zaczyna kompletować specjalistów w celu jak najszybszego rozpoczęcia udzielania świadczeń z zakresu psychiatrii dziecięcej.

– **Są też inne bardzo ciekawe projekty, jak modernizacja planetarium w Olsztynie czy Europejskie Centrum Copernicus we**

Fromborku, oraz przedsięwzięcia, które zostały zaczęte tak naprawdę dużo wcześniej. Myślę tu chociażby o poprawie żeglugi na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich i na Kanale Elbląskim, jak też podnoszeniu jakości życia w miasteczkach sieci Cittaslow. Czy wiemy, kiedy mogą zostać uruchomione środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na te wielkie inwestycje?

– Pierwsze nabory na projekty strategiczne są praktycznie gotowe, a również część beneficjentów deklaruje możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie jeszcze w tym roku. W przypadku projektów związków i stowarzyszeń gmin i powiatów niezbędne jest wcześniejsze podpisanie porozumień terytorialnych pomiędzy samorządem województwa a partnerstwami, ale ten etap również zaczęliśmy już realizować i pierwsze porozumienie zostało podpisane prawdopodobnie jeszcze w październiku. Część inwestycji wymaga natomiast bardziej złożonych

przygotowań i należy się spodziewać ich realizacji dopiero w kolejnych latach wdrażania programu.

– **Panie marszałku, gdybyśmy mieli podsumować naszą rozmowę, to o jaką puentę można się pokusić?**

– Aspiracje władz samorządowych i mieszkańców województwa sięgające 2030 roku zawierają się w krótkim, lecz jakże znaczącym zdaniu *Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć*. Fundusze Europejskie bez wątpienia zmieniają nasz region i nadal będą go zmieniać. Jednak podmiotem wszelkich programów i działań strategicznych jest człowiek. On jest najważniejszy. Każdy mieszkaniec regionu, niezależnie od wieku, wykształcenia, stanu posiadania, pochodzenia czy płci, powinien mieć takie same możliwości rozwoju i poprawy jakości swojego życia. Od wczesnej edukacji aż po godną, spokojną starość.

KOŚCIOŁY ODZYSKUJĄ BLASK

Ten projekt jest nietuzinkowy, bo trzy parafie połączyły siły, pisząc jeden, wspólny projekt zakładający dofinansowanie z Funduszy Europejskich. Dzięki czemu otrzymały kilkanaście milionów złotych wsparcia na remont i renowację swoich świątyń.

Warmia i Mazury wyludniają się, ubywa więc także parafian. I to jest problem, przed którym stoi także Kościół katolicki. Proboszczowie mają coraz większy kłopot z utrzymaniem świątyń, bieżącymi remontami, które są bardzo kosztowne, bo dotyczą obiektów zabytkowych. Tu z pomocą przychodzą Fundusze Europejskie, z których środki również mogą służyć ratowaniu zabytków, w tym kościołów w naszym regionie. I coraz częściej parafie korzystają z tej ścieżki. Przykładem jest wspólny projekt trzech parafii z Głotowa, Nowego Miasta Lubawskiego i Lubawy. Wprawdzie te dwie ostatnie leżą w diecezji toruńskiej, a Głotowo znajduje się w diecezji warmińskiej, to w ubieganiu się o pomoc liczą się granice województwa warmińsko-mazurskiego.

Trzy parafie, jeden projekt

Parafie pw. św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim, pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Anny w Lubawie oraz pw. Najświętszego Zbawiciela w Głotowie złożyły wspólny wniosek o dofinansowanie jeszcze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

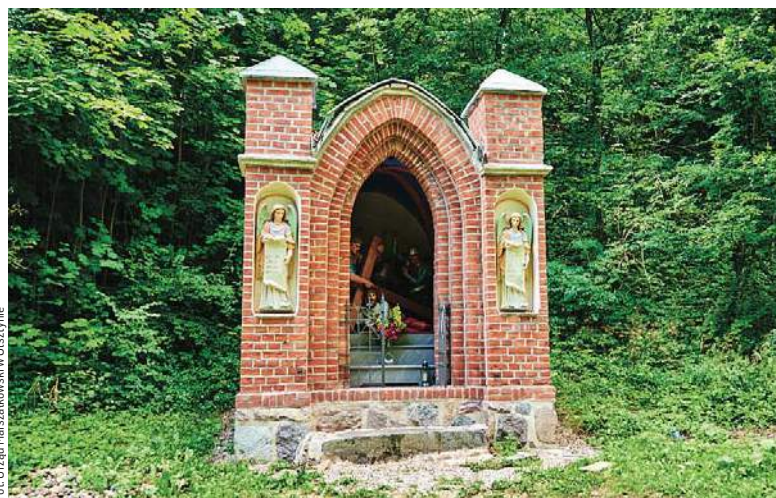
Ich projekt zakłada rewitalizację, adaptację i zagospodarowanie na cele kulturalne i turystyczne zabytkowych obiektów tworzących Szlak Sanktuariów Warmii i Mazur. W Głotowie znajduje się sanktuarium Najświętszego Sakramentu, w Lubawie sanktuarium Matki Bożej Lipskiej, a w Łąkach Bratiańskich koło Nowego Miasta Lubawskiego ruiny sanktuarium Matki Boskiej Łąkowskiej, które pozostały po klasztorze franciszkańskim.

Historia tych miejsc jest bogata, a ich ranga ogromna. To też ważne w kontekście rozwoju turystyki, na którą tak stawiają Warmia i Mazury, zwłaszcza prężnie rozwijającej się turystyki pielgrzymkowej. A my na Warmii i Mazurach mamy wszystko, by przyciągnąć pielgrzymów i nie tylko ich. Projekt parafii odnosi się także do turystów, których spotkania z kulturą duchową i materialną regionu wynikają z ciekawości, z chęci zobaczenia miejsc, o których kiedyś czytali lub słyszeli.

Bez wątpliwości projekt wpisuje się w segment turystyki religijnej. A ta obejmuje przecież nie tylko pielgrzymów odwiedzających najbardziej znane sanktuaria ku czci Maryi w Gietrzwałdzie – polskim Lourdes, jedynym w kraju oficjalnie uznanym przez Kościół miejscem cudu objawień Matki Boskiej, oraz najpiękniejszym – w Świętej Lipce, zwanej Częstochową Północy, które co roku odwiedza około miliona turystów. Ale też inne sanktuaria mniej znane, mniej zatłoczone i równie piękne, jak Głotowo, które słynie z kalwarii warmińskiej, wzniesionej na wzór jerozolimskiej. Zbudowano ją w XIX wieku za pieniądze miejscowego kupca, który wrócił z pielgrzymki do Ziemi Świętej.

Sanktuarium Matki Bożej Lipskiej

Kalwaria warmińska w Głotowie

Johannes Merten, bo tak zwał się ów kupiec, małe kamyczki, które znalazł na drodze krzyżowej w Jerozolimie, zabrał ze sobą jako relikwie. Zostały umieszczone w kaplicach-stacjach, które powstały w latach 1878-1893 na obszarze 7 hektarów. Zadbano nawet o to, aby wiernie odwzorować długość i nachylenie drogi krzyżowej z Jerozolimy. W sumie w Głotowie jest 14 stacji drogi krzyżowej oraz kaplica Pana Jezusa w Ogrójcu i grotka Matki Bożej z Lourdes ze źródłem. A po poświęceniu od 1894 roku kalwaria stała się miejscem pielgrzymek z całej diecezji warmińskiej.

Sanktuaria wypiękniały

I teraz dzięki Funduszom Europejskim wszystkie stacje wypiękniały. — Cała kalwaria została odnowiona, wszystkie kaplice, figury wewnętrzne. Kaplice odzyskały blask — mówi ks. Marek Proszek, proboszcz parafii pw. Najświętszego Zbawiciela w Głotowie. — Zostało zamontowane też oświetlenie, monitoring i internet, żeby można było zwiedzać sanktuarium przy wykorzystaniu aplikacji mobilnej.

Łąkowskiej w klasztorze w Łąkach. Po pożarze klasztoru cudowna rzeźba została przeniesiona do kościoła w Nowym Mieście Lubawskim.

— Częścią projektu jest utworzenie Muzeum im. Działyńskich, które będzie się mieścić w naszym budynku koło kościoła. Prace związane z ekspozycją potrwać do końca grudnia — dodaje proboszcz Markowski. — W muzeum chcemy umieścić też chorągiew Działyńskich, która przez 400 lat wisiała w kościele, ale 30 lat temu trafiła do konserwacji i jeszcze nie wróciła od konserwatora...

Zakończenie projektu w grudniu

— Niektóre rzeczy jeszcze trwają, bo projekt ma się potrwać do końca grudnia tego roku — zauważa ks. Mieczysław Rozmarynowicz, proboszcz parafii pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Anny w Lubawie. — A udało się zrobić bardzo dużo, w tym, co jest bardzo ważne, wyremontować dawną wikariatkę (budynek byłej baszty), w której mieścić się będzie główna część Muzeum Ziemi Lubawskiej. Teraz przygotowujemy aranżację wystaw.

Jak dodaje proboszcz Rozmarynowicz, sanktuarium w Lipach cieszy się szczególną estymą wśród nowożeńców. Jest tu więcej ślubów niż w kościele w Lubawie. Ale miejsce jest też przepiękne. Według legendy nad lipą rosnącą w gaju ukazała się jasność, po czym znaleziono figurę Maryi z Dzieciątkiem. Przeniesiono ją do kościoła w Lubawie, ale w niepojęty sposób wracała na miejsce objawienia. Uznano to za znak. Wybudowano tu kaplicę, a później kościół.

Duchowni zgodnie podkreślają, że bez unijnego dofinansowania nie byłoby tych wszystkich prac remontowych. Ze zbiorów parafialnych nie byłoby w stanie wykonać tak wielkich robót konserwatorskich.

— Nie byłoby możliwe, aby parafia swoim sumptem, z ofiar wiernych mogła to zrobić — Ksiądz Rozmarynowicz nie ma wątpliwości.

Wartość całego projektu trzech parafii to prawie 17,2 mln zł, z czego dofinansowanie z Unii Europejskiej wyniosło blisko 12,3 mln zł.

am

Jedna z bram dawnego klasztoru w Łąkach Bratiańskich

29 września - 5 października 2023

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl. Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460. Skład komputerowy: Magraf, sp.j.

Poniedziałek

20:00

W ułamku sekundy

Dramat, Niemcy, Francja, 2017.

TVP KULTURA

Historia Niemki, której mąż, z pochodzenia Turek, i 6-letni syn Rocco giną w zamachu terrorystycznym, wskutek eksplozji bomby. Ta tragedia „w ułamku sekundy” zamienia jej życie w koszmar. Pograżona w rozpacz i pełna nienawiści Katja rozpoczyna zacięłą walkę o sprawiedliwość. Pragnie, by winni śmierci jej dziecka i męża Nuriego ponieśli zasłużoną karę. Przyjaciele i rodzina starają się podtrzymać ją na duchu. Zapewniają, że sprawy ataku wkrótce odpowiedzą za swój czyn. Kiedy Katja poznaje tożsamość podejrzanych o udział w zamachu, wzbiera się w niej niepohamowany gniew.

Piątek

2:35

Ex Machina

Thriller SF, USA, Wielka Brytania, 2015.

TVP KULTURA

Fim dla miłośników fantastyki, zmuszający do wyważonej uwagi podczas oglądania. Programista z dużej firmy zostaje zaproszony przez szefa do jego posiadłości na odludziu. Okazuje się, że to zaproszenie ma drugie dno - następuje psychologiczne starcie pomiędzy genialnym miliarderem, wybitnym programistą oraz stworzonym przez miliardera androidem. Napięcie rośnie z każdą chwilą, nie przeszkadza w tym minimalizm przestrzeni i scenografii.

Wtorek

1:50

Ból i blask

Dramat, Hiszpania, 2019.

TVP 2

Doceniony przez krytykę i publiczność genialny film hiszpańskiego reżysera i scenarzysty Pedro Almodóvara, mistrza kina autorskiego. Salvador Mallo, uwielbiany przez rzesze fanów hiszpański reżyser, pogrąża się w marazmie. Mistrz usuwa się w cień, zaszywa w swoim domu, praktycznie nie wstając z łóżka. Pragnie pozostać z dala od blasku fleszy i fanów. Teraz poświęca się rozmyślaniom o przeszłości, wspomina czasy dzieciństwa, pierwsze miłości oraz fascynacje kinem. Z odrętwienia wyrwa go ważne dla niego zaproszenie.

Sobota

20:00

Przyjaciel domu

Dramat, USA, 2019.

TVP KULTURA

Nicole i Matt od lat tworzą udany i zgodny związek. Małżeństwo doczekało się potomstwa. Dwie wspaniałe córki dopełniają ich szczęście. Ale nad ich spokojne dotąd życie nadciągają czarne chmury i wydaje się, że już nie ma wyjścia z tej tragicznej sytuacji. Wiadomość o terminalnej chorobie Nicole spada na nich nagle, wywołując strach i cierpienie. Wtedy z pomocą spieszny najlepszy przyjaciel z czasów studiów, Dane, który okazuje rodzinie wielkie wsparcie. Empatyczny i pełen energii Dane wnosi w smutne życie rodziny optymizm i wiarę.

Środa

23:40

Coś za mną chodzi

Horror, USA, 2014.

TV PULS

19-letnia Jay (Maika Monroe) prześladowana jest przez dziwne wizje oraz tajemniczą siłę. Niebezpieczeństwo czai się na każdym kroku, gdyż zło może przybrać postać dowolnej osoby - nieznanego, albo kogoś z najbliższego otoczenia Jay. Dziewczyna, wspierana przez grupkę przyjaciół, desperacko walczy, by przetrwać i znaleźć sposób na powstrzymanie złowrogiej mocy.

Niedziela

0:40

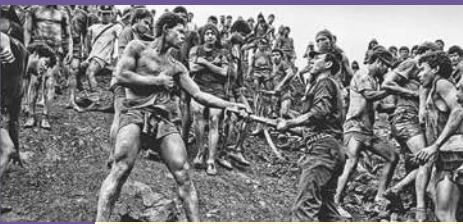
Skyfall

Sensacyjny, Wielka Brytania, USA, 2012.

TVP 1

Skyfall to dwudziesty trzeci film z tego cyklu i trzeci, w którym głównego bohatera zagrał brytyjski aktor Daniel Craig. Akcja filmu koncentruje się na śledztwie w sprawie ataku na siedzibę MI6. Sytuacja wygląda dramatycznie, M jest zmuszona przenieść działalność do podziemnych tuneli. Za atakiem stoi tajemniczy i bezwzględny Raoul Silva, który dąży do zlikwidowania M, jako akt zemsty za dawne porachunki.

Czwartek

2:10

Sól Ziemi

Film dokumentalny, Brazylia, Francja, Włochy, 2014.

TVP KULTURA

Sebastio Salgado, legendarny brazylijski fotograf, podróżował po całym świecie przez 40 lat. Dokumentował ludzkość w okresie dramatycznych zmian, będąc tym samym świadkiem najważniejszych wydarzeń na świecie: konfliktów wojennych, ludobójstwa, klęsk głodu i przymusowych emigracji. Sławę przyniosły mu cykle czarno-białych fotografii poświęcone kondycji człowieka, w których zajął wprost do jądra ciemności ludzkości, obrazując cierpienie, okrucieństwo i śmierć.

PIĄTEK • 29 września

TVP 1

04:45 Klan - telenowela
05:15 Dziedzictwo - serial obyczajowy
06:05 Złoty chłopak - serial obyczajowy
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Agape Blisko Ciebie - kryminalny
08:00 Wiadomości
08:10 Kwadrans polityczny
08:25 Informacje kulturalne
08:30 Pogoda poranna
08:40 Ranczo - serial obycz.
09:40 Komisarz Alex - serial kryminalny
10:40 Ojciec Mateusz - serial
11:25 Kuchnia Jagiellonów
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:40 Magazyn Rolniczy
12:55 Natura w Jedyne - Żółtodzioby. Pierwsze dni życia - dok., Hiszp., 2022

TVP 2

05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany
05:30 M jak miłość - serial
06:05 Anna Dymna - spotkajmy się - Wioletta Józwiak
06:35 Rodzinka.pl - serial kom.
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
10:35 Panorama
10:40 Pytanie na śniadanie
11:15 Nie taka prosta historia - Królestwo Niebieskie - magazyn
11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial
12:30 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Akacja 38 - serial
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:00 Koło Fortuny - extra - odc - teleturniej

TVN

05:30 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:40 Doradca smaku - program kulinarny
06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
14:05 Detektywi - program kryminalny
15:10 Ten moment - program obyczajowy
15:45 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy
16:50 Zapisane w gwiazdach - program paradokument.
17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:50 Uwaga! - program interw.

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy
10:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
11:40 Gliniarze - serial paradokumentalny
12:50 Wydarzenia - program informacyjny
13:20 Interwencja - magazyn reporterów
13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy
14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki
07:35 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Ruta Kamińska - rozmowa
08:15 Wydarzenie aktualne
08:45 Informacje kulturalne
09:15 Ranczo - serial obycz.
11:00 Rodzina Kanderów
12:15 Dietrich i Garbo, dwie boginie kina - dok., Franc., 2015
13:25 Humor Wiesława Michnikowskiego - program satyryczny
14:30 Informacje kulturalne
15:00 Wydarzenie aktualne
15:55 Mała Apokalipsa - obycz., Polska, Włochy, Franc., 1992
18:00 Jazz.pl - Big Band Śląski - koncert
19:35 Zaginione-odnalezione - Odzyskanie dyptyku z warsztatu Dierica Boutsa - „Ecce Homo” i „Mater Dolorosa” - magazyn

TV Puls

06:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym.
08:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
09:00 Kurierzy - serial paradok.
10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy
12:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
20:00 Smak zemsty: Peppermint - akcja, Hong Kong, USA, 2018. Trzymający w napięciu film akcji o tym, jak mogą potoczyć się losy zwykłych ludzi, gdy system sprawiedliwości ich zawiedzie.

TVN 7

04:50 Szkoła - Diana Fabicka z licealnej 3 jest przekonana, że będzie miała dziecko.
06:45 Szpital - program obycz.
07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
10:50 Zapisane w gwiazdach - program paradokument.
11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy
12:50 Szpital - program obyczajowy
13:50 Sąd rodzinny - program sądowy
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
15:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:55 Szpital - program obycz.
17:55 Mamma mia! - reality show
18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00 Hotel Paradise - reality show

TV 4

06:00 Walker, Texas Ranger III
08:00 Nasz nowy dom - reality show
09:00 Pierwsza miłość - serial obycz.
09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej
10:50 Kochane Pieniądze - serial obyczajowy
11:50 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
12:55 Detektywi w Akcji - serial krym.
13:55 STOP Drogówka - serial policyjny
15:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
17:00 Pomóż mi - serial fabularyzowany
18:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej
19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
20:00 Gwiazdy Kabaretu
21:00 Love Island. Wyspa miłości
22:05 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
00:05 6 kul
02:40 Śmierć na 1000 sposobów
03:05 Interwencja - magazyn reporterów
03:25 Top 10 - Lista Przebojów
05:30 Telezakupy TV Okazje

14:00

Złoty chłopak - serial
15:00 Wiadomości; Pogoda
15:20 ALARM! - magazyn
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan - telenowela
18:25 Leśniczówka - serial obycz.
18:55 Jeden z dziesięciu - telet.
19:30 Wiadomości; Pogoda
20:10 Sport
20:15 ALARM! - magazyn
20:35 Archiwista 2 - serial krym.
21:30 Kochaj albo rzuć - kom., Polska, 1977
23:40 Dewajtis - serial kostium.
00:30 Festiwal Niepokorni
Niezłomni Wykłęci
00:55 Film fabularny
03:15 Eroica - dram., Polska, 1957
04:45 Przyszań - serial fab.

15:05

Krok od Nieba - serial kryminalny
16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:45 Akacja 38 - serial
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:50 Polskie Biesiady - Imieninowa - widowisko muzyczne
22:00 Rytm Dwojki - widowisko muzyczne
23:15 Kino relaks - Na ringu z rodziną - fab., Wlk. Bryt., USA, 2019
01:15 Elita zabójców - akcja, Australia, USA, 2011
03:20 Na skrzydłach miłości - obycz., Kan., 2020

20:00

Legion samobójców - sens., USA, 2016. Drużyna złożona z najbardziej niebezpiecznych przestępców ma misję, której celem jest pokonanie tajemniczego, nieprzeniknionego bytu.
22:35 Nocny pościg - sens., USA, 2015. Gangster Jimmy Conlon (Liam Neeson) walczy o uratowanie syna przed śmiercią z rąk mafii.
01:00 Kuba Wojewódzki - talk-show
02:05 Śmierć Diany: dwa śledztwa - program dok.
03:05 Dowody zbrodni - serial krym., USA
04:05 Nauka jazdy - program
04:35 Recepta na stary dom
05:05 Raj za pół ceny - program lifestyleowy

18:00

Pierwsza miłość - serial obycz.
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
19:45 Sport; Pogoda
20:05 Twoja Twarz Brzmi Znajomo - program muzyczno-rozrywkowy
22:10 Warcraft: Początek - fantasy, przygod., Chiny, USA, Kan., Jap., 2016. Pomiedzy rasami orków i ludzi wybucha krwawa wojna o terytorium.
00:55 Escape Room: Najlepsi z najlepszych - horror, USA, RPA, 2021
02:45 Nasz Nowy Dom
04:40 Disco Gramy
05:25 Telezakupy TV Okazje

20:00

Wieczór kinomana - Ptaki - thriller, USA, 1963
22:15 Informacje kulturalne
22:40 Pitbull - serial kryminalny
23:45 Czwartkowy klub filmowy - Zezowate szczęście - kom. dramat, Polska, 1960
01:50 Noc krótkich filmów - Tajemnica żółtego naleśnika - Igraszki - anim.
02:35 Kino nocne - Ex Machina - thriller SF, USA, Wlk. Bryt., 2015. Programista zostaje zaproszony przez szefa do jego posiadłości. Okazuje się, że zaproszenie ma drugie dno...
04:35 Kobiety za kamerą - dok., Wlk. Bryt., 2019
05:40 Jeszcze więcej kultury

22:05

Pierwszy strzał - akcja, Wlk. Bryt., USA, Kan., 2017. Will z synem stają się świadkami napadu na bank. Jeden z rabusiów stara się zabić drugiego i ukraść pieniądze.
00:15 Gang dzikich wieprzy - kom., USA, 2007. Sprawdź jak czterech panów w średnim wieku poradzi sobie w szalonej podróży motocyklami przez USA. W jednej z głównych ról John Travolta!
02:15 Menu na miarę - program kulinarny
03:10 Z archiwum policji - program kryminalny
03:50 Menu na miarę - program kulinarny
05:30 Dyżur - serial medyczny

21:00

Seks w wielkim mieście II - kom., USA, 2010. Cztery przyjaciółki pragną odciąć się od problemów. W tym celu wylatują do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, gdzie wpadają w pułapkę różnic kulturowych.
00:10 Kobiety pragną bardziej - kom., USA, Niemcy, Holandia, 2009. Znudzona żona (Jennifer Connelly) rozważa, czy nie odejść od męża (Bradley Cooper), który ją zaniedbuje. Dlaczego zaniedbuje? Bo...
02:45 Hotel Paradise - reality show
03:45 NASA - archiwum tajemnic - serial dokumentalny, Wlk. Bryt.

TV Trwam

09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem Mamą
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Myśląc Historia
11:35 Centrum Ewangelizacji
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Przygody pana Michała
12:50 Filmowe zyciorysy. Ernesto Cofino
13:30 Msza święta
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo życia
15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w Wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Siódmy Sakrament
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 „Mazurek Dąbrowskiego”
17:30 Geopolityka
17:55 Kartka z kalendarza
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Westerplatte Młodych
19:00 Warto zauważyć...
19:30 Brat Franciszek
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Historia
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia
22:00 Lalka

eprasa.pl 0d8eecbac1

SOBOTA • 30 września	
TVP 1	TVP 2
05:45 Balans bieli - magazyn 06:20 Janka 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie 08:20 wojsko-polskie - reportaż 08:45 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 09:35 Siatkówka mężczyzn - Polska-Belgia 12:10 Markiza Angelika - przyg., Niemcy, Włochy, 1964 14:10 Z pamięci - Hanna Gosławska-Lipińska - felieton 14:25 Okrasa łamie przepisy - mag. kulinarny 15:55 Rolnik szuka żony - reality show 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:35 Ojciec Mateusz - serial 18:25 Kulisy serialu Ojciec Mateusz - felieton	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy 11:55 Zrzućnawani odbudowani 12:30 Polskie Biesiady - Imieninowa - widowisko 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Euro-wizja Junior - widowisko 16:20 Na dobre i na złe - serial 17:15 Wędrowiec Polski - Warszawa da się lubić - reportaż 17:45 Słowo na niedzielę 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial 19:35 Informacje kulturalne 20:00 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko 22:20 Koncert
	
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:35 Komisarz Alex - serial krym. 21:30 Hit na sobotę - Skyfall - sens., Wlk. Bryt., USA, 2012 ● 23:55 Festiwal Niepokorni Niezłomni Wyklęci - Studio Festiwalowe, 2023 00:20 Wojna imperiów - akcja, Chiny, 2015. Huo An dowodzi oddziałem specjalnym stojącym na straży Jedwabnego Szlaku 02:35 Kochaj albo rzuć - kom., Polska, 1977 04:35 Z pamięci - Hanna Gosławska-Lipińska - felieton	23:40 Co się zdarzyło w Las Vegas - kom., USA, 2008. Joy i Jack poznają się przypadkowo w Las Vegas. Z powodu komputerowej pomyłki dostają ten sam pokój w hotelu... 01:30 Godziny - wyścig z czasem - akcja, USA, 2013. Nad Nowy Orlean nadciąga huragan Katrina, potężna burza pustoszy miasto i niszczy wał przeciwpowodziowy. Woda zalewa szpital, z którego zostaje ewakuowany cały personel oraz pacjenci. 03:20 Na ringu z rodziną - biograf., Wlk. Bryt., USA, 2019. Historia kariery Paige, zawodowej wrestlerki...

TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interw. 06:00 New Looney Tunes I - animacja 06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Na Wspólnej Omnibus - serial obyczajowy, Polska 13:25 MasterChef - program 15:05 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show 16:10 Totalne remonty Szelągowskiej - program rozrywkowy 17:15 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 17:50 Doradca smaku - program kulinarny 17:55 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 18:57 Raport Speedway Grand Prix - extra - sport 19:00 Fakty 19:25 Sport; Pogoda	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:25 Małolaty na obozie 10:10 Ewa gotuje - program kulinarny 10:40 Nasz Nowy Dom 11:40 Bogaty Dom-Biedny Dom 12:40 Para do Gara. Ona mówi, on gotuje. - program kulinarno-rozrywkowy, którego gospodarzem jest Mateusz Gessler 13:40 Polacy za granicą - spotkania z ciekawymi ludźmi 14:40 Rolnicy. Podlasie 15:45 Więzienie - program paradokumentalny 17:45 Chłopaki do wzięcia - Pochodzą z małych wsi i miasteczek. Pracują dorywczo, mają niewielkie perspektywy i nie są zbyt zamożni, mimo to z niezachwianą wiarą poszukują partnerkę na całe życie.
	
19:45 Uwaga! - program interw. 20:00 Top Model - program rozrywkowy 21:35 Polityka - kom., Polska, 2019. Film pokazujący środowisko polskich polityków poza kamerami i publicznymi wystąpieniami. 00:20 Piekielna zemsta - sens., USA, 2011. Wiele lat po swojej śmierci byłby bandyta Milton (Nicolas Cage) ucieka z piekła i powraca do świata żywych, aby pomścić śmierć zamordowanej córki. 02:35 Co za kabareci! - program 03:40 Szpital - program obycz. 04:40 Nauka jazdy - program 05:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny	18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gułaj 19:45 Sport; Pogoda 20:00 Piękna i Bestia - musical, romans, baśń, USA, 2017. Bella gotowa jest zamieszkać w zamku potwora, aby ratować ojca. Z czasem... 22:55 Diabeł ubiera się u Prady - dram., USA, 2006. Andy Sachs (Anne Hathaway) zdobywa posadę asystentki u Mirandy Priestly (Meryl Streep). 01:10 Kokainowy Rick - dram., krym., USA, 2018 03:45 Świat według Kiepskich 04:45 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Piosenka jest dobra na wszystko - wspomnienie o Jerzym Wasowskim - koncert 08:05 Tamte lata, tamte dni - Magdalena Zawadzka - magazyn 08:45 Informacje kulturalne 09:10 Philippe Jaroussky - Inspiracje - koncert, Franc., 2020 10:25 Wydarzenie aktualne 10:50 Serialowa nostalgia - Alternatywy 4 - serial kom. 12:25 Kocie ślady - krym., Polska, 1971 14:00 Brunet wieczorową porą - kom. krym., Polska, 1976 15:40 Informacje kulturalne 16:10 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Georgijs Osokins - rozmowa 16:50 Lauren Bacall, bogini wśród ludzi - dok., Franc., 2016	06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze i naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - serial „Kobra” - opowiada o przygodach policjantów patrolujących autostradę, których podczas ich pracy spotykają niezwykle przypadki kryminalne i szalone pościgi. 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - prowadzenie lombardu to zajęcie ciekawe, momentami ekscytujące, ale często i niebezpieczne. Bohaterami serialu są: właściciel Kazimierz Barski, jego rodzina, pracownicy oraz klienci, którzy pojawiają się w lombardzie z powodu różnych życiowych zawirowań.
	
18:00 Retro kino - Królowie Słońca - film przygodowo-historyczny, USA, 1964 20:00 Bilet do kina - Przyjaciel domu - dram., USA, 2019 ● 22:15 Bez prądu - Dżem - koncert 23:10 Informacje kulturalne 23:40 Wieczór kinomana - Seksmisja - kom. 01:55 Galeria sztuki na ekranie - Leonardo i jego dzieła. - dok., Wlk. Bryt., 2021 03:00 Kino nocne - Trzech ludzi do zabicia - sens., Franc., 1980 04:50 Informacje kulturalne 05:20 Tamte lata, tamte dni - Magdalena Zawadzka - magazyn 05:55 Jeszcze więcej kultury	20:00 W obronie własnej - akcja, USA, 2013. Phil Broker (Jason Statham) jest agentem wydziału narkotykowego. Po jednej z akcji, w której ginie młody chłopak, postanawia zrezygnować z pracy w policji. 22:00 Jeden gniewny człowiek - akcja, USA, Wlk. Bryt., 2021. Firma zajmująca się transportem ogromnych sum w gotówce zatrudnia nowego ochroniarza. 00:20 Do utraty sił - akcja, USA, Chiny, 2015. 03:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 03:55 Menu na miarę - program kulinarny 05:30 Dyzur - serial medyczny

TVN 7

05:00 Szkoła - program obyczajowy

06:05 Wiza na miłość - serial paradokumentalny

07:00 Wyluzuj, Scooby-Doo! - serial animowany, USA

07:30 Znów mam 17 lat - kom., USA, 2009

09:40 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:50 Turbo - kom., USA, 2013

16:50 Batman kontra Superman: Świt sprawiedliwości - przyg., USA, 2016. W obliczu wielkiego zagrożenia Batman niechętnie łączy siły z Supermanem...

20:00 Harry Potter i zakon Feniksa - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2007. Ministerstwo Magii ze wszystkich sił stara się zdyskredytować pogłoski o powrocie Sam Wiesz Kogo i naraża Harry'ego na ośmieszenie.

23:00 Naciągacze - kom., USA, 2003. Roy Waller (Nicolas Cage) jest oszustem, który staje przed sądem z zarzutem najbardziej lukratywnego przekrętu w swojej karierze. Równocześnie dowiaduje się, że ma córkę...

01:20 Wykapany ojciec - kom., USA, Indie, Kan., 2013. Dave jest beztroskim, sympatycznym i niezbyt odpowiedzialnym facetem, zupełnie nieprzygotowanym na wiadomość, że jest ojcem 533 dorosłych już dzieci...

03:30 NASA - archiwum tajemnic - serial dok., Wlk. Bryt.

04:30 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki. **10:10** Jaś Fasola radzi **10:25** Medalion **12:15** Obłędny rycerz - kom., przygod., USA, 2001 **14:55** STOP Drogówka - serial policyjny

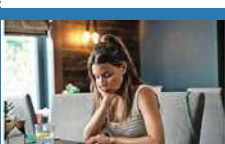
17:00 Para do Gara. Ona mówi, on gotuje. - program kulinarno-rozrywkowy **18:00** Policjantki i Policjanci - serial paradokumentalny **21:00** Doda. Dream Show - reality show **22:05** Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny

00:05 We krwi - thriller, Portoryko, Wlk., Bryt., USA, 2014. Podczas wakacji na Karaibach znika mąż Avy (Gina Carano). Kobieta bierze sprawy w swoje ręce. **02:25** Disco Polo Life **03:25** Top 10 - Lista Przebojów **05:30** Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:00 Zawód: Prymas Polski **09:55** Słowo życia **10:00** Konsystorz z kreacją nowych kardynałów **11:50** Święty na każdy dzień **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Warto zauważyć... **12:50** Siódmy Sakrament **13:20** Ocalić od zapomnienia **13:30** Msza święta **14:30** Przegląd Tygodnika „Niedziela” **14:35** Grypsy z celi śmierci **15:25** Święty na każdy dzień **15:30** Wierzę w Boga **16:00** Inf. dnia **16:10** Historia PL **16:30** Podobni do ewangelicznego siewcy **17:00** Z Parlamentu Europejskiego **17:30** Nowa Ewangelizacja **17:55** Kartka z kalendarza **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Święty na każdy dzień **19:30** Manna z Nieba **19:45** Modlitwa z udziałem dzieci **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Historia **21:00** Apel Jasnoogórski **21:20** Inf. dnia

NIEDZIELA • 1 października	
TVP 1	TVP 2
05:05 Sprawa dla reportera 06:00 wojsko-polskie - reportaż 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień 08:30 Zakochaj się w Polsce 09:35 Siatkówka mężczyzn - Polska-Bulgaria 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan, 2023 12:15 Między ziemią a niebem 12:45 Program katolicki 13:10 BBC w Jedynce - Zaloty wśród zwierząt - dok., Wlk. Bryt., 2021 14:05 Fascynujące miejsca - Fascynująca Antarktyka - dni wiecznego światła - dok., Niemcy, 2019 14:25 Z pamięci - Hanna Gosławska-Lipińska - felieton	05:30 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość 07:25 Pytanie na śniadanie - zapowiedź - w tym Pogoda Flesz 11:30 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2024 - widowisko muzyczne 16:15 Tak to leciało! - teleturniej muzyczny 17:15 Na sygnale - serial fabularyzowany 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:50 Na sygnale - serial fabularyzowany
	
14:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 15:35 Ojciec Mateusz - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:30 Program rozrywkowy 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:20 Dewajtis - serial kostium. 21:20 Rolnik szuka żony - reality show 22:20 Strefa starcia - program publicystyczny 23:00 Zakochana Jedynka - Wymarzony - kom. romantyczna., USA, 2013 00:40 Skyfall - sens., Wlk. Bryt., USA, 2012 ● 03:10 Program rozrywkowy 04:05 Z pamięci - Hanna Gosławska-Lipińska - felieton	
	19:20 Na sygnale - serial fabularyzowany 20:00 Postaw na milion - teleturniej 21:05 Elita zabójców - akcja, Australia, USA, 2011. Płatni mordercy Danny, Hunter, Davies i Meier mają dokonać zabójstwa w Meksyku. Tym razem jednak dochodzi do pewnych komplikacji. 23:15 Koncert Specjalny Filharmoników Wiedeńskich - koncert, Austria, 2023 01:05 Film fabularny 03:00 Co się zdarzyło w Las Vegas - kom., USA, 2008. Joy i Jack poznają się przypadkowo w Las Vegas. Z powodu pomyłki dostają ten sam pokój w hotelu...

TVN	POLSAT
05:45 Uwaga! - program interw.	06:00 Nowy dzień z Polsat News
06:00 Tom i Jerry Show - film animowany	08:10 Wędrowniki z dinozaurami
06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy	09:50 Piękna i Bestia
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn	12:35 Para do Gara. Ona mówi, on gotuje. - program kulinarno-rozrywkowy, którego gospodarzem jest Mateusz Gessler
11:35 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej	13:40 Ninja Warrior Polska
12:15 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy	15:40 Twoja Twarz Brzmi Znajomo - program muzyczno-rozrywkowy
13:00 Top Model - program rozrywkowy	17:40 Ślubne pogotowie Izabeli Janachowskiej - poznajemy historie par, które zdecydowały się na to, by stanąć na ślubnym kobiercu.
14:45 Doppelgänger. Sobowtór - kulisy produkcji - program	18:50 Wydarzenia - program informacyjny
15:20 Mała stopa - przyg., USA, 2018	19:20 Sport; Pogoda
17:30 Bitwa o gości - reality show	19:30 Państwo w Państwie - program interwencyjny
19:00 Fakty	20:00 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni
19:25 Spor; Pogoda	
19:45 Uwaga! - program interw.	
20:00 MasterChef - turniej kulinarny	
	
21:35 Szadź - serial, Polska	22:10 Tęściowie - serial obyczajowy
22:45 Legion samobójców - sens., USA, 2016. Drużyna złożona z najbardziej niebezpiecznych przestępców ma misję, której celem jest pokonanie tajemniczego, nieprzeniknionego bytu.	23:10 Chiński zodiak - akcja, Chiny, 2013. Asian Hawn (Jackie Chan) jest najemnikiem i jednocześnie liderem grupy, którą przemierza cały świat w poszukiwaniu zaginionych artefaktów
01:15 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy	01:45 Wschodzące słońce - krym., USA, 1993. Kapitan John Connor (Sean Connery) i jego partner Webster Smith (Wesley Snipes) prowadzą śledztwo w sprawie morderstwa prostytutki.
02:20 Lady Gucci: historia czarnej wdowy - dokument	04:25 Kabaretowa Ekstraklasa
04:00 Uwaga! - program interwencyjny	04:45 Disco Gramy - program muzyczny
04:15 Nauka jazdy - reality show	05:25 Telezakupy TV Okazje
04:45 Recepta na stary dom - program edukacyjny	
05:10 Okazja na dom - program edukacyjny	
	

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Informacje kulturalne 07:25 Urodzeni artyści - Alicja i Grzegorz Bral - rep. 08:00 Nabożeństwo ewangelickie w Toruniu 09:05 Dokument tygodnia - Lauren Bacall, bogini wśród ludzi - dok., Franc., 2016 10:15 Od ucha do ucha - Baśnie z piasku 11:05 Amerykańskie śniadanie - Rawhide - western, USA, 1959 12:10 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 12:50 Idiota - fab., Franc., 1946 14:35 Wędrowiec Polski - Tarnów - rep. 15:15 Alternatywy 4 - serial kom. 16:45 Zaginione-odnalezione - magazyn 17:15 Niedziela z... Janem Kantym Pawłuskiewiczem - koncert	05:40 Kobra - oddział specjalny - serial krym. 07:40 Panowie, dbajcie o żony - kom., Franc., 1978 09:40 Paddington 2 - kom., Franc., Wlk. Bryt., USA, 2017. 11:45 Mia i biały lew - przyg., Franc., 2018 13:45 Dziewczyna z Jersey - kom., USA, 2004 15:50 Instrukcji nie załączono - kom., Meksyk, 2013. Była kochanka Valentina, Julia, podrzuca mu dziecko i znika. Valentin nie ma wyjścia i musi sobie jakoś poradzic. 18:25 Taxi 3 - kom., Franc., 2003. Miasto zaatakowane zostaje przez gang jeżdżących na rolkach Świętych Mikołajów. Do akcji wkracza Daniel i jego niebylewale szybka taksówka. 20:00 Moonfall - SF, akcja, USA, Kanada, Chiny, 2022
	
20:00 Most na Renie - dram. wojenny, USA, 1969 22:05 Informacje kulturalne 22:35 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 23:15 Scena muzyczna - Chłopcy kontra Basia - koncert 00:20 Noc krótkich filmów - Czarny kapturek - Lykantropia - Wolność nogi - anim. 00:55 Wieczór z Avishai'em Cohenem - koncert, 2018 02:30 Kino nocne - Ostateczna operacja - dram., USA, 2018 04:45 Tanie Dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat - talk-show 05:20 Podróż z historią - dok. 05:50 Jeszcze więcej kultury	22:30 Hellboy - akcja, USA, 2019. Królowa czarownic powraca, by znów nieść śmierć i zniszczenie... 01:00 Kickboxer 2: Godziny zemsty - akcja, USA, 1991. David Sloan prowadzi klub sportowy. Pewnego dnia zachłanny i niebezpieczny prezes jednej z federacji kickboxingu składa mu propozycję nie do odrzucenia. 02:55 Dyzur - serial medyczny 03:55 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki. 05:00 Nash Bridges - serial kryminalny
	

TVN 7

05:00 Szkoła - program obyczajowy

06:05 Wiza na miłość - serial paradokumentalny

07:00 Wyluzuj, Scooby-Doo! - serial animowany, USA

07:35 Dennis rozrabiaka - kom., USA, 1993. Dennis jest sześciolatkiem chłopcem, którego liczne psoty spędzają sen z powiek jego rodzicom.

09:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:50 Pieniądże to nie wszystko - kom., Polska, 2001

17:05 Harry Potter i zakon Feniksa - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2007. Ministerstwo Magii ze wszystkich sił stara się zdyskredytować pogłoski o powrocie Sam Wiesz Kogo i naraża Harry'ego na ośmieszenie.

20:00 Liga sprawiedliwości - przyg., USA, Kan., Wlk. Bryt., 2017. Bruce Wayne prosi swojego nowego sprzymierzeńca, Dianę Prince, o pomoc w pokonaniu wroga.

22:35 Historia zemsty - sens., USA, 2017. Samotna matka Teena zostaje napadnięta i zgwałcona na oczach swojej córki. Sprawcy wynajmują adwokata...

00:40 Oszukać przeznaczenie - horror, USA, 2000. Zaraz po zajęciu miejsca w samolocie Alex ma przerażającą wizję, że tuż po starcie samolot eksploduje w powietrzu.

02:45 NASA - archiwum tajemnic - serial dok.

TV 4

06:00 Gwiazdy Kabaretu 06:25 Jedenasty września z pokładu Air Force One 08:20 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 10:30 Pies wampir 12:25 Obłędny rycerz 15:15 Mów mi Dave 17:00 Para do Gara. Ona mówi, on gotuje. - program kulinarno-rozrywkowy

18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 21:00 Love Island. Wyspa miłości 22:05 6 kul 00:30 Powrót do przeszłości 01:00 Nowe wierzenia i stare sekty 01:55 Śmierć na 1000 sposobów - ludzie czasami umierają tragicznie, niektórzy przypadkowo, inni z powodu zwykłej głupoty...

02:25 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki. 02:25 Disco Polo Life 03:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy

TV Trwam

09:00 Prymas Stefan Wyszyński 09:10 Spotkanie z Magdaleną Buczek 09:15 Manna z Nieba 09:30 Msza święta 10:35 Przegląd Tygodnika „Niedziela” 10:40 Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce 11:00 15. rocznica Cudu Eucharystycznego 13:15 Marusarz - Tatrzański Orzeł 14:20 Serce i oblicze Boga 14:35 Słowo życia 14:40 Drzwi do lasu 15:00 Wies - to też Polska 16:00 Inf. dnia 16:10 Koncert życzeń 16:45 Filmowe życiorysy. Biegnę całym swoim sercem 17:00 Zostań Żołnierzem RP 17:30 Sól Ziemi 17:55 Kartka z kalendarza 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Moja katolicka rodzina 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Krótka Historia Zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem 21:00 Apel Jasnoogórski 21:20 Inf. dnia 21:40 Retrospekcja

PONIEDZIAŁEK • 2 października	
TVP 1	TVP 2
04:35 Klan - telenowela 05:05 Dziedzictwo - serial 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Welon, fura i brawura - reality show 08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda poranna 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:40 Komisarz Alex - serial krym. 10:40 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Korona królów. Jagiellonowie - telenowela hist. 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 BBC w Jedynce - Zaloty wśród zwierząt - dok., Wlk. Bryt., 2021 14:00 Złoty chłopak - serial obyczajowy 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda	05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:30 M jak miłość - serial 06:20 Program katolicki 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - mag. kulinarny 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Turcja, 2020 12:30 Koło fortuny 13:15 Akacjaowa 38 - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 Krok od Nieba - serial kryminalny 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej
	
15:30 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 15:55 Dziedzictwo - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:25 Leśniczówka - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - telenowela hist. 21:10 Teatr Telewizji - Apetyt na czeresnie - teatr 22:40 Program publicystyczny 23:50 Świat bez fikcji - Trener - dokument 01:00 Ptasek na uwięzi - kom., USA, 1989 03:00 Wymarzony - fab., USA, 2013	17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacjaowa 38 - serial 19:35 Barwy szczęścia - serial 20:45 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:55 Na sygnale - serial fabular. 22:35 Echo serca - serial 23:30 Ból i blask - dram., Hiszp., 2019. ● 01:35 O mnie się nie martw - serial komediowy TVP 02:35 Hydrozagadka - kom. krym., Polska, 1970. Tytułowa zagadka jest niewytłumaczalne znikanie wody w Warszawie podczas największych upałów. 04:05 Rodzinka.pl - serial kom.

WTOREK • 3 października	
TVP 1	TVP 2
04:35 Klan - telenowela 05:05 Dziedzictwo - serial 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kosciół z bliska 08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda poranna 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:40 Siatkówka mężczyzn - Polska-Kanada 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedynce - Film dokumentalny 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:30 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 15:55 Dziedzictwo - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia?	05:35 M jak miłość - serial 06:25 Program ekumeniczny 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Czas w las - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacjaowa 38 - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:00 Koło Fortuny - extra - teleturniej 15:05 Krok od Nieba - serial kryminalny 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020
	
17:55 Klan - telenowela 18:25 Leśniczówka - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Wiadomości - program informacyjny 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - telenowela hist. 21:10 Reset - dokument 22:30 Lokatorka - serial 23:25 Resortowe Dzieci - rep. 00:05 Magazyn śledczy Anity Gargas 00:45 Dron - akcja, Kan., 2017 02:25 Chichot losu - serial obyczajowy 04:10 Notacje - dokument	18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacjaowa 38 - serial 19:35 Barwy szczęścia - serial 20:45 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:55 Na sygnale - serial fabular. 22:35 Echo serca - serial 23:35 Bilet na księżyc - obycz., Polska, 2013. Twórcy filmu zabierają widza w sentymentalną podróż do szalonych lat 60., do czasów młodzieżowej kontestacji, hipisów i bigbitowców, do barwnej epoki długo. 01:50 Ból i blask - fab., Hiszp., 2019 ● 03:50 Hikikomori - więźniowie z wyboru - dok., Franc., 2020

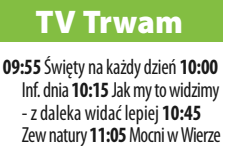
TVN	POLSAT
05:35 Uwaga! - program interw. 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Doradca smaku - program kulinarny 06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:40 Szpital - program obycz. 15:45 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program krym. 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interw. 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 11:40 Gliniarze - serial parodokumentalny 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial parodokumentalny
	
20:55 Milionerzy - program rozrywkowy 21:35 Pati - serial fabularyzowany 22:40 303: Bitwa o Anglię - film wojenny, Polska, Wlk. Bryt., 2018. Film „303. Bitwa o Anglię” pokazuje wydarzenia z perspektywy Jana Zumbacha - legendarnego polskiego lotnika, który wraz z innymi pilotami z Dywizjonu 303 pilienia Tadeusza Kościuszki stawia opór przeważającym siłom Luftwaffe. 00:50 Szadź - serial, Polska 02:00 Co za tydzień - magazyn 02:40 Dowody zbrodni - serial krym., USA 03:40 Szpital - program obycz. 04:40 Uwaga! - program interw. 04:55 Okazja na dom	18:00 Pierwsza miłość - serial 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:05 Doda. Dream Show 21:05 MEGA HIT - Szklana pułapka 4.0 - sens., USA, Wlk. Bryt., 2007. Internetowi superhakerzy umieszczają w swoim blogu plan zniszczenia naszej cywilizacji. 00:00 W cywilu 5: Pole bitwy - akcja, USA, 2017 02:00 Kłopotliwa żałoba - dram., USA, 2018 04:10 Zjedź Alaskę - program podróżniczo-kulinarny 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVN	POLSAT
05:35 Uwaga! - program interw. 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Doradca smaku - program kulinarny 06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:40 Szpital - program obycz. 15:45 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program krym. 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:40 Sport; Pogoda 19:55 Uwaga! - program interw. 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obycz. 20:55 Milionerzy - program rozrywkowy	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 11:40 Gliniarze - serial parodokumentalny 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - Kornelia Czajka jest żoną Wojciecha Antoniego, chorego na groźny nowotwór.
	
21:35 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show 22:40 Kuba Wojewódzki - talk-show 23:40 Superwizjer - magazyn reporterów 00:15 Pati - serial. Pati podejmuje trudną decyzję. Dla dobra dzieci wydaje przed sądem pozytywną opinię o Rulewskich. 01:20 Dowody zbrodni - serial kryminalny, USA 02:25 Co za kabaret! - opowieść o niezwykłych twórcach, ich pasji do sceny, emocjach, wzruszeniu i spełnieniu obyczajowy 03:25 Szpital - program obyczajowy 04:25 Uwaga! - program interw. 04:40 Nauka jazdy - reality show 05:10 Recepta na stary dom	17:00 Gliniarze - serial parodokumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:05 Ninja Warrior Polska 22:10 Pewnego razu... w Hollywood - dram., USA, Wlk. Bryt., Chiny, 2019. Pełna anegdota i elektryzujących dygresji historia aktora grającego w westernach, który próbuje wrócić na szczyt 01:50 Szklana pułapka 4.0 - sens., USA, Wlk. Bryt., 2007. 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Muzyczne poranki 07:50 Niedziela z... Janem Kantym Pawłuskiewiczem 08:45 Informacje kulturalne 09:15 Brunet wieczorową porą - kom. kryminalna, Polska, 1976 11:00 Amerykańskie śniadanie - Rawhide - western, USA, 1959 12:05 Reżyserzy - Don Siegel - dok., Wlk. Bryt., 2018 13:05 Od ucha do ucha - Baśnie z piasku 13:35 Pajęczyna - film TVP 14:35 Urodzeni artyści - Alicja i Grzegorz Bral - rep. 15:15 Informacje kulturalne 15:45 Retro kino - Królowie Słońca - film przygodowo-histeryczny, USA, 1964 17:45 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 18:25 Forman vs. Forman - dok., Franc., Czechy, 2019	06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 09:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 16:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 20:00 Protegowana - krym., USA, 2021. Po zabójstwie przyjaciół Anna postanawia dokonać zemsty i wraca do Wietnamu w poszukiwaniu śladów zabójcy
	
20:00 Kino Mocnych Wrażeń - W ulamku sekundy - dram., Niemcy, Franc., 2017 ● 21:55 Informacje kulturalne 22:25 Panorama kina polskiego - Popiół i diament - dram., Polska, 1958 00:20 Galeria sztuki na ekranie - Leonardo i jego dzieła. - dok., Wlk. Bryt., 2021 01:20 Most na Renie - dram. wojenny, USA, 1969 03:30 Scena muzyczna - Chłopcy kontra Basia - koncert 04:30 Informacje kulturalne 05:05 Teledyski 05:35 Afisz kulturalny ekstra 05:50 Jeszcze więcej kultury	22:10 Smak zemsty: Peppermint - akcja, Hong Kong, USA, 2018. Trzymający w napięciu film akcji o tym, jak mogą potoczyć się losy zwykłych ludzi, gdy system sprawiedliwości ich zawiedzie. 00:20 Champion 2 - akcja, USA, 2006. George „Jceman” Chambers to światowej klasy bokser. Sportowiec przyjeżdża do Rosji i wkrótce w podejrzanym okolicznościach trafia do lokalnego więzienia. 02:15 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:35 Taki jest świat 04:20 Menu na miarę 05:00 Nash Bridges - serial krym.

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Muzyczne poranki 08:10 Trzeci punkt widzenia 08:50 Informacje kulturalne 09:15 Dwie Joasie - kom., Polska, 1935 11:00 Rodzina Kanderów 12:15 Alice Guy, zapomniana kobieta - Opowieść o jednej z pierwszych kobiet, które tworzyły początki kinematografii 13:20 Jonasz w brzuchu 14:45 Forman vs. Forman - dok., Franc., Czechy, 2019 16:20 Informacje kulturalne 16:45 W zalewie reklamy - dok. 18:10 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Georgijs Osokins - rozmowa 18:50 Stawka większa niż życie - serial sensacyjny 20:00 Teatr Telewizji - Księżyc i magnolia - spektakl teatralny 21:15 Informacje kulturalne	06:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym. 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 09:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 16:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 20:00 Kickboxer - akcja, USA, 1989. Eric Sloane to mistrz świata w kickboxingu. Mężczyzna wybiera się do Tajlandii, aby stoczyć walkę z Tong Po, najlepszym zawodnikiem w kraju.
	
21:45 Lekkie obyczaje - Biegnąc pod wiatr - dram. sportowy, Niemcy, 2019. Dwóch młodych Etiopczyków walczy o swoje marzenia. 23:55 Kino Mocnych Wrażeń - W ulamku sekundy - dramat., Niemcy, Franc., 2017 ● 01:55 Panorama kina polskiego - Popiół i diament - dram., Polska, 1958. 8 maja 1945 roku. Młody akowiec Maciek Chelmiński otrzymuje rozkaz zastrzelenia sekretarza KW PPR - Szczuki. 03:45 Informacje kulturalne 04:15 Teledyski 05:45 Kultura 2 - Jeszcze więcej kultury	22:00 Mechanik: Prawo zemsty - akcja, USA, 2011. Elitarny zabójca wprowadza w tajniki swojego zawodu ucznia, który ma powiązania z jedną z jego ofiar. 23:50 Niepokonany 3: Odpupienie - akcja, USA, 2010. Yuri Boyka (Scott Adkins) za wszelką cenę próbuje odzyskać godność i status najlepszego zawodnika na świecie. 01:50 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:50 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 04:35 Z archiwum policji - program kryminalny 05:00 Nash Bridges - serial

TVN 7	TV 4
04:55 Szkoła - Ela Nowik odkąd zrobiła karierę w zespole disco polo, pogorszyła się w nauce... 06:50 Szpital - program obycz. 07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Mamma mia! - reality show 12:50 Szpital - program obycz. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Szpital - program obycz. 17:55 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show	06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz nowy dom - reality show 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 10:50 Kochane Pieniądze - serial obyczajowy 11:50 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 12:55 Detektywi w Akcji - serial krym. 13:55 STOP Drogówka - serial policyjny 15:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 17:00 Pomóż mi - serial 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Love Island. Wyspa miłości 22:00 Krejzi Patrol - serial kryminalno-obyczajowy 23:05 Oldboy: Zemsta jest cierpliwa 01:20 Food Factory 02:20 Śmierć na 1000 sposobów 02:50 Super-Ludzie 03:50 Trans World Sport
	
21:00 Saga Zmierzch: Przed świtem Część I - horror, USA, 2011. Bella odkrywa, że jest w ciąży. To szczęśliwe zdarzenie wprowadza w życie Belli i Edwarda wiele zamieszania. 23:30 15:17 do Paryża - sens., USA, 2018. Świat w napięciu śledzi doniesienia o udaremnieniu ataku terrorystycznym na pociąg Thalys 9364 zmierzający do Paryża. Tragedii zapobiegli trzej odważni młodzi Amerykanie. 01:30 Hotel Paradise - Rajske rozdanie - reality show 02:35 NASA - archiwum tajemnic - serial dok. 03:35 Mój sąsiad morderca	09:15 Słowo życia 09:30 Moja katolicka rodzina 09:55 Święty na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Stan Bezpieczeństwa Państwa 11:30 Polskie dziedzictwo 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Na bezdrożach tożsamości. Chaco 13:10 Jej misja trwa 13:30 Msza święta 14:30 Łalka 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuaria polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja w parafii pw. św. Mikołaja 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyna 21:00 Apel Jasnógórski 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat 22:30 Znaleźć, zobaczyć, pochować 23:00 My chcemy Boga!

TVN 7	TV 4
04:55 Szkoła - Sara Czarnecka ma problemy z fizyką i wciąż dostaje złe stopnie. Mówi koleżankom, że chce się targnąć się na swoje życie. 06:50 Szpital - program obyczajowy 07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - program obycz. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Szpital - program obycz. 17:55 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy	06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz nowy dom - reality show 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Kochane Pieniądze - serial obyczajowy 11:50 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 12:55 Detektywi w Akcji - serial krym. 13:55 STOP Drogówka - serial policyjny 15:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 17:00 Pomóż mi - serial 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Love Island. Wyspa miłości 22:00 Krejzi Patrol - serial kryminalno-obyczajowy 23:00 Wolna chata 01:00 Fabryka jedzenia 02:00 Śmierć na 1000 sposobów 02:30 Interwencja
	
20:00 Hotel Paradise - reality show 21:00 Ostatnia misja USS Indianapolis - film wojenny, USA, 2016. W okolicach Filipin amerykański krążownik USS Indianapolis zostaje zatopiony przez japońską łódź podwodną. Rozpoczyna się dramat załogi. 23:40 Oszukać przeznaczenie - horror, USA, 2000. Zaraz po zajęciu miejsca w samolocie Alex ma przerażającą wizję, że tuż po starcie samolot eksploduje w powietrzu. 01:45 Hotel Paradise - reality show 02:50 NASA - archiwum tajemnic - serial, Wlk. Bryt. 03:50 Mój sąsiad morderca	09:55 Święty na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej 10:45 Zew natury 11:05 Mocni w Wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Święty na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Siostry Magdalenki od Pokuty 13:20 Słowo życia 13:30 Msza święta 14:30 Władysław hr. Zamoyski 15:35 Pod opieką Limanowskiej Pani 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Życie wg. świętego Jana Pawła II 17:10 Prosto o gospodarce 17:30 Zostań Żołnierzem RP 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyna 21:00 Apel Jasnógórski

ŚRODA • 4 października	
TVP 1	TVP 2
04:40 Klan - telenowela 05:05 Dziedzictwo - serial 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Zrzuńcowani odbudowani - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda poranna 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:40 Siatkówka mężczyzn - Polska-Meksyk 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 12:50 Natura w Jedyńce - film dokumentalny 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:30 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 15:55 Dziedzictwo - serial	05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:30 M jak miłość - serial 06:25 Pożyteczni.pl - magazyn 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Zaginione-odnalezione - Michał Gorstkin-Wywiórski, „Chata w śniegu” • Claude Monet, „Plaża w Pourville” - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 Krok od Nieba - serial krym.
	
17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela 18:25 Leśniczówka - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - telenowela hist. 21:10 Tu mówi Polska - program publicystyczny 22:25 Dla niej wszystko - thriller, USA, 2010 00:45 Architekt wolności - dok. 01:55 Tajemnice rodu Valentów - serial obycz. - serial, Czechy, 2014 04:05 wojsko-polskie - reportaż	16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial 19:35 Barwy szczęścia - serial 20:40 Przepsid dnia 20:55 Na dobre i na złe - serial 21:55 Na sygnale - serial fabular. 22:35 Echo serca - serial 23:35 Dzieci zostają z tobą! - kom., Niemcy, 2017. Po 15 latach małżeństwa Toni i Marc postanawiają się rozstać... 01:20 Bolivar - serial kostium. 02:15 Marek Edelman...i była miłość w getcie - dok., Polska, Niemcy, 2018 03:55 Echo serca - serial

CZWARTEK • 5 października	
TVP 1	TVP 2
04:35 Klan - telenowela 05:05 Dziedzictwo - serial 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Dobre historie - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda poranna 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:40 Komisarz Alex - serial krym. 10:35 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Korona królów. Jagiellonowie - telenowela hist. 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce - dok., 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości; Pogoda 15:30 Gra słów. Krzyżówka 15:55 Dziedzictwo - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela	05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:30 M jak miłość - serial 06:20 Czas w las - magazyn 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 W kotle historii - Co jest edukacją? Liceum Krzemienieckie otwiera podwoje. - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabular. 15:00 Koło Fortuny - extra - teleturniej 15:05 Krok od Nieba - serial krym. 16:00 Koło fortuny - teleturniej
	
18:25 Leśniczówka - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:35 Ojciec Mateusz - serial 21:30 Sprawa dla reportera 22:35 Magazyn śledczy Anity Gargas 23:10 Ocaleni - reality show 00:15 Tanie Dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat - Tanie Dranie - talk-show 00:55 Resortowe Dzieci - rep. 01:35 Archiwista 2 - serial krym. 02:30 Tajemnice rodu Valentów - serial obycz. - serial, Czechy, 2014 03:40 Ocaleni - reality show	16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial 19:35 Barwy szczęścia - serial 20:50 Postaw na milion - teleturniej 21:45 Polskie Biesiady - Imieninowa - widowisko 23:10 Ślicznotki - krym., USA, 2019. Destiny i Ramona są związane z jednym z nowojorskich klubów nocnych ze striptizem. 01:10 Bolivar - serial kostium. 02:10 Bilet na księżyc - obycz., Polska, 2013. Twórcy filmu zabierają widza w podróż do szalonych lat 60. 04:15 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN	POLSAT
05:35 Uwaga! - program interw. 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Doradca smaku - program kulinarny 06:50 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:40 Szpital - program obycz. 15:45 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program krym. 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:40 Sport; Pogoda 19:55 Uwaga! - program interw. 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy - program rozrywkowy	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Małanowski i Partnerzy - Do Małanowskiego zgłasza się Jan Makowski. Zleca detektywowi obserwację żony znanego malarza. 09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 11:40 Gliniarze - serial parodokumentalny 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów
	
21:35 Totalne remonty - Szelągowskiej - program rozrywkowy 22:45 Ostatni władca wiatru - przycy., USA, 2010. Zachwycająca wizualnie opowieść o walce dobra ze złem. 00:45 Bitwa o gości - reality show 02:15 Superwizjer - magazyn reporterów 02:50 Dowody zbrodni - serial krym., USA 03:50 Uwaga! - program interwencyjny 04:10 Nauka jazdy - reality show 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny 05:05 Okazja na dom - program edukacyjny	16:30 Na ratunek 112 - serial 17:00 Gliniarze - serial parodok. 18:00 Pierwsza miłość - serial. 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:05 Zrobmy sobie wnuka - kom., Polska, 2003 22:00 Zony Warszawy 23:05 Temptation Island Polska - reality show 00:05 Warcraft: Początek - fantasy, przygod., Chiny, USA, Kan., Jap., 2016. Pomiedzy rasami orków i ludzi wybuchła krwawa wojna o terytorium. 02:50 Nasz Nowy Dom 03:55 Jzjedz Alaskę 04:40 Disco Gramy

TVN	POLSAT
05:35 Uwaga! - program interwencyjny 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Doradca smaku - program kulinarny 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:40 Szpital - program obycz. 15:45 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 16:50 Zapisane w gwiazdach - program 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interw. 20:10 Doradca smaku - program kulinarny	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Małanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:40 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 11:40 Gliniarze - serial parodok. 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial parodokumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obycz.
	
20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, 20:55 Milionerzy - program rozrywkowy 21:35 Kuchenne rewolucje - pr. kulinarno-rozrywkowy 22:45 American Pie: Wesele - kom., USA, Niemcy, 2003. Jim (Jason Biggs) postanawia oświadczyć się ukochoanej Michelle (Alyson Hannigan). Dziewczyna euforycznie przyjmuje oświadczenie. 00:45 Polityka - kom., Polska, 2019. Film pokazujący środowisko polskich polityków poza kamerami i publicznymi wystąpieniami. 03:30 Szpital - program obycz. 04:30 Nauka jazdy 05:00 Recepta na stary dom	18:50 Wydarzenia 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:05 Nasz Nowy Dom 21:10 Przyjaciółki - serial 22:10 Pod słońcem Toskanii - obycz., USA, Włochy, 2003. Pisarka Frances Mayes (Diane Lane), przeżywa kryzys Wyjeżdża do Toskanii, gdzie niespodziewanie kupuje willę... 00:50 Rycerz Króla Artura - kostiumowy, USA, 1995. Lancelot (Richard Gere) ratuje z opatów narzeczoną króla Ginevre (Julia Ormond). 03:40 Nasz Nowy Dom 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Muzyczne poranki 07:40 Wędrowiec Polski - Tarnów - reportaż 08:15 Wydarzenie aktualne 08:45 Informacje kulturalne 09:15 Krag - dram., Franc., 1950 11:00 Rodzina Kanderów - serial obyczajowy 12:15 ... i nie żałuj tego - dok. 13:20 Awatar, czyli zamiana dusz - fantast., Polska, 1964 14:50 Stawka większa niż życie - serial sensacyjny 15:55 Informacje kulturalne 16:25 Przez tzy do szczęścia - dram., Polska, 1939 18:10 Księga Przesztreni - Fundamenty zdrowia i relaksu - prog. edukac. 18:50 Którędy po sztukę - Gdańska szafa sieniowa - magazyn 19:00 Scena muzyczna - Marek Bracha i Aleksander Dębicz - koncert	06:00 Kobra - oddział specjalny - serial krym. 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 09:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 16:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 20:00 Ja, Frankenstein - akcja, USA, Australia, 2013. Adam, potwór stworzony przez doktora Frankenstein, od ponad 200 lat żyje samotnie, starając się ukryć swoją naturę przed ludźmi.
	
20:00 Na wschód od Hollywood - Anioł - fab., Argent., Hiszp., 2018 22:00 Informacje kulturalne 22:30 Genialna przyjaciółka - serial, Włochy, 2022 23:40 Tanie Dranie - Kłopotowski i Moroz komentują świat - talk-show 00:25 Więcej niż fikcja - Eksperyment w Juilliard: malarka i muzycy - dok., Wlk. Bryt., 2016 02:00 Jazz.pl - Big Band Śląski - koncert 03:35 Lekkie obyczaje - Biegnąc pod wiatr - dram., Niemcy, 2019 05:40 Afisz kulturalny ekstra 05:55 Jeszcze więcej kultury	21:50 Hansel i Gretel: Łowcy czarownic - akcja, USA, 2013. Rodzeństwo Hansel i Gretel znalazło nietypowy zawód - stało się doskonałe wyszkolonymi, zawodowymi łowcami czarownic. 23:40 Coś za mną chodzi - horror, USA, 2014 01:50 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:40 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 03:40 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:20 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Nash Bridges - serial kryminalny

TVP Kultura	TV Puls
07:00 Muzyczne poranki 07:45 Księga Przesztreni - Fundamenty zdrowia i relaksu 08:25 Którędy po sztukę - Gdańska szafa sieniowa - magazyn 08:40 Przez tzy do szczęścia - dram., Polska, 1939 10:25 Co mówią lekarze - film krótkometrażowy 11:00 Rodzina Kanderów 12:10 TYM bardziej - dok. 13:10 Ursula von Rydingsvard: artystka niezależna - dok. 14:20 Scena muzyczna - Marek Bracha i Aleksander Dębicz - koncert 15:15 Informacje kulturalne 15:45 Wenecja - dram., Polska, 2010 17:55 Wędrowiec Polski - Tarnów - reportaż 18:35 Kabaret Starszych Panów - Nieznani sprawcy - widowisko	06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 09:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 16:00 Kurierzy - serial parodokumentalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 20:00 Taxi 4 - kom., Franc., 2007. 21:55 Straszny film 5 - kom., USA, 2013. Młode małżeństwo adoptuje trójkę dość specyficznych dzieci...
	
20:00 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Śmierć na Nilu 20:05 Czwartkowy klub filmowy - Śmierć na Nilu - film kryminalny, Wlk. Bryt., 1978 22:35 Informacje kulturalne 23:00 Glina - serial kryminalny 24:00 Na wschód od Hollywood - Anioł - fab., Argent., Hiszp., 2018 02:10 Kino nocne - Sól Ziemi - dok., Brazylia, Franc., Włochy, 2014 04:10 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Georgijs Osokins - rozmowa 04:50 Informacje kulturalne 05:30 Afisz kulturalny ekstra 05:45 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2	23:40 Biznes się kręci - kom., Franc., 2019. Cała załoga agencji komunikacyjnej Happy Few świętuje sukcesy. Zabawa nie trwa jednak długo... rozpoczyna się kontrola podatkowa. 01:25 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:25 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 03:40 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki. 04:20 Z archiwum policji - program kryminalny 05:00 Nash Bridges - serial kryminalny

TVN 7	TV 4
04:50 Szkoła - program obyczajowy 06:45 Szpital - program obycz. 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - program obycz. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Ukryta prawda - Paweł i Karol to bracia, którzy razem prowadzą agencję reklamową... 16:55 Szpital - program obycz. 17:55 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show	06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz nowy dom - reality show 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Kochane Pieniądze - serial obyczajowy 11:50 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 12:55 Detektywi w Akcji - serial krym. 13:55 STOP Drogówka - serial policyjny 15:55 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 17:00 Pomóż mi - serial fabularyzowany 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Love Island. Wyspa miłości 22:00 Krejzi Patrol - serial kryminalno-obyczajowy 23:05 Nerve 01:05 Fabryka jedzenia 02:05 Gwiazdy Kabaretu 02:25 Disco Polo Life 03:25 Top 10 - Lista Przebojów
	
21:00 Pieniądze to nie wszystko - kom., Polska, 2001. Biznesmen Tomasz Adamczyk (Marek Kondrat), chce zrezygnować z prowadzenia interesów w branży alkoholowej i poświęcić się swojej pasji życiowej - filozofii. 23:20 Wykapany ojciec - kom., USA, Indie, Kan., 2013. Dave jest beztrokim, sympatycznym i niezbyt odpowiedzialnym facetem, zupełnie nieprzygotowanym na wiadomość, że jest ojcem 533 dzieci... 01:30 Hotel Paradise - reality show 02:30 NASA - archiwum tajemnic - serial dok. 03:30 Mój sąsiad morderca	09:00 Msza Święta z udziałem nowych kardynałów i Kolegium Kardynałów 10:50 Święty na każdy dzień 11:00 W gotowości 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gospodarce 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Dziewica Orleańska wg. Jana Matejki 13:10 Skrzydła miłości 13:30 Msza Święta 14:30 Rodzina Polanieckich 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Wędrowiec Polski 17:00 Po stronie prawdy 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści z Księgi Cnót 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Przygody pana Michała 22:30 Marusarz - Tatrzański Orzeł

TVN 7	TV 4
04:50 Szkoła - Mieszkająca ze sobą para licealistów ciągle imprezuje i zaniedbuje naukę... 06:45 Szpital - program obycz. 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Zapisane w gwiazdach - program parodokument. 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - program obycz. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Szpital - program obycz. 17:55 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show	06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz nowy dom - reality show 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Kochane Pieniądze - serial obyczajowy 11:50 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 12:55 Detektywi w Akcji - serial krym. 13:55 STOP Drogówka - serial policyjny 15:55 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 17:00 Pomóż mi - serial fabularyzowany 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial parodok. 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Love Island. Wyspa miłości 22:00 Krejzi Patrol - serial 23:05 Wszyscy jesteśmy Chrystusami 01:25 Śmierć na 1000 sposobów 02:25 Disco Polo Life 03:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy
	
21:00 Miss agent - kom., USA, 2000. Terroryzujący od lat Amerykę psychopatyczny morderca ostrzega, że tym razem zaatakują uczestniczki konkursu piękności. FBI nie zamierza dopuścić do tragedii. 23:20 Seks w wielkim mieście II - kom., USA, 2010. Cztery przyjaciółki pragną odciąć się od problemów. W tym celu wylatują do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, gdzie wpadają w pułapkę różnic kulturowych. 02:25 Hotel Paradise - reality show 03:25 NASA - archiwum tajemnic - serial dok., Wlk. Bryt.	09:00 Na zdrowie 09:20 Opowieści z Księgi Cnót 09:45 Święty na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Myśląc Ojczyzna 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Otwarcie Muzeum „Pamięć i Tożsamość” im św. Jana Pawła II 15:20 Szkaplerz - znak Maryi 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat 16:35 Regał 17:00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu 19:25 Akademia pro-life 19:30 Przyjaciele i bohaterowie 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Głos Polski 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Przygody pana Michała 22:30 Gala Operetkowa - Od Wiednia do Budapesztu 23:40 Miasto umarłych. Wileński cmentarz na Rossie

Krzyżówka klasyczna z hasłem

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12
13										14		15			16				26			
			8									4										
33																						
17										18									19			
	21											20		21				24				
						20																
						31																
22				23						24							3		15			27
	17																				18	
									28					29								
30					31		32		33		34		35				36		37			
									9													
38							39						40						41			
	5									29									28			
42						43			44			45					46	47				6
															7							
									27													
									13													
48		49		50			2		51		52			53		54		55		56		57
						58															11	
60										61			10				25			62		63
	22																	19			1	
64					23																	
										65						66						
						12							30									

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 33, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21		22
23	24	25	26	27		28	29	30	31	32	33													

POZIOMO: 13) ostra przyprawa do mięs i sosów; 14) dokonywany w testamencie; 16) beczka albo pętla samolotem; 17) Tupac, ostatni władca Inków; 18) szeroka ulica miejska; 19) umywalki; 20) użytkowanie lokalu za opłatą; 21) piaskowe wzniesienia nad morzem; 22) uliczny kran dla strażaka; 24) imię żeńskie; 25) Śniadecka, młodzieńcza miłość Słowackiego; 30) przed Barokiem; 33) obywatele Łotwy; 36) ze stolicą w Phnom Penh; 38) telewizyjna na dachu; 39) czarownica, wiedźma; 40) język dzieł Homera; 41) największy i najważniejszy port Peru; 42) alpejczyk lub słomista; 44) skrzynia na rozsady, przyspiesznik; 46) struś madagaskarski inaczej; 48) broń żołnierza; 52) topiony

na kanapce; 55) generał Stefan "Grot"; 58) i sosna, i świerk; 59) puszysta chmura na niebie; 60) za sterami; 61) szachowy pat; 62) diabeł, bies; 64) kieszonkowe pudełko na papierosy; 65) poeta od sonetów "Nad głębiami"; 66) gra w kościele.
PIONOWO: 1) pani Bovary z powieści Flauberta; 2) Lee Harvey, zabójca Kennedy'ego; 3) napięta w gitarze; 4) Nowe srebro inaczej; 5) chłodzące lub alkoholowe; 6) ślad po zagojonej ranie; 7) sejmowy akt prawny; 8) graniczy z USA; 9) kraj z Rio de Janeiro; 10) rytuał, ceremonia; 11) płyną do oczyszczalni; 12) linie na jezdni; 15) góry z Trzema Koronami; 22) kruche ciasteczko; 23) ponowny wybór na urząd; 26) ścigają się w

regatach; 27) teatr bez zawodowców; 28) chodzić, szukając właściwej drogi; 29) producent dodatków do ciast; 31) długi, wierzchni płaszcz muzułmanów; 32) Hermaszewski polecał nim w kosmos; 34) sen hipnotyczny; 35) największa rzeka Katalonii; 36) państwa; 37) "łapy" ośmiornicy; 43) skaleczenie kogoś; 45) chorobliwy podpalacz; 47) podziemne w centrach handlowych; 49) Zbigniew, były kardiochirurg i minister; 50) Stefan, były król Polski; 51) zamiast tornistra; 52) baśniowy krasnał; 53) brukowa lub rubika; 54) troska, zmartwienie; 56) zajęcie rzeczoznawcy; 57) sardela europejska inaczej; 60) Rabanne, dyktator mody; 63) lek z wieloryba.

SUDOKU

		9		5	8			
	8	3	2					1
5	6		9		1	3	2	8
	5		6		4	2	1	
4		6						5
			8					7
9			4			8		
	4	2	1	8	3	7		
3			5				6	

1241

	6		9	3			1	
9			7		2			4
		7		6		5		2
			5		3			6
4		1			8			7
		8		7		9		3
						6	2	5
	4					8		
		2	8					9

1242

	9	4				7		
3			9					
5	7					9		
	1		5		3	6	4	
			6				7	9
		2		4				
	8					1	5	
7		9	8					3
								2

1243

CO: KORZENIE. WYSTAWA FOTOGRAFII ARTYSTYCZNEJ WIKTORII KARCZEWSKIEJ
GDZIE: VINOTEKA ELBLĄG
KIEDY: 29 WRZEŚNIA, GODZ. 18

Co mówi o sobie Wiktoria: Sama nie wiem, czy mogę się nazywać artystką, według niektórych, wiele mi do tego miana brakuje, jednak wewnętrzna dzikość podpowiada, że nie mogę określać się inaczej. Piąty rok zajmuję się fotografią bardziej poważnie, jednak wciąż nie lubię jej w klasycznej formie. Lubię, jak jest dziwnie, dziko i naturalnie. Lubię oddawać nastrój, charakter i emocje za pomocą fotografii. Lubię. Moje fotografie tworzą opowieści o mnie i o Was, którzy je „czytacie”. Czerpie więc z tego źródła jak najwięcej. Sprzedaję zarówno własne, gotowe dzieła, jak i robię sesje za zleceniem. Zapraszamy na obcowanie ze sztuką przy lampce wina. Wstęp wolny.

CO: NO DRUMMA
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 29 WRZEŚNIA, GODZ. 20

Zapraszamy na pierwszy (i jedyny) koncert zespołu No Drumma! Klub muzyczny Mjazzga 29.09.2023 o godzinie 20:00.

CO: SPOTKANIE DYSKUSYJNEGO KLUBU KSIĄŻKI DLA DZIECI
GDZIE: BIBLIOTEKA KOSTKA
KIEDY: 30 WRZEŚNIA

30 września (sobota), godz. 10:00, filia nr 5 Kostka, ul. J. Wybickiego 20 – spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dzieci i rozmowa o książce pt. „Mazurscy w podróży. Bunia kontra fakir” autorstwa Agnieszki Stelmazysk.

CO: WARSZTATY KOMIKSOWE Z TALĄ NOWIŃSKĄ
GDZIE: BIBLIOTEKA MŁODEGO CZYTELNIKA BULAJ
KIEDY: 30 WRZEŚNIA

Biblioteka Młodego Czytelnika Bulaj zaprasza w sobotę, 30 września, o godz. 11:00 na pierwsze spotkanie z cyklu „Poczuj ten komiks!”, które poświęcone będzie wchodzeniu w dorosłość i towarzyszącemu temu procesowi odkrywaniu siebie oraz swojego miejsca w świecie. Zajęcia poprowadzi Tala Nowińska. Obowiązują zapisy. Doświadczenie rysunkowe nie jest konieczne! Czas trwania: 4 h. Zapraszamy osoby zainteresowane w wieku 14+. Zapisy pod adresem komiksowewarsztaty@gmail.com. Więcej informacji: Biblioteka Młodego Czytelnika „Bulaj”, ul. Zamkowa 1, tel. (55) 625 60 23.

CO: SPECJALNE GRANIE DLA WIKTORII
GDZIE: DOM REKTORA
KIEDY: 30 WRZEŚNIA
Dom Rektora i Fabryka Dobra

zapraszają na Specjalne Granie dla Wiktorii. Będzie to wieczór zabawy i muzyki dla naszej dzielnej Wiki, która walczy z rzadką chorobą krwi - zespołem mielodysplastycznym z anemią aplastyczną. Jedyny ratunek dla niej to przeszczep szpiku, który już wkrótce przejdzie, potem jeszcze leczenie, rehabilitacja... I Wiktoria wróci do swojej ukochanej piłki ręcznej! Podczas wydarzenia będzie można także skorzystać z Escape Roomu i Game Roomu.

CO: KONCERT VIA GRA BLUES ELEKTRIC BAND
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 30 WRZEŚNIA, GODZ. 19

30.09.2023 po raz drugi zapraszamy na koncert. Może niektórzy nas pamiętają. Styl naszego zespołu określany jest jako Blues z Delty Wisły. Będzie to nasz pierwszy koncert, promujący drugą płytę zespołu. Płyty będą do nabycia w trakcie koncertu.

CO: PTASI PIKNIK 2023
GDZIE: GÓRA PIRATA, KRYNICA MORSKA
KIEDY: 30 WRZEŚNIA – 1 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 9:00

Zapraszamy wszystkich pasjonatów przyrody na XIII Ptasi Piknik! W programie min.: obserwacje ptaków - koniecznie weź lornetkę, jeśli posiadasz, nauka rozpoznawania ptaków, obrączkowanie ptaków, opowieści o przyrodzie, konkursy z nagrodami, ognisko, warsztaty artystyczne i techniczne, warsztaty leśnej uważności.

CO: MUZYKA EUROPY – ZACHÓD
GDZIE: ZESPÓŁ PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ MUZYCZNYCH W ELBLĄGU
KIEDY: 7 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 19:00

Muzyczna podróż po całej Europie! Październik otwieramy pierwszym koncertem z cyklu „Muzyka Europy”. Podczas tego wieczoru usłyszymy muzykę zachodnioeuropejską i rozpoczniemy naszą podróż po muzycznej Europie. Kierownikiem naszej wycieczki zostanie Pascale Van Os - wybitna dyrygentka pochodząca z Belgii. Przy fortepianie towarzyszyć jej będzie Alexandra Segal - laureatka I nagrody światowej sławy Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. George'a Enescu.

CO: STEŃCZYK / GRECHUTA
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 6 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 20

„Steńczyk/Grechuta” to projekt, w którym usłyszycie imponująco odświeżone i na nowo zaaranżowane piosenki z repertuaru wyjątkowego mistrza, Marka Grechuty. Tomasz Steńczyk, zdobywca głównych nagród najważniejszych festiwali piosenki artystycznej, razem z wybitnymi muzykami jazzowymi, tworzą nową, pełną wdzięku, urzekającą muzyczną ucztę, stworzoną z tych niezapomnianych utworów. W tym składzie koncertowali już na wielu znaczących scenach m.in.: Teatr Roma w Warszawie, Teatr Krasickiego w Krakowie, Piwnica pod Baranami, Teatr Atelier w Sopocie, CK ICE Kraków, Studio Polskiego Radia im. A. Osieckiej i wiele innych.

CO: BITWA O ELBLĄG 2023
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 7 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 18
CO: KONCERT CHARYTATYWNY „100 LAT DISNEY”

ZESPOŁU „DIAMENTY”
GDZIE: TEATR IM. ALEKSANDRA SEWRUKA
KIEDY: 9 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 18

Zapraszamy na piękne wydarzenie - koncert „100 lat Disney”, w wykonaniu Zespołu „Diamenty”. To będzie niezapomniana, muzyczna i taneczna podróż, po największych produkcjach i najbardziej malowniczych bajkach. To drugi taki koncert, tym razem w odstonie charytatywnej, aby wspomóc finansowo Zakłady Opieki Zdrowotnej Szpitala św. Jana Pawła II w Elblągu.

CO: THE NEW CONRAD MILLER TRIO (HOLANDIA/URUGWAJ)
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 10 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 19
Powiązanie południowo-amerykańskich rytmów

i harmonii z tradycyjnym jazzem, bluesem i soulem zaowocowało lirycznymi, impresjonistycznymi kompozycjami. Ich melancholijne, ale i radośnie aranżacje, klasyczne struktury akordowe i kontrpunkt, energia i autentyczny, mocny groove nadają tradycyjnemu, jazzowemu The New Conrad Miller Trio nowy wymiar i koloryt. Zespół wystąpi w składzie: Coen Molenaar (Holandia) – fortepian, David de Marez Oyens (Holandia) – kontrabas, Enrique Firpi (Urugwaj) – perkusja.

CO: THE HOWLING EYE / ALEPH X / ELBONG
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 14 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 19:30

The Howling Eye łączy bujające bębny, tłusty bas, masywne riffy i gitarowe melodie nie z tej ziemi, tworząc unikatową odmianę psychodelicznego rocka. Ich brzmienie stanowi wybuchową mieszankę emocjonalnych opowieści All Them Witches, kalejdoskopowych fantazji King Gizzard i energetycznego grania Elder. Zespół eksperymentuje z psychodelicznym rockiem, wzbogacając go o elementy stoner doom metalu, post rocka, funku i jazzu. Po wielu perypetiach The Howling Eye wyruszają w drogę z nowym wydawnictwem. Trasa 'Space Dwellers' promuje długo wyczekiwany album 'List Do Borykan' – antologię opowieści o mikro- i makrokosmosie, odkrywaniu siebie i prawdziwych emocjach w dystopijnym świecie.

CO: BOMBOWA KOMEDIA W ŚWIATOWIDZIE
GDZIE: KINO ŚWIATOWID
KIEDY: 15 PAŹDZIERNIKA

PRACA

dam pracę

MURARZA, cieśle, 501-481-210

POMOC w prowadzeniu domu, 605-635-949

W gospodarstwie mlecznym, 534-920-987

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIHOLENDER-SKIE.EU, 503-103-703

Mieszkanie Olsztyn 279 000 zł, 602-313-371

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

KURY młode nioski, od hodowcy, szczepione, dowóz, TANIO, 502-031-298

Kupię bydło od 250kg do 600kg i odsadki, 692-411-362

LA BOMBE to prawdziwie BOMBOWA komedia, wspaniali aktorzy, piękna sceneria, muzyka, kostiumy i sceny, które sprawią, że będziecie śmiać się do łez! Caroline i Stéphane, małżeństwo od dwunastu lat, trójka dzieci, wyjeżdżają na Korsykę do swojego wakacyjnego domu... zdeterminowani, by odpocząć i zakochać się w sobie ponownie po urodzeniu najmłodszego dziecka. TO NIE BĘDZIE ŁATWE!!! CAROLINE (Anna Czaratorska-Niemczycka/ Katarzyna Glinka/ Sylwia Juszcak-Krawczyk) jest w środku „porodowej” depresji, staje się zniesmaczona sobą, odczuwa niechęć do otoczenia i rozwija irracjonalną zazdrość. ALBAN (Wojciech Błach/ Michał Rolnicki) przyjaciel rodziny, zawzięty biegacz, właśnie porzucony przez żonę, krystalizuje wszystkie obawy Caroline. STÉPHANE (Radosław Pazura/ Sambor Czarnota) sfrustrowany psycholog, rozumie wagę sytuacji, wyprzedza sprawy i z troski o żonę zatrudnia opiekunkę na czas wakacji. SAM (Karolina Sawka/ Maria Wieczorek) opiekunka zwerbowana ze względu na swoją motywację i fakt bycia dwujęzyczną, przyjeżdża z Londynu do Bastii z całym bagażem... 1,80 m, obwód w pasie 60 cm, miseczka D, włosy spływające na plecy, seksowny akcent... i skrywany sekret. Atmosfera robi się gorąca, STÉPHANE i ALBAN się gotują, a CAROLINE się przegrzewa... Krótko mówiąc, to „BOMBA” w każdym tego słowa znaczeniu!

CO: STAND-UP ADAM SOBANIEC „GŁOŚNO MYŚLĘ”
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 15 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 19

Adam Sobaniec - chirurg stand-upu, który dowolnie wycina, zszywa i elektryzuje żywą tkankę publiczności. Człowiek, który wygląda tak jak się zachowuje. Lekko nieokrzesany, ale niesamowicie zabawny. Sam sposób mówienia sprawia, że co niekiedy zaczynają rechotać. Adam na swoich występach lubi improwizować z publicznością, co sprawia, że każdy jego występ jest wyjątkowy. Po prostu trzeba przyjść to zobaczyć. Oprócz Adama wystąpi także support.

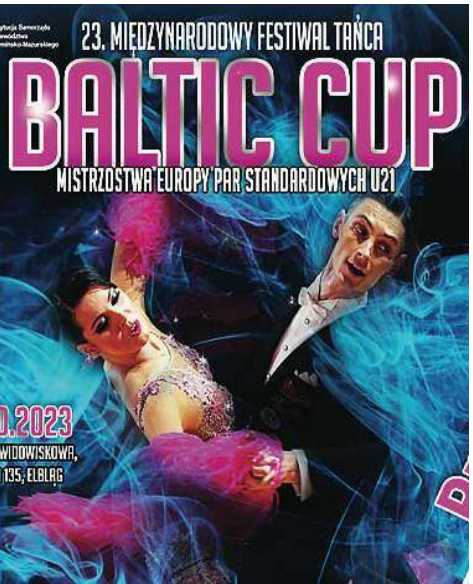
CO: PEŁNIA. RANDKI ZE SZTUKĄ DLA DOROSŁYCH 60+
GDZIE: CENTRUM SZTUKI GALERIA EL
KIEDY: 18 PAŹDZIERNIKA

Lekcje edukacji dla dorosłych w wieku 60+ to połączenie wiedzy z zakresu sztuki oraz historii sztuki z działaniem artystycznym. Podczas spotkań uczestnicy będą mieli okazję przedyskutować rozmaite zagadnienia, tworzyć, wykorzystać zdobytą wiedzę, ale także wspólnie zastanowić się, jaką rolę w życiu

dorostej, ukształtowanej osoby może pełnić sztuka i dlaczego warto przyjaźnić się z nią całe życie. O miłości i innych demonach 18 października 2023 r., godz. 13.00-15.00 Pukle włosów ukryte w medalionie, portrety ukazujące jedynie oczy. Portrety zakochanych. I wreszcie szczyt miłości własnej - nieco wyidealizowane autoportrety. Podczas spotkania porozmawiamy o przedstawieniach miłości na przestrzeni wieków.

CO: 23. MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TAŃCA BALTIC CUP
GDZIE: HALA SPORTOWO-WIDOWISKOWA PRZY AL. GRUNWALDZKIEJ
KIEDY: 20-22 PAŹDZIERNIKA

Areną tanecznych zmagania stanie się hala sportowo-widowiskowa przy al. Grunwaldzkiej. W ciągu trzech dni Elbląg zajaśnieje blaskiem gwiazd tańca, które rozgrywać będą turnieje w kategoriach Latin i Standard. Współzawodnictwo oceniać będzie międzynarodowe jury. Międzynarodowy Festiwal Tańca Baltic Cup to jeden z największych turniejów tańca w Polsce organizowany od 2000 roku. Pomysłodawcą Baltic Cup był Tor Floysvik z Norwegii, który skupił wokół tej idei partnerów z Polski, Szwecji, Litwy. Gospodarzem pierwszego pucharu Bałtyku był Elbląg. I Festiwal już w Elblągu pozostał, wpisując się na stałe w taneczny kalendarz Elbląga. Turniej ten stał się już tradycją w tanecznym świecie. O jego popularności świadczyć może fakt, iż w każdej edycji uczestniczą tancerze z całego świata! Z roku na rok dążymy też do tego by nasze przedsięwzięcie nie ograniczało się jedynie do turniejowych zmagania. Co roku festiwalowi towarzyszą rankingowe zawody, które odbywają się pod egidą Światowej Federacji Tańca Sportowego (WDSF). W tym roku będzie to WDSF Rising Stars World Challenge Cup Standard Dodatkowo tegoroczna edycja, zostanie wzbogacona o Mistrzostwa Europy w tańcach standardowych u-21, które będą rozgrywane podczas drugiego dnia zawodów - mówi Antoni Czyżyk, dyrektor Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu oraz prezes Polskiego Związku Sportu Tanecznego.

inne

JAŁÓWKI wysokocielne, 506-999-493.

DZIENNIK ELBLĄSKI.

reklama 055 236-18-02

APN Sentium
Opieka z szacunkiem

Wyjeżdź jako opiekunka do Niemiec lub Holandii i zarób nawet do 1900€ netto!

Zadzwoń! +48 500 401 901

159023opb1-b-M

komunikat

Zarząd Zieleni Miejskiej w Elblągu

informuje, że w okresie od 29.09.2023 r. do 20.10.2023 r. na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Elblągu, tablicy ogłoszeń Zarządu Zieleni Miejskiej w Elblągu oraz na stronie internetowej ZMZ zamieszczono Zarządzenie nr 438/2023 Prezydenta Miasta Elbląg z dnia 25 września 2023 r. w sprawie sporządzenia i ogłoszenia wykazu nieruchomości przeznaczonych do użyczenia.

22723see1-a -P

WÓJT GMINY PŁOSKINIA

informuje, że w siedzibie Urzędu Gminy w Płoskini, a także na stronie http://ploskinia-ug.bip-wm.pl został udostępniony do publicznego wglądu na okres 21 dni wykaz nieruchomości przeznaczonych do zbycia oraz nabycia.

17323sezf-a-M

przetarg

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Elbląska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Sielanka” w Elblągu

informuje, że dysponuje spółdzielczym lokalem mieszkalnym WŁADYSŁAWA IV 10/7 w Elblągu

Mieszkanie przy ul. Władysława IV 10/7 położone jest na I piętrze budynku i składa się z jednego pokoju, przedpokoju, kuchni, łazienki z WC o łącznej pow. użytkowej 24,03 m². Cena wywoławcza za lokal została określona na kwotę 133.000,00 zł (sto trzydzieści trzy tysiące złotych). Wadium wynosi 6.650,00 zł (sześć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych).

Spółdzielnia ogłasza przetarg na ustanowienie odrębnej własności tego lokalu.

Przetarg odbędzie się w dniu 12.10.2023 r. o godzinie 14.00 w siedzibie Spółdzielni przy ul. Gwiazdnej 26/27 w Elblągu (świetlica).

Lokal można oglądać codziennie w godz. 8.00-13.00, jedynie w poniedziałki w godz. 8.00-14.00, klucze od mieszkania znajdują się w siedzibie Spółdzielni przy ul. Gwiazdnej 26/27 w Elblągu, pok. nr 2. Świadectwo charakterystyki energetycznej znajduje się do wglądu w siedzibie Spółdzielni. Licytacja polegać będzie na zaoferowaniu najwyższej ceny za prawo do przedmiotowego mieszkania, przy czym pierwsze postąpienie nie może być niższe niż 100 PLN. Osoby zainteresowane przystąpieniem do przetargu winny 3 dni przed przetargiem złożyć pisemne oświadczenie przystąpienia do przetargu, okazać się dowodem tożsamości, adresem zameldowania i zamieszkiwania oraz dowodem wpłaty wadium wpłaconym na konto Spółdzielni Nr: 57 1020 1752 0000 0302 0003 1575 w PKO BP O/Elbląg. Wygrywający przetarg zobowiązany jest do wpłacenia na konto Spółdzielni, nie później niż 30 dni od dnia ogłoszenia wyników przetargu, wylicytowanej wartości mieszkania. Wszystkie koszty ustanowienia i przeniesienia własności ponosi osoba wygrywająca przetarg. Z zasadami przetargu można zapoznawać się w siedzibie Spółdzielni przy ul. Gwiazdnej 26/27 w Elblągu – pok nr 2, gdzie osobom zainteresowanym zostaną udzielone również wszelkie informacje na temat przetargu i mieszkania będącego przedmiotem przetargu, lub pod numerem telefonu 55 642 50 25. Przetarg może być przez Spółdzielnię odwołany bez podania przyczyny.

22323see1-a-M

eprasa.pl 0d8eecbac1

ZWYCIĘSTWO BYŁO TAK BLISKO

2 LIGA PIŁKI NOŻNEJ \\ Piłkarze Olimpii Elbląg w 10. kolejce spotkań po 90 minutach gry wygrywali na wyjeździe z ŁKS II Łódź 1:0. W doliczonym czasie gry stracili gola i zamiast trzech, zdobyli tylko jeden punkt. W sobotę o godz. 17.30 podejmują Stal Stalowa Wola i są zdecydowanym faworytem.

• ŁKS II Łódź — Olimpia Elbląg 1:1 (0:0)

0:1 — Senkevich (62), 1:1 — Radziński (90+3)
OLIMPIA: Witan — Jakubczyk, Sarnowski, Szczudliński, Stefaniak (63 Mruk), Famulak (69 Bartoś), Spychała (80 Łabecki), Jóźwicki, Senkevich (63 Żak), Yacenko, Kozera.

Piłkarze Olimpii po trzech ostatnich zwycięstwach z rzędu jechali do Łodzi w optymistycznych nastrojach i po kolejną zdobycz punktową. Choć rywal był z czołówki tabeli, to elblążanie wcale nie stali na straconej pozycji.

Już początek spotkania pokazał, że będzie to pojedynek dwóch równorzędnych rywali i każdy z nich będzie chciał ten rozstrzygnąć go na swoją korzyść, tym bardziej że obie drużyny postawiły na atak.

Pierwsi groźniejszą sytuację stworzyli „olimpijczycy”, bo już w 11 min gry, po dośrodkowaniu Marcela Stefaniaka, Dominik Kozera uderzył głową, ale niecelnie. Na bramkę gospodarzy strzelali także Kacper Jóźwicki i Jan Senkevich, ale bramkarz gospodarzy Tomasz Kucharski był na miejscu. Jednak z upływem czasu łodzianie byli coraz aktywniejsi. W 24 min nie bez winy zawod-

Zdecydowanym faworytem w sobotnim pojedynku są gospodarze

ników Olimpii gospodarze przejęli piłkę w środku pola, wymienili kilka podań, z piłką pognął Wiktor Kościuk, znalazł się w dobrej sytuacji do zdobycia bramki, ale musiał uznać wyższość bramkarza Andrzeja Witana. W kolejnej akcji w wykonaniu łodzian znów „zapachniało” bramką. Yuya Kamon, mając przed sobą pustą bramkę, dał się wyprzedzić Łukaszowi Sarnowskiemu, który w porę zażegnał niebezpieczeństwo.

W pierwszych dwóch kwadransach lepsi byli gospodarze, gola jednak nie strzelili, choć mieli ku temu okazje. Tuż przed przerwą elblążanie wyprzedzili atak, strzelał

Dominik Kozera, ale jego uderzenie zostało zablokowane.

Drużyna elbląskiej przyniosła elbląskiej drużynie szczęście. Aleksander Słezak zbyt lekko podawał piłkę do swojego bramkarza Kucharskiego, szybki Senkevich uprzedził golkipera łódzkiego i mając przed sobą pustą bramkę, nie zmarnował sytuacji i za chwilę wpadł w objęcia kolegów. W kolejnej akcji ofensywnej gości, zza pola karnego strzelał Adam Żak, ale tym razem obroną ręką wyszedł miejscowy golkipier.

Gdy wydawało się, że elblążanie wygrają czwarty mecz z rzędu, w piątej minucie doliczonego czasu

gry doszło jednak do wyrównania. Po dośrodkowaniu Łukasza Dymela futbolówkę do siatki głową skierował Jowin Radziński i za chwilę boiskowy zegar pokazał rezultat 1:1.

Szkoda tej straconej bramki, gdyż zwycięstwo podopiecznych trenera Przemysława Gomulki było tak blisko i wówczas elblążanie mieliby tyle samo punktów co lider tabeli KKS Kalisz.

TERAZ STAL STALOWA WOLA

Kolejnym rywalem drużyny z Agrykola będzie beniaminek Stal Stalowa Wola. Mecz ten rozegrany zostanie w sobotę o godz. 17:30 w Elblągu. Drużyna

na z województwa podkarpackiego z dorobkiem 11 punktów znajduje się na odległym 15. miejscu w tabeli, w strefie spadkowej. Przeciwnik Olimpii w minionej kolejce pokonał Polonię Bytom 1:0 po голу Lucjana Klisiewicza w 59 min z rzutu karnego. Popularna „Stalówka” ze Stalowej Woli na sześć rozegranych spotkań na wyjeździe nie potrafiła wygrać żadnego meczu. Zdobyła tylko dwa punkty, remisując z Wisłą Puławy 1:1 i z GKS Jastrzębie 0:0.

Zdecydowanym faworytem w tym pojedynku są gospodarze i jeśli wygrają, to będzie ich piąte zwycięstwo w tym sezonie. Mamy nadzieję, że w tym pojedynku nie będzie niespodzianki in minus i żółto-biało-niebiescy pozostaną na zwycięskich torach. W zespole gospodarzy w tym spotkaniu nie zagra Sarnowski z powodu nadmiaru żółtych kartek. Pozostali zawodnicy są do dyspozycji sztabu szkoleniowego.

W pozostałych spotkaniach 11. kolejki zmierzą się:

SOBOTA: Hutnik Kraków — Chojniczanka Chojnice, Sandecja Nowy Sącz — KKS Kalisz, Lech II Poznań — ŁKS II Łódź, Skra Częstochowa — GKS Jastrzębie, **NIEDZIELA:**

Kotwica Kołobrzeg — Wisła Puławy, Olimpia Grudziądz — Pogoń Siedlce, Radunia Stężyca — Zagłębie II Lubin, **PONIEDZIAŁEK:** Polonia Bytom — Stomil Olsztyn.

• Wyniki 10. kolejki spotkań:

Chojniczanka Chojnice — Radunia Stężyca 5:1, Zagłębie II Lubin — Skra Częstochowa 0:2, Pogoń Siedlce — Kotwica Kołobrzeg 3:3, Wisła Puławy — Lech II Poznań 2:2, Stal Stalowa Wola — Polonia Bytom 1:0, Stomil Olsztyn — Sandecja Nowy Sącz 1:0, KKS Kalisz — Hutnik Kraków 3:0, GKS Jastrzębie — Olimpia Grudziądz 3:2.

PO 10 KOLEJKACH:

1. KKS	19	13:6
2. Zagłębie II	17	15:11
3. ŁKS II	17	16:13
4. Radunia	17	14:11
5. Olimpia E	17	13:12
6. Skra	16	8:7
7. Kotwica	15	18:12
8. Hutnik	15	14:11
9. Wisła	15	13:11
10. Pogoń	14	15:9
11. Stomil	13	9:12
12. Chojnice	12	14:14
13. Lech II	12	12:18
14. GKS	11	11:15
15. Stal	11	9:13
16. Olimpia G	11	11:16
17. Polonia	9	7:13
18. Sandecja	5	6:14

JERZY KUCZYŃSKI

PRZEGRALI I Z LIDEROWANIEM SIĘ POŻEGNALI

FORBET IV LIGA PIŁKI NOŻNEJ \\ Po minionej kolejce nastąpiła zmiana lidera. Będąca na pierwszym miejscu w tabeli Olimpia II Elbląg przegrała w meczu na szczycie z DKS Dobrze Miasto i spadła na 5. miejsce w tabeli.

• DKS Dobrze Miasto — Olimpia II Elbląg 1:0 (0:0)

1:0 — Wierzba (63 samob.)
OLIMPIA II: Łęgowski — Wierzba, Łaszak, Kasprzykowski, Kazimierowski, Sznajder, Czaplinski (60 Piróg), Tobojka (75 Ruciński), Leszczyński (75 Dziurdzia), Łąpieś (75 Mural), Sangowski (65 Szopiński)

Elblążanie swój mecz z DKS rozegrali w Jezioranach z uwagi na remont płyty boiska w Dobrym Mieście. Mieli duże gopecha, gdyż gospodarze

zwycięskiego gola zdobyli po samobójczym strzale Dawida Wierzby, który podawał piłkę do swojego bramkarza Łukasza Łęgowskiego, a ten w nią nie trafił i pod nogą przeleciała do siatki.

— Mimo porażki elblążanie rozegrali całkiem dobry mecz i z przebiegu gry nie zasługiwali na porażkę — stwierdza Karol Przybyła (trener Olimpii) i dodaje: — Mielśmy też i swoją szansę na zdobycie gola, ale przy stanie 0:0 po dośrodkowaniu Bartłomieja Leszczyńskiego, Artur Łąpieś z 7

metrów uderzył mało precyzyjnie i piłka poszybowała nad bramką.

Po tym zwycięstwie to DKS został nowym liderem w tabeli. Tyle samo punktów co DKS ma Znicz, który na trudnym terenie w Elku pokonał tamtejszy Mazur 2:1. Najwyższe zwycięstwo w minionej kolejce zanotowała Mrągowia Mrągowo, która w Rybnie „pogoniła” beniaminka Constract Lubawa, wygrywając aż 6:0.

Kolejny mecz Olimpia II rozegra u siebie w niedzielę o godz. 15.30 z Tęczą Bskupiec.

Wyniki 8. kolejki spotkań:

• Tęcza Biskupiec — Polonia Lidzbark Warmiński 1:2 (0:0)
Burzyński (47 k) — Sobolewski (62 k), Bogdański (72)

• Olimpia Olsztynek — Mamry Giżycko 5:4 (1:2)
Siemianowski (15), Górski (47), Pisarkiewicz (69), Pechta (90), Klinicki (90) — Drażba (21, 52,67), Dymiński (33)

• Constract Lubawa — Mrągowia Mrągowo 0:6 (0:4)
Rybikiewicz (11,38,67), Rybaczewski (18 samob), Fronczak (25), Górczyca (52)

• Granica Kętrzyn — Stomil II Olsztyn 3:2 (2:0)
Strzelec (40,45), Zapolewski (90) — Krztoń (19), Zapolewski (59 samob.)

• Polonia Iłowo — Rominta Gołdap 0:3 (0:0)
Adamiec (50), Mościński (67), Radzikowski (74)

• Motor Lubawa — Jeziorak Iława 1:2 (0:0)
Nawrocki (48) — Szantry (51), Kresin (64)

• Mazur Elk — Znicz Biata Piska 1:2 (1:0)
Prusowski (13) — Giełżyn (37,88)

PO 8 KOLEJKACH:

1. DKS	19	18:8
2. Znicz	19	21:12
3. Granica	18	20:10
4. Rominta	18	16:7
5. Olimpia II	16	14:5
6. Polonia LW	14	18:11
7. Mrągowia	14	18:11
8. Tęcza	13	12:8
9. Jeziorak	11	12:10
10. Mamry	10	19:21
11. Motor	9	10:11
12. Olimpia O	7	8:17
13. Mazur	5	6:10
14. Polonia It	4	6:25
15. Constract	3	11:23
16. Stomil II	0	8:28

JERZY KUCZYŃSKI

NIE MAJĄ SIĘ CZEGO WSTYDZIĆ

FORTUNA PUCHAR POLSKI\\\\ Grający w PKO Ekstraklasie Widzew Łódź w I rundzie rozgrywek na szczęblu centralnym pokonał dość łatwo i pewnie gospodarzy meczu Concordię Elbląg 4:0. Mimo porażki elblążanie pokazali się z dobrej strony.

• **Concordia Elbląg**
— **Widzew Łódź 0:4 (0:2)**
0:1 — Cyganiks (28), 0:2 — Rondić (34), 0:3 — Kerk (50), 0:4 — Jakubowski (68 samob.)
CONCORDIA: Sasiak — Jakubowski, Szpucha, Bukacki, Augusto (70 Maćkowski), Szmydt (70 Sionkowski), Kopka (82 Kottlenga), Danowski (55 Drewek), Mroczo, Jońca, Rękawek (55 Nowicki)

Ten mecz obserwo-
wało ponad 1000
kibiców, w tym
prawie 400 zespołu
łódzkiego, którzy w ostat-
nim kwadransie odpalili
fajerwerki niczym w noc
sylwestrową. Mieli powo-
dy do radości, gdyż na 20
minut przed zakończeniem
ich ulubieńcy prowadzili
już 4:0.

Podopieczni trenera
Daniela Myśliwca od po-
czątku przejęli inicjatywę
i nad zespołem Concordii
górowali we wszystkich
elementach gry. Z kolei el-
blążanie walczyli ambitnie,
mieli też i swoje momenty

Fot. Ryszard Biel

dobrej gry, ale rywal nie
pozwalał im na zbyt wiele.

Gra Widzewa sprawiała,
że ten mecz mógł się podo-
bać. Już w 28 min po rzucie
rożnym Sebastiana Kerka
jeden z obrońców gospodar-
zy wybił piłkę wprost pod
nogi Andrejsa Cyganiksa
i Łotysz z 18 metrów poko-
nał Dominika Sasiaka.

Elblążanie odgryzali
się, jak mogli, akcje były
przejrzyste i Widzew nie
miał problemu w porę ich
zastopować. Sześć minut

później na wysokości pola
karnego, Niemiec Kerk
uderzył z rzutu wolnego na
bliższy słupek, przy którym
powstało zamieszanie, po
którym Imad Rondić we-
pchnął piłkę do siatki.

Po przerwie nadal prze-
ważali przyjezdni. Uko-
ronowaniem dobrej gry
łódzian był ich trzeci gol.
Kerk uderzył zwoleja i piłka
po koźle ugrzęzła w siatce.

Im bliżej było końca, tym
przeciwnik elblążan grał
luźniej i zepchnął ich do

głębokiej defensywy. W 68
min po kolejnej akcji ofen-
sywnej goście podwyższyli
rezultat na 4:0. Antoni
Klimek dośrodkował do
Jordiego Sancheza, ale
uprzedził go obrońca Con-
cordii Piotr Jakubowski,
który strzelił „samobója”
do własnej bramki.

W 80 min goście zdobyli
jeszcze jednego gola, ale po
analizie Var arbiter anulował gola.

Po meczu Łukasz Nadol-
ny (trener Concordii)

powiedział: — Gratuluję
Widzewowi zasłużonego
zwycięstwa. Moi zawodnicy
pokazali się z dobrej strony.
Nie przestraszyliśmy się ry-
wala i zagraлиśmy odważnie,
tym bardziej że nasz prze-
ciwnik pokazał dużą klasę
na boisku. Na tyle, na ile
byliśmy w stanie, prezen-
towaliśmy się dobrze.

JERZY KUCZYŃSKI

**Wyniki wtorkowych spotkań
I rundy PP:** Pogoń Siedlce
— Podbeskidzie Bielsko-Biała

1:3, Miedź II Legnica — Stal
Rzeszów 0:3, Odra Opole
— Stal Mielec 1:2,
Motor Lublin
— Puszcza Niepołomice 0:1,
Jagiellonia II Białystok
— Korona Kielce 1:2, KKS
Kalisz — ŁKS Łódź 2:3,
Start Krasnystaw — Zawisza
Bydgoszcz 0:4, Wisła Puławy
— Chrobry Głogów 3:1,
Wieczysta Kraków
— Piast Gliwice 0:4.

**WIĘCEJ ZDJĘĆ NA
WWW.DZIENNIKELBLASKI.PL**

ZRÓBCIE TO I WYGRAJCIE ZE ŚWITEM

3 LIGA PIŁKI NOŻNEJ\\\\ W sobotę Concordia Elbląg zagra na wyjeździe ze Świtem Nowy Dwór Maz. Czy wywalczy punkty i wydostanie się ze strefy spadkowej?

Trzecioligowa Concordia
po czterech porażkach
zrzędu wreszcie, w me-
czu z Mławianką Mława,
wywalczyła punkt, jednak
do pełni szczęścia jest na-
dal daleko.

• **Concordia Elbląg**
— **Mławianka Mława 0:0**
CONCORDIA: Manikowski
- Jakubowski, Drewek (46
Kopka), Szpucha, Bukacki,
Augusto, Szmydt (75 Sionkow-
ski), Danowski (79 Nowicki),
Mroczo, Jońca, Rękawek (79
Maćkowski)

Po niedawnej porażce 1:4
z Lechią trener elblążan
Łukasz Nadolny dokonał
dwóch zmian w wyjściowym
składzie: w miejsce Łukasza
Kopki i Kacpra Sionkowskie-
go zagrał Jakub Rękawek
i Bartosz Danowski.

Przez pierwsze 20 minut
na boisku niewiele się dzia-
ło — w 8 min Joao Augusto
dośrodkował w pole bram-
kowe, ale z piłką minął się

Mateusz Szmydt, a chwilę
później goście wyprowadzi-
li kontrę zakończoną nie-
celnym strzałem Mateusza
Karola.

Elblążanie osiągnęli prze-
wagę (niecelne uderzenie
Drewka), w efekcie tuż przed
przerwą powinni objąć pro-
wadzenie, niestety, bram-
karz Mławianki poradził
sobie z groźnymi strzałami
Danowskiego i Augusto.

W drugiej połowie nadal
wyraźnie górowała Concor-
dia, która w 52 min wzamie-
szaniu podbramkowym na-
wet zdobyła gola, ale arbiter
dopatrzył się zagrania ręką
przez Augusto i bramki nie
uznał. Trzy minuty później
brazylijski napastnik Con-
cordii przełobował bramka-
rza i wydawało się, że piłka
wpadnie do siatki, niestety,
przeleciała obok słupka. Im
bliżej było końca, tym prze-
waga elblążan rosła, czego
efektem był strzał Radosła-
wa Bukackiego z rzutu wol-
nego — niestety, bramkarz

po raz kolejny nie dał się
zaskoczyć.

Zepchnięci do głębokiej
defensywy goście bronili
się całym zespołem, a w 86
min po kolejnym uderzeniu
Bukackiego od utraty gola
uratował ich słupek. Dwie
minuty później Concordia
miała kolejną okazję, jed-
nak po strzale Kopki jeden
z obrońców wybił piłkę z li-
nii bramkowej.

— Przełamaliśmy złą pas-
sę, ale zdobyliśmy tylko je-
den punkt. Mieliśmy swoje
sytuacje i z przebiegu gry
zasługiwaliśmy na zwycię-
stwo — stwierdził po meczu
trener Concordii Łukasz
Nadolny.

KOLEJNY MECZ PRZED NIMI

Piłkarze Concordii w ostat-
nich dniach mają napięty
kalendarz spotkań. W ciągu
zaledwie czterech dni roze-
grali dwa spotkania. W lidze
zremisowali z Mławianką
Mława 0:0, w Pucharze Pol-

ski ulegli Widzewowi Łódź
0:4, a już w tę sobotę czeka
ich kolejny trudny mecz wy-
jazdowy, oligowe punkty ze
Świtem Nowy Dwór Maz.

Drużyna z Mazowsza jest
jednym z silniejszych pił-
karskich klubów grających
w tej lidze, plasujących się
od kilku sezonów w górnej
części tabeli. W nowym sezo-
nie zespół prowadzony przez
nowego szkoleniowca Pa-
tryka Drewnowskiego jako
jedyne w grupie I w tej lidze
nie doznał jeszcze porażki.
Ciekawostką jest też fakt,
że Świt na boiskach rywali
wywalczył osiem punktów,
aprawdę własną publicznością
zaledwie sześć. Odnosił tylko
jedno zwycięstwo i trzy spot-
kania zremisował. Gospoda-
rze na pewno są faworytem
tego pojedynku, ale elbląża-
nie nie tracą nadziei na sprawie-
nie niespodzianki.

— Czekają nas trudne po-
jedynki i o punkty będzie
ciężko — nie ma wątpliwo-
ści Łukasz Nadolny. Trener

Concordii dodaje: — Tak jak
gospodarzy, tak i nas intere-
sują punkty, więc zrobimy
wszystko, by im plany po-
krzyżować i po zakończonym
spotkaniu opuszczać boisko
z podniesionymi głowami.
Szkoda, że w tym spotkaniu
za nadmiar kartek nie zagra
Radosław Bukacki.

W pozostałych meczach 10. kolejki grać będą:

GKS Wiekielec — Legionovia
Legionowo, Lechia Tomaszów
Maz — Mławianka Mława,
Piłca Białobrzegi — Broń
Radom, Pogoń Grodzisk Maz
— Legia II W-wa, ŁKS Łomża
— Olimpia Zambrów, Victoria
Sulejówek — GKS Bełchatów,
Warta Sieradz — Jagiellonia
II Białystok, Pelikan Łowicz
— Unia Skierniewice.

Wyniki 9. kolejki: Legionovia
Legionowo — Warta Sieradz
1:0, Jagiellonia II Białystok
— Victoria Sulejówek 2:2, GKS
Bełchatów — ŁKS Łomża 5:1,
Olimpia Zambrów — Pogoń

Grodzisk Maz 3:3, Legia II
W-wa — Unia Skierniewice
2:1, Broń Radom — Świt Nowy
Dwór Maz 0:0, Pelikan Łowicz
— Piłca Białobrzegi 3:1, GKS
Wiekielec — Lechia
Tomaszów Maz 1:1

PO 9 KOLEJKACH:

1. Lechia	22	21:10
2. Bełchatów	20	21:11
3. Pogoń	18	22:10
4. Victoria	17	14:8
5. Legia II •	15	18:9
6. Pelikan	14	15:8
7. Świt •	14	13:7
8. Unia	12	16:15
9. Broń	12	8:13
10. Łomża	10	13:19
11. Wiekielec	9	10:13
12. Mławianka	9	11:18
13. Legionovia	9	9:19
14. Jagiellonia	8	16:16
15. Warta	8	9:16

16. Concordia	8	8:16
17. Olimpia	7	13:16
18. Piłca	6	9:22

• mecz mniej

JERZY KUCZYŃSKI

BĘDZIE PIERWSZE ZWYCIĘSTWO STARTU?

ORLEN SUPERLIGA PIŁKAREK RĘCZNYCH Po fatalnym występie przeciwko Galiczance Lwów (31:37) teraz zespół Startu Elbląg zagra na wyjeździe z beniaminkiem Energa Szczypiorno Kalisz, który także, jak elblążanki, nie zasmakował jeszcze zwycięstwa.

• Start Elbląg — Galiczaneczka Lwów 31:37 (15:18)

START: Ciągła, Radojčić — Dworniczuk 1, Owczarek, Stefańska, Wołoszyk 4, Weber 7, Kuźmińska 1, Głębocka 3, Grabińska 1, Pahrabitskaya 4, Stapurewicz 4, Tarczyluk 1, Macedo 5.

Najwięcej dla gości: Dmytryshyn 10, Poliak i Konovalova po 7

P przed tym meczem trener elbląskiej drużyny Roman Mont zapowiadał pierwsze zwycięstwo w tym sezonie w trzeciej kolejce spotkań. Niestety, choć cały mecz stał na przeciętnym poziomie, to przy lepszej grze Startu komplet punktów powinien pozostać w Elblągu. Tak się jednak nie stało, bo obrona elbląska wyglądała jak „ser szwajcarski” a ich skuteczność w ataku (choć rzuciły 31 bramek) też wyglądała nie najlepiej.

Mecz rozpoczął się od prowadzenia Startu, kiedy to po rzucie Weroniki Weber, piłka swoje miejsce znalazła w siatce.

W kolejnych minutach grę prowadziły lwowianki, które po kwadransie gry wygrywały 8:4, a mogły nawet i wyżej, gdyż Małgorzata Ciągła, obroniła dwa rzuty karne. Drużyna gości jakby pewna swego zaczęła popełniać błędy, wykorzystał to Start i po strzale Pauliny Stapurewicz do-

prowadził w 23 min gry do remisu 12:12.

Do 28 min pojedynek toczył się bramka za bramką i wówczas na tablicy wyników pokazał się trzeci remis, a mianowicie 15:15. Była szansa na drugie prowadzenie w tym spotkaniu, ale przy kolejnym ataku elblążanki oddały piłkę w ręce przeciwniczek. Te, nie bawiąc się w zawiłe kombinacje, jeszcze przed przerwą, odskoczyły na trzy gole i po 30 min gry prowadziły 18:15.

Po przerwie, kibice elbląskiej drużyny liczyli, że gospodarzynie zagrają znacznie lepiej, niż miało to miejsce w pierwszych 30 min i podejmą walkę o zwycięstwo. Wyrównana gra trwała tylko przez dziesięć minut, wówczas podopieczne trenera Monta w 40 min przegrywały 23:25. Od tego momentu grający nonszalancko zespół elbląski miał problemy ze zdobywaniem bramek, a gra w obronie też nie wyglądała najlepiej. Nic też dziwnego, że Galiczaneczka wykorzystywała te błędy i jak się nadarzyła sytuacja, szybko przechodziła do kontrataku i cały czas dziurawiła siatkę bramki gospodarzy.

W 51 min Start przegrywał 25:32 i było już po meczu. Wygrał zespół gości 37:31. To była trzecia porażka z rzędu Startu a pierwsze zwycięstwo Galiczaneczki.

W GRĘ WCHODZI TYLKO ZWYCIĘSTWO

Rozgrywki w Superlidze Kobiet zaczynają nabierać tempa. Za nami trzy kolejki spotkań. Na czele tabeli z kompletem punktów są trzy medalowe zespoły z ubiegłorocznego sezonu: Zagłębie Lubin, FunFloor Lublin oraz KPR Kobierz-

ce. Po nich z dwoma zwycięstwami jest Urbis Gniezno. Pozostałe trzy drużyny od miejsca 5 do 8 mają na koncie po jednej wygranej. Tabelę zamykają Start Elbląg i Energa Szczypiorno Kalisz, które nie zasmakowały jeszcze zwycięstwa i nic też dziwnego, że jadą jak na razie na kole.

To w tę sobotę pomiędzy tymi drużynami w Kaliszu dojdzie do pojedynku o zdobycie pierwszych punktów. Rywal elblążanek poniósł trzy porażki, przegrał z Piotrcovią Piotrków Tryb 34:36, FunFloor 28:34 oraz KPR 26:33. Przed meczem trudno jest wskazać faworyta, więcej jednak szans na zwycięstwo mają elblążanki, które obyte są już wzmaganiami ligowymi, a ponadto są lepszym kadrowo zespołem.

Jeśli podopieczne trenera Romana Monta myślą o zgarnięciu trzech punktów, to zdecydowanie muszą poprawić grę w obronie i grać dokładnie na całym boisku. Beniaminek jest do pokonania, a każdy inny wynik niż zwycięstwo Startu będzie dużą niespodzianką in minus.

JERZY KUCZYŃSKI

W pozostałych meczach 4. kolejki grać będą:

Handball JKS Jarosław — KPR Kobierzycy, Młyny Stośław Koszalin — Piotrcovia Piotrków Tryb. Urbis Gniezno — FunFloor Lublin, Galiczaneczka Lwów — Zagłębie Lubin (4.10).

Wyniki 3. kolejki:

Młyny Stośław Koszalin — Zagłębie Lubin 22:36 (7:15), KPR Kobierzycy — Energa Szczypiorno Kalisz 33:26 (17:11), FunFloor Lublin — Handball JKS Jarosław 35:16 (19:5), Piotrcovia Piotrków Tryb — Urbis Gniezno 27:30 (12:16).

PO 3 KOLEJKACH:

1. FunFloor	9	106:59
2. Zagłębie	9	98:59
3. KPR	9	96:80
4. Urbis	6	72:81
5. Handball	4	57:74
6. Piotrcovia	3	85:79
7. Galiczaneczka	3	89:98
8. Koszalin	2	58:71
9. Start	0	80:89
10. Energa	0	68:103

Najlepsze snajperki

Superligi:

1. Mariola Wiertelak (KPR) — 20 bramek
2. Vitoria Macedo (Start) — 19
3. Magda Balsam (FunFloor) — 18
4. Dana Dmitryszyn (Galiczaneczka) — 17
5. Wiktoria Kostuch (Handball) — 17

Więcej zdjęć na

www.dziennikelblaski.pl

SPRINTEM

• KICKBOXING

DURMA I OBRUSIEWICZ MISTRZAMI POLSKI

W miniony weekend w Żyrardowie odbyły się mistrzostwa Polski Wojska Polskiego i Służb Mundurowych. W mistrzowskich zmaganiach wzięło udział ponad 200 zawodników, którzy reprezentowali Wojsko Polskie, Państwową Straż Pożarną, Jednostki Specjalne, Służbę Ochrony Państwa i inne. Elbląg reprezentowali: starszy szeregowy Igor Obrusiewicz (Żandarmeria Wojskowa) oraz Adrian Durma (PSP). Obaj nasi reprezentanci nie zawiedli i w Żyrardowie stanęli na

Na zawodach w Żyrardowie Elbląg reprezentowali starszy szeregowy Igor Obrusiewicz (Żandarmeria Wojskowa) oraz Adrian Durma (Państwowa Straż Pożarna)

najwyższym podium. Obrusiewicz, startując w formule pointfighting w wadze 94 kg w drodze do złotego medalu, stoczył cztery walki i jest to pierwszy tytuł mistrzowski w jego karierze. Znany doskonale w naszym kraju w tej dyscyplinie sportu Adrian Durma (Państwowa Straż Pożarna) startował w dwóch formatach: pointfighting oraz w KickLight w kategorii do 74 kg. W obu tych formatach nie miał sobie równych. Stoczył siedem zwycięskich walk, które kończył w I rundzie przed czasem. Uznany też został za najlepszego zawodnika tych

mistrzostw. Docelową imprezą w tym roku dla Adriana Durmy będą listopadowe mistrzostwa Świata w Portugalii. Będzie on reprezentował barwy Polski i chce zająć miejsce na podium.

• PIŁKA RĘCZNA SILVANT ROZPOCZYNA WALKĘ O I LIGĘ

Po rocznej przerwie, ale tym razem w II lidze, do rozgrywek o mistrzowskie punkty i to już w tę sobotę przystępuje Silvant Handball Elbląg. Zespół, który prowadzony jest przez duet trenerów: Damian Malandy — Mikołaj Kupiec, ma określony

cel — awans w tym sezonie do I ligi. Elblążanie, występując w roli gospodarza, swoje mecze rozgrywać będą w hali przy ul. Kościuszki. Pierwszy mecz Silvant Handball rozegra w ten weekend w Gdańsku z tamtejszym SPR Wybrzeże. Przed elbląską publicznością elblążanie zagrają 7 października z Handballem Czersk. Oto zespoły występujące w II lidze: SMS ZPRP II Kwidzyn, SMS ZPRP III Kwidzyn, SPR Wybrzeże II Gdańsk, Silvant Handball Elbląg, Handball Czersk, MKS Krajna Nakło, BSMS Bartoszyce, Czarni Olecko, SPR Wybrzeże I Gdańsk.

JERZY KUCZYŃSKI

BIZNES

WARMII I MAZUR

SAMORZĄDY

BGKBANK GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

PARTNER MERYTORYCZNY

Urząd Statystyczny
w Olsztynie

Zrównoważony rozwój staje się coraz istotniejszy dla społeczeństwa, przedsiębiorstw, ale także dla banków. Udzielanie finansowań, czy to ze środków publicznych, czy prywatnych, podlega ocenie czynników środowiskowych, społecznych i zarządczych w obszarze zrównoważonego rozwoju.

BEZPIECZEŃSTWO RODZINY NA PRZYSZŁOŚĆ

Oszczędzaj na swoje pierwsze mieszkanie na Koncie Mieszkaniowym

Promocyjne oprocentowanie 5,35% w skali roku (do 31.12.2023 r.)

Bank Polski
dzień dobry

www.pkobp.pl, infolinia: 800 302 302 brak opłat dla numerów krajowych na terenie kraju; w pozostałych przypadkach opłata zgodna z taryfą operatora, +48 81 535 60 60 opłata zgodna z taryfą operatora.

Konto Mieszkaniowe jest rachunkiem płatniczym dostępnym w oddziałach banku. Oprocentowanie promocyjne obowiązuje do 31.12.2023 r. Więcej w Regulaminie „Promocja na Koncie Mieszkaniowym” dostępnym na www.pkobp.pl i w oddziałach banku. Po upływie okresu promocyjnego obowiązuje oprocentowanie według zmiennej stopy procentowej, w wysokości wskazanej w Tabeli nr 1 „Oprocentowanie środków pieniężnych na rachunkach bankowych”, dostępnej na www.pkobp.pl i w oddziałach banku.

WIEDZĄ, JAK ROZWIJAĆ
NASZ REGIONKONFERENCJA
GOSPODARCZA
ELBLĄG'23

BEZPIECZEŃSTWO, ENERGETYKA, TURYSTYKA, GOSPODARKA I ADMINISTRACJA — TE I WIELE INNYCH TEMATÓW ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM I PRZYSZŁOŚCIĄ ELBLĄGA I CAŁEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO PORUSZALIŚMY PODCZAS LICZNYCH PANELI DYSKUSYJNYCH BĘDĄCYCH WAŻNĄ CZĘŚCIĄ PROGRAMU KONFERENCJI GOSPODARCZEJ ELBLĄG'23.

Tot. Ryszard Biel

Po raz pierwszy w Elblągu przyznane zostały Marki Warmii i Mazur

Dwa dni i siedem niezwykle inspirujących paneli dyskusyjnych, których celem było wykreowanie wspólnej wizji przyszłości regionu. Naszymi prelegentami podczas Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 byli między innymi: Andrzej Śliwka — wiceminister aktywów państwowych, Paweł Lulewicz — prezes PGZ Stoczni Wojennej Sp. z o.o., prof. dr hab. Marek Melnyk z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Krzysztof Żochowski — prezes Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A., Łucja Sromecka — dyrektor Departamentu Rozwoju Inwestycji Ministerstwa Finansów, Jarosław Kowalski — burmistrz

Dobrego Miasta, Piotr Babiak — zastępca dyrektora Departamentu Inwestycji OZE w PGE Energii Odnawialnej, Zbigniew Ziejewski — poseł i członek Komisji ds. Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych, Tomasz Śielicki — burmistrz Braniewa, Maciej Romanowski — starosta elbląski, Magdalena Dalman — burmistrz Tolkmicka, Joanna Kwitowska-Zawadzka — dyrektor w Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., Agnieszka Majewska — Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Florian Romanowski — prezes OPEGIEKA Sp. z o.o., Piotr Pałdyna — prezes Waterfront Pałdyna i Wspólnicy s.c., Krzysztof Kamiński — pre-

zes Alnea Sp. z o.o., Grzegorz Gosk — prezes Stowarzyszenia „Polskie Kluby Biznesu”, Piotr Opaczewski — wicewojewoda warmińsko-mazurski, Zbigniew Kuśmierz — prezes Aeroklubu Elbląskiego, Marta Kotowska-Sokołowska — manager Hotelu Młyn w Elblągu, Stanisława Pańczuk — prezes Stowarzyszenia „Łączy Nas Kanał Elbląski”, Mateusz Fliszkiewicz — prezes Nadzalewowej Kolei Drezynowej Sp. z o.o. oraz Michał Gzowski — rzecznik prasowy Lasów Państwowych.

TO ONI ROZWIJAJĄ
NASZ REGION

Co robić, by województwo warmińsko-mazurskie szło z duchem czasu? Przepis na sukces doskonale znają samorządy i przedsiębiorcy, które Dziennik Elbląski wyróżnił podczas Konferencji Gospodarczej Elbląg'23. 19 września w Elblągu wręczone zostały również honorowe odznaczenia za Zasługi Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej. W centrum Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 byli oczywiście przedsiębiorcy, którym zależy na rozwoju całego regionu — to właśnie im Dziennik Elbląski przyznał tytuły Marek Warmii i Mazur inspirowane magazynem o tej samej nazwie, który od pięciu lat wydaje wydawca Dziennika Elbląskiego.

WYRÓŻNIENI ZA ZASŁUGI

To nie wszystko — podczas pierwszego dnia Konferencji Elbląg'23 swoje 5-lecie świętowała Polska Strefa Inwestycji — kluczowy instrument wsparcia inwestycji w Polsce. Była to idealna okazja do tego, by Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna reprezentowana przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Żochowskiego i wiceminister aktywów państwowych Andrzej Śliwka w imieniu ministra rozwoju i technologii wręczyli wyróżnionym przedsiębiorcom honorowe odznaczenia za Zasługi Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej przyznawane w uznaniu za dotychczasową działalność biznesową, która ma bezpośredni wpływ na kształt i konkurencyjność gospodarki naszego kraju. Sukces Polskiej Strefy Inwestycji nie byłby możliwy bez bliskiej współpracy z lokalnymi samorządami, stąd kolejne wyróżnienie, które we wtorek w Elblągu wręczyli Krzysztof Żochowski i Grzegorz Kłoczko reprezentujący zarząd Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Nagroda „Ambasador Polskiej Strefy Inwestycji” to wyróżnienie przyznawane samorządom, które dbają o rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie, stwarzają dobre warunki do inwestowania, przygotowują tereny pod przyszłe inwestycje i współpracują z Warmińsko-Mazurską Specjal-

MARKI WARMII I MAZUR
OTRZYMALI:

1. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2. Powiat Elbląski
3. Polmlek Sp. z o.o.
4. Meble Wójcik Sp. z o.o.
5. Przedsiębiorstwo usługowo-produkcyjno-handlowe Techtrans spółka jawna
6. Hotel Młyn w Elblągu
7. Wojewódzki Szpital Zespolony
8. Waterfront Pałdyna i Wspólnicy spółka jawna
9. Eco-Masuria Invest Sp. z o.o. — Narusa Leśna Przyszań
10. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.

Odznaczenia otrzymali:

1. ARA Przedsiębiorstwo Automatyki Przemysłowej Sp. z o.o.
2. Damiński S.A.
3. Firma „Hydropress” Wojciech Górzny
4. Michelin Polska Sp. z o.o.
5. „Młynomag” Myszkowska, Rezanko spółka jawna
6. OSI Food Solutions Poland Sp. z o.o.

ną Strefą Ekonomiczną, będąc jej Ambasadorami. Zaszczytny tytuł otrzymał Powiat Braniewski, a nagrodę odebrał starosta braniewski Karol Motyka.

Redakcja Dziennika Elbląskiego

Tot. Ryszard Biel

Krzysztof Żochowski i Grzegorz Kłoczko reprezentujący zarząd Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej wyróżnili Powiat Braniewski tytułem „Ambasador Polskiej Strefy Inwestycji”. Nagrodę odebrał starosta braniewski Karol Motyka

Tot. Ryszard Biel

Podczas Konferencji Gospodarczej Elbląg'23 wręczono honorowe odznaczenia za Zasługi Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej

PARTNER GŁÓWNY

ESG i JST

– CO ŁĄCZY TE SKRÓTY?

Zrównoważony rozwój staje się coraz istotniejszy dla społeczeństwa, przedsiębiorstw, ale także dla banków. Udzielanie finansowań, czy to ze środków publicznych, czy prywatnych, podlega ocenie czynników środowiskowych, społecznych i zarządczych w obszarze zrównoważonego rozwoju. Takie analizy mogą bazować na ocenie zgodności z zasadą „Nie czyn poważnych szkód”, tzw. DNSH (z ang. Do no significant harm), ale także na innych przyjętych przez instytucje podejściach. Wszystkie te działania łączy coraz powszechniej stosowany skrót ESG.

CZYM JEST ESG?

Pod skrótem ESG kryją się zagadnienia dotyczące środowiska (E – environmental), społeczeństwa (S – social) oraz ładu korporacyjnego (G – governance). Te sfery zaczynają być dla banków istotnym elementem oceny możliwości udzielenia finansowania. Każda z nich wskazuje też szereg parametrów określających, czy dana inwestycja jest związana z wysokim, średnim czy niskim ryzykiem ESG. Czynniki środowiskowy pozwala ocenić m.in. adaptację podmiotu do zmian klimatu, jego wpływ na zasoby

wodne, zanieczyszczenia czy bioróżnorodność. W obszarze społecznym bierze się na przykład pod uwagę sprawy związane z wykluczeniem i marginalizacją różnych grup społecznych, a także przestrzeganie praw człowieka i praw pracowniczych. Na poziomie ładu korporacyjnego banki mogą m.in. weryfikować, czy organizacja wdraża wewnętrzne zasady i procedury dotyczące kwestii środowiskowych i społecznych lub czy były na nią nakładane kary za nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów. Chodzić może np. o zasady BHP, procedury zarządzania kryzysowego na wypadek awarii, czy cele związane z łagodzeniem zmian klimatu. Te trzy wymiary – środowiskowy, społeczny i zarządczy (ład korporacyjny) składają się na jedną spójną całość i wzajemnie przenikają, tworząc swoisty system naczyń połączonych. Przykładowo, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza (czynnik środowiskowy) istotnie wpływa na warunki życia i pracy (czynnik społeczny związany z ochroną zdrowia) i może przyczyniać się do ograniczenia ryzyka sporów sądowych dotyczących np. smogu lub kar za nadmierne emisje do atmosfery. Ocena ryzyka ESG wiąże się zarówno z identyfikacją obszarów problematycznych,

jak i dostrzeganiem szans i pozytywnego wkładu finansowanego w zrównoważony rozwój.

GMINY A ESG

O ESG przyzwyczailiśmy się rozmawiać w kontekście przedsiębiorstw. Wynika to z rosnącego znaczenia i zasięgu regulacji dotyczących m.in. ujawniania przez firmy informacji z zakresu zrównoważonego rozwoju. Jednak samo pojęcie ESG nie ogranicza się wyłącznie do podmiotów gospodarczych. Stosując podobne kryteria, ryzyko ESG można także oceniać w jednostkach samorządowych.

Co ciekawe, kwestie ESG są w polskich gminach obecne od wielu lat. Działalność samorządów w kwestiach społecznych i środowiskowych wynika z obowiązujących przepisów prawa. Najbardziej widoczna jest w bieżących działaniach gmin – w rozwiązywaniu lokalnych problemów i odpowiadaniu na wyzwania zrównoważonego rozwoju.

W obszarze środowiskowym samorządy mogą wpływać na łagodzenie zmian klimatycznych poprzez dbałość o efektywność energetyczną budynków czy inwestycje w zielone źródła energii. Dbają o czystość wody dzięki oczyszczalniom ścieków czy adaptują gminę do przy-

szłych zmian klimatycznych, np. poprzez szereg działań ograniczających ryzyko powodziowe czy wspierających rozwój terenów zielonych. Z perspektywy społecznej polskie samorządy mają także narzędzia do działania, ale i obowiązki do wypełnienia. Wspierają grupy marginalizowane czy wykluczone, takie jak: seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby nieaktywne zawodowo. Dbają o należyte funkcjonowanie służby zdrowia i edukacji, realizując usługi społeczne. Mają w swoje zadaniach ściśle wkomponowany element integracji społecznej i dbania o wszystkich mieszkańców.

Co ciekawe, również aspekty ładu korporacyjnego nie są obce gminom. To na nich spoczywa wiele formalnych obowiązków związanych z opracowywaniem dokumentów strategicznych – czy to z obszaru ochrony środowiska, polityk społecznych, czy też prawidłowego funkcjonowania samorządu.

CZY SAMORZĄDY MAJĄ SIĘ CZEGO OBAWIAĆ?

Pytania o spełnianie wymogów dotyczących ESG będą coraz częściej kierowane do jednostek samorządowych. Pytać będą przede wszystkim podmioty fi-

nansowe, ale i różnego rodzaju instytucje udzielające finansowania, np. ze środków publicznych. Pytania mogą wprost nie odwoływać się do pojęcia ESG, ale będą dotyczyć zrównoważonego rozwoju w gminach. Nie jest to jednak powód do niepokoju, gdyż – choć nienazwane wprost – elementy ESG od lat i z powodzeniem funkcjonują w JST. Co więcej, pula narzędzi i możliwości zwiększa się wraz z nowymi obowiązkami i kompetencjami JST. W wielu przypadkach wystarczy więc przyjrzeć się gminnym dokumentom strategicznym i obowiązkom prawnym, żeby odpowiedzieć na pytania o adaptację do zmian klimatu czy ochronę wód. Dla podmiotów, które zaniebdywały przygotowanie odpowiednich polityk, powinien to być jasny sygnał, że podjęcie tych kroków to już nie tylko wymóg formalny, ale odpowiedź na realne potrzeby lokalnej społeczności i całego kraju. Uwzględnienie aspektów środowiskowych i społecznych istotnych dla danej gminy nie tylko bowiem ogranicza ryzyko, ale jednocześnie ułatwia pozyskanie środków finansowych na dalszy rozwój.

Marta Saracyn
menedżer ds. strategii ryzyka ESG
Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)
98230TBA-B

PARTNER GŁÓWNY

INWESTYCJE, KTÓRE ZMIENIAJĄ WARUNKI ŻYCIA

Samorządy w całym kraju budują i remontują drogi, sieci wodno-kanalizacyjne, inwestują w szkoły, infrastrukturę sportową, społeczną i kulturalną. Krajobraz polskich regionów się zmienia, a wszystko to przy ogromnym wsparciu z Programu Inwestycji Strategicznych.

Program Inwestycji Strategicznych to jeden z kluczowych programów rządowych, które wspierają inwestycje realizowane przez samorządy. Jest realizowany od połowy 2021 roku, a jego operatorem jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

WSPARCIE DOPASOWANE DO POTRZEB

Do tej pory BGK przeprowadził 5 edycji programu. Dofinansowanie przyznano dla 99 proc. polskich samorządów. To w sumie ponad 63 mld zł na przeszło 11 tysięcy inwestycji. Skala wsparcia robi wrażenie, bo dofinansowanie może pokryć nawet 98 proc. kosztów realizacji danego projektu.

Dwie z edycji programu były przeznaczone dla wszystkich samorządów. Kolejne trzy to edycje specjalne: dla samorządów, w których działały państwowe gospodarstwa rolne, dla gmin uzdrowiskowych, a także edycja poświęcona rozwojowi stref przemysłowych.

INWESTYCJA W GOSPODARKĘ I KAPITAŁ SPOŁECZNY

Według szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego 1 proc. PKB przeznaczony na inwestycje może się przełożyć na przyrost nawet 2 – 2,5 proc. PKB w przyszłości. Te dane pokazują, że inwestycje publiczne mogą być znacznym wsparciem dla gospodarki w czasie kryzysu.

Program Inwestycji Strategicznych ma jeszcze jeden ważny wymiar. Samorządowcy najlepiej znają potrzeby lokalnych społeczności. To oni decydują, o dofinansowanie jakich projektów z programu się starają. Dzięki temu inwestycje, które powstają z rządowym dofinansowaniem, realnie poprawiają warunki życia lokalnych społeczności.

Ile takich projektów już powstało? Do końca sierpnia 2023 roku samorządowcy zrealizowali ponad 2700 inwestycji, a na realizację wielu kolejnych podpisali umowy z wykonawcami.

MECHANIZM DZIAŁANIA

PROGRAMU

Bank Gospodarstwa Krajowego jest operatorem Programu Inwestycji Strategicznych. W zrealizowanych dotąd edycjach jednostki samorządu terytorialnego składały wnioski w specjalnej aplikacji. Po zakończeniu każdego naboru BGK przekazywał raport dla komisji przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Komisja ta analizowała wnioski i przygotowywała rekomendację, na podstawie której Prezes Rady Ministrów decydował o przyznaniu dofinansowania.

W zależności od czasu realizacji inwestycji, środki z programu są wypłacane w całości po jej zakończeniu lub w transzach po wykonaniu kolejnych etapów inwestycji.

FINANSOWANIE INWESTYCJI KOMUNALNYCH

Istotnym wsparciem w finansowaniu inwestycji komunalnych

są m.in. bezzwrotne dotacje, programy zakładające częściowe umorzenie spłacanego kapitału lub niższe niż rynkowe oprocentowanie. Skorzystanie z nich często wymaga jednak uzupełnienia finansowania środkami własnymi lub pozyskanymi przez samorządy w formie dłużnej. Tutaj też z pomocą przychodzi Bank Gospodarstwa Krajowego, który oferuje finansowanie dla jednostek samorządu terytorialnego, m.in. uczestnicząc w przetargach na udzielenie finansowania czy organizując emisje obligacji komunalnych. Paleta dostępnych produktów oferowanych przez BGK jest znacznie szersza, zarówno w ofercie skierowanej do jednostek samorządu terytorialnego, jak i do należących do JST spółek komunalnych.

Tekst powstał przy współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Więcej informacji o znajdziesz na <https://www.bgk.pl/inwestycje/realizacja-projektow-z-programu-inwestycji-strategicznycch/>, <https://www.bgk.pl/samorzady/>

BUDRY – GMINA, KTÓRA INWESTUJE

Budry to niewielka gmina wiejska w województwie warmińsko-mazurskim. Wyróżnia się tym, że w 2022 roku poniosła największe wydatki majątkowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Co ciekawe, jest to kwota wielokrotnie większa niż w gminach, które odznaczały się najniższą intensywnością inwestycyjną. Rozpiętość wydatków na inwestycje jest w regionie bardzo duża – a to przecież tylko jeden z czynników, które różnicują samorządy tego samego typu w województwie warmińsko-mazurskim i w całej Polsce.

Jak wynika z badania zrealizowanego na potrzeby konferencji „BGK dla JST”, wśród polskich gmin i miast możemy wyróżnić trzy grupy jednostek o podobnych charakterystykach. Pierwsza grupa obejmuje samorządy najbardziej zamożne, cechujące się dobrą jakością infrastruktury, ale rozwijające się najwolniej. Druga zidentyfikowana grupa jest najliczniejsza i najlepiej oddaje ogólną charakterystykę całej populacji – znajduje się niejako pomiędzy dwoma grupami skrajnymi. Trzecia grupa to gminy najbiedniejsze, z najtrudniejszą sytuacją demograficzną, ale rozwijające się za to najszybciej. Intensywność inwestycyjna w gminach z tej grupy jest zwykle wysoka – nowe drogi i wodociągi mają powstrzymać mieszkańców przed emigracją.

Ta prawidłowość zachodzi również w przypadku samorządów znajdujących się w województwie warmińsko-mazurskim. Ogólnie gminy z województwa warmińsko-mazurskiego, znanego przecież jako „zielone płuca Polski”, wyróżniają się na tle podobnych podmiotów z innych regionów wyższą lesistością i wyższym udziałem obszarów prawnie chronionych, a także niską gęstością zaludnienia. Na obszarze rozciągającym się między Braniewem, Oleckiem i Działdowem znajdziemy jednak gminy wiejskie, które są pokryte lasami w dwóch trzecich, i takie, które są niemal pozbawione obszarów leśnych. Znajdziemy tam gminy o średnim przyroście naturalnym w ostatnich pięciu latach równym +8 (w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców), jak i takie, w których przyrost wynosił -8. W województwie warmińsko-mazurskim są samorządy, w których ogólne saldo migracji wynosiło w ostatnich latach średnio +55, oraz takie, gdzie było ono równe -13.

Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadających na 100 mieszkańców w wieku 15-64 lat wynosiła 14 w gminie wiejskiej Stawiguda, a w gminie Banie Mazurskie, położonej 150 km dalej, była ona już ponaddwukrotnie wyższa.

DOSTRZEŻENIE, ŻE SAMORZĄDY TEGO SAMEGO SZCZEBLA NIE SĄ GRUPĄ JEDNORODNĄ, MA NIEBAGATELNE ZNACZENIE.

Samorządy leżące w tym samym regionie często mierzą się z zupełnie odmiennymi wyzwaniem. Może to wynikać z różnych zasobów, którymi dysponują, oraz różnych preferencji społecznych mieszkańców. Wystarczy spojrzeć na zróżnicowanie projektów realizowanych przez samorządy z województwa warmińsko-mazurskiego ze środków pozyskanych w ramach Programu Inwestycji Strategicznych. Gminy, które mają ten sam status prawny, są zamieszkane przez podobną liczbę mieszkańców, a często nawet ze sobą graniczą, wykorzystwały dotacje na bardzo różne cele. Priorytetowe potrzeby poszczególnych samorządów i ich skala okazują się w praktyce bardzo różne, a co za tym idzie – wymagają indywidualnego podejścia.

BGK wspiera samorządy w całej Polsce, ale przede wszystkim od lat śledzi ich sytuację i analizuje potrzeby, by jak najlepiej dobierać skuteczne rozwiązania finansowe. Zależy nam, by być partnerem, nie tylko dostawcą kapitału. Naszą wiedzę, zdobytą w oparciu o analizę danych, zawsze weryfikujemy w rozmowach z samorządowcami z poszczególnych regionów. W tym przypadku wnioski są spójne: samorządy są zróżnicowane, dlatego istotne jest, aby traktować je indywidualnie, wsłuchiwać się w ich potrzeby i zostawiać im możliwie dużo swobody w decydowaniu o kierunkach rozwoju.

Adam Piłat
Menedżer Zespołu Analiz Strategicznych i Programowych

Anna Podsiad
Zespół Analiz Strategicznych i Programowych
Bank Gospodarstwa Krajowego

Źródło: raport BGK „Różnorodność polskich samorządów terytorialnych na tle wspólnych wyzwań”, https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Ekspertyzy_i_badan/22.05.2023_Roznorodnosc_polskich_samorzadow_final.pdf.
Tekst powstał przy współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Niniejszy materiał nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu cywilnego.

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) to polski bank rozwoju, jedyna taka instytucja w kraju. BGK wspiera zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Polski. Jego działania wpływają na powstawanie miejsc pracy, budowę mieszkań, rozwój infrastruktury i poprawę jakości powietrza. Bank dba o przyszłe pokolenia budując kapitał społeczny, rozwija przedsiębiorczość i zapewnia odpowiedzialne finansowanie. Jest obecny w każdym regionie Polski, a także za granicą ma swoje przedstawicielstwa w Brukseli, Londynie, Frankfurtu nad Menem i Amsterdamie. BGK wspiera eksport i ekspansję zagraniczną polskich firm. Jest pomysłodawcą, współzałożycielem i głównym udziałowcem Funduszu Trójmorza, który inwestuje w infrastrukturę transportową, energetyczną i cyfrową w krajach regionu Trójmorza. BGK poprzez współpracę z biznesem, sektorem publicznym i instytucjami finansowymi odpowiada na potrzeby gospodarcze oraz podejmuje szereg inicjatyw promujących zrównoważony rozwój.

Niniejszy materiał ma charakter informacyjny i nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu cywilnego.

CZEGO POTRZEBUJĄ SAMORZĄDY?

SAMORZĄDOWCÓW Z WARMII, MAZUR I POWIŚLA PYTAMY O TO, CZEGO DZISIAJ NAJBARDZIEJ POTRZEBA SAMORZĄDOM, CO PRZESZKADZA SAMORZĄDOWCOM W PRACY NA RZECZ DOBRA MIESZKAŃCÓW, JAKICH NARZĘDZI IM BRAKUJE? Z RACJI DOBIEGAJĄCEJ KÖNCA KADENCJI PRZEDSTAWICIELI WŁADZ LOKALNYCH ZAPYTALIŚMY RÓWNIÖZ O ICH NAJWIÖKSZE SUKCESY.

Robert Szewczyk

przewodniczący Rady Miasta Olsztyna

– Autorzy reformy samorządowej sprzed 25 lat uznali za słusne rozdzielić władzę samorządową od władzy centralnej, a wolę społeczności lokalnej od woli partii rządzących i komitetów partyjnych. Jednocześnie

nie, dając samorządom prawo do własnego budżetu z udziału w podatkach PIT i CIT, czy systemu opłat i podatków lokalnych, wzmocnili tym samym ich niezależność. Gminy decydują wszędzie tam, gdzie władza państwa nie zastrzega swojej wyłączności w podejmowaniu decyzji. Przykładem olsztyński program wsparcia in vitro, niezależna twórczość w dziedzinie kultury i sztuki, otwarte na współpracę organizacje pozarządowe. Ta wolność myśli i działania w taki sposób w jaki

tylko chcemy, przez ostatnie 8 lat nie spodobała się władzy PiS-owskiej. Zatem, jaka jest ta samorządność i jaka powinna być? Trudno oprzeć się tylko na jednej prostej definicji tak, jak niemożliwe jest określenie lokalnych planów i oczekiwań bez głosu społeczeństwa. Przykłady deformacji tych wartości poprzez „tekturowe czeiki” ze stolicy, czy pieniądze „dla swoich”, kiedy preferencje określa partia rządząca – są standardami władzy centralnej i na pewno oddalają nas od idei sa-

morządności. Co się przez te 25 lat udało? Tu pewnie należałoby wymienić długi szereg inwestycji, remontów, nowych budynków i rozwoju osiedli, ulic, linii tramwajowych. Jednakże ponad wszystko ważniejsze okazało się ugruntowanie lokalnej tożsamości społecznej pomimo odmiennych tradycji czy różnic kulturowych. Staliśmy się społeczeństwem na tyle zintegrowanym i solidarnym, że świadomości swoich praw, możemy kształtować taką przyszłość, jaką sobie wymarzymy. Jesteśmy olsztynia-

kami i czujemy, że mamy wpływ na to jak może wyglądać nasze miasto. Osiągnięcia 25 lat, którymi możemy się szczycić, dają nam siłę i zarazem pragnienie dalszego rozwoju naszego miasta. Zawdzięczamy to idei samorządności, która wzniosła na fundamencie społeczeństwa obywatelskiego poczucie wolności, solidarności i niezależności w każdym zakątku naszej Ojczyzny.

Maciej Romanowski

starosta elbląski

– Dzisiaj samorządom najbardziej potrzebne są środki finansowe. Samorządy muszą stawiać czoło liczniejszym potrzebom społeczności lokalnych, takim jak opieka zdrowotna, wsparcie dla przedsiębiorców i osób

bezrobotnych oraz zapewniać na wysokim poziomie infrastrukturę. Przeszkody, które mogą utrudniać pracę samorządowcom w działaniach na rzecz dobra mieszkańców mogą być różne i zależeć od konkretnej sytuacji w danej miejscowości. Potencjalnymi czynnikami, które mogą wpływać na pracę samorządowców są brak odpowiednich zasobów finansowych, zbyt skomplikowane procedury administracyjne i przepisy prawne, ale również trwająca wojna w

Ukrainie, panująca wysoka inflacja czy kryzys energetyczny. Aby wspomóc pracę samorządowcom, mogą być potrzebne pewne narzędzia i inicjatywy, takie jak szkolenia i wsparcie merytoryczne, uproszczenie procedur administracyjnych, dostęp do większego wsparcia finansowego, zarówno ze środków własnych, jak i z funduszy rządowych i unijnych, edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców. Istotne jest, aby wspierać pracę samorządowców

poprzez stwarzanie odpowiednich warunków i narzędzi, które umożliwią im efektywną pracę na rzecz dobra mieszkańców. Dla każdego sukcesem będzie coś innego. Niemniej jednak zawsze może to być realizacja dużych inwestycji infrastrukturalnych, poprawa usług publicznych, skuteczne zarządzanie usługami publicznymi, takimi jak transport publiczny, ochrona zdrowia, edukacja. Sukcesem może być także wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, moż-

liwość tworzenia nowych miejsc pracy, wspieranie ochrony środowiska, promowanie energii odnawialnej, ale także dialog i partycypacja społeczna, prowadzenie otwartego dialogu z mieszkańcami. Oczywiście, to tylko kilka przykładów. Każdy samorządowiec będzie miał własne osiągnięcia i priorytety, które uważa za swoje największe sukcesy we własnej kadencji.

Magdalena Dalman

burmistrz Tolkmicka

– Dostrzegam brak poczucia wśród mieszkańców, że to oni są samorządem. Wciąż jest takie poczucie, że gmina to jest urząd, który ma załatwić wszystkie sprawy. A w związku z tym trudna jest współpraca. Brak jest również społecznych

liderów w różnych środowiskach wspólnoty samorządowej i wszystkie inicjatywy, które mogłyby być inicjatywami po stronie szeroko pojętej wspólnoty samorządowej, musi siłą rzeczy podejmować urząd. Do małej aktywności wspólnoty samorządowej mieszkańców dodałabym małą aktywność naturalnych liderów w przypadku konkretnych instytucji samorządowych – tych, które powinny być liderami na danym obszarze. Przykładowo Urząd Marszałkowski czy większe miasta jak Olsztyn,

czy Elbląg, które mają wpływ na całość funkcjonowania obszaru. One jednak skupiają się na własnych problemach i nie podejmują roli odpowiedzialnego lidera całego obszaru. Olsztyn skupia się tylko na Olsztynie, Urząd Marszałkowski w moim odczuciu także. Elbląg też skupia się tylko na własnych problemach i nie ma poczucia, że jest liderem, który powinien prowadzić też innych do wspólnych sukcesów. Samorządom brakuje też wykwalifikowanych a może przede wszystkim chętnych do

pracy i odpowiedzialnych za swoją pracę pracowników. Gdy zasłużeni pracownicy odchodzą już na emeryturę, trudno jest znaleźć ich następców, którym można rzeczywiście w miarę szybko powierzyć odpowiedzialne zadania. A co uważam za swój największy sukces? Realizację programu, z którym startowałam w wyborach – w jego największych elementach. To były potrzeby mieszkańców, które od lat nie były zaspokojone, a w tej kadencji to zrobiliśmy: remiza OSP w Pogrodziu,

światlica wiejska w Łęczu która jest teraz centrum aktywności lokalnej, nowa siedziba ośrodka zdrowia i utworzenie Centrum Aktywności Międzypokoleniowej w Tolkmicku, liczne inwestycje drogowe. Jeśli chodzi o aspekty społeczne, to utworzono też Radę Młodzieży jako ten zaczątek grupy, w której mają się kształtować społeczni liderzy. Powstała też Rada Seniorów by ludzie starsi, którzy są wciąż bardzo aktywni i mogą uczestniczyć w życiu społecznym i wnieść do niego spory wkład.

Tomasz Andrukiewicz prezydent Elku

– Od wprowadzenia reformy samorządowej to władze lokalne przejęły odpowiedzialność za rozwój naszych małych ojczyzn. Nie byłoby to możliwe bez aktywności środowisk lokalnych, tysięcy osób, które zaangażowały

się na rzecz swojej społeczności. Ludzi oddanych miastu i jego mieszkańcom, słuchających ich głosu, chętnych do podejmowania inicjatyw, rozwiązywania trudnych spraw i problemów, których nie brakuje. W ciągu tych lat udało się zrealizować wiele działań oraz podjąć inicjatywy, dzięki którym Elk stał się miastem przyjaznym mieszkańcom, miejscem, w którym chce się żyć, a także inwestować i odpoczywać. Dzisiaj Elk - stolica Mazur - jest ważnym ośrodkiem

rozwoju o dużym znaczeniu dla całego regionu. Ponieważ aż 17 lat spośród tych 25 to czas przypadający na moje kolejne kadencje jako prezydenta miasta, czuję się wraz ze współpracownikami współautorem tego sukcesu, na który składa się szereg podjętych przez nasz samorząd wysiłków, działań społecznych, zrealizowanych inwestycji czy bardzo duża aktywność sektora pozarządowego. Ogromnym sukcesem dla Elku jest budowa drogi ekspresowej Via Baltica oraz tra-

sy kolejowej Rail Baltica. Elcki samorząd od początku podejmował starania, by trasy przebiegały przez stolicę Mazur, i to się udało. Obie inwestycje to gwarancja dalszego rozwoju Elku i północno-wschodniej Polski. To właśnie postrzegam jako jeden z największych sukcesów ostatnich lat. W elckim samorządzie są chęci, nowatorskie pomysły, jest wiele inicjatyw. Ale nawet najlepsze i najoryginalniejsze pomysły, nie zawsze można zrealizować. Zwłaszcza, gdy bra-

kuje środków. Dlatego ważnym postulatem jest stabilne finansowanie samorządów poprzez zwiększenie subwencji ogólnej. Pomogłoby to przezwyciężyć trudności, z jakimi borykają się samorządy. Dla Elku ważne jest również dalsze pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację nowych projektów. I tego życzę elckiemu samorządowi, by z pomocą dodatkowych środków mógł sprawnie i efektywnie działać dla dobra wszystkich elczan.

Bernadeta Hordejuk przewodnicząca Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

mieszkańców, pozyskiwaliśmy fundusze unijne, które realnie wpłynęły na zmianę życia.

Oczywiście problemem, nie tylko naszego samorządu, są finanse. Niezbędne są przejrzyste mechanizmy finansowania z budżetu państwa. W ciągu ostatnich 8 lat odebrano samorządom udział w dochodach z podatków. Każde miasto, gmina, powiat i województwo to odczuło, a to oznacza, że odczuli to mieszkańcy. Takie działania przeszkadzają w rozwoju regionów.

Sukcesem na pewno były inwestycje drogowe i infrastrukturalne, tak bardzo oczekiwane przez mieszkańców. Na nie, z budżetu przeznaczamy niemal 40%. Dodatkowo za sukces uważam inwestycje w ochronę zdrowia i w człowieka.

Należy pamiętać, że w samorządzie województwa nie ma podejmowanych jednoosobowych decyzji. Nie ma tu mowy o indywidualnych sukcesach. Sukces to konsekwentna realizacja planów rozwoju całego województwa.

Jacek Wiśniowski burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

wschodzie, samorząd sobie poradził, pomimo braku narzędzi wspomagających trudną sytuację finansową, jaka dotknęła nas nie mniej niż przedsiębiorców, czy też indywidualnych obywateli naszego kraju.

Najbardziej przeszkadza polityka wkraczająca do naszych małych ojczyzn, zabijająca ducha demokracji i wewnętrznej stabilizacji społecznej.

Narzędzia, którego nam brakuje, to większa współpraca podmiotów prawodawczych z wykonawczymi.

Co uważam za swój największy sukces w dobiegającej kadencji? To mój zespół, który rozumie swoją misję i cel pracy, realizacja wcześniej obranych celów oraz akceptacja i współpraca społeczeństwa Lidzbarka Warmińskiego i jego Przyjaciół.

– Czego dzisiaj potrzeba najbardziej samorządom? Stabilnego prawoznawstwa i stabilizacji finansowej, abyśmy mogli planować i realizować wcześniej obrane cele.

Oczywiście to, co jest najważniejsze, to akceptacja i współpraca lokalnego społeczeństwa. Tylko zgoda buduje i czasami właśnie jej brakuje.

Samorządowcy do menadżerowie swoich gmin, którzy starają się dopasować i reagować na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne.

Gdy przyszła pandemia, samorząd spełnił pokładane w nim nadzieje na współpracę i poradziliśmy sobie z nową niespodziewaną sytuacją. Przyszedł kryzys gospodarczy, wywołany wojną na

Marcin Paliński starosta nidzicki

między samorządami i innymi instytucjami podyktowane wizją rozwoju, z jednoczesnym wykorzystaniem walorów przyrodniczo-kulturowych tego obszaru i podkreśleniem jego potencjału.

Współpraca, wspólne inicjatywy i działania to narzędzia, które służą rozwiązaniu problemów naszych mieszkańców. I to właśnie samorządy potrafią to skutecznie robić, ponieważ są najbliżej obywateli, mają z nimi kontakt, a przede wszystkim potrafią im pomóc. Dzięki tym narzędziom możemy realizować inwestycje we wsiach, gminach, powiatach oraz w małych i dużych miastach. A powiat nidzicki jest tego idealnym przykładem! To właśnie bardzo dobra współpraca naszego samorządu

z administracją rządową, samorządem wojewódzkim oraz samorządami gminnymi sprawiła, że wyremontowaliśmy i przebudowaliśmy wiele dróg, zmodernizowaliśmy placówki oświatowe poprzez zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia, wybudowaliśmy piękny kompleks sportowy, a także znacząco poprawiliśmy jakość usług medycznych w naszym szpitalu, gdzie funkcjonuje już pierwszy w województwie oddział geriatryczny. Sukces samorządów można oceniać na wielu płaszczyznach, ale zazwyczaj najlepiej widać go poprzez pozytywne zmiany w jakości życia mieszkańców i rozwój danej społeczności lokalnej.

Marta Kamińska wójt gminy Barciany

datkowanie tych środków byłoby zdecydowanie mniej skuteczne. Dlatego uważam, że ciągle należy rozwijać system rozdzielania rządowych pieniędzy, niezależnie od tego jakie polityczne siły będą za to odpowiadać, według klucza merytorycznego i faktycznych potrzeb samorządów. Poza tym jesteśmy w permanentnym procesie przemian społecznych, technologicznych, gospodarczych czy środowiskowych. Dlatego potrzebna jest refleksja nad modelem samorządności dostosowanym do współczesnych czasów. Niech eksperci wypracują propozycje, a potem wprowadzamy zmiany. Myślę, że w roku jubileuszu stoimy przed koniecznością kolejnej reformy samorządowej. Walczący dziś o swoją niezależność Ukraińcy przez lata poznawali polskie doświadczenia w przedmiocie decentralizacji i wzmacniania lokalnych społeczności. To dostateczny dowód na to, jak ważnym jest samorząd.

– Reformy samorządowe z 1990 i 1998 r. zmieniły ustrój państwa pozwalając lokalnym społecznościom na kierowanie własnymi sprawami. Dzięki nim najpierw gminy, a potem powiaty i województwa otrzymały więcej uprawnień i kompetencji. To oczywiście, że nie z rządowej Warszawy, a z poziomu Barcian czy innego samorządu lepiej widać naglące problemy i wyzwania. Testem efektywności samorządów, w mojej ocenie zdany pozytywnie, było chociażby wykorzystanie funduszy europejskich. Trzeba naprawić dużo złej woli, aby nie widzieć jak zmieniły one nasze najbliższe otoczenie. Jestem też przekonana, że centralne wy-

Andrzej Abako starosta olsztyński

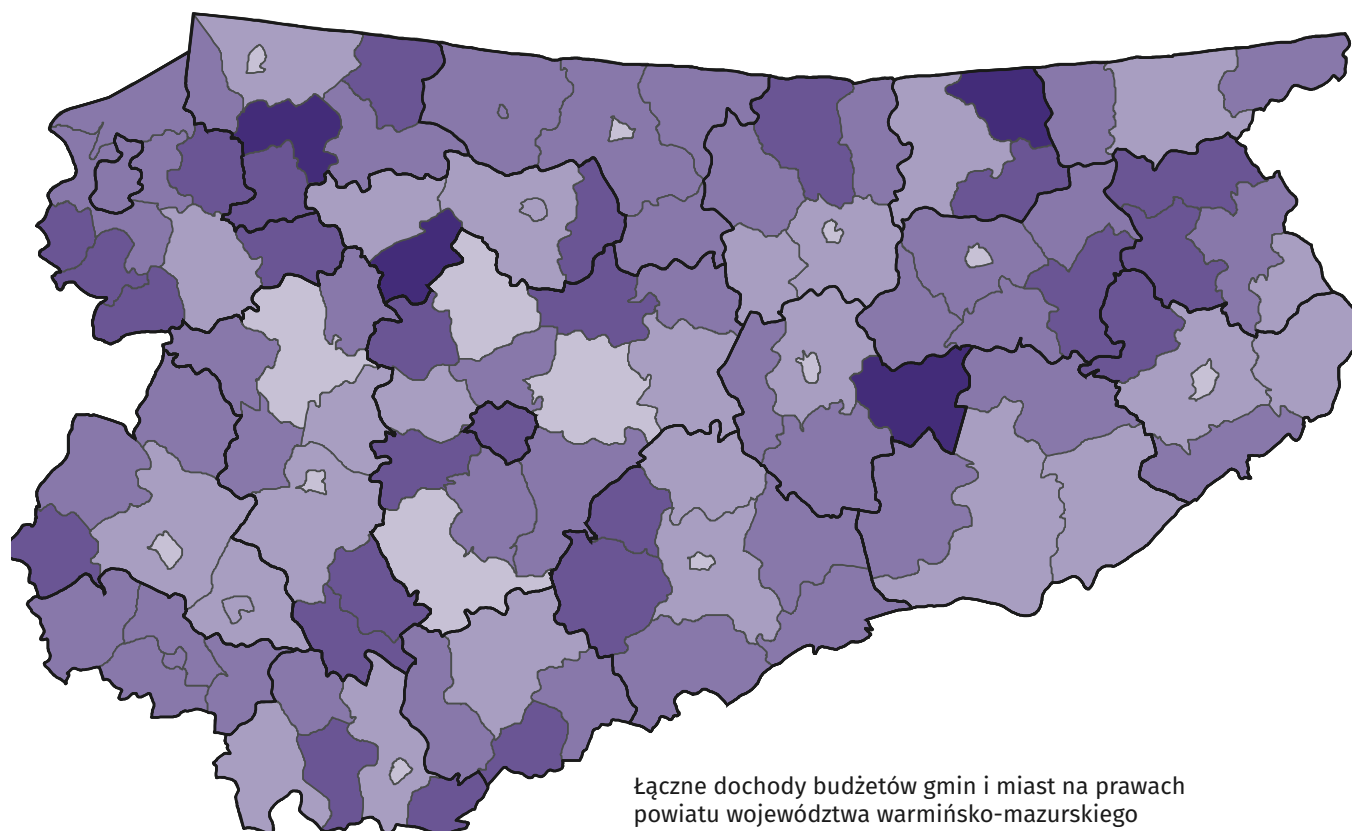
mieszkańców się sprawdziła. Oni bowiem najlepiej wiedzą co ich boli, znają swoje lokalne potrzeby. I dzięki swoim reprezentantom mogą decydować o tym, na co w pierwszej kolejności przeznaczać pieniądze pochodzące przecież z ich podatków.

Niestety jest tu i mała łyżka dziegciu, przynajmniej na poziomie samorządu powiatowego. Tu bowiem reforma administracyjna

przeprowadzona w 1999 roku nie została doprowadzona do końca. Widać to szczególnie w dochodach powiatów, które są zdecydowanie za niskie w stosunku do zadań jakie na nie nałożono. Niemniej przyglądając się każdej złotówce starostowie radzą sobie. Ale życzylbym, także sobie, aby pieniądze dla tego szczebla samorządu było przynajmniej trochę więcej.

– Oceniają to ćwierćwiecze samorządności można powiedzieć, że idea oddania władzy w ręce

Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

7 455

7 002

W zł

9 001 – 9 894

8 001 – 9 000

7 001 – 8 000

6 001 – 7 000

5 217 – 6 000

Łączne dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu województwa warmińsko-mazurskiego w 2022 r. wyniosły 9 592,4 mln zł i były wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem o 3,2%. W przeliczeniu na mieszkańca dochody wyniosły 7 002 zł i były niższe niż średnie w kraju o 6,1%.

Dochody gmin województwa warmińsko-mazurskiego w 2022 r. wyniosły 7 274,7 mln zł i były wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem o 4,7%. W przeliczeniu na mieszkańca dochody wyniosły 6 691 zł i były o 1,0% niższe niż średnie w kraju.

W 2022 r. miasta na prawach powiatu województwa warmińsko-mazurskiego uzyskały dochody w kwocie 2 317,7 mln zł. W porównaniu z 2021 r. były one niższe o 1,3%. W przeliczeniu na mieszkańca dochody wyniosły 8 198 zł i były niższe niż średnie w kraju o 7,7%.

DOCHODY BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA w 2022 r. (łącznie z miastami na prawach powiatu)

GMINY WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO		2022
1	Budry (2)	9 894
2	Płoskinia (2)	9 864
3	Mikołajki (3)	9 788
4	Lubomino (2)	9 400
5	Jeziorany (3)	8 987
6	Wilczęta (2)	8 928
7	Olsztyn (1)	8 861
8	Rychliki (2)	8 861
9	Lelkowo (2)	8 835
10	Stare Juchy (2)	8 805
11	Janowiec Kościelny (2)	8 725
12	Młynary (3)	8 693
...		
114	Ostróda (1)	5 290
115	Bartoszyce (1)	5 275
116	Szczytno (1)	5 217

GMINY MIEJSKIE		2021	2022
1	Olsztyn (1)	8 985	8 861
2	Górowo Iławeckie (1)	6 639	7 945
3	Elbląg (1)	7 141	7 215
4	Nowe Miasto Lubawskie (1)	6 495	7 150
5	Lidzbark Warmiński (1)	6 511	6 582
6	Lubawa (1)	5 900	6 212
7	Mrągowo (1)	6 223	5 739
8	Braniewo (1)	5 541	5 738
9	Kętrzyn (1)	5 463	5 555
10	Iława (1)	5 948	5 551
11	Ełk (1)	5 929	5 505
12	Działdowo (1)	5 488	5 399
13	Giżycko (1)	6 027	5 381
14	Ostróda (1)	5 452	5 290
15	Bartoszyce (1)	5 424	5 275
16	Szczytno (1)	5 813	5 217

Anna Staśkiewicz
skarbnik miasta Olsztyn

— Takie wyniki w rankingach zawsze cieszą, bo leży nam na sercu dobro naszych mieszkańców i chcielibyśmy, żeby dobrze im się powodziło na każdej płaszczyźnie – osobistej, zawodowej a także finansowej. Wysokie wyniki w tego typu badaniach to powód do dumy, mamy nadzieję, że przekładają się one na realne odczucia mieszkańców względem ich dobrobytu. Jako przedstawiciele Gminy Olsztyn robimy wszystko by pieniądze z podatków jak najlepiej spożytkować przyczyniając się do wzrostu jakości życia naszych mieszkańców, inwestując w infrastrukturę, szereg rozwiązań ekologicznych i oczywiście w edukację kolejnych pokoleń. Mamy nadzieję, że takie działania przyczynią się do długoterminowej stabilności gospodarczej i dobrobytu wszystkich olsztynian.

Andrzej Mazur
wójt gminy Lubomino

— To przede wszystkim wynik inwestycji, które prowadziliśmy w 2022 roku. Mieliśmy ich dużo, między innymi realizowaliśmy dwuletni projekt, obejmujący termomodernizację budynków publicznych: dwie szkoły, przedszkole, żłobek oraz budynek Urzędu Gminy wartości ponad 6.500.000 złotych. Dofinansowanie — środki unijne — na tę inwestycję otrzymaliśmy z Urzędu Marszałkowskiego.

Kolejne inwestycje otrzymały dofinansowanie z Polskiego Ładu (ok. 1.300.000 złotych) i dotyczyły świetlic wiejskich oraz strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych. Udało się nam zainstalować w większości świetlic, tam gdzie to było możliwe, fotowoltaikę i pompę ciepła.

Gmina Lubomino jest niewielka — mieszka w niej ok. 3600 osób, a środków na nasze inwestycje zdobyliśmy dużo, stąd zapewne ten bardzo dobry wynik w roku 2022.

Jacek Kostka
burmistrz Górowa Iławeckiego

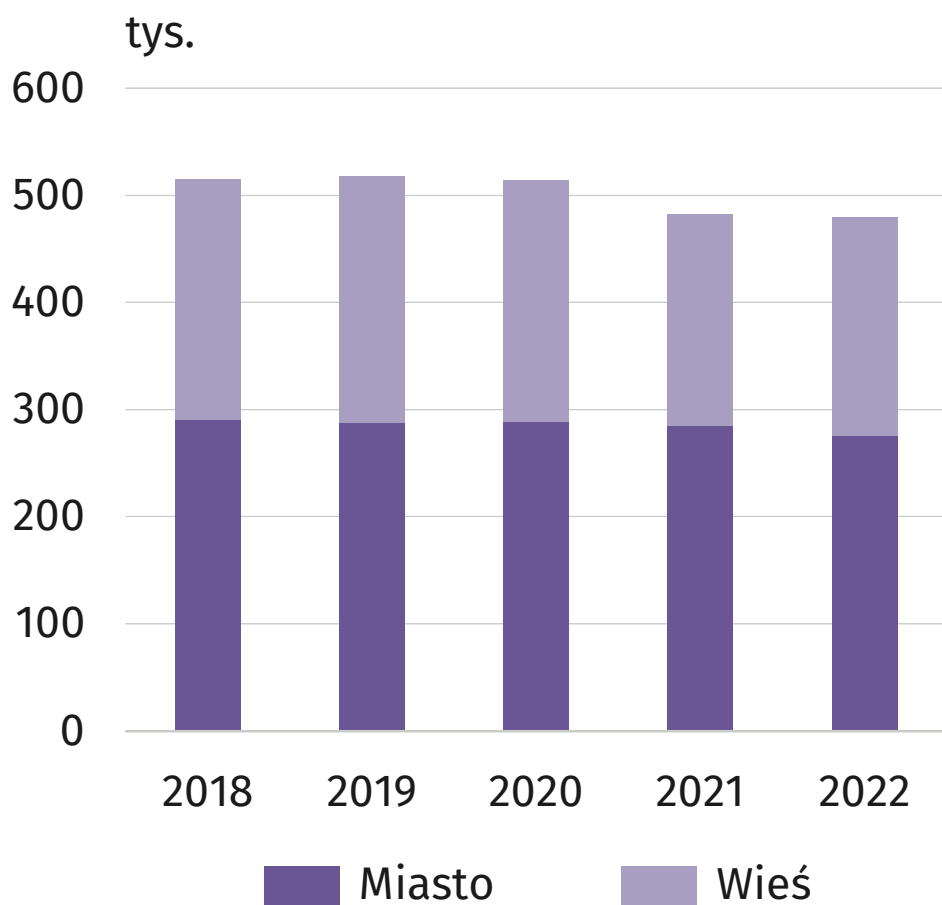
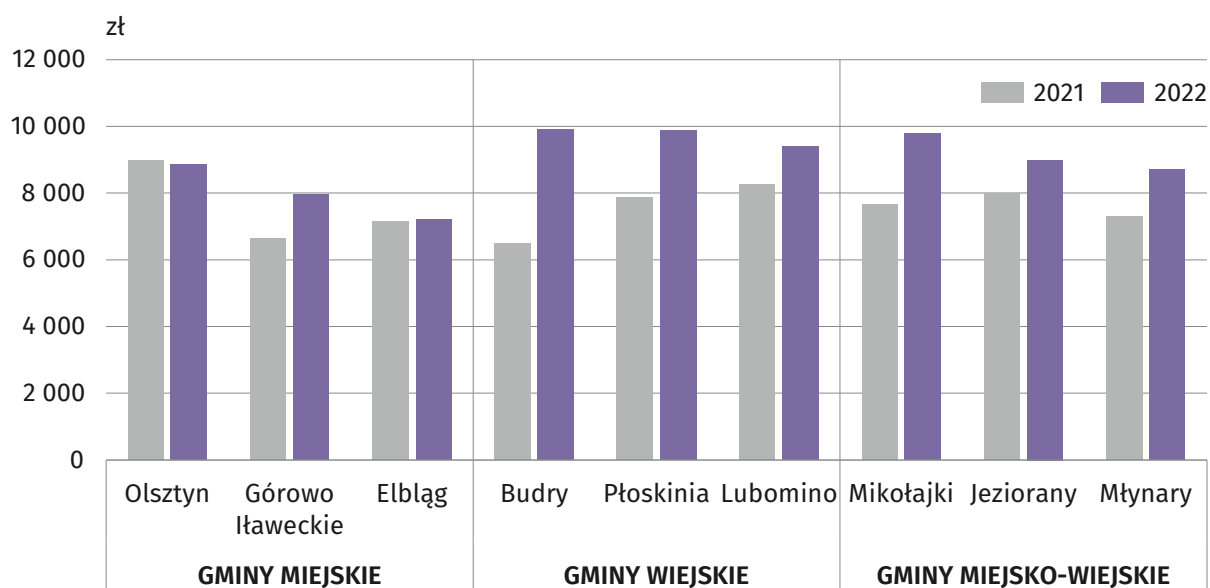
— Samo z siebie Górowo Iławeckie nie należy do najbogatszych samorządów. Jeśli wziąć pod uwagę nasze dochody własne, to nie robią one wrażenia. Bez dotacji inwestycyjnych - czyli środków pozyskanych przez nasze miasto z różnych źródeł zewnętrznych, to na mieszkańca będzie to zaledwie około 4700 zł. Blisko dwa razy większa kwota, którą podaje GUS uwzględnia także pozyskane przez nas środki europejskie i rządowe na inwestycje. A w samych latach 2022-2023 realizujemy ich w sumie aż piętnaście, na łączną kwotę blisko 20 mln. Wśród tych inwestycji znalazły się min. termomodernizacja Szkoły Podstawowej, Modernizacja Ośrodka Kultury - te inwestycje wsparły środki europejskie. Oraz przebudowa blisko połowy głównych dróg w mieście - na ten cel przeznaczamy środki pozyskane w ramach Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych. Jeśli chodzi o skuteczność w pozyskiwaniu środków na rozwój Górowa Iławeckiego udaje nam się być stale w czołówce gmin zarówno w województwie jak i w kraju. W ciągu 20 lat przynależności Polski do UE w sumie zrealizowaliśmy ponad 20 dużych inwestycji na kwotę 42 mln złotych. A w ciągu ubiegłych dwóch lat w ramach tzw. „Polskiego Ładu” pozyskaliśmy także ponad 20 mln złotych na przebudowę naszych dróg.

**DOCHODY BUDŻETÓW GMIN
NA 1 MIESZKAŃCA w 2022 r.**
(łącznie z miastami na prawach powiatu)

GMINY WIEJSKIE		2021	2022
1	Budry (2)	6 496	9 894
2	Płoskinia (2)	7 863	9 864
3	Lubomino (2)	8 266	9 400
4	Wilczęta (2)	7 103	8 928
5	Rychliki (2)	6 833	8 861
6	Lelkowo (2)	6 966	8 835
7	Stare Juchy (2)	6 719	8 805
8	Janowiec Kościelny (2)	8 125	8 725
9	Kiwity (2)	6 718	8 650
10	Jedwabno (2)	7 881	8 611
11	Gronowo Elbląskie (2)	6 373	8 551
12	Grunwald (2)	7 382	8 481
...			
64	Łtawa (2)	6 075	6 596
65	Jonkowo (2)	6 112	6 319
66	Szczytno (2)	6 006	6 004

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		2021	2022
1	Mikołajki (3)	7 651	9 788
2	Jeziorany (3)	7 986	8 987
3	Młynary (3)	7 289	8 693
4	Kisielice (3)	6 502	8 358
5	Pasym (3)	7 829	8 239
6	Pieniężno (3)	7 124	7 704
7	Ryn (3)	6 316	7 625
8	Miłomłyn (3)	7 821	7 604
9	Ruciane-Nida (3)	5 702	7 592
10	Wielbark (3)	7 027	7 465
11	Orzysz (3)	6 354	7 430
12	Frombork (3)	5 860	7 427
...			
32	Dobre Miasto (3)	5 505	5 925
33	Barczewo (3)	5 904	5 869
34	Olsztyn (3)	5 868	5 731

Gminy województwa warmińsko-mazurskiego o największych dochodach budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca

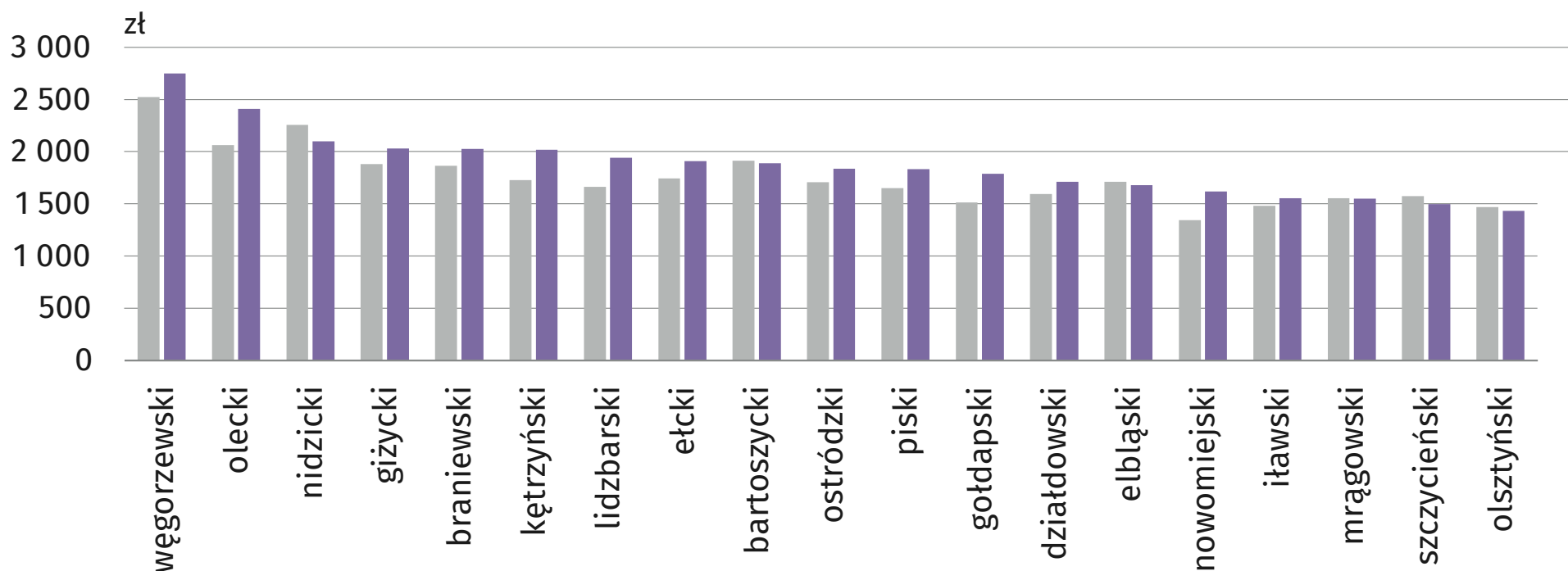

Osoby bierne zawodowo (w wieku 15-89 lat) w województwie warmińsko-mazurskim (BAEL)

Badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) pokazało, że w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r. prawie 45% ludności w wieku 15–89 lat stanowiły osoby nieaktywne zawodowo. Poziom współczynnika aktywności zawodowej (udział osób aktywnych zawodowo czyli pracujących i bezrobotnych w ludności w wieku 15–89 lat) wyniósł 55,4% (w kraju 58,0%) i był to jeden z najniższych wskaźników w kraju, co świadczy o tym, że warmińsko-mazurskie było jednym z mniej aktywnych ekonomicznie województw w Polsce.

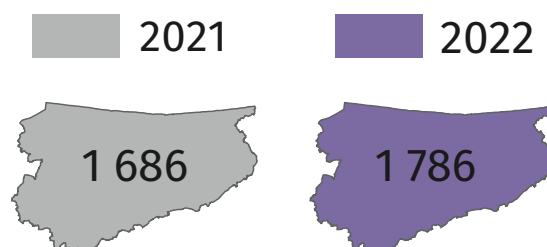
Główne przyczyny bierności zawodowej to wiek emerytalny, nauka i podnoszenie kwalifikacji, a także choroba i niepełnosprawność. Od 2019 r. zanotowano spadek liczby osób biernych zawodowo.

Dochody budżetów powiatów* z województwa warmińsko-mazurskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w 2022 r. wyniosły 1 942,2 mln zł i były wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem o 5,2%. W przeliczeniu na mieszkańca dochody wyniosły 1 786 zł i były o 16,4% wyższe niż w kraju. Najwyższe dochody w przeliczeniu na mieszkańca osiągnięto w powiecie węgorzewskim i oleckim.

* bez miast na prawach powiatów

DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2021 I 2022

POWIATY	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1686	1786
1 Powiat węgorzewski	2522	2747
2 Powiat olecki	2062	2411
3 Powiat nidzicki	2257	2098
4 Powiat giżycki	1881	2028
5 Powiat braniewski	1865	2025
6 Powiat kętrzyński	1726	2018
7 Powiat lidzbarski	1661	1942
8 Powiat ęcki	1742	1909
9 Powiat bartoszycki	1913	1890
10 Powiat ostródzki	1707	1837
11 Powiat piski	1652	1830
12 Powiat gołdapski	1512	1789
13 Powiat działdowski	1593	1709
14 Powiat elbląski	1711	1678
15 Powiat nowomiejski	1343	1619
16 Powiat iławski	1481	1553
17 Powiat mrągowski	1554	1548
18 Powiat szczycieński	1575	1496
19 Powiat olsztyński	1469	1432

Marzanna Pojawa-Grajewska,
starosta olecki

— Cieszy mnie fakt, że powiat olecki zajął tak wysoką pozycję w tym rankingu.

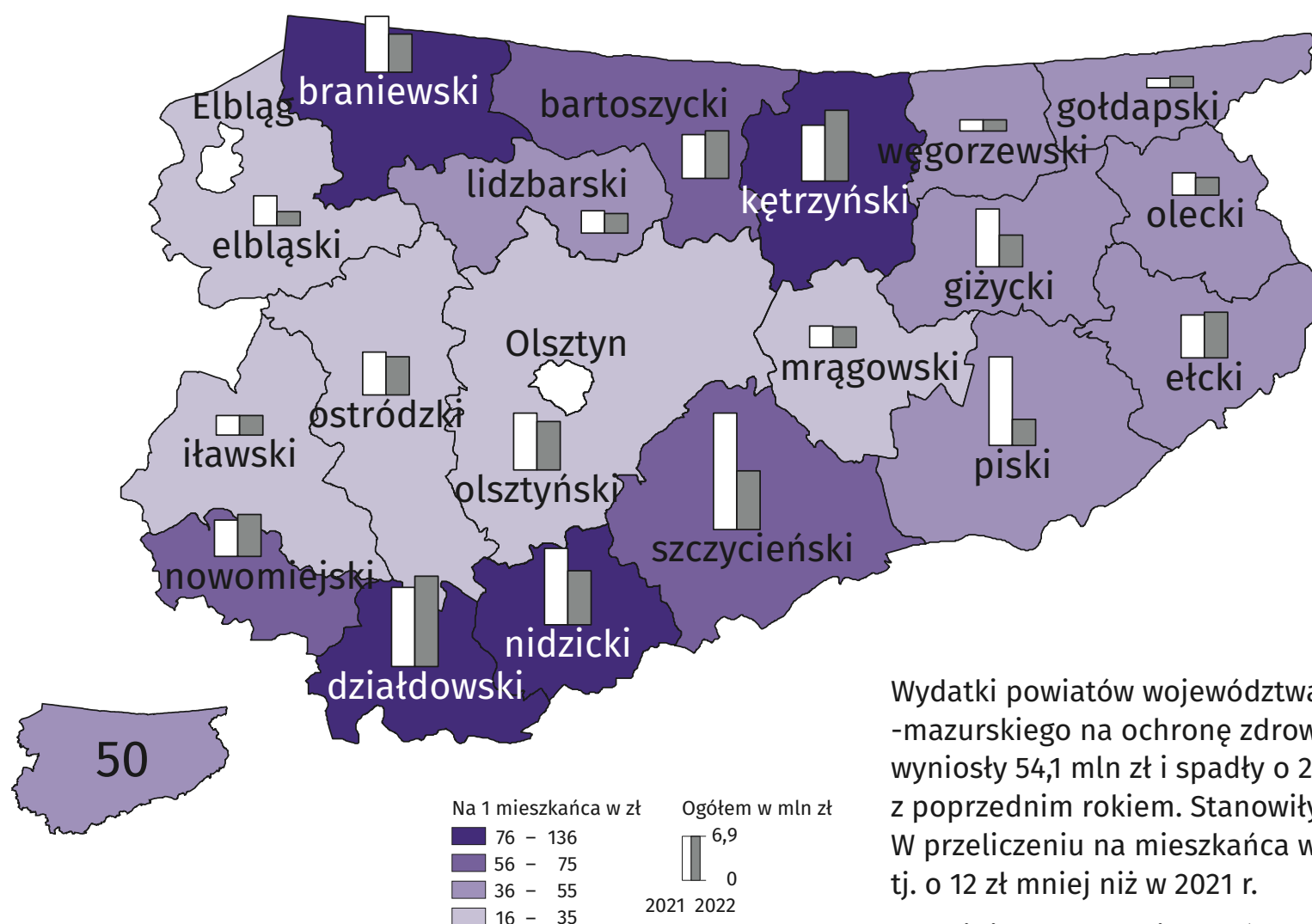
Jest to przede wszystkim efekt pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację naszych zadań, między innymi z Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, programów operacyjnych – Wiedza Edukacja Rozwój i Polska Cyfrowa. Zrealizowaliśmy z nich wiele inwestycji i przedsięwzięć, które zakończyły się sukcesem, przyczyniły się do rozwoju naszego powiatu i służą jego mieszkańcom. Rezultaty te były oczywiście możliwe do osiągnięcia, dzięki dobrej współpracy z samorządami gminnymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami i podmiotami działającymi na naszym terenie.

Marcin Palinski
starosta nidzicki

Co roku konstruujemy budżet powiatu nidzickiego w taki sposób, aby pozyskać jak najwięcej środków zewnętrznych i przeznaczyć je na strategiczne inwestycje z punktu widzenia rozwoju powiatu i dobra naszych mieszkańców. Inwestycje, które realizujemy stały się możliwe dzięki wsparciu środków rządowych, unijnych oraz bardzo dobrej współpracy z przedstawicielami instytucji rządowych, Warmińsko-Mazurskim Urzędem Wojewódzkim i samorządami gminnymi. Podstawowym celem naszej polityki finansowej jest zapewnienie utrzymania zadłużenia powiatu na bezpiecznym poziomie przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości realizowanych zadań. Efekty pracy, która wykonujemy zawdzięczamy zaangażowaniu całego Zarządu, Radnych Rady Powiatu, pracowników Starostwa Powiatowego w Nidzicy oraz pracowników powiatowych jednostek organizacyjnych.

Wydatki budżetów powiatów* na ochronę zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

Wydatki powiatów województwa warmińsko-mazurskiego na ochronę zdrowia w 2022 r. wyniosły 54,1 mln zł i spadły o 20,6% w porównaniu z poprzednim rokiem. Stanowiły 2,8% wydatków. W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 50 zł, tj. o 12 zł mniej niż w 2021 r.

Powyżej 100 zł na mieszkańca wydatkowały na ochronę zdrowia dwa powiaty. Były to powiaty nidzicki i działdowski.

Michał Kochanowski
starosta kętrzyński

Już na początku obecnej kadencji postanowiłem, że Szpital Powiatowy w Kętrzynie będzie naszym priorytetem. Nie ma nic ważniejszego niż dbanie o zdrowie i życie mieszkańców. Chociaż pozytywne efekty już widać, to jednak jest żmudny i długi proces naprawy tego, co było zaniedbane. Następnie nadszedł czas na zmiany kadrowe i inwestycje w infrastrukturę. Korzystając ze środków zewnętrznych, zarówno krajowych jak i europejskich, zrealizowaliśmy m.in. nowoczesną centralną sterylizatornię, remont oddziału urazowo-ortopedycznego oraz zakup nowoczesnego sprzętu. Aktualnie najważniejsze jest dokończenie remontu i budowy bloku operacyjnego oraz oddziału chirurgii ogólnej. Licząc wraz z wyposażeniem, to niebagatelna kwota, która wyniosła prawie 20 mln złotych, została zainwestowana w modernizację i wyposażenie Szpitala. Jednak co zawsze podkreślam, najważniejsza jest kadra oraz utrzymanie stabilności. Dziękuję wszystkim pracownikom naszej placówki za ciężką i owocną pracę. Czasy mamy trudne, ale wierzę, że nasze działania mają sens.

Marcin Paliński
starosta nidzicki

Samorząd powiatu nidzickiego przykłada wielką wagę do wzmocnienia i poprawy warunków ochrony zdrowia, chociażby poprzez modernizację infrastruktury szpitalnej Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy. Dzięki staraniom Zarządu Powiatu, radnych Rady Powiatu w Nidzicy oraz dyrekcji i pracowników szpitala, Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy może pochwalić się najwyższym poziomem usług, najlepszą jakością, nowoczesnością, a także wykształconą kadrami. Funkcjonujący pierwszy w województwie warmińsko-mazurskim oddział geriatryczny ze specjalistyczną aparaturą, pracownia tomografii komputerowej z nowoczesnym rezonansem magnetycznym oraz wdrożenie elektronicznych usług publicznych i elektronicznej dokumentacji medycznej to tylko kilka z wielu inwestycji jakie zrealizowaliśmy dzięki środkom rządowym i unijnym.

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA OCHRONĘ ZDROWIA w zł (bez miast na prawach powiatów)

POWIATY	NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ	
	2022	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	50	68 167 498	54 103 469
1 Powiat nidzicki	136	5 902 413	4 192 948
2 Powiat działdowski	112	6 066 068	6 923 953
3 Powiat kętrzyński	93	4 299 802	5 385 903
4 Powiat braniewski	76	4 311 356	2 907 745
5 Powiat nowomiejski	75	2 779 546	3 190 229
6 Powiat bartoszycki	68	3 375 568	3 627 100
7 Powiat szczycieński	67	8 923 360	4 487 915
8 Powiat giżycki	44	4 410 811	2 405 070
9 Powiat olecki	42	1 698 087	1 356 932
10 Powiat ełcki	40	3 267 865	3 511 595
11 Powiat piski	39	6 775 681	2 050 003
12 Powiat lidzbarski	39	1 693 446	1 525 555
13 Powiat węgorzewski	39	868 587	829 914
14 Powiat gołdapski	36	732 735	907 711
15 Powiat mrągowski	33	1 654 288	1 598 049
16 Powiat ostródzki	30	3 310 333	2 975 685
17 Powiat olsztyński	29	4 391 664	3 718 791
18 Powiat elbląski	19	2 240 417	1 032 288
19 Powiat iławski	16	1 465 472	1 476 082

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

BIZNES WYSOKICH LOTÓW

WIERZĘ, ŻE NASZE KONTAKTY Z KOREĄ POŁUDNIOWĄ I ZJEDNOCZONYMI EMIRATAMI ARABSKIMI ZAOWOCUJĄ WYMIERNYMI SKUTKAMI DLA REGIONU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO, OTWIERAJĄC NOWE MOŻLIWOŚCI DLA LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW I NAUKOWCÓW, A TAKŻE TWORZĄC MIEJSCA PRACY DLA MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR.

Warmia i Mazury to nie tylko malownicza przyroda. To także obszar, który stawia na czyste, ekologiczne i eko innowacyjne technologie, rozwijane między innymi w regionalnych ośrodkach badawczych. Bogata infrastruktura dróg krajowych i ekspresowych, dostęp do lotniska, portu i transportu morskiego, a także rozbudowana sieć linii kolejowych to duże ułatwienie logistyczne dla każdego rodzaju biznesu. Uniwersytet oferuje ponad 70 kierunków nauczania, zapewnia również stały dostęp do wykwalifikowanych pracowników oraz doskonałej kadry kilku tysięcy naukowców. To wszystko sprawia, że Warmia i Mazury są atrakcyjnym miejscem do pracy, relaksu i życia. Wielką radość i optymistyczne perspektywy przynosi nam możliwość rozszerzenia horyzontów dzięki współpracy z Lulu Group z Zjednoczonych Emiratów Arabskich. To znaczący krok na drodze do budowania silnych relacji gospodarczych, które będą sprzyjać wymianie handlowej, technologicznej i kulturowej.

Równocześnie, z wielką radością obserwuję, jak rozwija się nasza

współpraca z Republiką Korei. Spotkania i wizyty przedstawicieli koreańskich firm i instytucji są dowodem na wzajemne zainteresowanie i chęć budowania trwałych relacji. Podpisane listy intencyjne oraz plany wspólnych projektów gospodarczych są fundamentem, na którym możemy budować przyszłość.

Kiedy patrzę na to, jak różnorodne i innowacyjne są przedsiębiorstwa z naszego województwa, jestem przekonany, że są one w stanie sprostać wymaganiom najbardziej wymagających partnerów. To doskonała okazja, aby pokazać światu nasze produkty, które są cenione za jakość i wartość zdrowotną.

Cieszę się, że możemy działać jako most łączący Polskę z ZEA i Koreą Południową, co jest dowodem na naszą otwartość i gotowość do międzynarodowej współpracy. Jesteśmy dumni, że nasz region staje się coraz bardziej atrakcyjny dla inwestorów z różnych zakątków świata. Zniecierpliwioną wyczekuję kolejnych osiągnięć i jestem pewien, że przed nami wiele owocnych lat współpracy.

CARGO DO ZATOKI PERSKIEJ? TYLKO Z SZYMAN!

PORT LOTNICZY OLSZTYN-MAZURY, BĘDĄCY WŁASNOŚCIĄ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO, INTENSIFYKUJE DZIAŁALNOŚĆ W OBSZARZE CARGO, PODPISUJĄC LIST O WSPÓŁPRACY ZE ZNA CZĄCĄ SIECIĄ HANDLOWĄ ZE ZJEDNOCZONYCH EMIRATÓW ARABSKICH.

KONGLOMERAT LULU GROUP, PROWADZONY PRZEZ PREZESA YUSUFFA ALEGO M.A., GENERUJE ROCZNE PRZYCHODY NA POZIOMIE 8 MLD USD I ZATRUDNIA PONAD 65 TYS. OSÓB, OPERUJĄC W WIELU BRANŻACH, TAKICH JAK HANDEL, TURYSTYKA, TRANSPORT, EDUKACJA I IT.

Położony w sercu malowniczej krainy Warmii i Mazur port lotniczy rozpoczyna nowe przedsięwzięcie, kierując swoje działania w stronę sektora cargo. Podpisane pod koniec września memorandum o współpracy z międzynarodowym potentatem handlowym z Zatoki Perskiej ot-

wiera okno nowych możliwości dla regionu i jego mieszkańców. Lotnisko ma potencjał stać się kluczowym węzłem w dystrybucji produktów rolno-spożywczych na świecie.

Marszałek województwa warmińsko-mazurskiego Gustaw Marek Brzezina podczas cere-

monii podpisania dokumentu podkreślił znaczenie tej współpracy.

– Ktoś kiedyś powiedział, że dwa kilometry autostrady prowadzą donikąd, ale dwa kilometry pasa startowego otwierają okno na świat. Dzisiaj, goszcząc u nas przedstawicieli ZEA, widzimy, że to prawda – mówił z zadowoleniem marszałek. Wyraził także nadzieję, że zawarte porozumienie będzie katalizatorem zacieśnienia więzi gospodarczych oraz rozwijania regionalnego potencjału.

Lulu Group, międzynarodowy konglomerat o rocznych przychodach przekraczających 8 mld USD, jest znany na całym świecie ze swojej sieci supermarketów, galerii handlowych, a także działalności w sektorach turystycznym, transportowym i edukacyjnym. Firma wyraża chęć uczynienia Polski centrum swoich europejskich operacji.

Gustaw Marek Brzezina nie kryje entuzjazmu związanego z tą międzynarodową współpracą.

– Współpraca z renomowaną grupą handlową, jaką jest Lulu Group, to dla nas wielki zaszczyt. Otwiera to przed nami perspektywę wejścia na nowe rynki i umożliwia rozwój infrastruktury naszego portu na nie spotykaną dotąd skalę – podkreśla marszałek Brzezina.

Z drugiej strony Yusuff Ali M.A., przewodniczący rady nadzorczej i właściciel Lulu Group, zaznaczył kluczową rolę, jaką lotnisko w Szymanach odgrywa we europejskich operacjach konglomeratu ze względu na strategiczne położenie w Europie Środkowej.

– Szacujemy, że z każdym rokiem nasz eksport z tego lotniska będzie stopniowo wzrastać – zapewniał.

Prezes Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury Wiktor Wójcik w ostatnich miesiącach nadzorował intensyfikację działań związanych z eksportem żywności, głównie do krajów Zatoki Perskiej. – Nasze procedury wywozowe, sanitarne i weterynaryjne są niezwykle rygorystyczne. Dzięki temu mamy pewność, że towary wychodzące z naszego portu są najwyższej jakości i spełniają najwyższe standardy – komentuje Wiktor Wójcik.

Jednym z elementów rozwoju lotniska jest powstanie Olsztyn-Mazury Special Trade Zone.

– Inspirując się sukcesem wolnych stref handlowych w Dubaju i Abu Zabi, pragniemy stworzyć miejsce, które stanie się kluczowym centrum handlu i logistyki w naszym regionie – mówi marszałek Brzezina.

Wybór Zjednoczonych Emiratów Arabskich jako głównego partnera handlowego nie był przypadkowy.

– Szukaliśmy rynków z dużym zapotrzebowaniem na żywność oraz z dostępem do środków finansowych. Zjednoczone Emiraty Arabskie spełniają te kryteria w stu procentach – zaznacza Wiktor Wójcik.

Nowa współpraca otworzyła portowi Olsztyn-Mazury drzwi do wielu nowych partnerów handlowych. Lokalni producenci, tacy jak firma Wojciecha Socharskiego, specjalizująca się w produkcji borówek, już korzystają z nowych możliwości.

– To niezwykła okazja dla naszego biznesu. Dzięki eksportowi do Lulu Group mamy możliwość znacznego zwiększenia produkcji i sprzedaży – mówi Socharski.

Decyzja o koncentracji na transporcie cargo wynika z przemyślanej strategii rozwoju.

– W naszym regionie mamy mnóstwo różnorodnych producentów, ale to właśnie branża spożywcza wydaje się być najbardziej obiecująca. Produkty z naszego regionu są zdrowe i wysokiej jakości, co czyni je atrakcyjnymi dla międzynarodowych partnerów – podkreśla marszałek Brzezina.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego żywi przekonanie, że partnerstwo z Lulu Group przyniesie znaczące korzyści nie tylko dla portu, ale i dla całego regionu warmińsko-mazurskiego, umacniając jego pozycję na międzynarodowej arenie handlowej.

WSPÓLNE PROJEKTY BIZNESOWE Z KOREĄ POŁUDNIOWĄ

PRZEDSTAWICIELE FIRM I INSTYTUCJI Z REPUBLIKI KOREI KILKA DNI PRZEBYWALI W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM, ABY POZNAĆ REGION JAKO POTENCJALNE MIEJSCE DO INWESTYCJI. PODCZAS WIZYTY PODPISANO LISTY INTENCYJNE Z SAMORZĄDEM ORAZ Z PRZEDSIĘBIORCAMI.

KOREAŃCZYCY ODWIEDZILI TAKŻE REGIONALNE INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE LOKALNY BIZNES, GDZIE W CZASIE KILKU GODZIN ROZMÓW I PREZENTACJI POZNALI SZCZEGÓŁY FUNKCJONOWANIA WYBRANYCH JEDNOSTEK, REALIZOWANE PROJEKTY ORAZ NARZĘDZIA SŁUŻĄCE WSPARCIU FIRM W INTERNACJONALIZACJI.

Na wizytę gospodarczą zagranicznych gości na Warmii i Mazurach złożyła się m.in. konferencja z udziałem przedstawicieli samorządu, reprezentantów firm i specjalistów z branży rolno-spożywczej oraz międzynarodowy networking, służący budowaniu oraz wymianie doświadczeń biznesowych.

- *Mamy wielki potencjał. Dlatego zachęcam obie strony: naszych partnerów z Korei oraz przedsiębiorców z regionu, aby nawiązywali i zacieśniali kontakty* – mówi Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa. - *Jestem przekonany, że w niedalekiej przyszłości zaowocują one wymiernymi skutkami dla Warmii i Mazur.*

Koreańczycy odwiedzili także regionalne instytucje wspierające lokalny biznes, gdzie w czasie kilku godzin rozmów i prezentacji poznali szczegóły funkcjonowania wybranych jednostek, realizowane projekty oraz narzędzia służące wsparciu firm w internacjonalizacji.

Szczególnie ciekawe i owocne były wizyty studyjne w przedsiębiorstwach województwa warmińsko-mazurskiego, które już

osiągnęły ponadnarodowy sukces. Wymieniano wiedzę, doświadczenia oraz zdiagnozowano obszary do współpracy.

Na potencjał warmińsko-mazurskiego, jako centrum zdrowej, doskonałej jakości żywności zwrócił uwagę Kang Sinho, dyrektor rozwoju Koreańskiej Agencji Promocji Technologii Rolniczych (KOAT), zajmujący się m.in. startupami z branży rolniczo-żywnościowej. - *Cieszę się, że możemy nawiązać współpracę z Polską w dziedzinie rolnictwa i produkcji zdrowej żywności. Uważam, że ta wizyta to początek naszej wspólnej przyszłości i dobrego współdziałania* – mówił pierwszego dnia wizyty Kang Sinho.

Spotkania już przyniosły wymierne efekty: podpisano trzy listy intencyjne, wyrażające chęć współpracy biznesowej między firmami. Jeszcze większą wagę ma list zawarty między koreańską komórką rządową KOAT a samorządem województwa warmińsko-mazurskiego. Dzięki tym pismom droga do wspólnych projektów gospodarczych stoi otworem i wkrótce pewnie przyniesie pierwsze umowy handlowe.

ZACHĘCAMY BIZNES Z KOREI POŁUDNIOWEJ DO INWESTYCJI

WARMIA I MAZURY TO DOSKONAŁE MIEJSCE DO ROZWIJANIA BIZNESU. PRZEDSTAWICIELE FIRM I INSTYTUCJI Z KOREI POŁUDNIOWEJ, KTÓRZY PRZYBYLI DO OLSZTYNA NA KONFERENCJĘ „KOREA – WARMIA I MAZURY. WSPÓLNA DROGA DO BIZNESU” ZAMIERZAJĄ INTENSYWIE ROZWIJAĆ WSPÓŁPRACĘ Z PRZEDSIĘBIORCAMI I UCZELNIAMI Z KRAINY TYSIĄCA JEZIOR.

Potencjalne wspólne projekty i obszary, gdzie polsko-koreańska współpraca ma szansę na szybki rozwój omawiano podczas konferencji „Korea – Warmia i Mazury. Wspólna droga do biznesu”. W Olsztynie spotkali się z przedstawicielami z Korei przedsiębiorcy z regionu, przedstawiciele samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu.

- Jest to znakomita okazja do wzmacniania sieci powiązań gospodarczych z rynkiem koreańskim, którego reprezentanci, zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego, zawitali do stolicy naszego województwa – twierdzi Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego.

Marszałek jest przekonany, że wspólne projekty gospodarcze przyniosą sukces obu zainteresowanym stronom. - Ważne jest, aby wymieniać doświadczenia biznesowe, ale równie ważne jest, żeby doszło do konkretnych, praktycznych rozwiązań. Istotne jest, aby kontakty z firmami z Korei przyniosły wymierne efekty dla regionu – dodaje marszałek Brzezina.

Warmia i Mazury dobrze wykorzystały ok. 35 mld złotych z funduszy europejskich, które przyznano regionowi w ostatnich latach. Część z tych środków za-inwestowano w infrastrukturę, dzięki której województwo jest coraz bardziej atrakcyjne dla inwestorów.

- Mamy wynegocjowane kolejne 1,8 mld euro. To środki z Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur. Znaczne kwoty za-inwestujemy w gospodarkę i jestem przekonany, że to ważny argument, który przekona

naszych partnerów z Korei, że warto robić biznes w naszym regionie – tłumaczy marszałek Gustaw Marek Brzezina.

Krajinę Tysiąca Jezior wyróżniają tzw. inteligentne specjalizacje, czyli sektory w których region dominuje w Polsce i wybija się w Europie. To Drewno i Meblarstwo, Ekonomia Wody, Zdrowe Życie czyli gospodarka oparta na branży medycznej oraz Żywność Wysokiej Jakości.

- Chcemy pokazać nasz region, jako czysty, ekologiczny, przyjazny dla ludzi i biznesu. Wyróżniamy się na tle innych województw Polski, a to może przekonać naszych partnerów z Korei do za-inwestowania właśnie na Warmii i Mazurach – przekonuje Robert Szweczyk, szef Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów przy Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie.

Na potencjał warmińsko-mazurskiego, jako centrum zdrowej, doskonałej jakości żywności zwrócił również uwagę Sin Ho Kang, dyrektor rozwoju Koreańskiej Agencji Promocji Technologii Rolniczych (KOAT), startupu z branży rolniczo-żywnościowej.

- Cieszę się, że możemy nawiązać współpracę z Polską w dziedzinie rolnictwa i produkcji zdrowej żywności. Uważam, że ta konferencja to początek naszej wspólnej przyszłości i dobrego współdziałania – deklaruje dyr. Sin Ho Kang.

Polska jest już na siódmym miejscu rankingu państw, z któ-

rymi współpracuje Korea Południowa. Obserwowany jest coraz większy import i eksport z obu krajów. Nasz kraj jest wymieniany wśród tych z największym potencjałem, a obie strony deklarują przeznaczanie sporych środków na inwestycje w rozwój wspólnych projektów, zwłaszcza biznesowych.

- Tylko w ubiegłym roku nasza firma za-inwestowała ponad 4,5 mld wonów w nowe przedsięwzięcia biznesowe. W kolejnych latach przeznaczymy na projekty zagraniczne trzy razy więcej środków. Jestem przekonany, że wśród nowych projektów będzie Polska i Warmia i Mazury – objaśnia dyrektor Sin Ho Kang.

- Podkreślę: Mamy wielki potencjał. Dlatego zachęcam obie strony: naszych partnerów z Korei oraz przedsiębiorców z regionu, aby nawiązywali i zacieśniali kontakty. Jestem przekonany, że w niedalekiej przyszłości zaowocują one wymiernymi skutkami dla Warmii i Mazur – twierdzi marszałek Gustaw Marek Brzezina.

MARSZAŁEK JEST PRZEKONANY, ŻE WSPÓLNE PROJEKTY GOSPODARCZE PRZYNIOSĄ SUKCES OBU ZAINTERESOWANYM STRONOM.

W olsztyńskiej konferencji obok przedstawicieli Koreańskiej Agencji Promocji Technologii Rolniczych (KOAT) wzięła udział także delegacja Koreańskiego Instytutu ds. Badań Ekonomii Przemysłu i Handlu (KIET).

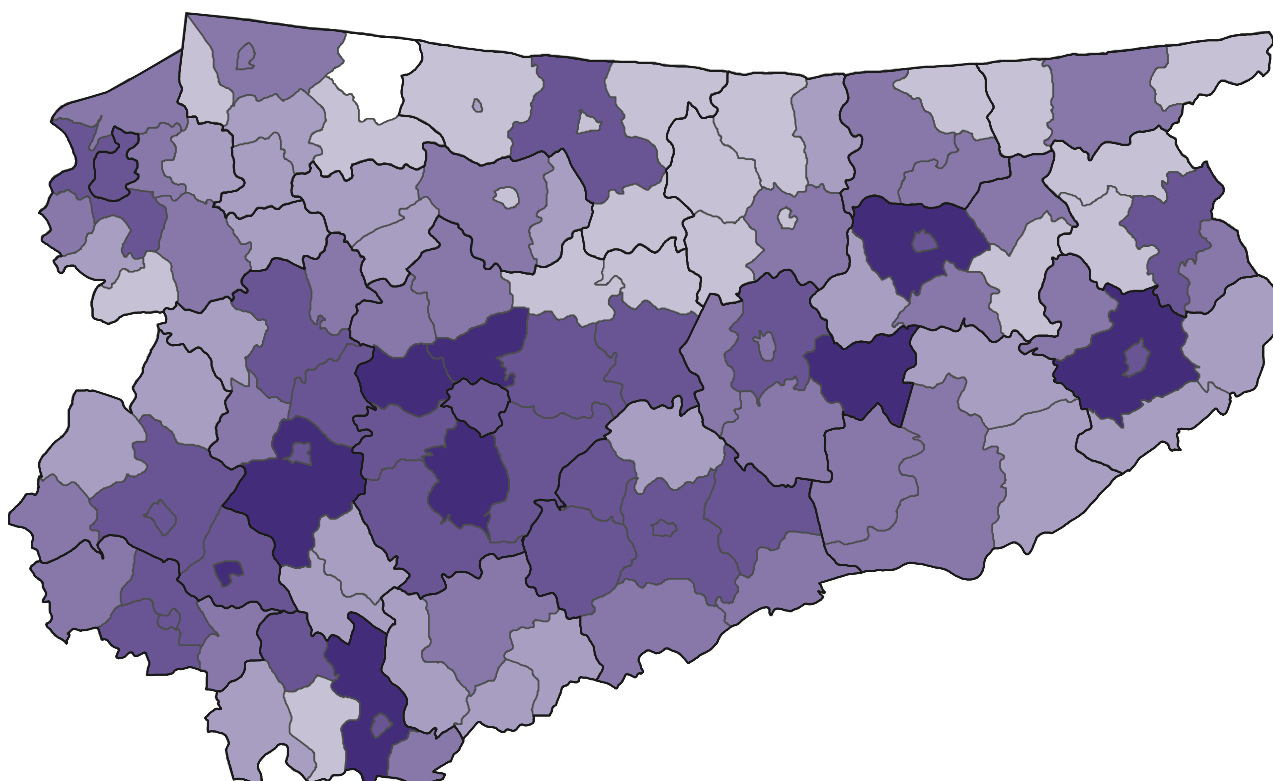
Oprócz prelekcji i dyskusji nie zabrakło wymiany doświadczeń w trakcie networkingu między zagranicznymi startupami oraz instytucjami samorządowymi, naukowymi i świata biznesu.

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności według gmin w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

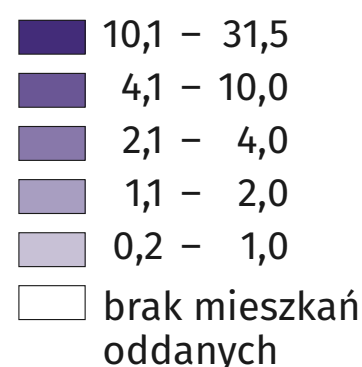
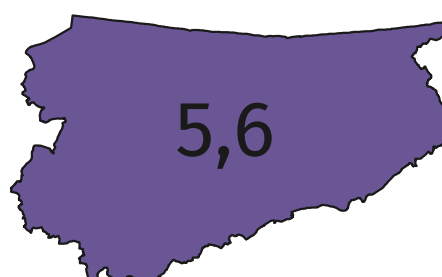
Jednym z mierników intensywności budownictwa mieszkaniowego jest liczba mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 ludności. W 2022 r. wskaźnik ten wyniósł w województwie 5,6 (w kraju 6,3) i był wyższy niż w 2021 r. (4,3).

Najwięcej mieszkań w województwie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oddano w gminach wiejskich: Stawiguda (31,5), Giżycko (22,3) i Dywity (20,9), natomiast najniższy wskaźnik charakteryzował gminę miejsko-wiejską Bisztynek (0,2). W gminie Lelkowo w 2022 r. nie oddano do użytkowania żadnego mieszkania.

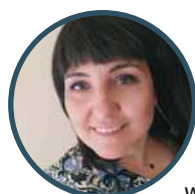
Sylwia Wieloch
zastępca burmistrza Olecka

Staramy się cały czas tworzyć warunki zachęcające mieszkańców do zamieszkania w gminie Olecko. Jednym z elementów decydujących o miejscu do życia jest posiadanie mieszkania. Jako gmina cały czas pracujemy nad kolejnymi formami wsparcia mieszkańców w tej dziedzinie poprzez rozwój budownictwa TBS oraz wykorzystanie możliwości jakie daje dofinansowanie z Banku Gospodarstwa Krajowego także do budowy mieszkań socjalnych. Z drugiej strony zastęgę wysokiego miejsca w rankingu mają także deweloperzy, którzy mimo trudnego czasu nadal w Olecku inwestują, a budowane przez nich mieszkania cieszą się dużym zainteresowaniem. W planach są kolejne inwestycje oraz lokale mieszkalne do oddania.

Andrzej Szymborski
burmistrz Pisz

— W 2022 r. dobrze działa się także na piskim rynku mieszkaniowym. Ilość nowych mieszkań w Pisz oddanych do użytku plasuje nas na III miejscu w rankingu wojewódzkim wg Biznes Warmii i Mazur. Samorządy na podstawie danych GUS. Pokazuje to, że rynek mieszkaniowy w Pisz dobrze się rozwija mimo chwilowych problemów związanych z inflacją, wojną na Ukrainie, która spowodowała spowolnienie gospodarcze. Sytuacja w tym zakresie powoli wraca na lepsze tory. Gmina Pisz sprzyja inwestorom i deweloperom. Sprzedaliśmy sporo gruntów pod zabudowę wielorodzinną. Pomagamy także w procesie uzyskania warunków zabudowy. Gmina rozwija się, powstaje wiele nowych firm, co jest także szansą na nowe miejsca pracy i napływ do Pisz ludności z okolicznych miejscowości. Przekłada się to na większe zapotrzebowanie na rynku mieszkaniowym. Ważne, aby ustabilizowała się sytuacja na rynku kredytowym, co może stać się ponownie motorem do rozwoju na piskim rynku mieszkaniowym.

Magdalena Binerowska
Dyrektorka Wydziału Urbanistyki
i Architektury Urzędu Miasta Olsztyna

Cieszy nas fakt, że Olsztyn stale się rozwija. Widzimy, że zainteresowanie naszym miastem jest ogromne, ale ważnym jest by zapewnić jego zrównoważony rozwój. Systematycznie pracujemy nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w których uwzględniając cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe Olsztyna rezerwujemy przestrzeń nie tylko pod budownictwo mieszkaniowe, ale również niezbędne usługi, które m.in. gwarantują mieszkańcom dostępność do szkół, przedszkoli czy lekarzy, a także pod tereny rekreacji i wypoczynku. Mamy nadzieję, że udaje się dzięki temu w Olsztynie potęgować kameralny i przyjazny klimat Miasta Ogrodu z dobrą, wygodną infrastrukturą, wygodnym transportem publicznym i dostępem do szerokiej gamy usług oraz miejsc pracy, co ma przełożyć się na ciągły wzrost jakości i komfortu życia mieszkańców.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2022 R. Mieszkania oddane na 1000 ludności

POLSKA		6,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		5,6
1	Stawiguda (2)	32
2	Giżycko (2)	22
3	Dywity (2)	21
4	Lubawa (1)	15
5	Ostróda (2)	15
6	Działdowo (2)	14
7	Jonkowo (2)	12
8	Elk (2)	11
9	Mikołajki (3)	10
10	Szczytno (1)	10
11	Świątajno (2)	9
12	Szczytno (2)	9
...		
114	Banie Mazurskie (2)	0
115	Bisztynek (3)	0
116	Lelkowo (2)	0

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2022 R.

Mieszkania oddane na 1000 ludności

GMINY MIEJSKIE	2021	2022
1 Olsztyn (1)	802	1 391
2 Elbląg (1)	543	566
3 Ełk (1)	464	456
4 Iława (1)	158	222
5 Giżycko (1)	19	221
6 Szczytno (1)	79	214
7 Ostróda (1)	52	207
8 Lubawa (1)	137	161
9 Działdowo (1)	75	137
10 Mrągowo (1)	63	65
11 Nowe Miasto Lubawskie (1)	44	63
12 Braniewo (1)	29	60
13 Kętrzyn (1)	51	10
14 Lidzbark Warmiński (1)	83	10
15 Bartoszyce (1)	50	6
16 Górowo Iławeckie (1)	6	4

GMINY WIEJSKIE	2021	2022
1 Stawiguda (2)	301	449
2 Dywity (2)	345	278
3 Ostróda (2)	80	237
4 Giżycko (2)	54	191
5 Działdowo (2)	130	132
6 Ełk (2)	80	130
7 Szczytno (2)	107	121
8 Iława (2)	99	92
9 Jonkowo (2)	39	92
10 Kurzętnik (2)	58	68
11 Purda (2)	58	66
12 Gietrzwałd (2)	44	55
...		
64 Banie Mazurskie (2)	2	1
65 Budry (2)	1	1
66 Lelkowo (2)	-	-

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2021	2022
1 Olecko (3)	112	153
2 Barczewo (3)	120	109
3 Pisz (3)	107	105
4 Morąg (3)	78	96
5 Olsztynek (3)	30	95
6 Biskupiec (3)	67	79
7 Nidzica (3)	77	77
8 Mikołajki (3)	24	76
9 Pastęk (3)	74	63
10 Węgorzewo (3)	21	60
11 Gołdap (3)	61	57
12 Dobrze Miasto (3)	49	43
...		
32 Korsze (3)	3	3
33 Pieniężno (3)	3	2
34 Bisztynek (3)	5	1

Maciej Radtke
burmistrz Lubawy

Praca i mieszkania to dewiza lubawskiego samorządu. Od wielu lat w Lubawie realizowana jest polityka zmierzająca do udogodnień dla przedsiębiorców do tworzenia warunków na rzecz nowych miejsc pracy, co w efekcie przekłada się na duży popyt mieszkaniowy. Osoby, które znajdują zatrudnienie w naszym mieście z czasem się osiedlają, wynajmując lub kupując mieszkania na własność. Budownictwo mieszkaniowe w Lubawie realizowane jest w dwóch podstawowych formach, a mianowicie budownictwa jednorodzinnego własnościowego i budownictwa wielorodzinnego własnościowego realizowanego przez lokalnych developerów. W roku 2022 w ramach budownictwa jednorodzinnego indywidualnego oddano do użytkowania 15 budynków mieszkalnych. W roku 2021 - 31 domów, w roku 2020 - 19 domów, 7 w 2019 r., w roku 2018 - 10 budynków i w 2017 roku - 11 budynków. Obecnie duże zainteresowanie budownictwem jednorodzinnym wynika ze wzrostu zamożności mieszkańców Lubawy i chęci podwyższenia poziomu zamieszkania, ale także jest to wynik napływu do Lubawy kadry wysoko wykwalifikowanej o wysokich dochodach. Budownictwo wielorodzinne własnościowe (developerские) w roku 2022 na rynku lubawskim realizowały trzy podmioty i w tej formie wybudowane zostało 147 mieszkań. W roku 2021 oddano do użytkowania 108 mieszkań, w 2020 roku 72 mieszkania, w 2019 roku 82 mieszkania, w 2018 roku - 111 mieszkań, a w roku 2017 - 30 mieszkań. Zainteresowanie mieszkaniami w budownictwie wielorodzinnym od dłuższego już czasu utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie. W Lubawie realizowane jest również budownictwo mieszkaniowe czynszowe przez Lubawskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Obecny zasób mieszkaniowy LTBS wynosi 59 lokali mieszkalnych, zarówno w budynkach własnych, jak we wspólnotach mieszkaniowych. Lubawa stwarza warunki pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne i jednorodzinne, wyznaczając tereny w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego. Samorząd Lubawy wspiera politykę mieszkaniową. Przykładem jest podjęcie w tym roku na sierpniowej sesji uchwał: w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie spółki z o.o. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN Pojezierze oraz zatwierdzenia wniosku o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w tworzonej Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej. Wybudowane w ramach SIM mieszkania przeznaczone będą dla osób mniej zamożnych w ramach najmu z możliwością dojścia do własności lokalu.

Andrzej Maciejewski
burmistrz Barczewo

Walory i położenie Gminy Barczewo, doskonała komunikacja, ale przede wszystkim atrakcyjna cena mieszkań w porównaniu do dużych miast, stała się impulsem do inwestowania i osiedlania się w naszej gminie. Dzięki doskonale rozwijającej się infrastrukturze drogowej i nie tylko, powstają nowe budynki wielorodzinne i jednorodzinne. Z dala od miejskiego zgiełku można tu zamieszkać, odpocząć, ale także prowadzić swój biznes. Przyjazność samorządu, bogata oferta kulturalna, sportowa, oświatowa i biznesowa jest także elementem sprzyjającym do podjęcia tej ważnej w życiu każdego decyzji. Tendencja wzrostowa budowy nowych osiedli i domów jednorodzinnych, w przyszłości powinna być jeszcze większa, ponieważ przed nami długo oczekiwana budowa drugiego pasa krajowej szesnastki co z pewnością pozytywnie wpłynie na gospodarkę gminy.

Tomasz Andrukiewicz
prezydent Ełku

Cieszę się, że zajmujemy wysoką pozycję w tej kategorii. Ostatnie lata potwierdzają bardzo duże zainteresowanie zakupem mieszkania w naszym mieście, co nie dziwi, bo Ełk jest świetnym miejscem do życia. Mieszkania kupowane są przez młodych ludzi oraz osoby, które wiążą swoją przyszłość z naszym miastem. Dzięki m.in. staraniom samorządu oraz dobrej współpracy z przedsiębiorcami, w tym także z deweloperami, branża budowlana i mieszkaniowa w Ełku dobrze się rozwija. Wśród samych deweloperów panuje konkurencja, więc kupujący mogą liczyć na konkurencyjne oferty. Miasto ma wszelkie predyspozycje do realizacji idei work - life balance, co może być kolejną ścieżką rozwoju, którą na pewno będziemy podążać w następnych latach.

Bogusław Fijas
wójt gminy Ostróda

Co roku przyjmujemy kilkanaście a nawet ponad 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Ostróda. Najczęściej te plany dotyczą budownictwa mieszkaniowego. To na pewno ma wpływ zarówno na mieszkalnictwo wielorodzinne, jak i jednorodzinne.

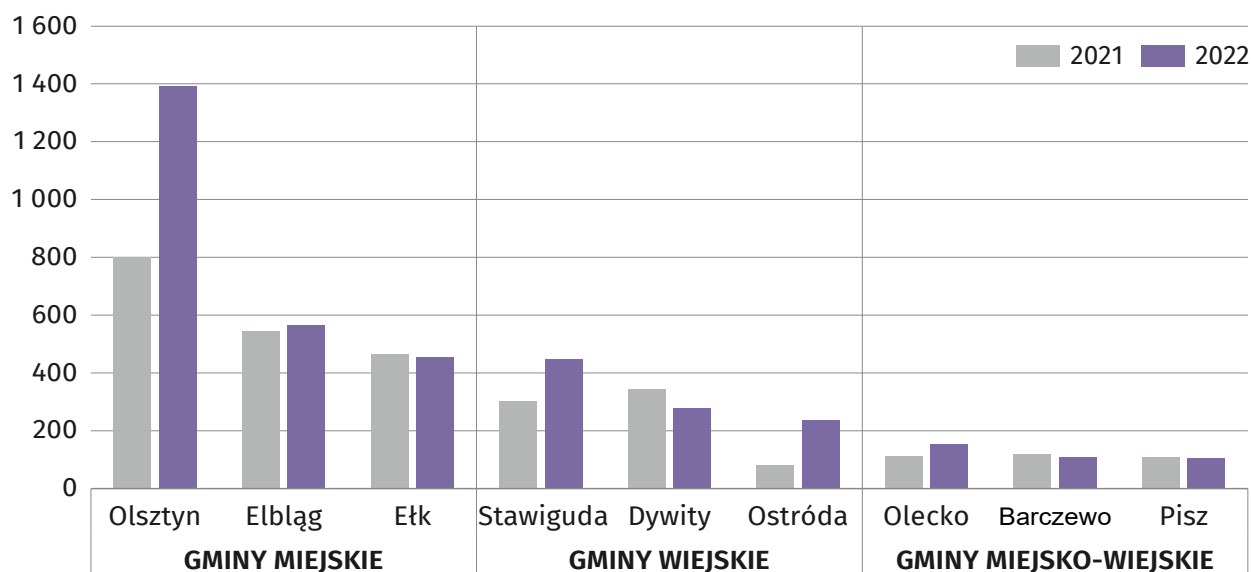
Wypracowaliśmy też system przejmowania sieci wodno-kanalizacyjnej i każdy, kto wybuduje się w gminie Ostróda ma pewność, że gmina będzie partycypowała w kosztach przyłącza sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Dbamy też o drogi, co nie jest łatwą rzeczą, bo gmina jest dosyć rozległa, ale nowi mieszkańcy mogą liczyć na początku na przejeźdźność, a z czasem na normalną drogę. Przy tym dbamy też o odpowiednie oświetlenie, dla bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców. Samo położenie Ostródy - dziś to bardzo ważny drogowy węzeł komunikacyjny - jest korzystne. Stąd wszędzie jest blisko. Obwarunkowana gmina Ostróda, położona wokół miasta, stała się dla potencjalnych nowych inwestorów bardzo atrakcyjna.

Daniel Zadworny
wójt gminy Dywity

Do tej pory w gminie Dywity dominowała zabudowa jednorodzinna, jednak zmieniło się to kilka lat temu. Prężnie rozwijają się inwestycje związane z zabudową wielorodzinną, a w ostatnim czasie również z zabudową szeregową. Osiedle Sterowców, osiedle Kormoran w Dywitach, Harmonia Park w Różnowie, czy Osiedle Nowoczesne Dywity w Ługwałdzie szybko pną się w górę i jak widać po sprzedaży mieszkań i powstawaniu kolejnych budynków, są atrakcyjną alternatywą dla młodych mieszkańców Olsztyna, ale nie tylko. Gdy do tego dodamy bliskość Olsztyna, rozwiniętą sieć komunikacji publicznej, sporo inwestycji w infrastrukturę społeczną, nowe ścieżki pieszo-rowerowe, atrakcyjne wydarzenia i imprezy oraz szeroki wachlarz usług, które oferujemy naszym młodym, ale i dorosłym mieszkańcom, to okazuje się, że gmina Dywity jest dobrym miejscem do zamieszkania i do prowadzenia biznesu. Udało nam się skutecznie wdrażać strategię rozwoju, co pokazuje coroczny i stały wzrost liczby mieszkańców. W naszej gminie mieszka już prawie 13 tysięcy osób.

Gminy o największej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim

SAMORZĄD I BIZNES CHCĄ PROMOWAĆ WARMIĘ

MERYTORYCZNE
I KONSTRUKTYWNE
– TAK NAJKRÓCEJ
MOŻNA OKREŚLIĆ
I WARMIŃSKIE
FORUM
GOSPODARCZE
SZLAKU ŚWIĘTEJ
WARMII, KTÓRE
ODBYŁO SIĘ
5 WRZEŚNIA W SILE
KOŁO TOMASZKOWA.
WZIEŁO W NIM
UDZIAŁ PONAD
200 OSÓB.

inicjatywą stowarzyszenia. Sala konferencyjna hotelu Marina Club została podzielona na dwie części: w jednej miejsca zajęli przedstawiciele lokalnego biznesu i instytucji, w drugiej – równie licznie przybyli – samorządowcy, przede wszystkim z terenu Warmii. W programie znalazły się wystąpienia osób związanych z turystyką, biznesem oraz finansami przeznaczonymi na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Nie zabrakło rysu historycznego Warmii.

Gospodarzem forum był Andrzej Abako, przewodniczący stowarzyszenia i starosta olsztyński. – Warmia przez lata była w cieniu Mazur. Nie chcemy z nimi rywalizować, ale chcemy równości w dostępie do środków. Zadania, jakie sobie postaviliśmy, to wytyczenie

Fot. Monika Nowakowska

Fot. Monika Nowakowska

Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów „Szlak Świętej Warmii” skupia 33 samorządy. Zostało zawiązane w grudniu 2022 roku, a jego główną ideą jest promocja Warmii oraz rozwój turystyki i lokalnej gospodarki. Forum jest kolejną po wręczeniu certyfikatów Warmińskie Kunsztyki,

szlaku turystycznego, opracowanie wspólnej strategii, integracja gospodarczo-turystyczna, promocja produktów lokalnych i tworzenie przestrzeni gospodarczej. Bardzo liczę na warmiński biznes nie na jego środki, ale na wspólne działania, które przyciągną do nas turystów, a ci zostawią tu

swoje pieniądze – mówił przewodniczący Abako.

Co Warmia ma do zaoferowania osobom z innych regionów? Jacek Wiśniowski, burmistrz Lidzbarka Warmińskiego, moderujący jeden z paneli dyskusyjnych, pytał o to swoich rozmówców. – Głównym walorem jest prawda. Turyści przyjeżdżają tu po emocje i odczucia i faktycznie dostają zdrową żywność, niezmienioną przyrodę i plaże – mówiła Małgorzata Ofierska, prezes LGD „Warmiński Zakątek”. Jarosław Klimczak, prezes WMROT, z kolei podkreślał otwartość tutejszych mieszkańców. O nietuzinkowości Warmii jest przekonany Rafał Szczepański. – Tu jest ogromny potencjał, a my mamy szansę uczestniczyć w czymś wyjątkowym. Ludzie tu zwiedzają zamki i kościoły gotyckie, posłuchają muzyki. To wszystko jest tutaj, tylko trzeba to dobrze zorganizować na

kolejne kilkadziesiąt lat – ocenił prezes Zarządu Projektu Rybaki Łańsk Sp. z o.o.

Ważnym głosem było stanowisko Mirosława Hiszpańskiego, prezesa Warmińsko-Mazurskiego Związku Pracodawców Prywatnych. – Inicjatywa Szlaku Świętej Warmii jest próbą zbudowania nowej koncepcji funkcjonowania. Takie koncepcje wymagają czasu oraz określenia celu i klienta, do którego chcemy trafić. Projekt jest interesujący. Ważne jest to, by patrzeć na to w długiej perspektywie. Jeśli cierpliwie poczekamy na efekt, to jest szansa na sukces – stwierdził.

Organizatorzy wsłuchiwali się uważnie w słowa prelegentów i uczestników forum. – Cieszę się zwłaszcza z dyskusji, które wywijały się zarówno na sali głównej, ale też w kulisach. To były bardzo merytoryczne uwagi i sugestie, z których zamierzamy

skorzystać. Ruszamy więc dalej do pracy nad promocją naszej pięknej i bogatej w potencjał krajobrazu, historii, architektury, kultury, kuchni, a przede wszystkim ludzi Warmii – podsumował Andrzej Abako.

Organizatorami I Warmińskiego Forum Gospodarczego byli Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów „Szlak Świętej Warmii”, Powiat Olsztyński oraz Fundacja „Instytut Badań i Edukacji Społecznej”. Wydarzenie odbyło się pod patronatem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Arcybiskupa Metropolity Warmińskiego.

Magdalena Bujewicz-Mydlak

Fot. Monika Nowakowska

Fot. Monika Nowakowska

Fot. Monika Nowakowska

ROZMOWA Z PIOTREM GRZYMOWICZEM, PREZYDENTEM OLSZTYNA

Olsztyn od lat dobrze wypada w rankingach i rywalizacjach miast. Które osiągnięcia są dla Pana najważniejsze?

Kolejne wydanie „Biznesu Warmii i Mazur” to świetna okazja do podsumowania kilku rankingów i danych statystycznych dotyczących naszego miasta. Zprzedstawionych danych jasno wynika, że Olsztyn się rozwija, i to w sposób harmonijny. To, co cieszy najbardziej, to jakość życia naszych mieszkańców. Olsztyn jest miastem dobrym do życia i potwierdzają to trzy kluczowe wskaźniki ekonomiczne i trzy aspekty pozafinansowe. Wzięte pod lupę liczby dotyczące między innymi niskiego bezrobocia, średnich wynagrodzeń czy dostęp do lekarzy, poczucia bezpieczeństwa oraz jakości powietrza sytuują nas w czołówce polskich miast. Nie bez znaczenia są też nasze działania skierowane na poprawę ogólnopojętej mobilności poprzez rozbudowę systemu transportu zbiorowego.

Przebudowa systemu transportu zbiorowego dotyczy wielu olsztyńskich przestrzeni. Co jest głównym założeniem?

Olsztyńska inwestycja zakłada budowę traktów dla dwóch linii tramwajowych: jednej łączącej osiedla Jaroty i Pieczewo z fabryką Michelin do skrzyżowania ulic Piłsudskiego – Kościuszki i dalej do zintegrowanego węzła przesiadkowego przy dworcu PKP/ PKS oraz drugiej prowadzącej do dwutorowej krańcówki na placu Jedności Słowiańskiej z utworzeniem węzła przesiadkowego przy Wysokiej Bramie stanowi ogromny wkład we wspieranie mobilności mieszkańców. Głównym założeniem jest usprawnienie komunikacji zbiorowej pomiędzy osiedlami Jaroty i Pieczewo a dworcem PKP/ PKS i Śródmieściem. Ponadześciokilometrowe, podwójne torowisko zostanie poprowadzone z pętli autobusowej na Pieczewie ulicami Wilczyńskiego, Krasickiego, Synów Pułku,

Wyszyńskiego do al. Piłsudskiego i dalej do obecnej infrastruktury na ul. Kościuszki.

Ostatnio mogliśmy obserwować próby obciążeniowe na estakadzie. Jej budowa zmierza ku końcowi?

Tak, to ważny moment nie tylko dla wykonawcy, ale także dla architektów, konstruktorów i oczywiście użytkowników. Mamy nadzieję, że w połowie października rozpoczyna się jazdy testowe tramwajów na nowo wybudowanym odcinku. W przyszłym roku mieszkańcy będą mogli korzystać z linii nr 4 i 5. Estakada tramwajowa nad skrzyżowaniem ulic Krasickiego i Synów Pułku nie zmieni obecnego układu drogowego, przez co nie będzie zakłócać ruchu samochodów, przy jednoczesnym bezkolizyjnym przejeździe tramwaju przez to skrzyżowanie. Jej budowa jest optymalnym rozwiązaniem wobec ukształtowania terenu, istniejącej zabudowy oraz warunków technicznych wymaganych dla torowisk tramwajowych.

W projekcie nie zapomniano o zielonej tkance już teraz widać, że w przestrzeni miejskiej przybyło drzew.

Ponieważ Państwa publikacja przytacza wiele danych statystycznych, to wskażę kilka ważnych liczb, które opisują zieloną tkankę naszego miasta. Inwestycji tramwajowej towarzyszy posadzenie 2,8 tys. drzew, 1470 krzewów, 6536 bylin oraz prawie 33 tys. kwiatów cebulowych. Pierwsze nasadzenia są już widoczne w ścisłym centrum miasta, ale nie zabraknie ich wzdłuż całej linii. Szczególnie ważne dla mieszkańców są miejsca przesiadkowe, dojścia do przystanków i właśnie te lokalizacje zyskają zieloną otulinę. Najwięcej drzew zostanie posadzonych na Jarotach (497 drzew), Kormoranie (443), Nagórkach (332) i w Śródmieściu (304). To klony, lipy, dęby i drzewa owocowe. Wszystkie sadzonki

muszą mieć określone parametry, obwód pnia drzewa na wysokości metra nie może być mniejszy niż 16-18 cm, a w niektórych przypadkach wysokość rośliny to co najmniej trzy metry.

Mieszkańcy czekają na zakończenie tej inwestycji, bo to oznacza poprawę jakości nie tylko przestrzeni, ale też koniec uciążliwości, które zwykle towarzyszą tak dużej budowie.

Społeczny wymiar takiej inwestycji jest ogromny. Przede wszystkim dziękuję mieszkańcom i mieszkańcom za cierpliwość i wyrozumiałość. Osiągnięcie poprawy mobilności w Olsztynie to wysiłek przedsiębiorców, firm, instytucji i mieszkańców. Już dziś widać, jak

nasze miasto się zmienia, awkrótce będziemy mogli się przekonać, że to inwestycja, która nie tylko pomoże nam przemieszczać się ekologicznie, skróci czas dotarcia do ważnych dla mieszkańców miejsc, ale także stworzy nową jakość przestrzeni. Właśnie zakończył się Europejski Tydzień Mobilności, który w Olsztynie przebiegał pod hasłem Zmieniamy przyzwyczajenia. Żeby zmienić przyzwyczajenia, potrzeba niezwykle wysiłku, a ja wierzę w olsztyńsiaków, bo codziennie widzę, jak tworzą nowe rozwiązania, realizują swoje pomysły, stanowią inspirację do rozwoju naszego miasta.

POWIAT DZIAŁDOWSKI

25 LAT ISTNIENIA POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO TO OKRES BARDZO DUŻYCH PRZEMIAN. SKUPIAJĄC SIĘ PRZEDĘ WSZYSTKIM NA MOJEJ KADENCJI, MUSZĘ JEDNAK STWIERDZIĆ, ŻE PANDEMIA COVIDOWA BYŁA DLA NAS, SAMORZĄDOWCÓW ORAZ MIESZKAŃCÓW POWIATU, OKRESEM NAJTRUDNIEJSZYM, PONIEWAŻ ZACHWIAŁA NASZĄ RÓWNOWAGĄ GOSPODARCZĄ, OBYCZAJOWĄ I SPOŁECZNĄ. BYLIŚMY ZMUSZENI ZMIENIĆ PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA JST I DOKONAĆ HIERARCHII PRIORYTETÓW, OGRANICZAJĄC NP. INWESTYCJE DROGOWE CZY KUBATUROWE NA RZECZ SKUPIENIA SIĘ NA INNYCH, WAŻNIEJSZYCH ASPEKTACH, NA NASZYM ŻYCIU I ZDROWIU.

Przed pandemią notowaliśmy stopniowy wzrost zatrudnienia oraz dostrzegaliśmy znaczną poprawę warunków ekonomicznych mieszkańców. Nie było też ograniczeń w przemieszczaniu się i nie było tak restrykcyjnych zasad postępowania, których należało przestrzegać, by chronić zarówno siebie, jak i inne osoby z naszego otoczenia. Nikt z nas nie spodziewał się tak gwałtownego wyhamowania gospodarki, zamykania działalności związanej z handlem, gastronomią czy konieczności zmiany kwalifikacji lub przebranżowienia własnej działalności.

Sytuacja, w której przyszło funkcjonować podmiotom gospodarczym, izachodzące w otoczeniu zmiany miały charakter nietypowy, gwałtowny i niespodziewany, odbiegający od ustalonego dla gospodarki polskiej wzorca zmian sezonowych i cyklicznych. Pandemia uderzyła w gospodarkę, a spowolnienie aktywności gospodarczej zaostriżyło przebieg kryzysu, powodując szybki spadek PKB przy jednocześnie niższych wpływach z podatków do budżetów poszczególnych samorządów, w tym naszego.

Kolejny problem, który wystąpił i występuje nadal, to konflikt zbrojny w Ukrainie i sankcje wymierzone w Rosję, które mają globalne skutki i negatywnie wpływają na rynki finansowe. Odbija się to m.in. na cenach energii, surowców i żywności. Wojna w Ukrainie to także ogromne wyzwanie dla lokalnych samorządowców, którzy w wielu przypadkach pomagali uchodźcom na własną rękę, organizując zbiórki i transporty niezbędnych artykułów, np. do

Rumiana Dolina

ukraińskich miast partnerskich, doraźne zakwaterowania, często w obiektach szkolnych, wyżywienie, opiekę zdrowotną, edukacyjną itp.

Z pewnością pandemia miała duży wpływ na naszą pracę i sprawiła, że ochrona zdrowia była jednym z priorytetowych działań organów powiatu, naszych jednostek organizacyjnych oraz instytucji, które zostały powołane do świadczenia usług zdrowotnych. Nie spowolniło to jednak działań administracyjnych

urzędu. Zadbaliśmy o ciągłość i sprawne działanie Starostwa Powiatowego w Działdowie, informatyzację urzędu, i to przy zachowaniu optymalnej jakości i wydajności pracy! Dobrze też poradziliśmy sobie z doraźnymi problemami, a nawet z usprawnieniem funkcjonowania SPZOZ w Działdowie, jak również z podniesieniem jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych.

Muszę przyznać, że pomimo pandemii był to dla rozwoju infrastrukturalnego naszego

powiatu dobry czas, ponieważ zrealizowaliśmy wiele zadań w postaci licznych inwestycji drogowych projektów o charakterze społecznym, edukacyjnym, sportowym, czy kulturalnym. Część z nich powstała dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych, zarówno unijnych jak i rządowych, które znacząco wzmocniły możliwości finansowe Powiatu Działdowskiego.

Powiat Działdowski od kilku lat prowadzi ofensywę inwestycyjną na wielu płaszczyznach. Jesteśmy w trakcie realizacji wielu inwestycji, ale również i zakończyliśmy inwestycje, które były zaplanowane na ten rok, przede wszystkim inwestycje drogowe, które udało się bez większych problemów wykonać, i to z dobrym skutkiem i finansowym, ale również i jakościowym.

Trochę trudniej sytuacja wygląda w inwestycjach budowlanych kubaturowych, gdzie w związku z dużymi podwyżkami materiałów i kosztów robocizny mieliśmy problemy z ich realizacją. Na dzień dzisiejszy nie widzimy zagrożenia w kwestii wykonania tych zadań, ale będą one wykonane nieco później i co najważniejsze – w kwotach, które zostały zakontraktowane.

Do głównych inwestycji w naszym powiecie należy realizacja 2 projektów współfinansowanych ze środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, na termomodernizację Domu Pomocy Społecznej w Uzdowie i termomodernizację internatu wraz z budynkiem dydaktycznym w Malinowie.

W obecnym roku dzięki środkom z drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych do samorządów z powiatu działdowskiego trafiło łącznie 65 095 950 zł. Powiat Działdowski w tym rozdzianie otrzymał środki finansowe na dwa zadania. Pierwsze zadanie to Edukacyjne Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne w Gródkach o wartości projektu ponad 7 575 204,23 zł przy dofinansowaniu 4 250 000,00, a drugie to II etap przebudowy drogi powiatowej Malinowo-Działdowo, którego wartość zadania wynosi 8 069 818,93 zł przy dofinansowaniu w kwocie 7 666 327,00 zł.

Wykonane inwestycje drogowe to budowa pierwszego etapu drogi Kurki – Petrykozy za ponad 5 000 000 zł, przebudowa ulicy Leśnej (pierwszy etap), następnie odcinek 7-kilometrowy z Tuczek przez Szczuplinę do granicy z powiatem ostródzkim, jak również przebudowa ulicy Jeleńskiej wraz z ciągiem pieszo-rowerowym. Inwestycje te zostały zrealizowane w pełnym zakresie i oddane do użytku.

Wyremontowany budynek placówki opiekuńczo-wychowawczej Dom dla dzieci Na zielonym wzgórzu w Grzybinach

Wyremontowane budynki dps w uzdowie

Remont (odnowa) drogi powiatowej nr 1265N od km 2+124 do km 4+922 o dł. 2,798 km, od gr. powiatu przez Gąsiorowo do skrzyżowania z drogą pow. nr 1284N

Budowa chodnika o długości około 120 m w miejscowości Cibórz, w ciągu drogi powiatowej nr 1294N

Przebudowa drogi powiatowej nr 1365N Kurki – Petrykozy – gr. powiatu etap I)

Przebudowa drogi powiatowej nr 1274N od granicy powiatu działdowskiego do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1349N w Gronowie

Przebudowa drogi powiatowej nr 1304N na odcinkach od miejscowości Gnojno do miejscowości Zakrzewo i od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1365N do miejscowości Wierzbowo

pory blisko 5 000 000 zł, dzięki czemu udało się zrealizować wiele zadań na drogach wojewódzkich za kwotę 36 000 000 zł.

Drogi to nie wszystko. Muszę również wspomnieć o przeznaczeniu środków na wyposażenie Powiatowego Zarządu Dróg. Przez 3 lata wydatkowano środki finansowe na kwotę ponad 2 000 000 zł, a mianowicie zakupione zostały piaskarki, pługi, remonter, nowy samochód, ciągnik, ale również za prawie 700 000 zł została wybudowana wiata w Lidzbarku do przechowywania m.in. mieszanki piaskowo-solnej. Za ponad 2 000 000 zł wykonano także bieżące remonty budynków Powiatowego Zarządu Dróg w celu poprawienia warunków pracy pracowników.

Pracownia rezonansu magnetycznego w SPZOZ

Chciałbym jeszcze podkreślić, że w roku 2019 zrealizowaliśmy inwestycje drogowe za kwotę 4 890 000 zł, w roku 2020 za kwotę 10 584 000 zł, a w roku 2021 za 12 800 000 zł!

W sumie wykonaliśmy 68 km 168 m przebudowy dróg powiatowych, 36 km naprawy powierzchniowej, czyli daje to w sumie ponad 100 km naprawy i remontów dróg na terenie powiatu działdowskiego za kwotę 28 000 000 zł.

Jednocześnie, opisując zadania drogowe, chciałbym wspomnieć, że były realizowane inne zadania, a mianowicie te związane z remontem i przebudową dróg wojewódzkich, które Powiat Działdowski przekazywał do finansowania w dość znacznej kwocie, wynoszącej, jak do tej

Jeśli chodzi o inwestycje dotyczące poprawy zdrowia mieszkańców powiatu należy wspomnieć o rozbudowie w ostatnich latach oddziału psychiatrycznego w naszym SPOZOZ za kwotę ponad 2 700 000 zł, zamontowaniu 3 nowych wind, uruchomieniu pracowni endoskopowej, USG i onkologicznej, wyposażeniu w nowe łóżka do dializ oraz do dializ covidowych. Uruchomiliśmy także pracownię rezonansu magnetycznego za kwotę 10 000 000 zł, ale sfinansowaną przez podmiot zewnętrzny. W międzyczasie pozyskaliśmy 2 karetki, a także kwotę 600 000 zł na dostosowanie oddziału wewnętrznego do potrzeb tlenoterapii, z uwagi na to, że jeden z oddziałów był oddziałem covidowym.

Budowa oddziału psychiatrycznego w SPZOZ

Jeśli chodzi o kolejne zadania, które realizował Powiat Działdowski, to wspomnę w tym miejscu o inwestycjach oświatowych. Mam tu na myśli bieżące remonty, poczynając od malowania klas, pracowni, poprzez remonty łazienek, wyposażenie pracowni, zrobienie podjazdów, a kończąc na montażu windy przy ulicy Grunwaldzkiej przy Zespole Szkół nr 1 w Działdowie. Podkreślę również to, że w ostatnich latach sukcesywnie przeznaczamy w naszym budżecie 1 000 000 zł na bieżące remonty wszystkich naszych placówek i wyposażenie pracowni dydaktycznych. Dodam, że wszystkie nasze szkoły przystąpiły do kilkudziesięciu różnych projektów unijnych i rządowych i przez ostatnie lata zrealizowały projekty za kwotę 11 514 000 zł. W tym miejscu składam ogromne podziękowania kadry pedagogicznej i uczniom za ich aktywność i w wielu wypadkach nieodpłatne zaangażowanie w pracę nad realizacją ww. projektów edukacyjnych.

Powiat Działdowski to również Powiatowy Urząd Pracy, który w ostatnich latach, a zwłaszcza w ostatnich 2 latach, miał bardzo dużo pracy dodatkowej związanej z wprowadzeniem środków finansowych z tarczy, jak również z normalną, bieżącą walką z bezrobociem i z wsparciem przedsiębiorstw na terenie naszego powiatu. Chciałbym tylko podkreślić, że w ciągu ostatnich 3 lat bezrobocie w Działdowie spadło o ponad 3% i wynosi ok. 11%. W latach 2019-2021 Fundusz Pracy na wypłatę zasiłku dla bezrobotnych i ich aktyw-

wizację wyniósł 24 000 000 zł, ale w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 Powiatowy Urząd Pracy dysponował środkami z Funduszu Pracy w wysokości 55 000 000 zł. Środki te zostały wypłacone naszym przedsiębiorcom na wzmocnienie funkcjonowania ich działalności, w tym na uratowanie miejsc pracy. Chciałbym podkreślić, że wszystkie zadania dodatkowe Powiatowego Urzędu Pracy w Działdowie zostały wykonane przez tych samych pracowników poza ich godzinami pracy.

Zrealizowaliśmy również kilka projektów na terenie samego Starostwa Powiatowego w Działdowie, m.in. projekt geodezyjny o nazwie Zintegrowana informacja geodezyjna i kartograficzna Warmii i Mazur oraz projekty e-urząd i e-usługi. Są to projekty bardzo potrzebne i korzystne dla mieszkańców, ponieważ pewne informacje oraz mapy geodezyjne możemy pozyskać w ciągu kilku minut, nie ruszając się z domu. Tym samym jest to szybki sposób załatwiania sprawy.

Przed nami sporo nowych zadań i wyzwań. Zapewne część z nich będzie podlegała weryfikacji po oszacowaniu społecznych i gospodarczych skutków pandemii koronawirusa oraz z uwagi na toczącą się wojnę między Rosją a Ukrainą. Mimo wszystko pozostajemy pełni optymizmu i dołożymy wszelkich starań, aby zapewnić mieszkańcom naszego powiatu jak najlepsze warunki do życia.

Termomodernizacja budynków ZS w Malinowie

Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w województwie warmińsko-mazurskim

Krzysztof Harmaciński
wójt gminy wiejskiej Iława

Sukces Gminy Iława jest wynikiem konsekwentnej polityki rozwoju prowadzonej na przestrzeni ostatnich 25 lat. Niewątpliwie ułatwiła to strategia rozwoju społeczno - gospodarczego na lata 2000 – 2015 oraz aktualnie realizowana – na lata 2016 – 2030. Gmina jako jedna z pierwszych w województwie, bo już w 2003 r. przyjęła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całego swojego obszaru. W 2018 r. wdrożono nowe Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które wskazuje kierunki rozwoju na kolejnych 30 lat. Dodać przy tym należy, że plan przestrzenny jest bardzo elastyczny i dostosowany do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców. Umożliwia łatwe osiedlanie się na naszym terenie i lokalizowanie nowych firm. Posiadamy w swojej ofercie ponad 2000 działek gruntu z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową, ponad 700 na działalność usługową i produkcyjną oraz szereg gruntów rolnych, na których również można lokalizować firmy. Jesteśmy bardzo przyjaźni dla nowych inwestorów, stosujemy zwolnienia i ulgi podatkowe – roczne, 3, 5 i 10 letnie. W celu zachęcenia do osiedlania się konsekwentnie budujemy infrastrukturę tj. szkoły, drogi, wodociągi, kanalizację, internet. W Urzędzie Gminy działa skutecznie Punkt Obsługi Inwestora. Otaczamy opieką nowych inwestorów, pomagamy w pokonywaniu barier biurokratycznych oraz w budowie infrastruktury. Dzięki rozwojowi szybkiego internetu i pracy zdalnej wiele firm lokalizuje się na naszym terenie na terenach turystycznych np. w Siemianach, jednocześnie korzystając z piękna przyrody, w otoczeniu jezior i lasów. Niewątpliwie położenie Gminy Iława nad najdłuższym jeziorem Polsce - Jeziorakiem

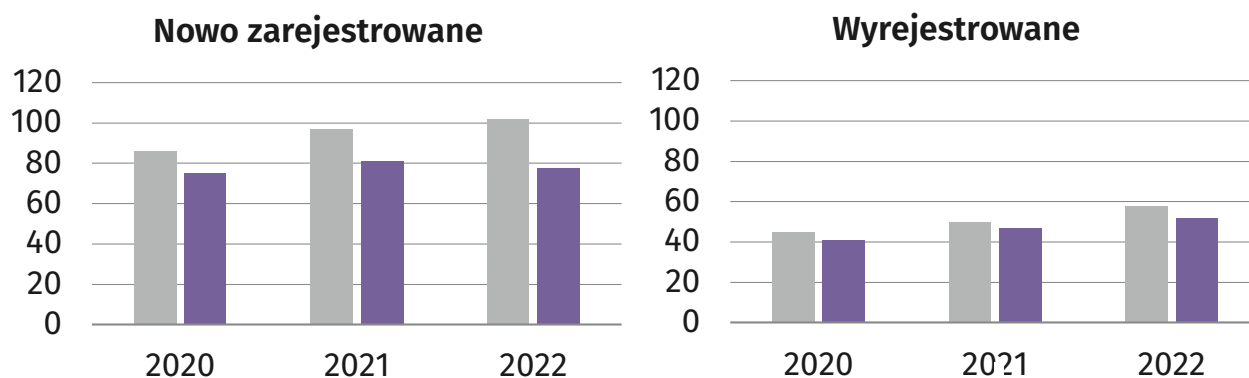
Andrzej Maciejewski
burmistrz Barczewo

To bardzo cieszy, że w ślad za nowymi mieszkańcami gminy pojawiają się nowe zakłady, sklepy i firmy usługowe. Od wielu lat, samorząd Gminy Barczewo, dokłada wszelkich starań by współpracować z przedsiębiorcami i zachęcać do inwestowania na terenie gminy. Właśnie dzięki tej współpracy i zachęce do osiedlania, tworzy się dobry klimat i dobre warunki do rozwoju, co sprzyja tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych oraz otwieraniu i prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie naszej gminy.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON NA 1000 LUDNOŚCI WEDŁUG GMIN W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2022 R.

GMINY WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	PODMIOTY NA 1000 LUDNOŚCI
POLSKA	132
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	105
1 Olsztyn (1)	150
2 Stawiguda (2)	146
3 Dywity (2)	144
4 Mikołajki (3)	140
5 Giżycko (1)	135
6 Jonkowo (2)	133
7 Mrągowo (1)	130
8 Gietrzwałd (2)	128
9 Lidzbark Warmiński (1)	125
10 Elbląg (2)	124
11 Giżycko (2)	123
12 Olecko (3)	123
...	
114 Wielbark (3)	57
115 Barciany (2)	56
116 Górowo Iławeckie (2)	51

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

■ Polska ■ Warmińsko-mazurskie

W 2022 r. w województwie do rejestru REGON wpisano 10,7 tys. nowych podmiotów gospodarczych.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 78 podmiotów nowo zarejestrowanych.

W kraju wskaźnik wyniósł 102.

W tym czasie z rejestru REGON województwa warmińsko-mazurskiego wykreślono 7,2 tys. podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dało wartość 52.

W kraju wskaźnik wyniósł 58.

Piotr Grzymowicz
prezydent Olsztyna

Taki wynik bardzo nas cieszy! Niedawno obchodziliśmy dziesięciolecie Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego, który jest miejscem pracy co najmniej 700 osób i świetnie realizuje procesy inkubacyjne, regularnie wzbogacając nasz region o startupy. Chcemy by przedsiębiorcy dobrze się czuli w naszym mieście i właśnie tu lokowali swoje biznesy. Olsztyn jest idealnym miejscem do godzenia życia zawodowego z życiem rodzinnym, popularnie zwanego Work Life Balance. W przeciwieństwie do dużych miast nie trzeba u nas spędzać kilku godzin dziennie na przemieszczaniu się pomiędzy pracą a domem, a zaoszczędzony w ten sposób czas można przeznaczyć na odpoczynek i rekreację na łonie natury.

PODMIOTY GOSPODARCZE

OGÓŁEM	2017	2018	2019	2020	2021	2022
NOWO ZAREJESTROWANE						
województwo warmińsko-mazurskie	10 791	12 338	11 952	10 484	11 120	10 712
Polska	361 143	392 659	378 961	329 090	368 277	385 966
WYREJESTROWANE						
województwo	9 566	10 235	6 733	5 678	6 470	7 185
Polska	286 833	331 648	226 921	170 140	190 218	221 258
NA 10 000 LUDNOŚCI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON						
województwo warmińsko-mazurskie	874	890	927	984*	1024*	1053
Polska	1121	1136	1175	1224*	1276*	1323
PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON						
województwo warmińsko-mazurskie	75	86	84	75*	81*	78
Polska	94	102	99	86	97	102
PODMIOTY WYKREŚLONE Z REJESTRU REGON						
województwo warmińsko-mazurskie	67	72	47	41*	47*	52
Polska	75	86	59	45*	50	58

Michał Kontraktowicz
wójt gminy Stawiguda

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, czyli mówiąc bardziej przystępnie, liczby firm działających na terenie naszej gminy to wielki powód do zadowolenia, bo jest on dowodem, że tworzymy dobry klimat do inwestowania. Gmina Stawiguda jest położona przy drodze ekspresowej, posiada własne lotnisko, prowadzi atrakcyjną współpracę z przedsiębiorcami. To wszystko procentuje. A jak wiadomo, rozwój biznesu to również wzrost przychodów gminy, których z kolei potrzebujemy na wkład własny gminy przy planowaniu poszczególnych inwestycji, tak wyczekiwanych przez naszych mieszkańców. Z kolei stale rosnąca liczba mieszkańców, ukierunkowuje inwestycje gminne na opiekę zdrowotną, rozwój edukacji oraz rozwój budownictwa mieszkalnego. Jak władze gminy dokładamy wszelkich starań, by jakość życia w naszej gminie stale się podnosiła, stąd tak wiele inwestycji również w ochronę tego, co mamy najcenniejsze, czyli wyjątkowego dziedzictwa przyrodniczego.

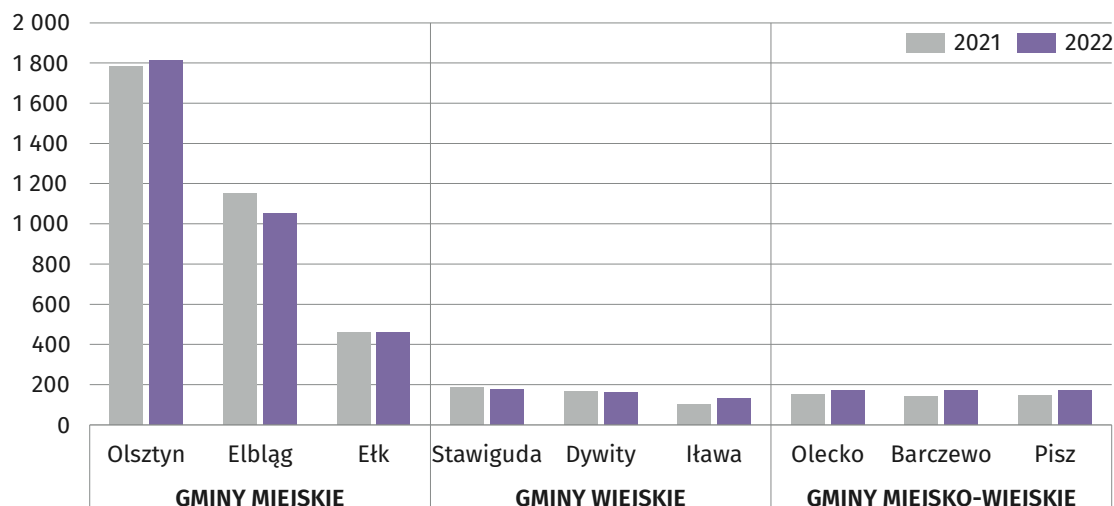
Daniel Zadworny
wójt gminy Dywity

Równolegle do sfery inwestycji publicznych mocno rozwija się sfera inwestycji prywatnych, których powstaje coraz więcej. Zauważalny jest duży ruch jeśli chodzi o rozwój gospodarczy i lokowanie nowych firm oraz podmiotów biznesowych, produkcyjnych i handlowych w gminie Dywity. Powstają 3 duże obiekty sieci dyskontów (Biedronka już jest wybudowana i działa), a do końca 2023 roku otworzą się Lidl w miejscu po Centbecie i Aldi przy Osiedlu Sterowców. Jeszcze przed wakacjami wystartowała nowa sieć stacji paliw Moya. Na Strefie Przedsiębiorczości w Dywitach powstają nowe podmioty, w tym gigantycznych rozmiarów hale i siedziba firmy Marbo. Nowe hale magazynowe i logistyczne powstają też w Ługwałdzie. Poza tym, mamy kreatywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, którzy biorą sprawy we własne ręce i decydują się na prowadzenie biznesów. W gminie Dywity mamy zarejestrowanych obecnie ponad 1100 podmiotów gospodarczych, co przy liczbie ogólnej liczbie mieszkańców wynoszącej prawie 13 tysięcy osób robi duże wrażenie. Dominujące rodzaje prowadzonych biznesów to budownictwo, handel, transport drogowy, czy działalność naukowa, techniczna i zarządzanie nieruchomościami. Jako samorząd staramy się stwarzać jak najlepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Sylwia Wieloch
zastępca burmistrza Olecka

To dobra informacja biorąc pod uwagę aktualną sytuację gospodarczą. Nie znam danych statystycznych oraz struktury nowych podmiotów gospodarczych, mogę się jednak domyślać, że zdecydowana większość to jednoosobowe działalności. Na pewno stymulujące w tym względzie są dotacje udzielane przez Urząd Pracy. Myślę też, że spora ich część powstała w wyniku tzw. samozatrudnienia, w ramach relacji biznesowych oraz umów B2B. Umowa B2B zawierana pomiędzy dwoma podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, stanowi alternatywę do wysoko opodatkowanej umowy o pracę, odznacza się większą elastycznością i swobodą w ustalaniu warunków, stron nie ograniczają zapisy Kodeksu Pracy, co automatycznie oznacza mniejsze obciążenia dla pracodawcy, a większy dochód dla przyjmującego pracę do wykonania.

Gminy o największej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w województwie warmińsko-mazurskim

Tomasz Andrukiewicz
prezydent Ełku

Ełk może pochwalić się dynamicznym tempem rozwoju, co przekłada się także na liczbę podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Jest to jeden ze wskaźników, obrazujących sytuację gospodarczą miasta i regionu. Zarejestrowane firmy sprzyjają rozwojowi gospodarki w ujęciu regionalnym oraz stricte lokalnym, gdyż dzięki nim m.in. wzrasta poziom zatrudnienia, zmniejsza się bezrobocie, rosną dochody samorządu. W Ełku nowi inwestorzy mogą liczyć na wsparcie samorządu w znalezieniu odpowiedniego terenu lub powierzchni biurowej. Przedsiębiorcy mogą uzyskać też pomoc przy ubieganiu się o fundusze na rozwój działalności, mają również szansę uczestniczyć w szkoleniach biznesowych organizowanych np. przez nasz Park Naukowo-Technologiczny. To wszystko sprawia, że przed naszym miastem rysuje się perspektywa dalszego rozwoju przedsiębiorczości.

Andrzej Szymborski
burmistrz Pisza

— Gmina Pisz stara się tworzyć sprzyjające warunki dla przedsiębiorców, przekonać ich, że to właśnie u nas warto otworzyć własny biznes. W ciągu ostatnich lat nie podwyższaliśmy stawek podatków od nieruchomości i gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Możemy zaoferować przedsiębiorcom jedne z najniższych stawek podatkowych w województwie. Jesteśmy otwarci na współpracę z inwestorami, dysponujemy terenami inwestycyjnymi, rozbudowujemy infrastrukturę techniczną, szczególnie drogową. Propagujemy wiedzę przydatną przedsiębiorcom. Wielokrotnie gościliśmy przedstawicieli Mobilnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, którzy podpowiadali jak i gdzie pozyskać fundusze na założenie lub rozwój już istniejącej firmy. Organizowaliśmy konferencje dot. przedsiębiorczości m.in. Inwestuj w Pisz w ramach „Invest in Warmia and Mazury”. Staraliśmy się pomóc przedsiębiorcom w trudnym okresie pandemii koronawirusa. Cieszy nas zatem III miejsce pod względem nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rankingu wojewódzkim wg Biznes Warmii i Mazur. Samorządy na podstawie danych GUS. To dobrze rokuje na przyszłość i oznacza, że firmy dostrzegają w naszym mieście duży potencjał do rozwoju.

PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE

GMINY MIEJSKIE	2021	2022
1 Olsztyn (1)	1784	1814
2 Elbląg (1)	1151	1051
3 Ełk (1)	462	462
4 Ława (1)	260	261
5 Ostróda (1)	218	233
6 Giżycko (1)	236	228
7 Kętrzyn (1)	175	176
8 Mrągowo (1)	190	163
9 Szczytno (1)	140	158
10 Działdowo (1)	149	134
11 Bartoszyce (1)	151	126
12 Braniewo (1)	110	111
13 Lidzbark Warmiński (1)	106	94
14 Lubawa (1)	72	80
15 Nowe Miasto Lubawskie (1)	102	73
16 Górowo Iławskie (1)	24	26

GMINY WIEJSKIE	2021	2022
1 Stawiguda (2)	189	178
2 Dywity (2)	168	163
3 Ława (2)	102	133
4 Ostróda (2)	137	124
5 Szczytno (2)	136	110
6 Elbląg (2)	104	99
7 Ełk (2)	91	95
8 Mrągowo (2)	72	84
9 Biskupiec (2)	73	78
10 Jonkowo (2)	93	74
11 Nowe Miasto Lubawskie (2)	89	69
12 Lubawa (2)	65	66
13 ...		
14 Budry (2)	10	11
15 Dubeninki (2)	12	9
16 Janowo (2)	9	6

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2021	2022
1 Olecko (3)	151	174
2 Barczewo (3)	143	174
3 Pisz (3)	145	172
4 Morąg (3)	161	165
5 Pastęk (3)	163	156
6 Gołdap (3)	123	129
7 Biskupiec (3)	153	122
8 Nidzica (3)	130	112
9 Olsztynek (3)	84	112
10 Dobrze Miasto (3)	126	111
11 Mikołajki (3)	123	110
12 Susz (3)	85	87
13 ...		
14 Kisielice (3)	34	29
15 Frombork (3)	19	25
16 Pieniężno (3)	43	19

GMINA RESZEL

Bezpieczeństwo energetyczne mieszkańców Reszla zapewnione!

21 września 2023 roku w Starostwie Powiatowym w Kętrzynie odbyło się spotkanie samorządowców z terenu powiatu kętrzyńskiego z parlamentarzystami i Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Arturem Chojeckim. W spotkaniu, które dotyczyło przekazania promesy z rozstrzygniętej w ubiegły piątek kolejnej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych udział wzięli: Poseł na Sejm Iwona Arent, Poseł na Sejm Jerzy Małecki, Senator RP Małgorzata Kopiczko, Starosta Kętrzyński Michał Kochanowski oraz wójtowie i burmistrzowie zarządzający gminami z naszego powiatu.

Burmistrz Reszla Marek Janiszewski odebrał z rąk Wojewody promesę opiewającą na 3 920 000 złotych, na zadanie pn. „Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw ciepła systemowego dla mieszkańców, przedsiębiorstw i instytucji z terenu miasta Reszel”. Mieszkańcy Reszla będą mogli być spokojni o ciągłość dostaw ciepła i ciepłej wody. Dziękujemy parlamentarzystom reprezentującym nasz okręg w Sejmie i w Senacie. W sposób

szczególny dziękujemy panu Posłowi Jerzemu Małeckiemu i pani Senator Małgorzacie Kopiczko oraz panu Wojewodzie Arturowi Chojeckiemu za stałe wspieranie reszelskiego samorządu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na trasie Reszel – Święta Lipka

Na terenie gminy Reszel realizowanych jest wiele przedsięwzięć inwestycyjnych służących poprawie jakości życia mieszkańców gminy Reszel oraz turystów odwiedzających nasze tereny. Taką inwestycją jest niewątpliwie budowa ścieżki, której postępy prac możemy oglądać z tygodnia na tydzień są coraz bardziej widoczne.

Długotrwały proces pozyskiwania zgód, gruntów i środków na finansowanie tego przedsięwzięcia oraz opracowywania dokumentacji zakończył się pozytywnie i od 20 lutego 2023 r. rozpoczęły się na terenie budowy prace przygotowawcze. Na trasie do Świętej Lipki widać znaczne postępy w pracach budowlanych, na znacznej

części ścieżki położona została już warstwa ścieralna asfaltu. Coraz częściej widać rowerzystów, którzy jeżdżą po części, która jest już przejezdna. Na zakończenie budowy zgodnie z umową wykonawca ma czas do 14 kwietnia 2024 roku, ale zapewne uda się to już jesienią tego roku. Całkowita wartość inwestycji wynosi 7 932 271,89 zł, z czego 7 139 044,70 zł to dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, które stanowi 90% kosztów robót budowlanych. Zadanie to jest szczególnie ważne nie tylko z punktu widzenia mieszkańców. Pozwoli bowiem także bezpiecznie poruszać się traktem pielgrzymkowym pomiędzy Reszlem i Świętą Lipką również liczny turystom, których przyciąga, nazywane Częstochową Północy, sanktuarium.

Prace budowlane przebiegają na ogół bez zakłóceń. Niestety w ostatnim czasie, po złamaniu się drzewa i zablokowaniu przez nie drogi do Świętej Lipki, kierowcy, nie czekając na udrożnienie jej przez druhów z OSP, omijali utrudnienia, korzystając ze ścieżki, która nie jest przecież przystosowana do ruchu samochodowego. Prosimy o użytkowanie infrastruktury zgodnie z jej przeznaczeniem, co będzie owocowało długą jej trwałością i dobrym stanem technicznym.

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. UM Biskupiec

Fot. UM Biskupiec

Fot. UM Biskupiec

BISKUPIEC

KRAJOBRAZ PEŁEN MOŻLIWOŚCI

Biskupiec i jego malownicze okolice to wyjątkowa architektura, zapierające dech w piersi widoki oraz mnóstwo wydarzeń wartych uwagi. Miasto to ma swoją historię i zabytki, atrakcje warte zobaczenia, osoby zasługujące zapamiętania. Na mapie Biskupca są miejsca, obok których nie można przejść obojętnie. Znajduje się tu największa w Polsce kolekcja aparatów fotograficznych im. Wiesława Borowskiego, licząca ponad 1400 modeli. Panoramę Biskupca można podziwiać z punktu widokowego w wieży kościoła pw. św. Jana Chrzciciela. Dodatkową atrakcją jest galeria zdjęć historycznych i aktualnych, którą można oglądać podczas wspinaczki na sam szczyt wieży. Odszkodniąc od codziennego pędu jest natura na wyciągnięcie ręki. Zielone pagórki i liczne jeziora to cechy charakterystyczne Biskupca i jego okolic. To właśnie tu przyjechać powinien każdy spragniony obcowania z matką naturą, pragnący spokoju, relaksu i wypoczynku. Gmina Biskupiec może pochwalić się wieloma jeziorami. Schowane pośród lasów, otoczone polanami pozwalają cieszyć się chwilą relaksu w towarzystwie śpiewu ptaków. Jezioro Kraksy przykuwa szczególną uwagę mieszkańców i turystów, ponieważ znajduje się w niedalekiej odległości od centrum miasta, a nowa plaża zachęca do odpoczynku. Natomiast najpopularniejsze jezioro Dadaj – położone jest kilka kilometrów za miastem. Znajdziemy tu piękne plaże i wyjątkową przyrodę, a wieczorem możemy zachwycić się cudownym krajobrazem zachodzącego słońca. Biskupiec to również nowoczesne miejsca do rekreacji i świetnej zabawy. Pasjonaci sportów wodnych i lądowych, ci, którzy lubią skorzystać z siłowni plenerowych, a także miłośnicy wycieczek pieszych lub rowerowych – każdy znajdzie coś dla siebie. Zmyślą o tych ostatnich otwarta została ścieżka rowerowa Biskupiec – Szczytno z miejscami do naprawy sprzętu i wieżą widokową. Powstała na nasypie dawnej linii kolejowej i w ponad 50% przebiega przez tereny leśne. Gmina, dbając o potrzeby mieszkańców jak i turystów, tworzy miejsca przyjazne rekreacji na świeżym powietrzu i wypoczynku nad wodą – czyli na najpiękniejszych terenach Warmii. Najmłodsi nie będą się tu nudzić – place zabaw z huśtawkami, piaskownicami, trampolinami czy zjeżdżalnią to raj dla nawet najbardziej energicznych dzieci. Biskupiec to również wydarzenia, które zapelnia kalendarz na cały rok. Każdy miesiąc odkrywa nowe imprezy i atrakcje. Różnorodność wydarzeń zachęca do wzięcia udziału w każdym z nich – rozrywka, kultura, muzyka, zajęcia dla najmłodszych czy uczty kulinarne to tylko kilka z całego wachlarza kategorii. Najlepiej przekonać się osobiście o urokach naszego regionu i zapoznać się z krajobrazem pełnym możliwości, który oferuje Biskupiec!

Odwiedź naszą stronę:
www.biskupiec.pl

Zaobserwuj nas na Facebooku:
Biskupiec – Krajobraz Pełen Możliwości

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

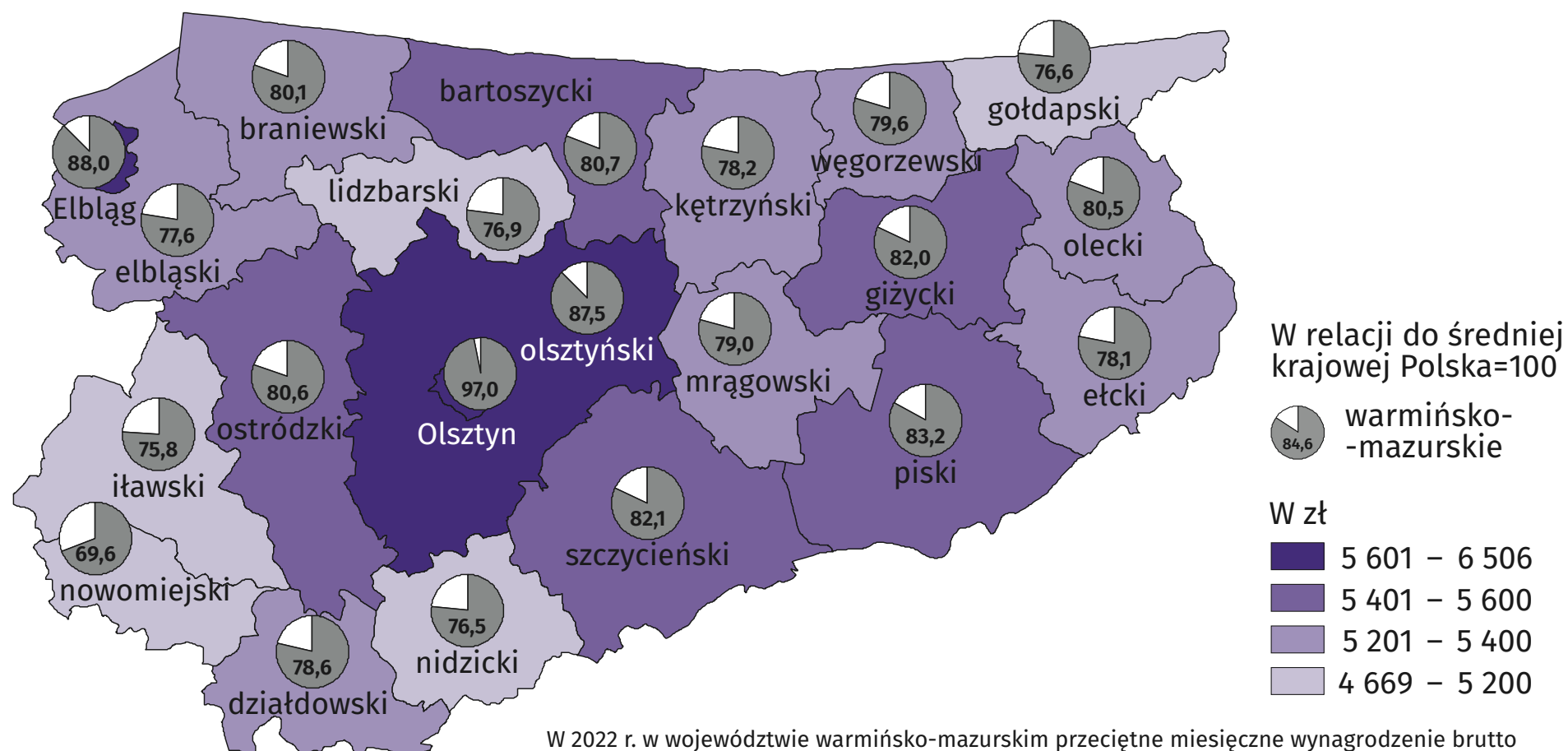

Fot. Piotr Wyszynski Fotografia

Fot. UM Biskupiec

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto* według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

W 2022 r. w województwie warmińsko-mazurskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5 674,89 zł i było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju o ponad 15%. Najwyższe wynagrodzenia otrzymywali pracujący w Olsztynie, a także Elblągu i powiecie olsztyńskim. W porównaniu z 2021 r. wynagrodzenia wzrosły we wszystkich powiatach.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO

Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

NAZWA	OGÓŁEM					PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W RELACJI DO ŚREDNIEJ KRAJOWEJ (POLSKA=100)				
	2018 zł	2019 zł	2020 zł	2021 zł	2022 zł	2018 %	2019 %	2020 %	2021 %	2022 %
POLSKA	4 835	5 182	5 523	6 001	6 706	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4 028	4 320	4 709	5 127	5 675	83,3	83,4	85,3	85,4	84,6
1 Powiat m.Olsztyn	4 649	5 019	5 439	5 903	6 506	96,1	96,9	98,5	98,4	97,0
2 Powiat m.Elbląg	4 287	4 512	4 953	5 424	5 900	88,7	87,1	89,7	90,4	88,0
3 Powiat olsztyński	4 050	4 368	4 824	5 206	5 865	83,8	84,3	87,3	86,7	87,5
4 Powiat piński	3 944	4 281	4 633	4 968	5 581	81,6	82,6	83,9	82,8	83,2
5 Powiat szczycieński	3 875	4 178	4 523	4 946	5 503	80,1	80,6	81,9	82,4	82,1
6 Powiat giżycki	3 901	4 171	4 515	4 901	5 498	80,7	80,5	81,7	81,7	82,0
7 Powiat bartoszycki	3 780	4 016	4 589	4 954	5 411	78,2	77,5	83,1	82,5	80,7
8 Powiat ostródzki	3 926	4 160	4 441	4 851	5 404	81,2	80,3	80,4	80,8	80,6
9 Powiat olecki	3 878	4 144	4 439	4 920	5 398	80,2	80,0	80,4	82,0	80,5
10 Powiat braniewski	3 713	4 083	4 460	4 876	5 368	76,8	78,8	80,8	81,3	80,1
11 Powiat węgorzewski	3 515	3 844	4 315	4 767	5 339	72,7	74,2	78,1	79,4	79,6
12 Powiat mrągowski	3 595	3 904	4 311	4 715	5 299	74,4	75,3	78,1	78,6	79,0
13 Powiat działdowski	3 699	3 878	4 146	4 658	5 274	76,5	74,9	75,1	77,6	78,6
14 Powiat kętrzyński	3 715	4 040	4 561	4 881	5 244	76,8	78,0	82,6	81,3	78,2
15 Powiat łaski	3 694	4 009	4 365	4 765	5 238	76,4	77,4	79,0	79,4	78,1
16 Powiat elbląski	3 736	3 921	4 268	4 691	5 206	77,3	75,7	77,3	78,2	77,6
17 Powiat lidzbarski	3 695	3 947	4 356	4 701	5 156	76,4	76,2	78,9	78,3	76,9
18 Powiat gołdapski	3 542	3 882	4 228	4 684	5 137	73,3	74,9	76,5	78,0	76,6
19 Powiat nidzicki	3 596	3 854	4 208	4 658	5 130	74,4	74,4	76,2	77,6	76,5
20 Powiat łaski	3 648	3 893	4 220	4 557	5 081	75,5	75,1	76,4	75,9	75,8
21 Powiat nowomiejski	3 439	3 732	3 972	4 342	4 669	71,1	72,0	71,9	72,4	69,6

Andrzej Abako
starosta olsztyński

Z roku na rok stajemy się powiatem mniej „rolniczym”, a w co raz większym stopniu „przemysłowym”. Patrząc chociażby na gminy Stawigda, Olsztynek, Biskupiec, Barczewo czy Dobre Miasto widać, jak systematycznie przybywa nam zarówno małych i średnich firm, jak i dużych zakładów. Widać, że jesteśmy atrakcyjnym miejscem do inwestowania. Ma to swoje przełożenie także na rynek – przemysł potrzebuje pracowników i to dobrze wykwalifikowanych, a tych pracodawcy nie znajdują za niewielkie pieniądze. Mamy rynek pracowników, więc i zarobki muszą być dla nich satysfakcjonujące.

Profesor Mirosław Gornowicz
przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów w Radzie Miasta Olsztyna

Przez wiele lat pokutowało przekonanie, że w Olsztynie nie można znaleźć dobrze płatnej pracy. Badania GUS pokazują że średnie wynagrodzenie brutto w stolicy Warmii i Mazur jest na poziomie średniej krajowej a to oznacza, że sporo się zmieniło i poziom życia olsztyńian wzrósł. Wyższe dochody mieszkańców to również więcej pieniędzy we wspólnej kasie miasta. Gospodarując tym budżetem dbamy o przejrzystość w wydatkowaniu i pozyskiwaniu środków dla naszej gminy. Przeznaczamy wspólne pieniądze na najważniejsze potrzeby mieszkańców, starając się poprawiać warunki życia naszej społeczności.

ZNAMY STERNIKÓW WARMII I MAZUR

NIEDAWNA PANDEMIA SPOWODOWAŁA, ŻE POLSKIE FIRMY, INSTYTUCJE CZY SAMORZĄDY STANĘŁY W OBLICZU NIEZNANYCH IM DO TEJ PORY ZAGROŻEŃ. TO W TAMTYCH TRUDNYCH CZASACH W BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO NARODZIŁ SIĘ POMYSŁ NAGRADZANIA TYCH, KTÓRZY SKUTECZNIE STAWILI CZOŁO SZTORMOM I ODNALEŻLI SIĘ NA SPOKOJNIEJSZYCH, CZĘSTO ZNACZNIE SZERSZYCH WODACH I KTÓRZY ZAGROŻENIA ZAMIENTILI W SZANSE.

W pierwszej edycji zorganizowanego w 2021 roku przez BGK konkursu „Sternik. Cała naprzód!” nagrodzono najbardziej przedsiębiorczych i twórczych liderów z regionu Warmii i Mazur, którzy nie ulegli huraganowi pandemii.

Ich kluczem do sukcesu było przekształcenie swojego biznesu i wprowadzenie niezbędnych zmian. Opowieści zwycięzców z pierwszej edycji są różnorodne, ale łączy je jedno: pandemia wydobyła na powierzchnię prawdziwe wartości, takie jak wzajemne wsparcie, współpraca zespołowa oraz kreatywność w poszukiwaniu nowych rozwiązań. Dziś ci laureaci z dumą podkreślają, że tamta walka z pandemią ujawniła, co w nich i ich firmach jest naprawdę najlepsze.

Głównym celem konkursu „Sternik” jest nie tylko wyróżnienie firm czy instytucji, ale także inspiracja oraz stworzenie platformy do wymiany pomysłów i idei oraz promowanie skutecznych rozwiązań — szczególnie w trudnych i burzliwych okresach. Laureaci konkursu stanowią nie tylko przykład do naśladowania, ale również wspierają się nawzajem i dzielą wskazówkami, aby skutecznie działać w nieustannie zmieniającym się otoczeniu społecznym czy ekonomicznym.

STERNIK PO RAZ TRZECI

Tegoroczna, trzecia edycja konkursu „Sternik”, odbyła się pod hasłem „Ku przyszłości!”. Decydując się właśnie na nie Bank Gospodarstwa Krajowego chciał podkreślić wagę wypra-

Laureaci trzeciej edycji Sternika

cowywania nowych koncepcji, planowania i rozwoju nie tylko w przedsiębiorstwach, ale także w samorządach, instytucjach publicznych czy organizacjach pozarządowych. W tym roku kapituła wybierała sterników w siedmiu kategoriach: Sternik Zielonej Transformacji, Sternik Eksportu, Sternik Inwestycji, Sternik Odpowiedzialności Społecznej, Sternik Przyjazna Administracja, Sternik Ochrony Zdrowia oraz w specjalnej kategorii Banku Gospodarstwa Krajowego: Sternik 3W – woda, wodór, węgiel. Dodatkowo kapituła w każdej kategorii nominowała po trzy wyróżnione podmioty.

Do wygrania były wartościowe nagrody, takie jak voucher na re-

alizację kampanii marketingowej w mediach, profesjonalny film korporacyjny czy oferty kształcenia, np. dla kadry managerskiej na wybranych studiach podyplomowych na UWM.

— Sternik to konkurs, ale w ogóle nie chodzi w nim o konkurowanie. Sternik to budowanie zaufania i partnerstwa, bo ono jest najważniejsze na wszystkich płaszczyznach naszego życia — mówi Anna Bułło, dyrektor Regionu Warmińsko-Mazurskiego Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), członkini kapituły Konkursu „Sternik”. — Po dotychczasowych dwóch edycjach obserwuję, jak pięknie „Sternik” już zdołał stworzyć kapitał społeczny. Jak zbudował zaufanie i dał podwaliny do czasem wcale nieoczywistych partnerstw. Jak pokazał różnorodność firm w naszym regionie i pozwolił na wielorakie synergiczne. Poza tym pamiętajmy, że firmy, instytucje, organizacje — to przede wszystkim ludzie. To dla nich stworzyliśmy „Sternika”. A partnerstwo to jedyna przestrzeń, w której powstają długoterminowe i autentyczne relacje — podkreśla Anna Bułło.

STERNICY POPROWADZĄ WARMIĘ I MAZURY KU PRZYSZŁOŚCI

Nagroda i tytuł „Sternika” to nie tylko ogromne wyróżnienie, ale także ogromna odpowiedzialność. Laureaci, którzy zostali wybrani

przez kapitułę zostali bowiem uznani w naszym regionie za pionierów w swoich kategoriach.

Warto podkreślić, że w gronie wyróżnionych znalazły się instytucje pozarządowe, które chociaż dysponują ograniczonymi budżetami, to z pełnym zaangażowaniem i niebywałą skutecznością realizują swoje cele, niosąc pomoc osobom z niepełnosprawnościami, dzieciom i młodzieży w kryzysie. To ważne, bo misją „Sternika” jest wskazywanie najlepszych praktyk — niezależnie od wielkości firmy czy instytucji. Elastyczne, twórcze, a przy tym owocne działania mogą być rea-

lizowane zarówno przez mikro i małe przedsiębiorstwa, jak i duże podmioty. Co ważne, organizatorzy konkursu chcą w sposób szczególny wyróżnić działania samorządów, które budują warunki do rozwoju biznesu.

Laureatów tegorocznego Sternika poznaliśmy podczas uroczystej gali w malowniczo położonym Hotelu Anders w Starych Jabłonkach. Swoje statuetki odebrało tam ośmioro laureatów, którzy od tej pory są oficjalnymi wzorami dla tysięcy przedsiębiorstw, urzędów czy organizacji pozarządowych.

Karol Grosz

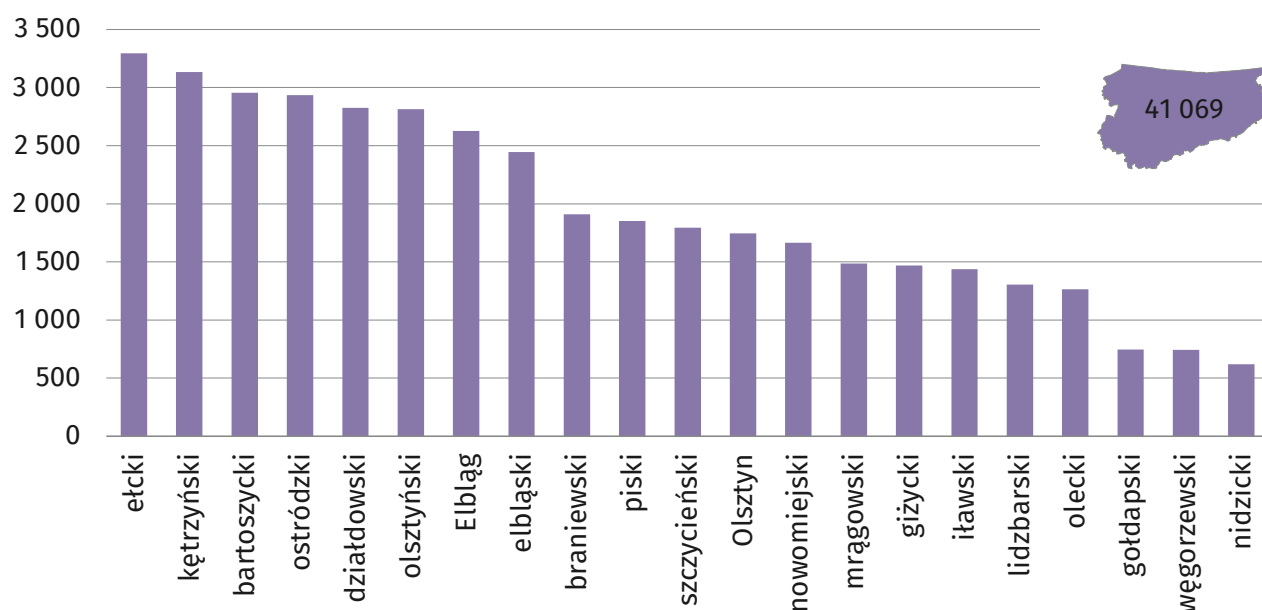

Wśród nagrodzonych znalazł się Powiat Olsztyński (kategoria: Sternik Przyjazna Administracja). Nagrodę odebrał starosta Andrzej Abako (w środku)

— Sternik to budowanie zaufania i partnerstwa, bo ono jest najważniejsze na wszystkich płaszczyznach naszego życia — mówi Anna Bułło, dyrektor Regionu Warmińsko-Mazurskiego Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), członkini kapituły Konkursu „Sternik”

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim (stan na 31 grudnia 2022 r.)

BEZROBOCIE REJESTROWANE W POWIATACH - LICZBA BEZROBOTNYCH I STOPA BEZROBOCIA
stan na 31 grudnia 2022 r.

POWIATY	LICZBA BEZROBOTNYCH	STOPA BEZROBOCIA
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	41 069	8,7
1 Powiat m. Olsztyn	1 746	2
2 Powiat iławski	1 438	4
3 Powiat nidzicki	618	6
4 Powiat m. Elbląg	2 627	7
5 Powiat olsztyński	2 815	7
6 Powiat szczycieński	1 794	9
7 Powiat giżycki	1 468	9
8 Powiat ostródzki	2 935	9
9 Powiat mrągowski	1 485	9
10 Powiat gołdapski	747	10
11 Powiat olecki	1 263	11
12 Powiat lidzbarski	1 304	11
13 Powiat nowomiejski	1 666	11
14 Powiat ęcki	3 295	12
15 Powiat działdowski	2 826	13
16 Powiat piski	1 853	13
17 Powiat elbląski	2 446	14
18 Powiat węgorzewski	742	14
19 Powiat braniewski	1 910	17
20 Powiat bartoszycki	2 956	19
21 Powiat kętrzyński	3 135	19

Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim (stan na 31 grudnia 2022 r.)

Na koniec 2022 r. w województwie warmińsko-mazurskim w powiatowych urzędach pracy było zarejestrowanych 41,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 3,5% mniej niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia rejestrowanego była jedną z najwyższych w kraju i wyniosła 8,7%.

W porównaniu z 2021 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,4 p. proc.

Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: kętrzyński, bartoszycki i braniewski, a o najniższej – Olsztyn i powiat iławski.

W porównaniu z 2021 r. spadek stopy bezrobocia wystąpił w większości powiatów.

Wyższa stopa niż przed rokiem wystąpiła w powiatach: nowomiejskim, gołdapskim, działdowskim, nidzickim, iławskim i giżyckim.

Andrzej Abako
starosta olsztyński

– Dynamiczny rozwój gospodarczy regionu powoduje, że w naszym powiecie praktycznie zniknął już problem bezrobocia. Wprawdzie nadal – statystycznie rzecz ujmując – jest ono o kilka punktów procentowych wyższe od poziomu tzw. bezrobocia naturalnego, ale widać, że cały czas ma tendencję spadkową. A to, że od pewnego już czasu praca szuka człowieka wiem chociażby z rozmów z naszymi przedsiębiorcami, którzy mają kłopoty ze znalezieniem przede wszystkim wykwalifikowanych specjalistów.

Marcin Paliński
starosta nidzicki

– Wiele uwagi i zaangażowania poświęcamy na działania związane z ograniczaniem bezrobocia w naszym powiecie. Na dzień 31 grudnia 2022 roku stopa bezrobocia wyniosła 6,3%. Na dobrą sytuację na rynku pracy miała wpływ zwiększona liczba ofert pracy od lokalnych przedsiębiorców, spowodowana wzrostem produkcji i usług oraz programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy stanowi ważny element naszej strategii, a działania Powiatowego Urzędu Pracy w Nidzicy stale pomagają w jej realizacji.

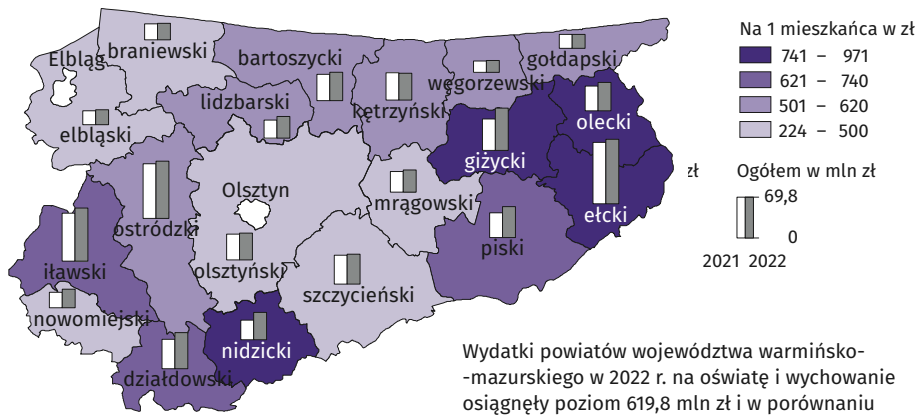

Justyna Sarna-Pezowicz
zastępca prezydenta Olsztyna

– Niskie bezrobocie pokazuje że rynek pracy jest w dobrej kondycji. Zależy nam jednak na tym, by takie wyniki przekładały się na możliwości znalezienia pracy wysokopłatnej, zgodnej z oczekiwaniami i aspiracjami naszych mieszkańców. I dlatego dążymy do tego, by Olsztyn stale się rozwijał i przyciągał nowych inwestorów. Jednym z naszych najważniejszych celów na najbliższe lata jest uruchomienie Olsztyńskiego Parku Przemysłowego, który mógłby dodatkowo wzmocnić naszą lokalną gospodarkę. Na blisko 67 hektarach chcemy stworzyć tereny inwestycyjne, czyli nowe miejsca pracy dla olsztynian. Każde nowe przedsiębiorstwo w mieście oznacza zawsze nowe oferty również dla specjalistów, których szczęśliwie w Olsztynie i w całym regionie nie brakuje.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Wydatki budżetów powiatów* na oświatę i wychowanie w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

Wydatki powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w 2022 r. na oświatę i wychowanie osiągnęły poziom 619,8 mln zł i w porównaniu z 2021 r. wzrosły o 11,5%. Stanowiły one największą część wydatków (31,8%). W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 570 zł, tj. o 62 zł więcej niż w 2021 r.

Dwa powiaty przekroczyły w 2022 r. kwotę 900 zł wydatków na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na mieszkańca. Były to powiaty nidzicki i olecki.

Marek Chojnowski
starosta etcki

– Nie tylko w zeszłym roku, ale cały czas inwestujemy w oświatę. Dbamy i podnosimy jakość kształcenia, jak i komfort nauki naszej młodzieży. Trwa rozbudowa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. To inwestycja o wartości około 15 mln zł. W ostatnim czasie wyremontowaliśmy kolejne sale gimnastyczne, trwa budowa nowych boisk. Dbamy też o wyposażenie naszych szkół. Mamy wirtualne pracownie, które stwarzają ogromne możliwości dla nauczycieli i uczniów. Tak jak nowoczesne warsztaty kształcenia zawodowego, w których już może uczyć się młodzież naszego powiatu.

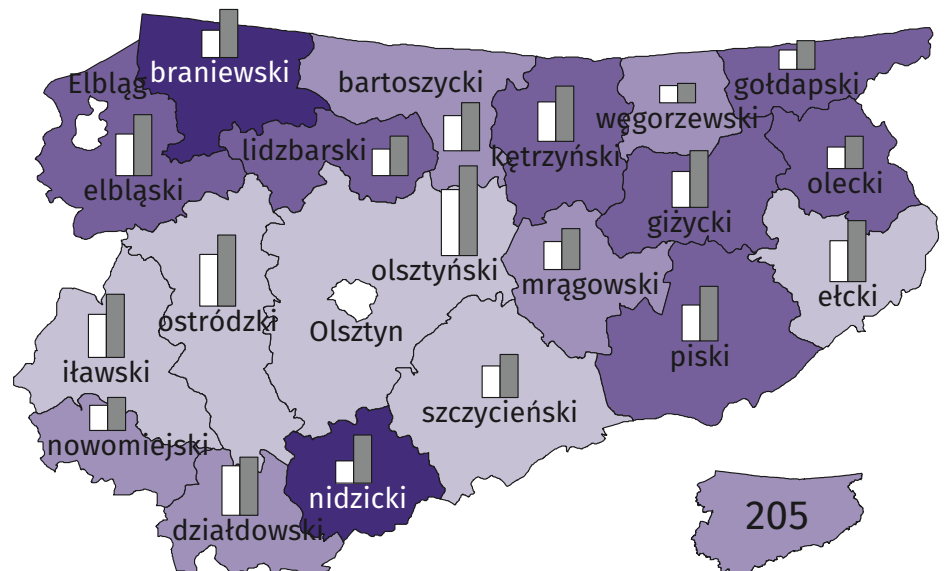
Marcin Paliński
starosta nidzicki

– Powiat Nidzicki potrafił wykorzystać szanse rozwojowe i skutecznie pozyskuje środki finansowe na realizację przedsięwzięć w różnych obszarach działalności tj: edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i inwestycji. Niezbitym tego dowodem był awans Powiatu Nidzickiego z 228. na 8. miejsce w Polsce w 2022 roku w rankingu Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” pod kątem wydatków inwestycyjnych samorządów 2019–2021 w kategorii powiaty! A to wszystko dlatego, że nie zwalnialiśmy tempa i przebudowaliśmy kolejne drogi powiatowe, rozpoczęliśmy rozbudowę Starostwa Powiatowego w Nidzicy, a także zmodernizowaliśmy placówki oświatowe (przy Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy powstał piękny i nowoczesny kompleks sportowy).

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE w zł (bez miast na prawach powiatów)

POWIATY OGÓŁEM W ZŁ	NA 1 MIESZK. W ZŁ		
	2022	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	570	556 076 377	619 791 513
1 Powiat etcki	787	66 581 266	69 827 233
2 Powiat ostródzki	618	59 182 155	61 904 097
3 Powiat iławski	636	51 782 441	57 472 534
4 Powiat giżycki	846	34 258 635	45 816 506
5 Powiat działdowski	635	32 219 280	39 434 269
6 Powiat piski	637	26 941 611	33 579 051
7 Powiat szczycieński	483	31 529 688	32 366 730
8 Powiat bartoszycki	578	28 664 319	30 901 920
9 Powiat olecki	941	26 806 835	30 450 244
10 Powiat nidzicki	971	21 481 850	29 889 959
11 Powiat kętrzyński	502	29 354 601	29 188 864
12 Powiat olsztyński	224	28 173 863	28 924 732
13 Powiat mrągowski	499	22 212 531	23 958 574
14 Powiat lidzbarski	606	19 599 437	23 465 488
15 Powiat nowomiejski	477	16 783 506	20 164 834
16 Powiat braniewski	467	17 529 800	17 765 486
17 Powiat elbląski	299	15 485 957	16 394 607
18 Powiat gołdapski	610	15 302 944	15 412 819
19 Powiat węgorzewski	610	12 185 658	12 873 565

Wydatki budżetów powiatów* na administrację publiczną w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

Na 1 mieszkańca w zł

- 271 – 365
- 221 – 270
- 171 – 220
- 151 – 170

Ogółem w mln zł

20,9 0

2021 2022

* bez miast na prawach powiatów

Na administrację publiczną powiaty w 2022 r. wydały 222,4 mln zł. Było to o 44,2% więcej niż w roku poprzednim. W strukturze wydatków, wydatki na administrację publiczną stanowiły 11,4%. W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 205 zł, tj. o 64 zł więcej niż w 2021 r.

Najwięcej w przeliczeniu na mieszkańca wydatkowały na administrację publiczną powiaty nidzicki i braniewski.

Marek Chojnowski
starosta etcki

– Staramy się jak najrozsądniej gospodarować pieniędzmi, jakie wydajemy na administrację publiczną. Zgodnie z zaleceniami wprowadzaliśmy już w ubiegłym roku - i robimy to dalej - różnego rodzaju oszczędności. Chodzi m.in. o zużycie energii elektrycznej, racjonalne gospodarowanie środkami czystości czy papierem ksero. Planujemy też kolejne inwestycje, które przyczynią się do dalszych oszczędności. Mam na myśli termomodernizację budynku starostwa.

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ w zł (bez miast na prawach powiatów)

POWIATY OGÓŁEM W ZŁ	NA 1 MIESZK. W ZŁ		
	2022	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	205	154 279 523	222 417 549
1 Powiat nidzicki	365	5 254 526	11 230 664
2 Powiat braniewski	294	6 379 391	11 191 760
3 Powiat gołdapski	267	4 608 737	6 744 144
4 Powiat elbląski	260	9 736 549	14 258 444
5 Powiat giżycki	245	8 379 294	13 284 927
6 Powiat piski	242	8 443 717	12 759 846
7 Powiat lidzbarski	239	6 274 591	9 247 417
8 Powiat olecki	233	4 952 579	7 544 902
9 Powiat kętrzyński	221	9 246 615	12 846 960
10 Powiat działdowski	220	11 702 575	13 628 962
11 Powiat węgorzewski	212	3 999 148	4 477 392
12 Powiat bartoszycki	210	8 163 666	11 214 859
13 Powiat mrągowski	199	6 572 977	9 568 997
14 Powiat nowomiejski	185	5 836 921	7 801 370
15 Powiat ostródzki	166	12 117 044	16 578 380
16 Powiat iławski	163	10 105 298	14 700 260
17 Powiat olsztyński	162	15 502 414	20 930 536
18 Powiat etcki	161	9 532 422	14 266 751
19 Powiat szczycieński	151	7 471 059	10 140 979

POWIAT OLECKI WYSOKO W RANKINGACH

PISMO SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO
„WSPÓLNOTA”
OPUBLIKOWAŁO
RANKINGI:
NAJBOGATSZE
SAMORZĄDY W 2022 R.,
INWESTYCJE
SAMORZĄDOWE
2019-2021,
SAMORZĄDOWI
LIDERZY POZYSKIWIANIA
ŚRODKÓW UE W LATACH
2014-2021.

Miejsce powiatu oleckiego w rankingach

**Nasz powiat uplasował się
w nich bardzo wysoko – mówi**
Starosta Olecki Marzanna
Pojawa-Grajewska.

Na 314 powiatów w Polsce w rankingu:
• **najbogatsze samorządy w 2022 r.** (dochody per capita) – zajęliśmy 14. pozycję – nasza zamożność per capita to 1 625,34 zł – awansowaliśmy w tym zestawieniu o 4 pozycje; nasze województwo zajęło 11. pozycję w tym rankingu, a zamożność per capita to 414,49 zł;

• **funduszy unijnych, tj. wykorzystania środków UE przez samorządy w perspektywie 2014-2021** – zajęliśmy 28. miejsce – wydatki ze środków UE w tych latach to 744,66 w zł per capita; odpowiednio województwo warmińsko-mazurskie 7. miejsce z wydatkami per capita 1 230,04 zł;

• **liderów inwestycji, czyli wydatków inwestycyjnych samorządów w latach 2019-2021** – mamy 116. pozycję przy średnich wydatkach inwestycyjnych per capita 225,89 zł, natomiast w latach 2017-2019 byliśmy na 165. pozycji, a w latach 2018-2020 – 141.

Otwarcie mieszkań chronionych wspieranych w Olecku

miejsu; odpowiednio województwo warmińsko-mazurskie 2. miejsce w latach 2019-2021 przy średnich wydatkach per capita 235,23 zł, 9. miejsce w latach 2018-2020 i 12. miejsce w latach 2017-2019.

Przedsięwzięcia, inicjatywy i inwestycje ze środków unijnych i krajowych

Warto zauważyć, że Powiat Olecki wraz z podległymi mu jednostkami organizacyjnymi ma bogate doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i funduszy krajowych.

**Z pozyskanych środków
wykonaliśmy wiele
różnorodnych przedsięwzięć,
inicjatyw i inwestycji. Nie
sposób wyliczyć wszystkich**
– kontynuuje Starosta Olecki
Marzanna Pojawa-Grajewska.

Wymienię najważniejsze z nich. To w szczególności:

- budowa i przebudowa dróg powiatowych;
- programy stypendialne uczniom szkół ponadpodstawowych;
- dofinansowanie miejsc pracy i kształcenia ustawicznego pracowników i lokalnych pracodawców;

- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- programy aktywizacji osób bezrobotnych i osób niepełnosprawnych;
- projekty z zakresu przeciwdziałania przemocy i pieczy zastępczej;
- likwidacja barier architektonicznych w powiatowych jednostkach organizacyjnych;
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- bogata oferta zajęć pozalekcyjnych w naszych szkołach ponadpodstawowych: z języków obcych, przedmiotów humanistycznych, ścisłych i zawodowych;
- organizacja staży i praktyk zawodowych krajowych i zagranicznych, interesujące wyjazdy edukacyjne;
- doposażenie baz dydaktycznych kształcenia zawodowego;
- modernizacja boisk szkolnych;
- e-usługi w Starostwie Powiatowym w Olecku, w tym system informatyczny do prowadzenia zasobu geodezyjnego i kartograficznego (geoportali powiatowy);
- rozwój infrastruktury zdrowotnej poprzez przebudowę i modernizację szpitala oraz zakup nowoczesnego sprzętu i aparatury medycznej.

Co dalej?

**Powiat olecki staje się
coraz bardziej atrakcyjnym
miejscem dla mieszkańców
i przedsiębiorców. Dzięki
wspólnym wysiłkom wiele
osiągnęliśmy. Potwierdzają
to wspomniane rankingi**
– stwierdza Starosta Olecki.

Zarząd Powiatu w Olecku nie poprzestaje w swoich działaniach i zabiega o kolejne powiatowe inwestycje.

- Utworzyliśmy w 2023 r. **mieszkania chronione wspierane w budynku przy ulicy Wiejskiej 12B w Olecku**. Na ten cel pozyskaliśmy od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego 637,9 tys. zł z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin Za życiem. Z tej dotacji kupiliśmy i wyposażyliśmy 2 mieszkania o powierzchni około 40 m² i 58 m². Usytuowane one są w budynku bez barier architektonicznych i są przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu. Zadanie o wartości 797,4 tys. zł. zrealizował PCPR w Olecku. Wkład własny Powiatu wyniósł 159,5 tys. zł.

- Pozyskaliśmy 3,2 mln zł dotacji z Funduszu Solidarnościowego na budowę **Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Kowalach Oleckich** z 12 miejscami całodobowej opieki dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu oleckiego – jego otwarcie planujemy wiosną 2024 r.
- W 2022 r. zwróciliśmy się do Ministra Obrony Narodowej z prośbą o rozważenie możliwości **utworzenia jednostki wojskowej w powiecie oleckim**. W grudniu Rada Powiatu w Olecku przyjęła rezolucję w sprawie utworzenia tej jednostki na terenie naszego powiatu. Jej lokalizacja to ważny punkt strategiczny w obronie Polski. Obecnie w Olecku **stacjonuje 4. Dywizjon Artylerii Rakietowej**, wchodzący w skład 1. Mazurskiej Brygady Artylerii z dowództwem w Węgorzewie.
- Z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków wyremontujemy zabytkowe **budynki Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Głuchych w Olecku na ul. Słowiańskiej 2**. Otrzymaliśmy na realizację tej inwestycji aż 98 % dofinansowania, tj. 980 tys. zł. Nasz planowany wkład własny to 20 tys. zł. Remont tego zabytku jest dla nas niezwykle ważny ze względu na jego wartość kulturową i funkcję, jaką pełni obecnie. Mieści się tam internat dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz gabinety terapeutyczne i pracownie kształcenia zawodowego.
- Podpisaliśmy **umowę na przebudowę drogi powiatowej nr 1812N Gordejki**. Na ten cel pozyskaliśmy ponad 2,3 mln zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z operacji typu: Budowa lub modernizacja dróg lokalnych. Inwestycja ma zakończyć się 2024 r. Planowana jej wartość to ponad 3,7 mln zł. Zadanie to realizuje Powiatowy Zarząd Dróg w Olecku.
- Pozyskaliśmy środki na **modernizację i poprawę funkcjonowania Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Długoterminowej Olecko Kolonia**. 980 tys. zł pochodzi z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych z 98 % dofinansowaniem. W ramach tego zadania zostanie poprawiona efektywność energetyczna tego obiektu poprzez modernizację źródła ciepła z wykorzystaniem OZE. Wyremontowane będą korytarze, sale pacjentów i kuchnia. Zakupione będzie wyposażenie i sprzęt. To wszystko ma na celu podwyższyć standard pobytu pacjentów w tym obiekcie i polepszyć warunki pracy pracowników

tej jednostki. Inwestycja będzie zrealizowana do 31.12.2024 r.

- W ramach konkursu „Cyfrowy Powiat” pozyskaliśmy 102 tys. zł dotacji na **wsparcie na wsparcie rozwoju cyfrowego i zwiększenie cyberbezpieczeństwa Starostwa Powiatowego w Olecku**.
- Kolejne pozyskane środki to 5 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład z Programu Inwestycji Strategicznych na **modernizację starej bryły szpitala w Olecku**. Powstanie tam **Oddział Geriatryczny i Ośrodek Rehabilitacji Diennej**. Wartość tego zadania to ponad 6,3 mln zł, w tym wkład własny to ponad 1,3 mln zł.
- Uzyskaliśmy też dofinansowanie w wysokości 17,2 mln zł na realizację kolejnych zadań z Programu Rządowego Polski Ład na **przebudowę drogi powiatowej nr 1909N na odcinkach: Wieliczki – Nowy Młyn i Nowy Młyn – Jelitki**.
- Uzyskaliśmy grant w wysokości 250 tys. zł na **dostosowanie Starostwa Powiatowego w Olecku do obsługi osób niepełnosprawnych**. Niebawem uruchomimy windę, która poprawi dostępność urzędu.
- Pozyskaliśmy ponad 642,9 tys. zł z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin Za życiem na zadanie z zakresu pomocy społecznej. Jest ono związane z **rozwojem sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet ciężych**. Dzięki tym środkom powstanie kolejna placówka na terenie naszego powiatu, która będzie częścią Powiatowego Centrum Wsparcia. Dom o powierzchni około 275 m² będzie mieścił się w budynku, w którym swoją siedzibę ma Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

**Jestem przekonana, że
dotychczasowa praca
i współpraca przy realizacji
różnorodnych zadań
publicznych przyczyniła
się do poprawy życia
mieszkańców powiatu
oleckiego. Mam nadzieję,
że następne lata
przyniosą kolejne udane
przedsięwzięcia i inicjatywy**
– podsumowuje Starosta Olecki
Marzanna Pojawa-Grajewska.

Wizyta Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej w Olecku

W powstającym Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w Kowalach Oleckich

RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ

W GMINIE BARCIANY PRIORYTET STANOWIĄ INWESTYCJE I WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO. ZNAKIEM FIRMOWYM JEST TEŻ DUŻA OTWARTOŚĆ SAMORZĄDU, KTÓRYM KIERUJE WÓJT MARTA KAMIŃSKA. DLATEGO W GMINIE ISTNIEJE PRZESTRZEŃ DLA SZEREГУ INICJATYW.

Wójt Marta Kamińska

Dzięki inwestycyjnej aktywności wójt w 2023 r. udało się m.in. zdobyć 6,25 mln zł. na remont dróg. Kolejne inwestycje to budowa za ponad 2,41 mln zł 15 km sieci wodociągowej oraz rozbudowa gminnej kanalizacji na odcinku 4 km. Wartość tej inwestycji to ponad 4 mln. zł. Podobną sumę wójt Marta Kamińska zdobyła na modernizację świetlic wiejskich, a kolejne 2 mln zł na zagospodarowanie plaży nad jedynym w gminie jeziorem Arklickim i budowę ścieżki edukacyjnej. Koncepcja przewiduje stworzenie platformy widokowej na plaży, zakup kajaków, łódki wędkarskiej i stworzenie miejsc parkingowych dla kamperów. W ramach zadania przewiduje się również budowę miejsca dla odpoczynku i obserwacji przyrody. Ogromnym atutem tego miejsca jest wyspa, znajdująca się na jeziorze Arklickim. To ewenement na skalę europejską, ponieważ

wyspa została stworzona sztucznie przez ludność kultury kurlanów zachodniobałtyjskich. Ambicją barciańskiego samorządu jest stworzenie w oparciu o to miejsce kompleksu w postaci parku kulturowo-przyrodniczego. Dowodem na słuszność takiego kierunku rozwoju może być oficjalnie oddany do użytku w 2021 r. zrehabilitowany staw w miejscowości Gęsi. W wyniku prac zagospodarowano teren wokół stawu, dokonano nasadzeń roślin i drzew oraz wykonano ścieżkę edukacyjno-przyrodniczą i miejsca do wypoczynku i obserwacji. Głównym celem tej inwestycji była edukacja ekologiczna. Warto też zauważyć, że miejsce wpłynęło na aktywizację i integrację lokalnej społeczności. W 2022 r. po raz pierwszy odbyło się tu wydarzenie pod nazwą „Jadłostacja”. Warto zauważyć, że jedna z modernizowanych świetlic, w miejscowości Asuny, znajduje się w ponad 500-letnim budynku będącym kiedyś karczmą. W planach jest odtworzenie jego historycznych walorów i stworzenie na bazie tego miejsca międzynarodowego centrum spotkań młodzieży, pokoi noclegowych dla turystów i infrastruktury do organizacji konferencji, imprez firmowych

i okolicznościowych. Ogromny potencjał związany jest również z zamkiem krzyżackim w Barcianach. Obiekt od 2001 r. znajduje się w rękach prywatnych i został wystawiony na sprzedaż. Wójt Marta Kamińska publicznie zadeklarowała wsparcie potencjalnego nabywcy w poszukiwaniu środków w celu odbudowy obiektu oraz przystosowania go do obsługi ruchu turystycznego. Promocji tego miejsca służyła organizowana w tym roku po raz pierwszy pod murami zamku inscenizacja bitwy o strażnicę Barten.

Z rozwojem potencjału związana jest też przynależność Gminy Barciany do Stowarzyszenia Warmińsko-Mazurskich Samorządów Pogranicza, którego prezesem jest Marta Kamińska.

Członkowie Stowarzyszenia podczas rajdu sprawdzającego Green Velo

zarządzanie i promocję szlaku. Stowarzyszenie stale pracuje również nad projektem Uniwersytetu Ludowego Pogranicza. W zamyśle jest to instytucja, która ma pomóc mieszkańcom m.in.

ła została przyjęta przez Radę Gminy Barciany. Obecnie projekt jest analizowany przez Ministerstwo Obrony Narodowej. Pozytywna decyzja oznaczała razem by kolejny impuls rozwojowy związany m.in. z pojawieniem się nowych miejsc pracy. Budując kapitał społeczny, wójt aktywnie wspierała również ideę utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy. Dziś młodzi radni mają już za sobą kilka sesji i zrealizowane inicjatywy. Kolejna zrealizowana przy wsparciu wójt idea – utworzenie Gminnej Rady Seniorów – wyzwoliła potencjał starszych mieszkańców gminy. Nestorzy już mieli okazję wziąć udział w kursach komputerowych, zorganizowali wyjazd do teatru, wizyty studyjne i wycieczki. Z inicjatywy Rady Seniorów został również utworzony Uniwersytet Trzeciego Wieku. Wójt Marta Kamińska swoim przewodnim mottem uczyniła hasło „Razem możemy więcej” – i konsekwentnie w trakcie kadencji wprowadza je w życie. Dzięki temu gmina mająca peryferyjne położenie i obciążona balastem wieloletnich zaniedbań staje się miejscem dynamicznym, ciekawym, przyjaznym dla mieszkańców i gości oraz potencjalnych inwestorów.

Jezioro Arklickie – gmina współorganizatorem zawodów wędkarskich

Zamek Barciany

w zdobywaniu nowych umiejętności czy przekuwaniu pasji w projekty biznesowe. W planach jest też stworzenie międzygminnej spółdzielni energetycznej oraz tworzenie infrastruktury dla energii odnawialnej. Starania zmierzają również w stronę stworzenia na pograniczu nowych szlaków i obiektów turystycznych, obiektów leczniczych czy dziennych ośrodków pomocy dla osób starszych. Ostatnie zadania nazywa się „srebrną gospodarką”, która z jednej strony ma przyciągać osoby z zewnątrz, ale też spełniać potrzeby coraz starszych mieszkańców. Dzienny ośrodek pomocy już powstaje w miejscowości Mołtajny, ale gmina posiada również inne lokalizacje, które mogłyby być wykorzystane przez inwestorów na podobne inicjatywy.

Warto również zauważyć, że w odpowiedzi na inicjatywę dot. utworzenia jednostki wojskowej na terenie powiatu kętrzyńskiego wójt Marta Kamińska proponowała dwie lokalizacje na terenie gminy. Stosowna uchwa-

Stowarzyszenie skupia samorządy przy granicy z obwodem kaliningradzkim od Braniewa po Dubeninki. Strategiczne cel stowarzyszenia to wspólne aplikowanie o środki. Przykładem może być szlak Green Velo. Członkowie stowarzyszenia prowadzą rozmowy na temat możliwości jego przejęcia na swoim terenie i zapewnienia finansowania z Urzędu Marszałkowskiego. Podstawą takiego działania jest przekonanie o tym, że wspólnie można zapewnić skuteczniejsze

Wyspa Mołtajny – Jezioro Arklickie

Wydatki z budżetów powiatów* na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

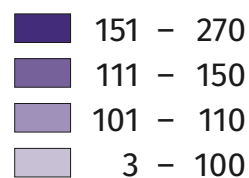
Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2022 r. powiaty województwa warmińsko-mazurskiego przeznaczyły 107,5 mln zł. (o 12,7% więcej niż w 2021 r.).

W strukturze wydatków było to 5,5%.

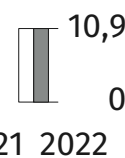
W przeliczeniu na mieszkańca wydatki te wyniosły 99 zł, tj. o 12 zł więcej niż rok wcześniej.

Najwięcej w przeliczeniu na mieszkańca na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową wydatkowały powiaty węgorszewski i gołdapski.

Na 1 mieszkańca w zł

Ogółem w mln zł

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONĘ PRZECIWOPOŻAROWĄ w zł (bez miast na prawach powiatów)

POWIATY OGÓŁEM W ZŁ	NA 1 MIESZK. W ZŁ		
	2022	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	99	95 404 833	107 521 520
1 Powiat węgorszewski	270	4 798 974	5 695 744
2 Powiat gołdapski	214	5 009 941	5 398 753
3 Powiat olecki	212	5 039 999	6 870 661
4 Powiat nidzicki	172	4 964 133	5 307 044
5 Powiat lidzbarski	144	4 727 519	5 584 411
6 Powiat braniewski	142	4 991 857	5 406 215
7 Powiat nowomiejski	125	4 956 011	5 283 547
8 Powiat mrągowski	119	5 142 251	5 699 441
9 Powiat giżycki	112	5 873 850	6 066 962
10 Powiat ostródzki	109	9 271 433	10 872 301
11 Powiat działdowski	109	5 930 811	6 762 251
12 Powiat kętrzyński	109	5 428 384	6 310 465
13 Powiat bartoszycki	103	5 315 204	5 529 599
14 Powiat piski	103	5 278 426	5 415 589
15 Powiat ełcki	85	6 673 869	7 497 583
16 Powiat szczycieński	83	5 114 598	5 547 014
17 Powiat iławski	77	5 535 177	6 964 717
18 Powiat olsztyński	9	997 941	1 167 489
19 Powiat elbląski	3	354 454	141 733

Marzanna Wardziejewska
starosta gołdapski

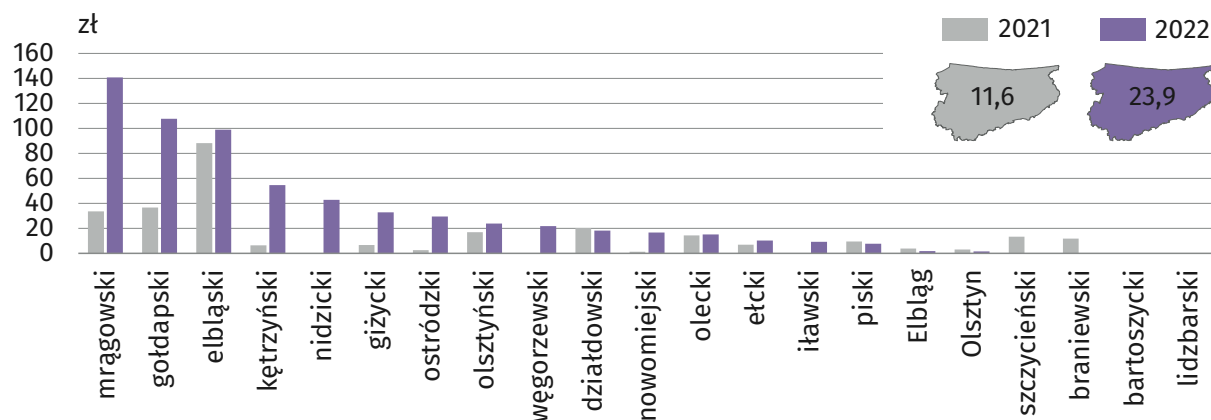
Poczucie bezpieczeństwa należy do podstawowych potrzeb każdego człowieka i ma decydujący wpływ na funkcjonowanie każdej społeczności, dlatego tak ważne jest odpowiednie wydatkowanie środków finansowych zapewniających poprawę bezpieczeństwa mieszkańców naszego powiatu. W 2022 r. powiat gołdapski zmodernizował przejścia dla pieszych w obrębie szkół podstawowych oraz zrealizował zadania polegające na przeprowadzeniu szeregu spotkań i warsztatów edukacyjno-prewencyjnych, których celem było podniesienie świadomości społecznej wynikającej z otaczających nas zagrożeń. Ponadto środki finansowe wygospodarowane w budżecie powiatu umożliwiły m.in. zakup sprzętu specjalistycznego do działań ratowniczych.

Marzanna Pojawa-Grajewska
starosta olecki

— W 2021 roku wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową wyniosły ponad 5 mln zł, w tym na bieżące funkcjonowanie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (KP PSP) w Olecku ponad 4,9 mln zł. W 2022 roku odpowiednio 6,87 mln zł, w tym na: KP PSP w Olecku 5,1 mln zł, fundusz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa ponad 1,46 mln zł. Ze środków tego funduszu były pokrywane koszty związane z zakwaterowaniem i całodziennym wyżywieniem tych obywateli. Na 31 grudnia 2022 roku w internacie Zespołu Szkół Technicznych w Olecku przebywało 71 osób.

Środki gmin i powiatów, województwa warmińsko-mazurskiego z UE na finansowanie programów i projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca

ŚRODKI POWIATÓW Z UE NA FINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ

(środki gmin i powiatów z UE na finansowanie programów i projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca)

POWIATY	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	11,6	23,9
1. Powiat mrągowski	34	141
2. Powiat gołdapski	37	108
3. Powiat elbląski	88	99
4. Powiat kętrzyński	7	55
5. Powiat nidzicki	0	43
6. Powiat giżycki	7	33
7. Powiat ostródzki	3	30
8. Powiat olsztyński	17	24
9. Powiat węgorzewski	0	22
10. Powiat działdowski	20	18
11. Powiat nowomiejski	1	17
12. Powiat olecki	15	15
13. Powiat etcki	7	10
14. Powiat iławski	0	9
15. Powiat piski	10	8
16. Powiat m. Elbląg	4	2
17. Powiat m. Olsztyn	3	2
18. Powiat szczywieński	14	0
19. Powiat braniewski	12	0
20. Powiat bartoszycki	0	0
21. Powiat lidzbarski	0	0

Środki gmin i powiatów z Unii Europejskiej otrzymane na finansowanie programów i projektów w 2022 r. w województwie warmińsko-mazurskim w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 23,9 zł, i było to dwukrotnie więcej niż w 2021 r.

Najwięcej w przeliczeniu na mieszkańca otrzymał powiat mrągowski i gołdapski – biorąc pod uwagę łączne środki budżetów gmin oraz budżetów powiatów.

Marzanna Wardziejewska – starosta gołdapski

– Środki pochodzące z Unii Europejskiej są dla naszego skromnego budżetu dużym wsparciem. To właśnie dzięki tym środkom realizujemy projekty oraz inwestycje, które są ważne ze strategicznego punktu widzenia. Jako powiat jesteśmy nastawieni na jego dalszy rozwój poprzez podnoszenie jakości życia mieszkańców, zapewniając im równe szanse i rozwój w życiu społecznym. Pozyskane w 2022 roku środki finansowe zostały przeznaczone na oświatę, służbę zdrowia, aktywizację osób bezrobotnych, a także budowę i przebudowę dróg.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Reklama

DOBRE MIASTO – PERŁA W KORONIE WARMII

W samym sercu Warmii leży gmina Dobre Miasto – prężny ośrodek przemysłowy, a jednocześnie region bogaty w zabytki i urokliwe miejsca do wypoczynku. Piękne lasy, czyste jeziora, malownicze morenowe wzgórza, zaledwie 25 kilometrów od Olsztyna – wszystko to sprawia, że warto tu przyjechać.

Historia Dobrego Miasta sięga początków XIV wieku. Pierwsi osadnicy sprowadzili się tutaj ze Śląska. W 1329 roku biskup warmiński Henryk Wogenap nadał osadzie prawa miejskie. Przez wieki Dobre Miasto pełniło ważną rolę w strukturze administracyjnej regionu. Przez miasto przebiegały ważne szlaki handlowe: jeden do stolicy Warmii Lidzbarska, drugi do Królewca, a drugi do Elbląga.

Atrakcyjne położenie Dobrego Miasta szczególnie doceniono po 1989 roku. Przemiana polityczno-gospodarcza Polski dała miastu szansę na rozwój. Powstały nowe zakłady produkcyjne. Do największych należy DFM – profesjonalny producent mebli tapicerowanych. Zakład produkcyjny firmy zajmuje ponad 60000 m² powierzchni. DFM sprzedaje z sukcesem najwyższej jakości meble na rynki Beneluxu, Skandynawii, Niemiec, Szwajcarii, Austrii oraz Stanów Zjednoczonych. Kolejnym zakładem jest „Jutrzenka” Dobre Miasto, znana na całym świecie marka popularnych słodczy. Dobromiejska śliwka stała się nieformalnym produktem promującym gminę. Suszarnia Warzyw „Jaworski” to kolejny klejnot w dobromiejskim gospodarstwie. Firma jest jednym z największych producentów suszonek w Europie. Rocznie produkuje ponad 8000 ton suszonych warzyw i ziół.

W ostatnim czasie staraniem władz gminy Dobre Miasto powołano do życia nową strefę gospodarczą – w Barcikowie. Ulokowała się w niej firma Gatra, jeden z czołowych producentów protektorów tekturowych. W Barcikowie działa także prężnie firma Mebelmax, producent mebli tapicerowanych, a na horyzoncie pojawiają się kolejni inwestorzy. Sprzyja temu konsekwentna polityka władz gminy, stawiającej na rozwój miasta i rozbudowę infrastruktury. Powstają bądź są moderni-

zowane kluczowe dla rozwoju miasta drogi. Wybudowano obwodnicę Smolaj, rozbudowano drogę krajową 51 i most w Kosyniu, na przedmieściach Dobrego Miasta. Zatwierdzono plany budowy dobromiejskiej obwodnicy, która zostanie wybudowana do końca 2028 roku. Remontowane są drogi wewnętrzne w mieście, a na modernizację dwóch głównych, Olsztyńskiej i Grunwaldzkiej, zyskano wsparcie rządowe w kwocie blisko 20 milionów złotych.

W październiku 2023 roku oddany zostanie do użytku nowoczesny stadion, a w najbliższych planach jest budowa nowoczesnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Atutem Dobrego Miasta jest jego położenie. Bliskość jezior i lasów oznacza doskonałe warunki dla miłośników sportów wodnych, wędkarzy i osób pragnących wyciszenia na łonie natury. Tylko 7 kilometrów za miastem jest jezioro Limajno, przy którym ulokowany jest urokliwy ośrodek wypoczynkowy. Gmina ma zamiar pozyskać na własność tereny przy jeziorze i zbudować na nich nowoczesny kompleks wypoczynkowy. W planach władz miasta jest także budowa zbiornika retencyjnego ulokowanego blisko perły zabytków regionu, jaką jest gotycki kościół pw. Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych – bazylika mniejsza. To najokazalsza i najpiękniejsza świątynia nie tylko na Warmii.

Władze miasta stawiają na promocję gminy poprzez ciekawe wydarzenia. W mieście odbywają się turnieje rycerskie, pikniki militarne i imprezy plenerowe. Od 3 lat Dobre Miasto organizuje na terenie gminy spływy kajakowe meandrami Liny. Co roku liczba kajakarzy się zwiększa, co jest dobrym prognostykiem na przyszłość, a ta niewątpliwie należeć będzie do Dobrego Miasta.

Mateusz Morawiecki i Olga Semenik-Patkowska w Jutrzence Dobre Miasto

Podpisanie umowy na rozbudowę DK51 Burmistrz Jarosław Kowalski, Wojewoda Artur Chojewski, Dyrektor GDDKiA Mirosław Nicewicz i przedstawiciel firmy Strabag

DFM Dobre Miasto

ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W NIDZICY

**ZAPRASZA DO WSPÓŁPRACY LEKARZY SPECJALISTÓW
BĄDŹ LEKARZY W TRAKCIE SPECJALIZACJI W ZAKRESIE:**

- GERIATRIA • PEDIATRIA • CHIRURGIA
 - RADIOLOGIA • GINEKOLOGIA • INTERNA
 - FIZJOTERAPIA • REHABILITACJA
- oraz na stanowisko: **ANALITYK DANYCH**

OFERUJEMY

- atrakcyjne warunki finansowe
- dowolne formy zatrudnienia
- możliwość rozwoju zawodowego
- profesjonalne szkolenia rozwijające kompetencje
- przyjazną atmosferę

OFERTY PROSIMY KIEROWAĆ NA ADRES:

Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy, ul. Mickiewicza 23, 13-100 Nidzica
lub szpital@zoz.nidzica.pl, tel. 89 625 0535, dyrektor ZOZ w Nidzicy Anna Osłowska

STARAMY SIĘ JEDNOCZYĆ MIESZKAŃCÓW

O REALIZOWANYCH INWESTYCJACH, BUDŻECIE OBYWATELSKIM, INICJATYWACH MIESZKAŃCÓW, PLANACH NA NAJBLIŻSZY CZAS I ZASZCZYTNYM 5. MIEJSCU W POLSCE ROZMAWIAMY Z MARCINEM PALIŃSKIM — STAROSTĄ NIDZICKIM.

— Panie starosto, docierały do nas informacje, że wystartuje Pan w wyborach parlamentarnych. Listy się ukazały. Dlaczego nie widzimy na nich Pana nazwiska?

— Myślę, że jeszcze mam czas, mamy jeszcze wiele do zrobienia w powiecie nidzickim i to jest dla mnie najważniejsze. Powiat nidzicki jest bliski mojemu sercu: tu mieszkam, żyję, a jak zrobię wszystko to, co mam zrobić – wówczas być może zdecyduje się na start w wyborach parlamentarnych.

— Wspólnota opublikowała ranking wydatków inwestycyjnych w województwach, powiatach i gminach. Powiat nidzicki uplasował się na 5. miejscu w kraju na 314 powiatów. To rekordowy awans, biorąc pod uwagę, że w 2018 r. znajdował się na... 228. miejscu.

— Rok temu było to 8., dziś już 5. miejsce. To ogromne wyróżnienie i dostrzeżenie nie tylko mojej pracy, ale również całego zespołu, z którym jest mi dane współpracować. Każdego roku staramy się, aby na terenie naszego powiatu realizować zadania inwestycyjne ważne dla całej społeczności lokalnej. Jako przykład można wskazać inwestycje drogowe, które, zaznaczam, są największymi inwestycjami drogowymi w powiecie na przestrzeni lat. Dzięki pozyskaniu kolejnym środkiem nidzicki szpital doczekał się rezonansu magnetycznego oraz innego niezbędnego sprzętu, który bardzo unowocześnił tę placówkę i zapewnił profesjonalną obsługę medyczną dla wszystkich mieszkańców powiatu bez konieczności podróżowania po województwie. Te i wiele innych sukcesów nie byłyby możliwe, gdyby nie ciężka praca i przemyślane decyzje zarządu powiatu oraz rady powiatu, a także zaangażowanie pracowników starostwa powiatowego i jednostek organizacyjnych. Nie sposób nie wspomnieć tu o bardzo dobrej współpracy z samorządami gminnymi i innymi partnerami, którzy par-

tycypują w realizowanych przez powiat nidzicki inwestycjach. A co najważniejsze – otrzymujemy ogromne wsparcie ze strony parlamentarzystów, wojewody warmińsko-mazurskiego Artura Chojeckiego oraz radnego sejmiku Patryka Kozłowskiego. I już dziś możemy się pochwalić, że od 2019 r. na wszystkie inwestycje pozyskaliśmy ponad 110 milionów złotych dofinansowania! Jestem dumny, że dzięki uporczywości i zaangażowaniu wielu osób zmieniamy otaczającą nas rzeczywistość na lepsze, a to z kolei wpływa na jeszcze większą motywację w naszej samorządowej pracy.

— Niedawno ogłoszono wyniki naboru Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Do powiatu nidzickiego popłyną kolejne miliony a zabytki w powiecie nidzickim odzyskają swój dawny blask.

— Tak, to bardzo dobra informacja. Dzięki wspólnemu działaniu, zrozumieniu i ogromnemu wsparciu parlamentarzystów i wojewody udało się pozyskać niespełna 2 mln zł w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na dofinansowanie takich zadań jak remont BASZTY przy ulicy Murarskiej 4 w Nidzicy, remont dachu nawy głównej kościoła pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Nidzicy, remont i rewaloryzacja kamiennego ogrodzenia placu przykościelnego, prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkowym kościele pw. Świętego Krzyża w Nidzicy. Te cztery obiekty odzyskają swój dawny blask, nabiorą zupełnie innego wyglądu. Pamiętajmy, że jest to początek zabytki w naszym powiecie wymagają wielu nakładów finansowych. Cieszę się, że taki program powstał, cieszę się, że jest kolejna edycja, do której również złożyliśmy wnioski. I mam nadzieję, że po rozstrzygnięciu kolejnego konkursu powiat nidzicki też będzie mógł liczyć na kwoty, które będą zadowalały podmioty, które złożyły wnioski o dofinansowanie.

— Rozpoczął się nowy rok szkolny i przy tej okazji nie sposób nie wspomnieć o zagospodarowaniu terenu sportowego przy Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy. Nowoczesny kompleks sportowy stał się wizytówką regionu.

— Kompleks sportowy przy ulicy Wyborskiej w Nidzicy jest naszą wizytówką, ale też dumą. Pamiętam, jak przez kilka lat staraliśmy się o środki na modernizację tego obiektu. Przypomnę, że został on wybudowany w 100% ze środków zewnętrznych i to nas bardzo cieszy. Inwestycje, do których powiat nidzicki nie musi dokładać nawet złotych są to inwestycje oczekiwane. Zgodnie z naszą zapowiedzią, obiekt jest bezpłatny. Apeluję do mieszkańców, by z niego korzystali, bo to nasze dobro wspólne, ale proszę też to, aby o ten obiekt dbać. Im dłużej będziemy o niego dbali, tym dłużej będzie służył on nam wszystkim. Jest to wizytówka naszego powiatu, a nawet regionu. Cieszę się, że został przebudowany i niech służy przede wszystkim uczniom, młodzieży, ale też osobom starszym, które również zachęcam do korzystania.

— Powiat nidzicki na przestrzeni ostatnich lat zrealizował wiele inwestycji drogowych. Można powiedzieć, że taką wisienką na torcie jest długo wyczekiwana rozbudowa ulicy Warszawskiej i Sienkiewicza w Nidzicy.

— To jedno z ostatnich dróg na terenie Nidzicy, które są drogami powiatowymi. Cieszymy się, że przystąpiliśmy do przebudowy tych strategicznych dróg na terenie miasta. Ich wartość kosztorysowa to ponad 12 mln zł, a przypomnę, że powiat nidzicki pozyskał na tę inwestycję ponad 11,5 mln zł, pozostała kwota to wkład własny, który zabezpieczył powiat nidzicki i gmina Nidzica. Także wspólnie tę inwestycję realizujemy. Apeluję do mieszkańców o cierpliwość, ponieważ to, co

robimy, robimy z myślą o nich. Chcemy, żeby ta inwestycja została jak najszybciej zakończona, natomiast wykonawca ma na to czas do końca roku. Wierzmy, że wkrótce będziemy cieszyć się z nowo wybudowanej drogi i nie tylko drogi, bo będą przebudowane też chodniki, pojawi się ścieżka rowerowa. Niedługo będzie naprawdę pięknie i myślę, że z tego dobra mieszkańcy również będą zadowoleni.

— Dla powiatu nidzickiego ważne są również inicjatywy mieszkańców. Powiat nidzicki ogłosił niedawno nabór wniosków do IV już edycji budżetu obywatelskiego. Jaka kwota została przeznaczona na ten cel i jakie zadania mogą zostać zrealizowane?

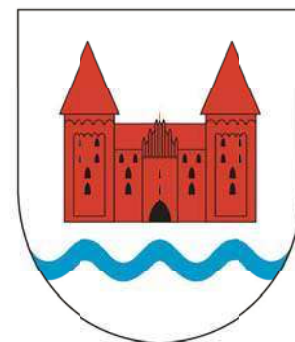
— Budżet obywatelski jest doskonałą formą decydowania przez mieszkańców, na co środki z budżetu powiatu zostaną przeznaczone. Bardzo cieszę się, że rada powiatu podjęła decyzję o wprowadzeniu do budżetu takiej pozycji jak budżet obywatelski. Ten program przede wszystkim integruje mieszkańców. W tym roku przeznaczaliśmy prawie 70 tys. zł na kolejne zadania. Łączny koszt realizacji projektów tzw. twardych nie może przekroczyć kwoty 11 000 zł, projektów tzw. miękkich – kwoty 3000 zł. Bardzo cieszę się, że zainteresowanie programem jest duże. Do tej pory z budżetu obywatelskiego wybudowaliśmy stację dla rowerów, zakupiliśmy dmuchańce na place zabaw, wykonaliśmy zielone ścieżki edukacyjne – tak że pomysły mieszkańców są naprawdę różnorodne. Jestem przekonany,

że ta kwota w budżecie powiatu będzie wzrastała. Cieszymy się, że mieszkańcy biorą czynny udział w wydatkowaniu środków publicznych i wiedzą, jak nielato te środki pozyskać oraz jak trudno wygrać konkurs. Mieszkańcy najpierw zgłaszają swoje pomysły, a później muszą się zmobilizować i na nie głosować. To też swego rodzaju próba zjednoczenia mieszkańców, bo im więcej tych mieszkańców jest, tym więcej głosów otrzymuje dany projekt. To motywuje do wspólnego działania.

— Plany na najbliższy czas?

— Planów jest naprawdę dużo. Zostało ogłoszonych kilka programów rządowych i do wszystkich aplikowaliśmy. Składaliśmy kolejne wnioski na przebudowę i remonty dróg. Jak już wspomniałem, w tej kadencji powiat zmodernizował ponad 100 km dróg, ale należy pamiętać, że w całym powiecie tych dróg mamy ponad 400 km. To w tej chwili nasz priorytet.

Zuzanna Leszczyńska

Wywiad do obejrzenia na YouTube: Gazeta Olsztyńska

GMINA GIETRZWAŁD REMONTOWANE ULICE, PRZEBUDOWYWANE SZKOŁY

GMINA GIETRZWAŁD II UMIEJĘTNE POZYSKIWANIE FUNDUSZY SPRAWIA, ŻE NAWET MNIEJ ZASOBNE GMINY ZMIENIAJĄ SVOJE OBLCZE. DOBRYM PRZYKŁADEM JEST GMINA GIETRZWAŁD, GDZIE REMONTOWANE SĄ ULICE I PRZEBUDOWYWANE SZKOŁY. MODERNIZOWANA JEST OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW ORAZ STACJA UZDATNIANIA WODY.

Liliowa, Fiołkowa, Makowa, Jaśminowa, Tulipanowa, Lawendowa oraz Aksamitna... Teraz nie tylko nazwy ulic będą pięknie brzmiły, ale same ulice pięknie wyglądały. Mowa o osiedlu Kwiatowym w Sząbruku, gdzie ulice zostaną wyremontowane dzięki czemu poprawi się poziom bezpieczeństwa oraz komfort życia mieszkańców. Przebudowa obejmie aż 1,4 km długości dróg. Wspomniana „rymowanka” powstała nieprzypadkowo, bo źródłem dofinansowania przebudowy ulic jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (wartość projektu to 3 970 196,36 zł brutto, z czego ze środków UE: 2 487 102,00 zł). To jednak tylko preludium, do dość sporej puli pieniędzy pozyskanych w ostatnim czasie na inwestycje w gminie z Polskiego Ładu.

Jan Kasprowicz, wójt gminy Gietrzwałd uczestniczył w zorganizowanej we wrześniu w Szczytnie konferencji poświęconej Rządowemu Programowi Inwestycji Strategicznych Polski Ład – edycja szósta PGR, w czasie której zostały ogłoszone wyniki lipcowego naboru wniosków. Dzięki staraniom wójta gmina Gietrzwałd pozyskała z tego programu aż 5 mln złotych na rozbudowę szkoły podstawowej w Sząbruku. Tym razem województwo warmińsko-mazurskie zostało najbardziej docenione, bo z łącznej puli 4,5 mld złotych do naszego regionu trafiło aż 337 mln złotych.

- To jest bardzo potrzebna inwestycja, bo długofalowa, w przyszłość – mówi Jan Kasprowicz i dodaje. - Kto myśli na dziesięciolecie w przód, wówczas

inwestuje w naukę i edukację najmłodszych. Zakres przedsięwzięcia obejmuje rozbudowę budynku szkoły podstawowej w Sząbruku o nowe skrzydło oraz przebudowę bryły głównej w celu zwiększenia liczby i powierzchni sal lekcyjnych. Planuje się też urządzenie nowego placu zabaw. Rozbudowa ma się zakończyć w 2025 roku. Udział własny gminy to nieco ponad 102 tys. zł, czyli zaledwie kilka procent całej wartości inwestycji!

Przy okazji wójt Jan Kasprowicz spotkał się z premierem Mateuszem Morawieckim a także z Olgą Semeniuk-Patkowską, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii oraz Pełnomocnikiem Rządu ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Wójt rozmawiał także z Błażem Pobożym, podsekretarzem sta-

nu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Takie wydarzenia są też doskonałą okazją do wymiany doświadczeń z innymi władzami.

Warto wspomnieć, że istotą Polskiego Ładu, rządowego planu rozwoju rozpisane na lata, jest pomoc w wyjściu z kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Ale nie tylko, bo tutaj chodzi także o epokowy skok cywilizacyjny. Dzięki programowi każdego roku w polską gospodarkę wpompowywane są miliardy złotych. Korzystają z tego różne jej obszary, od edukacji po zdrowie. Na zaawansowanym etapie jest przebudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Gietrzwałdzie. Tu również pozyskano środki z Polskiego Ładu. Dzięki inwestycji podniesiony został dach szkoły na głównym bu-

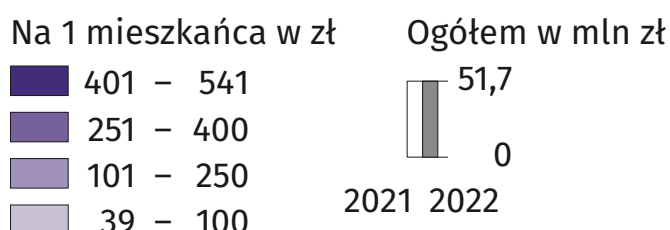
dynku, dobudowany łącznik pomiędzy główną bryłą, a salą gimnastyczną oraz oddział przedszkolny. Wymieniony został również kocioł centralnego ogrzewania na gaz oraz grzejniki. Teraz zamiast jednego wielkiego kotła w użyciu będą trzy niewielkie. Pomimo trzech kotłów, zużycie gazu zmniejszy się o jedną trzecią (dofinansowanie to aż 4 861 342,78 zł przy całkowitej wartości inwestycji 5 746 268,06 zł).

Za pozyskane środki z Polskiego Ładu przebudowana ma być również stacja uzdatniania wody w Biesalu wraz z budową wodociągu do Podlejek oraz sieciowe tłocznie ścieków w Biesalu i Podlękach (dofinansowanie 3 790 500 zł przy całkowitej wartości inwestycji 3 990 000 zł). Rozbudowana oraz zmodernizowana zostanie także oczyszczalnia ścieków w Gietrzwałdzie wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej sanitarnej i wodociągowej w rejonie Gietrzwałdu (dofinansowanie 12 201 200 zł przy całkowitej wartości inwestycji 12 980 000 zł).

Gmina Gietrzwałd staje się coraz lepszym miejscem do zamieszkania na mapie pięknego regionu Warmii i Mazur. Na stronie internetowej Urzędu Gminy w Gietrzwałdzie (<https://gietrzwald.pl/urzed-gminy/sprzedaz-nieruchomosci>) widnieje wykaz nieruchomości przeznaczonych na dzierżawę, pod najem lub sprzedaż. Oferowana jest m.in. działka niezabudowana w Podlękach, Rapatach czy Barwinach oraz w dom w Gronitach.

Oferowane są m.in. działki niezabudowane w Nagładach czy Barwinach oraz w dom w Gronitach.

Wydatki z budżetów, powiatów* na transport i łączność w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

W strukturze wydatków powiatowych drugie miejsce zajęły wydatki na transport i łączność. W 2022 r. powiaty województwa warmińsko-mazurskiego wydatkowały na ten cel 318,4 mln zł. Było to o 8,1% więcej niż rok wcześniej. Udział w strukturze wydatków wyniósł 16,3%. W przeliczeniu na mieszkańca wydatki te wyniosły 293 zł, tj. o 24 zł więcej niż w 2021 r.

Najwięcej w przeliczeniu na mieszkańca na transport i łączność wydał powiat elbląski i kętrzyński.

Michał Kochanowski
starosta kętrzyński

– Drogi stanowią krwioobieg każdego obszaru. W naszym powiecie status dróg powiatowych to sieć o długości ponad 450 km. Pamiętam lata, kiedy rocznie budowano około 10 km nowych dróg, uważając to za duży sukces. Aktualnie, każdego roku bijemy kolejne rekordy. W roku 2022 wybudowaliśmy nowe odcinki dróg o długości około 15 km, a jeśli uda nam się zrealizować wszystkie nasze plany, to w roku 2023 zakończymy prace na 20 kilometrach. To świadczy o naszym zaangażowaniu w te działania. Korzystamy z różnych źródeł zewnętrznego wsparcia i corocznie składamy wnioski do Programu Inwestycji Strategicznych, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Nie uda nam się zrealizować wszystkiego w ciągu jednego roku, ale utrzymując takie tempo przez kilka lat, możemy rozwiązać najważniejsze problemy. Warto przypomnieć, że jako samorząd realizujemy także zadanie związane z odtwarzaniem połączeń komunikacyjnych, realizując projekt dofinansowany z funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Andrzej Abako
starosta olsztyński

– Dostępność komunikacyjna to podstawa rozwoju każdego regionu. W powiecie olsztyńskim widać to najlepiej w gminach Olsztynek, Stawiguda, Dywity położonych przy nowoczesnej arterii, jaką jest S51. Wzdłuż południowej obwodnicy Olsztyna i DK16 rozwijają się intensywnie Purda i Barczewo. Dlatego staramy się jak najwięcej inwestować w drogi. W tym roku oddaliśmy do użytku tzw. „wielką pętlę” – wart prawie 50 mln złotych największy nasz projekt drogowy ostatnich lat, który pozwoli ożywić gospodarczo północno-wschodnią część gminy Dywity i wschodnią Barczewo. Bo rozwój infrastruktury transportowej to nie tylko ułatwienie życia mieszkańcom, czy poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, ale przede wszystkim ułatwienie życia lokalnym przedsiębiorcom oraz uruchomienie nowych terenów po inwestycje.

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW NA TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ w zł (bez miast na prawach powiatów)

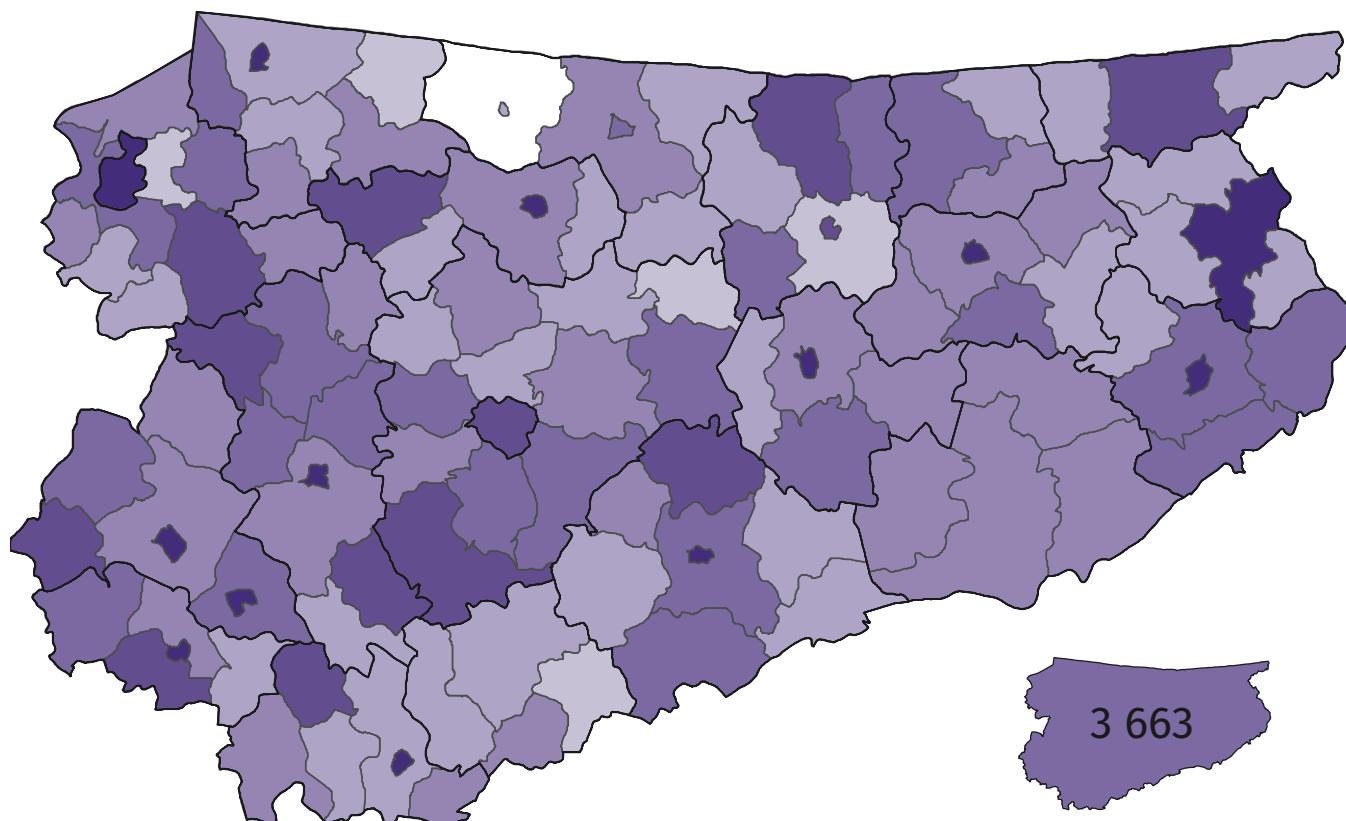
POWIATY	NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ	
	2022	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	293	294 628 061	318 406 404
1 Powiat elbląski	541	37 945 174	29 617 783
2 Powiat kętrzyński	406	19 408 837	23 589 257
3 Powiat olsztyński	401	46 125 304	51 726 466
4 Powiat piski	397	21 078 805	20 923 000
5 Powiat braniewski	373	12 664 004	14 165 219
6 Powiat olecki	341	6 380 862	11 026 371
7 Powiat ostródzki	328	25 556 068	32 825 623
8 Powiat nowomiejski	314	4 404 593	13 261 315
9 Powiat działdowski	312	18 359 821	19 353 579
10 Powiat iławski	287	14 330 449	25 928 765
11 Powiat giżycki	266	11 775 784	14 398 892
12 Powiat bartoszycki	247	23 773 505	13 197 275
13 Powiat etcki	210	8 944 646	18 604 906
14 Powiat mrągowski	206	3 515 280	9 910 450
15 Powiat lidzbarski	184	10 629 663	7 134 546
16 Powiat węgorzewski	122	6 022 383	2 581 688
17 Powiat szczycieński	100	10 719 564	6 709 284
18 Powiat nidzicki	80	9 417 606	2 455 678
19 Powiat gołdapski	39	3 575 714	996 307

Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

W 2022 r. w województwie warmińsko-mazurskim na 1 placówkę biblioteczną przypadało 3 663 ludności. Wskaźnik niższy od przeciętnej w województwie posiadało 66,4% wszystkich gmin, co oznacza, że w ponad połowie gmin dostępność do placówek bibliotecznych była lepsza niż przeciętnie w województwie.

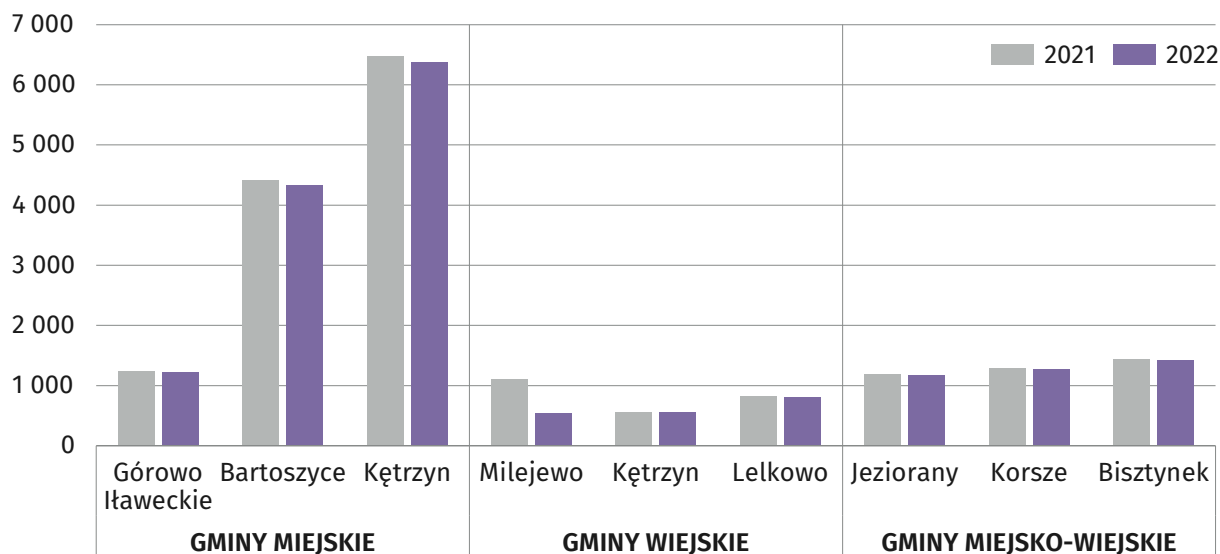
W skali kraju liczba mieszkańców na 1 placówkę biblioteczną była wyższa (4 473 osoby) niż w województwie, co plasowało warmińsko-mazurskie na 5 pozycji pod względem dostępności placówek bibliotecznych – większa dostępność była jedynie w województwach lubelskim, opolskim, podkarpackim i lubuskim.

LICZBA LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2022 R.

GMINY	2022
POLSKA	4 473
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3 663
1 Ełk (1)	30 035
2 Mrągowo (1)	20 808
3 Braniewo (1)	16 223
4 Lidzbark Warmiński (1)	14 614
5 Elbląg (1)	14 196
6 Giżycko (1)	13 798
7 Szczytno (1)	11 041
8 Iława (1)	10 773
9 Lubawa (1)	10 619
10 Olecko (3)	10 542
11 Ostróda (1)	10 496
12 Nowe Miasto Lubawskie (1)	10 214
...	
114 Kętrzyn (2)	547
115 Milejewo (2)	543
116 Górowo Iławeckie (2)	0

Gminy województwa warmińsko-mazurskiego o najmniejszej liczbie osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

GMINY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO O NAJMNIEJSZEJ LICZBIE OSÓB PRZYPADAJĄCYCH NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ

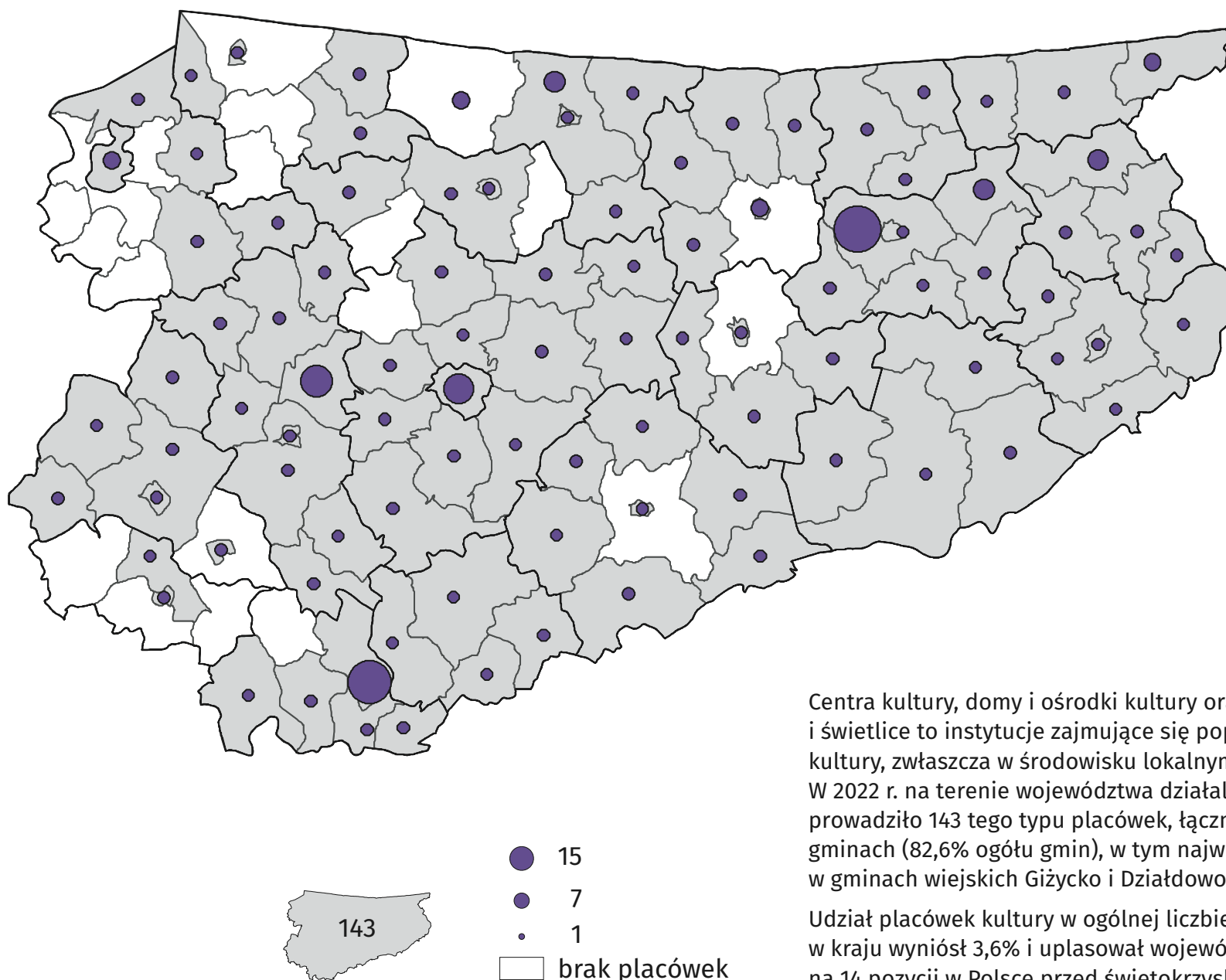
GMINY MIEJSKIE	2021	2022
1 Górowo Iławeckie	1 246	1 221
2 Bartoszyce	4 404	4 336
3 Kętrzyn	6 483	6 372

GMINY WIEJSKIE	2021	2022
1 Jeziorany	1 188	1 178
2 Korsze	1 283	1 262
3 Bisztynek	1 443	1 427

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2021	2022
1 Milejewo	1 101	543
2 Kętrzyn	550	547
3 Lelkowo	822	810

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Liczba centrów, domów kultury, klubów i świetlic w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r.

Centra kultury, domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice to instytucje zajmujące się popularyzacją kultury, zwłaszcza w środowisku lokalnym.

W 2022 r. na terenie województwa działalność prowadziło 143 tego typu placówek, łącznie w 96 gminach (82,6% ogółu gmin), w tym najwięcej w gminach wiejskich Giżycko i Działdowo.

Udział placówek kultury w ogólnej liczbie placówek w kraju wyniósł 3,6% i uplasował województwo na 14 pozycji w Polsce przed świętokrzyskim i lubuskim. Najwięcej placówek działało w województwie małopolskim i śląskim.

Marek Jasudowicz
wójt gminy Giżycko

- Cieszę się, że mamy tak dużą aktywność mieszkańców, którzy angażują się w życie swoich społeczności. Organizują u siebie różne wydarzenia, pikniki, imprezy - np. Fest Ryba w Bogacku, Dzień Sąsiada w Kamionkach, Bogaczewiada w Bogaczewie. To wszystko mieszkańcy wymyślają i tworzą sami przy współpracy z Gminą Giżycko oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury i Rekreacji w Wilkasach. Dzięki aktywności mieszkańców powstają nowe produkty lokalne, jak sękacz ze Spytkowa, czy naturalne kosmetyki tworzone przez panie z KGW „Nieźle ziółka” w Gajewie. Te wszystkie produkty lokalne można nabyć na naszych lokalnych imprezach, np. dożynkach.

Świetlice odgrywają ważną rolę w integracji i kreatywności mieszkańców, dlatego sukcesywnie zdobywamy środki na ich remonty, budujemy także nowe - ostatnio otworzyliśmy świetlice we Wronce i Kożuchach Wielkich. W planach mamy budowę kolejnych.

Grzegorz Mrowiński
burmistrz Działdowa

Istotnym elementem funkcjonowania każdej gminy, każdego miasta, elementem będącym częścią sukcesu ekonomicznego czy wizerunkowego jest kultura. Jeżeli, zamiast tworzenia ciekawej oferty kulturalnej dla naszych mieszkańców i gości odwiedzających miasto, będziemy szukać oszczędności w szeroko pojętej kulturze, to skazujemy nasze gminy na szeroko rozumianą degradację i zapomnienie.

LICZBA CENTRÓW, DOMÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2022 R

GMINY	2021	2022
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	151,0	143,0
1 Giżycko (2)	17	15
2 Działdowo (2)	13	13
3 Łukta (2)	7	7
4 Olsztyn (1)	6	6
5 Bartoszyce (2)	5	3
6 Kruklanki (2)	3	3
7 Kowale Oleckie (2)	3	3
8 Górowo Iławeckie (1)	2	2
9 Kętrzyn (1)	2	2
10 Dubeninki (2)	3	2
11 Elbląg (1)	2	2
12 Bartoszyce (1)	1	1
...		
114 Kurzętnik (2)	0	0
115 Świątki (2)	0	0
116 Szczytno (2)	0	0

**laptop
dla ucznia**

**projekt
Ministerstwa
Cyfryzacji**

Bezpłatny laptop dla ucznia

**Odkrywaj
twórz
rozwijaj się!**

Więcej na:

laptopdlaucznia.gov.pl

**Ministerstwo
Cyfryzacji**

NASK

OGÓLNOPOLSKA
SIEĆ EDUKACYJNA
ose
NASK

**KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY**

**Rzeczpospolita
Polska**

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

